

ВСТУП

Характерною рисою нашого часу є, безперечно прагнення багатьох народів світу до свого національного визволення. Піднімаються в зв'язку з цим народи Азії і Африки, як і Європи. За останні десятирок років деякі з них стали самостійними державами і нині відіграють помітну роль серед народів світу. На наших очах відбуваються зміна виробленою впродовж тривалих сторіч система взаємин між окремими західноєвропейськими великодержавами і підпорядкованими їм народами.

Після занепаду турецької, австро-угорської, німецької та японської імперій до відповідних норм сходять нині французька республіка і Великобританія. Ця остання, перейшла до складної структури так званої спільноти британських народів, відмовившись навіть і від назви «імперія». Але ця структура зберігає своє існування передусім внаслідок того, що в головних її складових частинах провідна політична і культурна верства є англомовною, як-от у Канаді, Австралії, Новій Зеландії та ін., в тих же частинах колишньої англійської імперії, де такої провідної верстви англійцям створити не вдалося, де культура метрополій не перемогла культури завойованої країни, де постійний процес самостійності народів, що в наш час або завершився, як-от у Бирмі або в Індії. А бо й далі продовжуються в Єгипті. Таким чином переживаємо процес повної дезінтеграції імперій які продовжувались кілька століть і створили у світі специфічний політичний лад. Щоправда, тільки одна колишня Російська імперія – не хоче здавати прав. Розпавшись в 1991 році, вона створила СНГ, а днями Білорусія, Казахстан і ясно, Р.Ф. підписали договір про об'єднання. Думаю, що нині зусилля московської держави будуть спрямовані на Україну і без України такий союз не представлятиме якоїсь самостійної одиниці, адже спрацьована і людська частини її не дадуть можливості їй розвиватися. Тому і Медведєв і тим більше намагатиметься включити до «союзу» і Україну, обіцяючи їй кисейні моря і процвітання. Та Україна пережила їх впродовж 370 років, зазнала того щастя і радості в «сім'ї радянських народів» Навряд чи прийме всерйоз ці вкотре висловлені обіцянки.

Але вернімось до наслідків роботи Академії вищої освіти за рік 2011-ий.

Найпотужніша у нашій державі науково-освітянська сила Академія наук вищої освіти України діє відповідно Статуту, затвердженого Міністерством юстиції України. В її структурі - 4 наукові центри, 25 фахових і 25 регіональних відділень. Вони об'єднали 408 докторів наук і професорів у т. ч. п'ять Героїв України, 170 ректорів, проректорів, директорів інститутів, деканів і завідувачів кафедрами, почесних і заслужених професорів із 110 державних в недержавних ВНЗ. Академія охопила своєю діяльністю Україну, об'єднала

освіту і науку в нашій державі у єдиний комплекс. Вона не претендує на права нині існуючих «державних» академій НАН і НАПН. Перша не може замінити Академію вищої освіти хоч би своїм місцем розташування (по великих містах) та обсягом наукових проблем, яких мусила б досліджувати. Друга – змістом досліджень і якісним складом. Педагогіка і психологія – не є очевидними дисциплінами, які досліджують вищі України. Так, що її утвердження – питання часу, якій розтягнувся на 20 років. Нема господаря, який би зрозумів силу і роль вишів України в життєдіяльності самостійної держави. Наші неодноразові звернення і умотивування значення АН ВО України як наукової установи, що готує не тільки освітні кадри, а й перебирає на себе від 60% всіх наукових звершень в республіці – поки що не переконали керівників сучасної держави. Тай навряд щоб коли-небудь переконали, бо майже всі керівники як не академіки чи члени-кореспонденти НАН України – вони, ясно, одержують від неї немалі кошти. В той час, як АН ВО України, наслідуючи зразки зарубіжних академій своїм членам додаткових коштів не виплачує, не вимагає їх від держави. Якби то цього принципу дотримувались всі існуючі (а їх п'ять) академій, то підгрунття, розвитку Наукової субсидії вченим свого часу держава призначила, бо науковці скнили в незабезпеченому життю. Та й то кращі представники відмовились від цих дотацій, коли народ пухнув в 33-му з голоду. А нині всі ЗМІ говорять про бідність населення, а академіки твердо одержують мзду від держави, і водночас пенсії.

Нестабільність державної політики і відсутність належного керівництва освітою в країні привело щонайперше, до кризи середньої школи (заступник міністра зі середньої школи – Б.М. Жебровський). Ні бали, 12-річне навчання (замінене на 11-річне) навчання, ні бездумне запровадження у вишах і середній школі Болонської системи (підписане В. Кремнем) аж ніяк не виправдало тих сподівань, що їх покладали українські керівники освітньої галузі в Україні, підписуючи бездумно цей документ. Замість усталених технологій, перевірених багаторічною практикою в Україні, починаючи від шкіл Запорізької Січі, завдяки щоденним наказам керівників МОН вчителі середніх шкіл перейшли до схапливих (і ясно неосмислених) технічних ресурсів у балах, які, власне, нічого для поліпшення успіху в навчанні не дали. Не створено фізичних умов – і нововведення лишилось на совісті колишнього міністра освіти і науки, який тепер спокійно готує подібні «нововведення» як президент АПН. А крім того, коли говоримо про студентів, то успіхи їх пов'язані з оволодінням іноземною мовою (найбільш популярною в світі – англійською), бо на стан в цьому плані прив'язує студента до національних, своїх, закладів. Слухання лекцій в закордонних визнаних вишах не можливе з двох причин: відсутності ма-

теріальних засобів і незнання (не оволодіння) англійської (чи іншою закордонної) мови. Красиві перспективи, оголошені тогочасним керівником МОН, не оправдали себе: не витримали іспиту на істинність.

Тому впровадження Болонської системи, від якої відмовилась Польща, Німеччина, Росія та інші держави – то не лише розв'язання ребусів з балами, не вивчення буквених знаків і кількості балів, такий захід потребує значних матеріальних забезпечень. Треба кардинально перебудувати програми вивчення іноземних мов у середніх і вищій школі, змінити розподіл годин, студентських і учнівських груп тощо. Наш студент у вузі десять років не звик навчатись та й себе матеріально забезпечувати.

Не думаю, що професори й доценти з ентузіазмом сприйняли атестаційні зміни, бо не слід ламати те, що витримало іспит часом. Власні (національні) принципи вище від зарубіжних посилів. Можна інакше і простіше це розв'язати.

Таке і з зовнішнім тестуванням. Шкода, але почали просочуватися інформації про «реверсні шляхи допомоги» окремим іспитуючим, про єдине джерело корупції тощо. Та й справді. Не можу уявити, що всі випускники середніх шкіл – виконують письмові роботи лише на позитивні оцінки, тобто мають належні знання з граматики української мови. Якщо так, то чому ж вступник до КНУ на юридичний факультет, який за письмову роботу з мови отримав 200 балів, у заяві до приймальної комісії з чотирьох речень припустився 4-х помилок? Ще гірше з математикою. Дійшло до того, що в ВНЗ приходиться повторювати курс за середню школу.

Дивує взагалі питання про українську мову в Україні: ні російська ні польська, ні угорська чи єврейська її ажніак в Україні не можуть замінити. Вони не можуть бути і офіційними мовами, офіційною є лише одна тубільна-державна мова. Україна – не Канада і не Швейцарія. Вона самостійна, суверенна, унітарна держава. Народ її такий давній, як давнє життя на землі. Така й її мова. Ще не створено в Україні єдиної нації. То це наше безголів'я. Але і це прийде. Взірцем нам може послужити Хорватія, Чорногорія, не кажу вже про Німеччину, Польщу чи Францію.

Всією діяльністю Академії керувала її Президія, до складу якої в минулому році було обрано 48 членів, найбільш активних працівників, більшість з яких, активно працювали в звітному році. В роботі Президії брали участь завідувачі кафедр та відповідальні працівники ВНЗ. Серед них академіки Грицаєнко З.М., Тіман М.П., Михайленко В.С., Рудик С.К., Погребенник В.Ф., Ільницький І.Г., Шевчук С.В., Ярмиш Ю.Ф., Курило В.І. та ін., на жаль, не завжди було присутні на засіданні Президії. Якось не зручно згадувати академіків з областей виключених до Президії. На жаль, за рік деякі члени Президії не взяли участі в засіданні ні разу. Очевидно, слід зробити висновок – при

виборах членів Президії треба заздалегідь планувати свій час і можливості, а давши згоду бути обраним, слід – виконувати обов'язки. І то обов'язково.

Впродовж календарного року відбулося 10 засідань Президії. Обговорено питання про кошторис Академії, публікацію наукових праць членів Академії, прослухано ряд наукових членів Академії, відзначення їх ювілейних дат, про 197-ю річницю Шевченка, про статус Академії, прослухано ряд наукових доповідей зокрема про лікування пухлин, про повернутих репресованих наукових діячів (І. Пулія, І. Сікорського, Н. Коль-Якимової, Н. Голоняка), про діяльність відділення права, психічного здоров'я, відділення біології, про міжнародні наукові зв'язки Академії тощо.

Традицією в роботі Президії залишилися виїзні засідання та щомісячні слухання про роботу відділень. Двічі на рік відповідали віце-президент про роботу галузевих секцій, до яких входять певні відділення, щодо проведення виїзних засідань, що на високому рівні вони були організовані і проведені в Полтаві, Вінниці та Одесі.

На останніх засіданнях Президії розглядалися кадрові питання – надіслані справи докторів наук, професорів вищих навчальних закладів, кандидатів на прийом до Академії наук вищої освіти України. Детально обговорено й затверджено кандидати на академічні нагороди, рішення журі про кращі наукові праці за рік як академіків, та і молодих науковців, раду яких очолює академік Ю.Л. Мосенкіс. В основу діяльності Академії 2011 р. покладено реалізацію положень, висловлених на Загальних зборах АН ВО України 2000 р. та постановами Верховної ради, Уряду та низкою Указів Президента України. Насамперед вузи мали забезпечити конкурентоспроможність української освіти та її інтеграції в єдиний європейський освітній простір, удосконалити систему управління освітою, підвищити якість й конкурентоспроможність української освіти та її інтеграції в єдиний європейський освітній простір удосконалити систему управління освітою, підвищити якість освіти, підвищити ефективність фінансування. Для підвищення якості й конкурентоспроможності освіти вузи України розробили національну систему оцінювання, забезпечити доступність та спадкоємність її рівнів, переорієнтувати навчальні плани на збільшення частини практичного компонента, на розвиток професійно орієнтованої вищої освіти.

Велику увагу Президія приділяла питанням стратегічного розвитку Академії – удосконаленню навчальної роботи ВНЗ, їх окремих розділів, підготовці наукових кадрів, проведенню перспективних наукових досліджень, контролю на місцях через виїзні засідання, діяльність окремих фахових відділень, обласних відділень і наукових центрів тощо.

Характерною є діяльність Відділення масової комунікації. Скажімо, Лизанчук В.В. – показує приклад в роботі. Він активно працює як вчений. Його

праця «Творімо разом Україну» Президія АН ВО України одноставно рекомендувала на Державну премію з науки України. Не відстає від Лазинчука і Микола Тимошик. Видана праця «Дмитро Степовик» тому підтвердження. Поліграфічно добре видана, добре ілюстрована, на 532 сторінки книга, з якої постає Дмитро Степовик – одним з видатних вчених – гуманітаріїв України.

З кращого боку показали себе вчені журналісти з Дніпропетровська, Харкова, В. Крупський зі Львова.

Думається що, навколо новому керівництву відділення масової комунікації слід би сформувати гурток студентів, які б висвітлювали життя Академії, та приносили б велику користь журналістській науці – поновлювали імена з історії, аналізували б твори і діяльність загалом, творчість сучасних дослідників журналістикознавства.

Заслугує на увагу діяльність наукових центрів Придніпровського (керівник – Поляков М.В.), Східного (керівник – ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л.Л.) та Західного (керівник – Кирилів Я.І.). За звітний період вони провели значну організаційну роботу. Успішно працював в звітному році Волинський дім (голова Наглядової ради – В.С. Зубович). Разом з Волинським національним університетом провів він ряд конференцій, продовжив видання збірників «Проблеми славістики», «Філологічні студії», організував низку зустрічей із вченими, письменниками художні виставки тощо. Шкода, що приклад Волинського академічного дому не наслідують у інших регіонах, зокрема в великих містах України – Харкові, Дніпропетровську, Донецьку, Ужгороді, Чернівцях та ін.

Щодо надання Академії статусу державної, то Президія робила всілякі спроби – зустріч з окремими членами Адміністрації Президента, надіслали листи до Прем'єр-міністра, Президента, але все це реальних результатів не дало. Сприяють негативним відповідям на наші звернення П. Свіженко, Б. Патон і В. Кремень разом з Мадзігоном. Треба отже, ще докласти чимало зусиль, щоб скресла крига і ми досягли бажаної мети.

Про зв'язки з Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України говорити не зовсім хочеться Вакарчук І.О. Академії не визнав, і справ з нами не мав. Його цікавила НАН України, свої вчені його мало цікавили і на них він до речі, не розраховував ні в чому.

Щодо нового Міністра, то пройшло ще мало часу – давати оцінку ще рано.

У звітному році ніхто з членів Академії не звертався до Президії за матеріальною допомогою. І далі лишається розширення корпусу колективних членів, а відтак турбує матеріальне становище Академії – окрім членських внесків інших надходжень Академія поки що не має.

Своєчасно обговорювали «Науково-інформаційні вісники» Академії.

Звітувався голова редколегії Зозуля І.С. Окремі статті, підготовлені до друку, рецензувалися експертами. Одне засідання Президії було присвячено технології наукового звітування за рік. На засіданні Президії доповідалися організаційні питання, кадрові заміщення, обговорювалися зарубіжні поїздки, ювілеї членів Академії, зокрема тих, які досягли 80 – 90 років.

Вийшло п'ять номерів «Науково-інформаційного вісника», який, до речі, заслужив поваги в читачів своїх і чужих. Окрему статтю про це видання запросила редакція «Українські енциклопедії». Широкою популярністю користувалися рубрики вісника, як «З подій сьогодні», «Постаті», «Хроніка». Скажу, до слова що цікаво подаються у віснику ювілеї дійсних членів та «Нові публікації». Цього не знаєш в жодному з видань, що їх друкують НАН чи АПН. Приємний факт: це видання запросила торговельна мережа.

Широко обговорено на Президії і питання про автономію діяльності класичних університетів, про корупцію у виданні підручників.

Доброю традицією проведення засідань Президії стало проголошення на них наукових доповідей нашими академіками. Так, на засіданнях виступили академіки Кузнецов Ю.М., Баранівський В.Ф., Погребенник В.Ф., Дубина М.І., Горбачук І.Т., з великою увагою були вислухані доповіді про навантаження викладачів ВНЗ У II-й половині дня, про перебудову читання філософії у вузах держави про роль державної мови виступили з доповідями Шевчук С.В. Погребенник В.Ф.

Плідно працювала Президія у плані утвердження української мови як державної та висвітлення досягнень академіків вищої освіти в науковій та освітянській пресі. Активну діяльність у вирішенні цих питань виявили академіки Зозуля І.С. та Паламарчук В.І., які спрямували сектор по зв'язках з громадськістю на висвітлення всебічної діяльності АН ВО України. Розроблено єдиний загально-академічний план проведення наукових конференцій та семінарів АН ВО України. Основною його стали плани фахових та регіональних Відділень.

Значну роботу по пропаганді успіхів Академії вели її Наукові центри та регіональні Відділення, Інформація про їх наукові досягнення, наукові заходи знаходила висвітлення та сторінках місцевих засобів інформації – газет та радіо. Виділявся в цьому плані Західний, Східний та Південний наукові центри.

Наукові здобутки переважна більшість академіків пропагувала у своїх публікаціях, виступах та міжнародних, регіональних і галузевих конференціях, симпозіумах, семінарах тощо.

В основному залагоджено працював сектор нагород та проведення конкурсів, контрольньо-ревізійний та Сектор юридичний. Проте, діяльність інших Секторів потребує значного удосконалення: слід її активізувати, розширити

форми і методи їхньої роботи. Особливо це стосується Сектора з міжнародних зв'язків (керівник – акад. Гришак В.З.) саме він повинен інформувати зарубіжні наукові установи про діяльність Академії та стати основою регулярного спілкування українських вузівських науковців із вченими зарубіжжя.

До позитиву зарахуємо роботу акад. Ярмиша Ю.Ф. та акад. Баранівського В.Ф. Їм вдалося узгодити з головою Комітету інформаційної політики, телебачення і радіомовлення України, редакціями програми НТК України питання щодо інформації про діяльність АН ВО України. В червні-вересні 2011 року з інформацією про досягнення та проблеми Академії на телеканалах УТ-1 та УТ-2 виступили Президент АН ВО України акад. Дубина М.І. акад. Рудик С.К., акад. Зозуля І.С.

Збагатилася за звітний період науково-організаційна діяльність фахових Відділень академії. Їхні члени беруть безпосередню участь у плануванні науки, експертизі виконання окремими колективами науково-дослідних робіт, ведуть фахові семінари, організовують наукові конференції, симпозиуми, очолюють редколегії видань, активно працюють у комісіях і експертних радах Міносвіти та ВАКу України. Стосується це передусім Відділень, загально-технічного; медичного; філології та мистецтвознавства; енергетики та ресурсозбереження; механіки та машинобудування; історії науки, освіти і техніки; хімії та хімічної технології.

Успішно працювали в цьому році Відділення медичне (академік секретар Процюк Р.Г.), енергетики та ресурсозбереження (академік-секретар Говоров П.П.), фізики і астрономії (академік-секретар Горбачук І.Т.), відділення наук про Землю (академік-секретар Стецюк В.В.), проблем будівництва та архітектури (академік-секретар Тугай А.М.) та ін. викликає занепокоєння діяльність Відділення права (академік-секретар Ладиченко В.В.). Від щоденної та наполегливої роботи самоусунулася заступник академіка Відділення акад. Бобровник С.В. Відділення замкнулося на місцевих інтересах і проблемах, не залучає до роботи вчених інших вузів України за профілем Відділення, не координує їхньої науково-дослідної роботи, недостатньо контактує з місцевими ВНЗ та академічними установами. Вряди-годи інформує Президію АН ВО України про себе.

Проблематичними залишаються стосунки Академії з Міністерством освіти і науки України. З одного боку, маємо прихильне ставлення Міністра до Академії: членам громадської ради при Міністрі обрано віце-президента С.К. Рудика, домовлено про участь АН ВО України в усій діяльності МОНу. Але тільки домовлено. А з іншого боку, практичні дії по залученню Академії, її наукового потенціалу до багатогранної діяльності Міністерства, очевидно, ще попереду, бо не отримали підтримки МОН пропозиції Президії Академії

про організацію Комітету освітлення України, про спільне видання періодики, участь членів Президії в міністерській колегії, комісіях тощо. А ці заходи переконані, були б важливими й для міністерства і пожвавили б роботу Академії.

Традиції залежності ж попередніх керівників Міністерства від Національної академії з метою отримання високих звань відійшли в Лету.

Щодо роботи керівного складу президії, то належно виконувала свої обов'язки більшість його членів. Так, віце-президент акад. Рудик С.К. виїжджав для ознайомлення з роботою регіональних Відділень та центрів до: Дніпропетровська, Житомира, Рівного, Умані, Зробив ряд доповідей на конгресах, симпозіумах конференціях. Виступав на радіо та телебаченні.

Віце-президент Зозуля І.С. займався організаційною роботою в Президії Академії, брав участь у складанні планів роботи, проведення питань, що виносили на засідання та в підготовці рішень, у підготовці випуску «Інформаційного вісника АН ВО України», а також у проведенні засідань медичного Відділення, розробці порядку денного, рішень в організації і проведенні науково-практичних конференцій, а також сам постійно виступав з доповідями. Він організатор виспів членів Президії по радіо тощо.

Успішно працював Говоров П.П. як віце-президент Секції технічних наук. Значну участь у роботі Академії, проведенні засідань Президії взяли Шакун В.І., Шпак В.І., Тіман М.П. Чимало допоміг Академії в поліпшенні її матеріального становища, організації наукових звітів, конференцій, створенні умов праці апарату Президії С.І. Табачніков.

Велику роль по налагодженню зв'язків з науковою та освітянською громадськістю виконувало більшість секретарів-академіків. Так, на звітні збори АН ВО України запрошені представники газет «Освіта», «Літературна Україна», «Правда України», «Голос просвіти», «Освіта», «Освіта України», «Інформаційному віснику» та ін. наголосимо на тому, що «Літературна Україна» всіляко підтримувала Академію пропагувала її діяльність і наукові успіхи.

Заслужує на увагу діяльність укрупнених Наукових центрів які об'єднують наукові сили ВНЗ певних регіонів і за це їм сердешне спасибі.

Досить успішно у звітному році працювали Південний та Східний наукові центри. За звітний період вони провели значну науково-організаційну роботу.

Слід сказати тут про діяльність Придніпровського наукового центру, який під керівництвом акад. Полякова М.В. та з приходом до бюро Центру акад. Варфоломія Савчука спрацював чітко і плідно.

Тривалий час до 2003 року словесною тріскотною обмежувалися звіти Західного наукового центру. Нові керівники – акад. Кравців Р.Й., Кирилів Я.І. та Ільницький І.Г. вдихнули кисень у його живлення – і центр працював по-справжньому злагоджено і продуктивно.

Змістовною і результативною була діяльність Дніпропетровського центру філології який очолював якийсь час покійний акад. Д.Х. Баранник

Величезні зрушення помітні в роботі регіональних відділень, а їх 25. Виділити з загального переліку слід Уманське (керівник – Зінченко О.І.), Рівненське (керівник – Гурин В.А.), Кам'янець-Подільського (керівник - Завальнюк О.М.), Житомирське (керівник – Положенець В.М.), Дніпропетровське (керівник - акад. Кобець А.С.), Закарпатське (керівник – Ніколайчук В.І.) та ін. чого не скажеш про Миколаївське (керівник акад. Пішак В.П., а потім Булах В.О), Вінницьке (кер. – акад.. Денисюк В.І) Івано-Франківське (акад. Басай. В.Д.)

Керівники цих відділень забули свої функціональні обов'язки, а їм академіки-секретарі не нагадали, не проконтролювали, тому і робота у цих відділеннях запушена, що суперечить практиці такої організації, як АН ВО України.

Вона не конкурує із жодною нині існуючих наукових установ. Не отримуючи, до речі, жодних коштів від держави, дає державі значні дивіденди, щорічно 60% усіх державних нагород припадає на науковців цієї академії.

Справжня Академія наук, в складі якої понад 408 академіків, не переставала працювати і, щорічно поповнювала свої ряди новими членами. Членами її в цьому році стали 36 фахівців різних галузей науки.

І дали лишається не виконаними питання про прийняття колективними членами Академії усіх державних і недержавних ВНЗ України. А окремі ті, що вже давно прийняті, на жаль, не виконують своїх обов'язків.

368 вузів тільки 12 надіслали річні внески, а бюджет Академії, як відомо, складають переважно, членські внески – індивідуальні і колективні.

У 2011 р. Відділення Академії провели понад тисячу наукових конференцій симпозіумів, нарад. З них 149 Міжнародні. Отримали широкий резонанс такі з них, як «проблеми-фізико-математичної і технічної освіти і науки України в контексті євроінтеграції», «Аграрна наука і освіта XXI століття», «Педагогіка і менеджмент», «Якість життя хворих на психоневрологічні розлади», «Інноваційний розвиток сучасного аграрного виробництва», «Актуальні проблеми соціальної і судової психіатрії та наркології», «Українознавство в розбудові держави», «Четверті юридичні читання», «Наука і молодь», «Сучасні проблеми сучасної морфології», «моделювання освітлювальних установок зі світлодіодними джерелами світла», «Силова електроніка та енергоефективність» та ін. Академік Рудик С.К. урочисто відзначив ювілей кафедри морфології, якою керує. Приїхало багато гостей, фахівців, зокрема із сусідніх країн. Широко відмітила кафедра і ювілей засновника кафедри академіка В.Г. Касьяненка На урочистому засіданні виступив Т.Є. Патон.

Редакційно – виробнича діяльність.

Наукові підрозділи Академії, державні та координовані вищі навчальні заклади країни за звітний період здійснили видання цілого ряду монографій, підручників, начальних посібників та науково-популярних видань. Найпомітнішими серед них є праці Хільчевського В.К.(в співавторстві) «Гідролого-гідрохімічна характеристика мінімального стоку річок басейну Дніпра», «Гідроекологічний стан басейну Горині», «Водні ресурси та якість річкових вод», «Гідроекологічний стан басейну річки Рось», «Гідроекологічний стан басейну Західного Бугу». В.Ф.Погребенник, С.В. Шевчук, упорядкували важливе видання «Михайло Драгоманов», Василь Лисенко «Журналістська майстерність» та «Історія російщення українців», «Київській журналіст», «Видатні вихованці Харківської вищої медичної школи», Сергієнко (в співавторстві) «Фізика», «Лекції з курсу загальної фізики». Рудик С.К. «Мій доробок на ниві журналістики», Тереновський, Мартин,

Зозуля І.С. (в співавторстві) «Гіпергомоцістоїнемія та інші метаболічні предиктори розвитку і перебігу ішемічного інсульту», Савойська С.В. «Мовно-політичний сепаратизм, як фактор дестабілізації національної єдності українського суспільства в умовах пострадянської трансформації», М.В. Поляков (в співавторстві) «Динамічне проектування ракет», О.І. Менейлюк «Сучасні технології в будівництві», В.С. Дорофеев «Обстеження і відновлення експлуатаційних якостей залізобетонних конструкцій», С.М. Шамраев (у співавторстві) «Рак передміхурової залози», М.І. Зубок «Педагогічні роздуми» Л.В. Краснова «Духовність і краса поетичного образу», А.Ф. Головчук «Концепція соціально-економічного розвитку села», «Мобільні енергетичні засоби», «Основи біологічного рослинництва в сучасному землеробстві», М.В. Мірченко. «Вибрані праці з категорії граматики та лінгво-текстології», М.В. Вачевський. «Основи підприємництва», В.С. Пикалюк, «Широкодиапазонные и многофункциональные зажимные механизмы», «Життєві перспективи та наукова школа професора Петра Сауха», стор. 175.

Видано і ряд колективних збірників, монографій тощо.

В цьому році Президія АН ВО України провела вкотре конкурс на кращий підручник, кращий науковий посібник, кращу монографію. В конкурсі взяли участь понад 30 авторів, працівників вищої школи. Серед поданих солідних праць визнано кращими праці академіків Василенка С.Д., Кузнецова Ю.М., Дубини М.І., Пикалюка В.С., Тімана М.П., Михайленка В.Є., та ін. Дуже цікаві студентські праці-дослідження про пластинацію.

Високу оцінку отримали праці молодих дослідників: аспірантки Тимохіної М.О, студентки Галкіної В.Г., студентки Пашковської Г.В., одержали високі бали конкурсного журі.

Значну увагу Президія АН ВО України приділила підготовці до перевидання довідника «Академіки АН ВО України». Відповідні фахові відділення, служби Президії внесли сотні виправлень до раніше опублікованих біографій академіків, уточнили цифри і факти.

Своєчасно і якісно у звітному році виходили «Вісники» академії – Науково-інформаційний вісник», наповнений новим матеріалом, фактами з університетського і суспільного життя. «Науковий вісник» та «Наукові записки» не виходили: причиною відсутність коштів.

Виходила також академічна газета «Академія». Тут знайшли висвітлення окремі події, що відбувалися в президії, друкувалися матеріали, почерпнуті з університетських газет. Друкувалися нариси про вчених, суспільних і історичних діячів.

При Тернопільському медичному університеті з 1999 року виходить науково-практичний журнал «Інфекційні хвороби» (гол. Редактор – акад. Андрейчин М.А.). Та адміністрація, на жаль, не радиться з Президією про те, що друкує, не інформує і про ті проблеми, які в часописі піднімаються. Президії не надсилають, на жаль, контрольних примірників і звітів про діяльність журналу.

Відділення АН ВО України здійснюють видання профільних журналів таких, як: «Механіка та машинобудування» (гол. редактор - Є.С. Александров). При відділенні енергетики і ресурсозбереження виходить науково-технічний журнал «Енергетика України». Виходить також журнали «Світлотехніка та електроенергетика», «Двигуни внутрішнього згорання», «Міжнародний психіатричний, психотерапевтичний та психоаналітичний журнал (гол. Редактор – акад. Табачников С.І.), «Світло-люкс» (гол. редактор Говорун П.П.) та інші.

ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

(керівник секції – віце-президент Погребенник В.Ф.)

По Відділенню філології та мистецтвознавства

(академік-секретар Шевчук С.В.)

Президент АН ВО України академік **М.І. Дубина** 6 червня 2011 р. був нагороджений золотою медаллю «Незалежність»; обраний членом Асоціації польських філологів. Його монографія «Вічно в пам'яті і в серці українця» одержала першу премію на конкурсі, що його проводила АН ВО України. **Гончаров В.І.** нагороджений Подякою ректора за вагомий особистий внесок у розвиток університету і досягнення високих показників у професійній діяльності. **Денисенко С.Н.** – одержав Подяку від керівництва Міжнародної конференції «Мова і культура». **Краснова Л.В.** – свідоцтво і медаль лауреата премії імені П. Волинського за досягнення в науці – від АНВО України. **Личковаха В.А.** нагороджено Почесною грамотою Чернігівської обласної ради й обрано членом Товариства універсалізму та Слов'янського комітету України. **Міхільов О.Д.** отримав Почесну грамоту Харківської міської ради та Почесну грамоту ХНУ імені В.Н.Каразіна. **Пилипчук Р.Я.** за наукові досягнення нагороджений Золотою медаллю Національної академії мистецтв України та Почесною грамотою Міністерства культури України. **Степаненко М.І.** став лауреатом Державної літературної премії Олеса Гончара (подання Міністерства культури України та Президії Національної спілки письменників України) за тритомник «Літературний простір «Щоденників» Олеса Гончара»). У Національному конкурсі «Краща книга України» названу монографію академіка було визнано кращою книгою року (номінація «Життя славетних», II місце). **Печорний П.П.** – книга «Декоративні тарелі» за мотивами творів «Кобзаря» представлена Фондом культури України на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка. **Погребенник В.Ф.** – за творчі здобутки у діяльності 2011–го р. був нагороджений медаллю імені П. Волинського АН ВО України.

По Відділенню масової комунікації (академік-секретар – Шпак В.І.)

Жадько В.О. став лауреатом мистецької премії «Київ» (номінація «Публіцистика»). **Крупський І.В.** здобув Почесний Знак Національної спілки журналістів України та відзнаку Міністерства оборони України - медаль «За сприяння Збройним Силам України». **Михайлин І.В.** став лауреатом конкурсу «Коронація слова» у номінації «Романи». **Тимошик М.С.** нагороджений золотою медаллю «Незалежність»; став лауреатом міжнародної премії Фондації Родина Воскобійників (США; номінація «Мемуарна література»).

По Відділенню педагогіки (академік-секретар – Падалка О.С.)

Кулікова Л.Б. відзначена орденом Покрови «Берегиня» Центрального оперативного штабу Козацтва за значний внесок в вихованні майбутніх мор-

ських фахівців. **Ладиченко Т.В.** – Грамотою Верховної Ради України за здобутки у педагогічній та науковій діяльності.

Наукова робота відділень:

Упродовж звітного року 23 дійсних членів Відділення **філології та мистецтвознавства (ВФіМ)** результативно продовжили дослідження проблем філології і мистецтвознавства; керували науковими лабораторіями «Творчі методи, ознаки літератури» (М.І.Дубина); «Фразеологічна деривація» (Денисенко С.Н.); «Український літературний процес ХХ початку ХХІ ст. в особах» (Степаненко М.І.); «Україна у вітчизняній літературі ХІІ – ХХ ст.» (Погребенник В.Ф.) та ін. - *Знакові публікації*

До числа знакових здобутків відділення віднесемо монографію М.І.Дубини, присвячену науковій рецепції особи й долі творчої спадщини Кобзаря на західноукраїнських теренах, – це монографія «Вічно в пам'яті і в серці українця: Вшанування пам'яті Т.Г.Шевченка в Західній Україні (1843-1939 рр.)».

Значний інтерес становлять книжка «Український раритет» (енциклопедія рідкісних періодичних і неперіодичних видань за 140 років) Погребенника В.Ф. (у співавторстві з Ф.П. Погребенником). Віце-президент Академії з гуманітарних наук став також співпорядником, співавтором (разом із В.П. Андрущенко) вступної статті тощо у ювілейному збірнику «Відомий-невідомий Михайло Драгоманов». Виокремимо ще й такі необхідні у науковому узусі й педагогічній діяльності окремі видання ВФіМ, як: «Аналіз дискурсу в когнітивно-прагматичному й соціо-етнокультурному аспекті (на матеріалі германських, романських, слов'янських мов)» (автор монографії – І.С. Шевченко); «Українська мова у професійному вимірі» та «Українське професійне мовлення» (автор – С.В. Шевчук); «Функційна, категорійна і контрастивна граматики» (А.П. Загнітко); рецептивну працю В.Л. Удалова, дослідження «Українсько-російське літературне порубіжжя» М.П. Корпанюка; «Категорійна семантика» М.В. Мірченка; «Філософія етнокультури» Л.А. Личковаха; «Історична лексикологія східнослов'янських мов» В.І. Гончарова), студії «Польсько-українські літературні взаємини ХХ початку ХХІ ст.» Ю.Л. Булаховської та «Література і глобалізм: проблема духовно-етичних чинників» М.Х.Гуменного, а також низку мистецтвознавчих видань: «Художньо-декоративні тарелі до ювілею Т.Г. Шевченка» П.П.Печорного, «Театр ляльок. Досвід історичної філософії» О.Л.Рубинського, «Трансформація музичної освіти: захід, схід» Сокола О.В., а крім того діяльність керованого О.С.Чирковим «Brecht-Zentrum 'у», який dbae про вивчення, перекладання і популяризацію німецької драматургії.

13 дійсних членів **Відділення масової комунікації** вели систематичну організаційну, наукову, науково-методичну роботу щодо реалізації засад Болонського процесу, узагальнення досвіду вчених-педагогів у галузі викладання

журналістських дисциплін, координації університетської підготовки журналістських кадрів, створення нового покоління підручників, навчальних посібників і методичної літератури для навчання студентів-журналістів і пресологів, підвищення кваліфікації кадрів працівників ЗМІ, їх інтеграції в європейську систему журналістських наукових шкіл. Академіки відділення з Києва, Львова, Харкова, Дніпропетровська, Запоріжжя в процесі наукової діяльності випрацювали конкретні рекомендації законодавчій владі щодо зміцнення інформаційного поля держави, прогнозування етнокультурних процесів, сигналізували про небезпеки, що нависли над інформаційним полем України. Серед видавничих здобутків відділення *вирізнило монографії* «Розвиток видавничої справи України в 1990–2010 рр.» (автор-академік В.І. Шпак), «Історія російщення українців» В.В. Лизанчука й «Українська молодіжна преса» М.С. Тимошика, а також уже третє його видання «Книги для автора, редактора, видавця: Практичний посібник»; енциклопедію «Книгознавство» (співавтори В.О. Жадько, В.І. Шпак), наукове художньо-публістичне видання «Іду за Шевченком: Від Києва до Канева» (В.О. Жадько), підручник «Журналістська майстерність» В.В. Лизанчука, навчально-методичний посібник «Історія української журналістики ХХ ст.» О.В. Богуславського, посібники «Видавничий бізнес» В.І.Шпака та «Науководослідна робота студента з журналістики» і «Навчально-виробнича практика з журналістики» І. Л. Михайлина, а також посібник «Антисуржик» за редакцією О.А. Сербенської. Крім того, акад. О.В. Богуславський розробив і реалізував електронну бібліотеку в рамках Проекту зі збереження інтелектуальної спадщини української еміграції diasporiana.org.ua.

– 19 дійсних членів **ВП** за минулий рік продовжували досліджувати актуальні проблеми історії та теорії педагогіки, трансформаційні процеси, що відбуваються в освітній системі України, визначали ефективні форми та методи навчання і виховання підростаючого покоління. Багато уваги було приділено вихованню особистості студента, який має бути передусім патріотом України, а в той же час з повагою ставитися до інших народів. Важливе місце також займали проблеми вдосконалення системи вищої освіти в умовах входження України до європейського освітнього простору. Академіки відділення обсмислювали також проблеми підготовки учнівської молоді до вступу у ВНЗ, зокрема ефективність системи незалежного зовнішнього тестування в умовах зачної диференціації ВНЗ, пропонували організувати ряд педагогічних видань та наукових конференцій для обговорити гострі питання освітніх реформ. До числа помітніших видань академіків **ВП** належать: підручник «Всесвітня історія» для 11-го класу Т.В. Ладиченко, який виборов перше місце у всеукраїнському конкурсі підручників, та цілий ряд навчальних посібників – «Виховна робота зі студентською молоддю» З.Н. Курляндт, два навчально-методичних посібники О.Т. Шпака з

проблем економічного навчання учнівської молоді, «Менеджмент морських ресурсів» (серед співавторів – Л.Б. Кулікова), посібники Т.В. Ладиченко, Г.М. Арзотова, В.К. Майбороди та «Словник з професійної педагогіки» З.Н. Курляндт. Тож звіт відділення не містить дійсно знакових видань.

- Конференції, симпозиуми тощо

Члени Відділення **ФІМ** також керували, організовували проведення чи просто виголошували доповіді на Міжнародних, Усеукраїнських, регіональних і загальноуніверситетських конференціях, семінарах, круглих столах тощо. Зокрема, на Міжнародних конференціях зафіксовано 95 виступів, зокрема: «Доповіді про український театр» на Симпозиумі, проведеному Інститутом ім. Є. Гротовського у Вроцлаві спільно з Державним центром ім. Л. Курбаса у Києві (Пилипчук Р.Я. Вроцлав листопад 2011р.); на X Всеслов'янському з'їзді (Личковах В.А.); Симпозиумі «Лесі Українка: доля, культура, епоха» (Мірченко В.М.); IV симпозиум «Wolyn – Podlfsie – Reliqia, Kultura, Historia, jezyk» (Люблін, Оляндер Л.К.); Російсько-українській конференції «Два століття російської критики» (Белгород-Харків) та українсько-французькому семінарі «Вивчення сучасної літератури» (Міхільов О.Д.); Конференції до 420-річчя «Просфониими» (Корпанюк М.П.) і т.д. Академік-секретар відділення Шевчук С.В. у черговий раз успішно провела Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Українська мова вчора, сьогодні і завтра в Україні і світі»;

Члени відділення брали участь і у таких спільних наукових акціях:

1. Презентації у Посольстві України в РФ у рамках святкування Днів слов'янської писемності (Москва, 25 травня 2011р.) навчально-методичного комплексу М.Я.Плющ «Українська мова для іноземців»; 2. Міжнародний науково-дослідний проект «Граматика слов'янського прийменника»: Білорусь, Польща, Росія, Сербія (Загнітко А.П.); 3. Творчий проект з російським культурологічним товариством м. Санкт-Петербург. (Личковах В.А.); 4. Колоквіум-семінар «Український театр корифеїв в сучасному процесі театрального мистецтва» (Рубинський О.Ю.); 5. Проект «Вивчення сучасної літератури» з французьким університетом Поль Верлен-Метц (Міхільов О.Д.).

Підписано угоди про обмін студентами між Краківським педуніверситетом, університетом міста Падуа (Італія) та Інститутом іноземної філології НПУ ім. М.П. Драгоманова (Гончаров В.І.). Члени відділення очолювали Міжнародні конкурси: IV Міжнародний конкурс піаністів пам'яті Емілія Гілельса, проведеного на базі Одеської державної музичної академії ім. А.В. Нежданової; I Міжнародного конкурсу вокалістів пам'яті А.В. Нежданової (В.А. Сокол). Також очолювали всеукраїнський конкурс на кращого викладача з української мови під егідою МОНМС (організований і проведений Шевчук С.В.). В.Ф. Погребенник і С.В. Шевчук за дорученням Пре-

зидента Академії підготували аналітичну відповідь для друку про законопроект нардепів Ківалова-Колесніченка про мовну політику в Україні як антиконституційну й антидержавну акцію згаданих високопосадовців.

Упродовж звітнього року члени відділення опублікували 7 монографій, 15 посібників, 4 словники і надруковано 215 статей, лише у академіка В.Ф. Погребенника за звітний рік вийшло друком 84 праці загальним обсягом (разом із науковим редагуванням) понад 150 др. аркушів.

Під керівництвом академіків захистили дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата наук 25 осіб, доктора – 1.

У грудні 2011 р. за ініціативи академіків **Відділення масової комунікації** проведено спільно з Національною спілкою журналістів України, Інститутом журналістики КНУ ім. Т. Шевченка Міжнародну науково-практичну конференцію «Інформаційний простір. Український вимір» у якій взяли участь як провідні науковці і практики з України, Болгарії, Азербайджану, Росії, США. Головував на конференції президент Академії ВО України М.І. Дубина. Конференція ухвалила конкретні рекомендації щодо покращення ситуації в інформаційному просторі країни.

Один акад. М.С. Тимошик виступив на чотирьох Міжнародних та ряді Всеукраїнських конференціях; активно презентували свої ВНЗ й Академію на таких акціях також І.В. Крупський, І.Л. Михайлин, О.А. Сербенська, В.О. Жадько й ін.

В.В. Різун на базі КНУ ім. Т. Шевченка провів Міжнародну науково-практичну конференцію «Мова, суспільство, журналістика». В.О. Жадько зініціював та взяв участь у проведенні у січні 2011 року в КНПУ ім. М.П. Драгоманова Всеукраїнської науково-методологічної конференції «Філософія серця Памфіла Юркевича». Ю.Ф. Ярмиш на високому рівні провів круглий стіл «Молода журналістська зміна» під час традиційного Тижня Інституту журналістики «Журналістська весна».

Академіки ВМК активно виступали також на всеукраїнських та місцевих телестудіях і радіоканалах з проблем духовного відродження та історичної пам'яті, функціонування засобів масової комунікації та видавництва сучасних украї складних обставинах. Вони належно попрацювали й у редакційних колегіях наукових вісників, збірників науково-методичних праць «Телевізійна і радіожурналістика» (ЛНУ ім. І. Франка); редколегії журналу «Інформаційне суспільство» (Інститут журналістики КНУ); редколегії збірника «Творчі та організаційні особливості функціонування сучасного медійного простору» (Галицький інститут ім. В.Чорновола, м. Тернопіль); редколегії збірника наукових праць «Філологічні науки. Журналістика» Національного університету «Києво-Могилянська Академія». В Інституті журналістики продовжилося видання журналів «Українське журналістикознавство», «Стиль і текст», «Образ», в яких

систематично друкуються академіки ВК та вчені-журналістикознавці Києва, Луганська, Одеси, Ужгорода, Сімферополя, аспіранти, магістри, докторанти.

Дійсні члени відділення упродовж року випустили у світ 15 книжок і монографічних видань; видрукували 70 статей і 48 рецензій на наукові видання, виступили з науковими доповідями на 39 міжнародних та вітчизняних конференцій.

Академіки **Відділення педагогіки** у звітному році здебільшого брали участь у роботі організованих не ними Міжнародних наукових конференцій (по одній доповіді на таких виголосили акад. В.К. Майборода, Ю.Д. Руденко, С.Ф. Поважний, А.М. Угнівенко, Г.М. Сагач і ін.; Л.Б.Кулікова має в активі два таких виступи, у т.ч. один – на симпозиумі, до якого причетна і як співорганізатор, а З.Н. Курляндт, Т.В. Ладиченко – три, одна з яких, «Викладання історії у полікультурному середовищі», відбулася під егідою Ради Європи та за безпосередньої участі її експертів), а також на Всеукраїнських і ін. конференціях, читаннях тощо. Л.Б.Кулікова згідно з міністерським наказом попрацювала у складі робочої групи з розроблення проекту Концепції шкільної історичної освіти – висловлюємо їй побажання бути у групі захисницею об'єктивних підходів і концептів національної науки й не віддати нашу історію на поталу новочасним спробам її антинаукових тенденційних перекручень провладними силами.

Публікації та доповіді на конференціях академіків **Відділення педагогіки**, як і інших дійсних членів Академії, розкрили їх персональні й тяглі наукові дослідницькі пріоритети. Зокрема, проблема підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів в Україні (В.К. Майборода); основи сучасного українського виховання, шляхи і засоби героїко-патріотичного виховання учнівської і студентської молоді (Ю.Д. Руденко); суспільно-гуманітарна компонента фахової підготовки студентів-управлінців (С.Ф. Поважний); методики викладання історії та суспільствознавчих дисциплін у вищих та середніх загальноосвітніх навчальних закладах (Т.В. Ладиченко); вдосконалення викладання у вищій педагогічній школі (О.Т. Шпак, – підготував оновлену модель процесу економічної освіти учнівської молоді, що пройшла експертизу і наукову апробацію у Києві та Дрогобичу, розробив модель економічної відповідальності і компетентності студентської молоді у процесі вивчення гуманітарних дисциплін); удосконалення продукції українського тваринництва відповідно до вимог СОТ та ЄЕС (А.М. Угнівенко); розвиток риторики в умовах незалежної України (Г.М. Сагач); проблеми змісту і тенденцій розвитку вищої педагогічної освіти, її універсальності (І.Д. Олексеюк), теорія та історія державного управління і підготовки науково-педагогічних кадрів (В.І. Луговий) і т.п.

Дійсні члени відділення за рік випустили у світ підручник, 9 посібн., 39 статей, виступили з науковими доповідями на 23 Міжнародних та Всеукраїнських конференціях. Під керівництвом членів відділення захищено канд. дисертацію.

СУСПІЛЬНІ НАУКИ

(керівник секції – віце-президент Курило В.І.)

Склад секції суспільних наук академії у 2011 році налічує 73 дійсних та 1 закордонного членів академії, куди входять **4 відділення**:

- Відділення історії (12 дійсних членів); - Відділення історії та методології освіти, науки і техніки (24 дійсні члени); - Відділення права (19 дійсних членів); - Відділення педагогіки (18 дійсних членів та 1 закордонний член академії).

Такий потужний науковий потенціал дав можливість плідно працювати над дослідженням широкого спектру суспільних проблем у галузях історії, зокрема і історії освіти, науки і техніки, педагогіки та права, зокрема:

По Відділенню історії *(академік-секретар Дейнега І.І.)*

Проводилися дослідження у межах наукового напрямку українознавчих проблем, історії формування та розвитку української держави, проблем та перспектив соціально-економічного розвитку України XIX-XXI; забезпечення читання курсів «Історія України», «Історія релігії», «Історія української та зарубіжної культури», спецкурси «Історія української дипломатії», «Історія української еміграції» у вищих навчальних закладах; вироблення нового підходу до вивчення проблем зовнішньої політики СРСР та фашистської Німеччини стосовно України, історії культури у 20-30-х рр. XX століття, історії Карпатської України (1938-1939 рр.), історії України на сучасному етапі боротьби за незалежність; вивчення проблеми політики та прав людини в аспекті євро інтеграційних процесів, історію державних українських університетів, впровадження гендерної освіти в систему підвищення кваліфікації, обговорювали питання нових підходів до відбору та структурування змісту підручників з історії України. Зокрема, з цих проблем видано монографію «Утворення і діяльність державних українських університетів (1917-1921 рр.)», опубліковано 27 наукових статей (акад. О.М. Завальнюком), видано дві монографії «Історія України: особливості викладання у морському вищому навчальному закладі» та «Україна і Росія : хроніка взаємин» (т. 3), два навчальних посібника, опубліковано дві наукові статі (акад. С.Д. Василенко), опубліковано чотири наукові статті (акад. В.Є. Задорожний), видано монографію «Українська та зарубіжна культура» та підготовлено до друку два навчально-методичних комплекси з курсу «Історія України» (акад. С.М. Клапчук), опубліковано шість наукових статей та готується до друку монографію (акад. І.І. Дейнега).

По Відділенню історії освіти, науки і техніки

(академік-секретар – Пилипчук О.Я.)

Проблематика досліджень Відділення стосувалася у 2011 р., насамперед, найважливіших проблем загальної інвентаризації всього, що зроблено українськими істориками науки і техніки, особливо в галузі впровадження їхніх надбань у сферу української освіти: які курси і де читаються, які підручники та посібники вийшли у світ. Це дозволило виявити напрями, найменш забезпечені навчально-допоміжними розробками, і спрямувати на них посилену увагу.

У 2011 р. академіком С.П. Рудою (м. Київ) розроблено рекомендації щодо дослідження історії розвитку питань медичної етики членами Товариства київських лікарів, питань екологічної рівноваги, біоетики та її складових (екологічна етика старіння людини), дослідження внеску вітчизняних бактеріологів в епідеміологію холери. С.П. Руда була науковим консультантом двох докторських дисертацій з історії науки і техніки, членом спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій з історії науки і техніки, брала участь у роботі 10 наукових конференцій, в тому числі і на 9-й конференції з історії науки і техніки в Пекіні.

Академіком Л.Г. Полонським (м. Житомир) розроблено схеми дослідження історії залізвидобувних виробництв на Житомирському Поліссі, досліджено історію послідовників справи цього виробництва, запатентовано «Спосіб визначення оптимального припуску на механічне оброблення виробів з газотермічним покриттям», досліджено біографію Б.В. Дідковського – забутого вченого-геолога.

Академіком Л.І. Сухотеріною (м. Одеса) досліджувалися проблеми державного регулювання науковою сферою, особливо питання законодавчого реформування суспільства, нарешті, вона з'ясувала структуру іміджу вищого наукового закладу та питання розвитку історії науки на сучасному етапі.

Академік В.С. Савчук (м. Дніпропетровськ) опублікував низку статей (10) з різноманітних питань історії науки і техніки, історії фізико-математичних наук, історії України як у фахових, так і у науково-популярних виданнях. Брав участь у міжнародній програмі «Tempus», що об'єднує університети з шести європейських країн. За програмою «Tempus-4» був учасником міжнародного семінару в Берліні у травні 2011 р. Працював у складі авторського колективу над підготовкою в межах цього проекту навчального посібника з освітнього менеджменту. Керував кафедральною держбюджетною темою «Природознавство, техніка й освіта Наддніпрянської України». Є співавтором книги

«Флагман космічної освіти, або «Секретний підрозділ-2» (Дніпропетровськ, 2011. – 306 с.). Отримав Почесну грамоту Міністерства аграрної політики та продовольства України (2011) за високий професіоналізм та з нагоди 10-річчя від дня заснування Центру історії аграрної науки ДНСГБ НААН.

Академік О.Я. Пилипчук (м. Київ) керував науково-дослідною темою «Історія освіти, науки і техніки в напрямках, школах, іменах». Підготував 1 кандидата наук. Брав участь у 5 вітчизняних і 3-х російських конференціях. Голова спеціалізованої Вченої ради зі спеціальності «історія науки і техніки» - 07.00.07 в Державному економіко-технологічному університеті транспорту. Опублікував 5 наукових статей. Член Президії АН ВО України та Міжнародної Академії наук безпеки життєдіяльності.

Академік В.П. Стефурак (м. Івано-Франківськ) працював над темою «Використання мікробіологічних тестів для регулювання гомеостазу порушених екосистем». Підготував 1 доктора та 2-х кандидатів наук. Опублікував 1 монографію, брав участь у 3 наукових конференціях.

Академік В.В. Кислов (м. Київ) підготував та здав до видавництва монографію «Проблеми трансформаційного моделювання» та підручник «Електронне урядування». Опублікував 3 наукові статті. Для державних органів підготував аналітичні звіти: «Ближчий Схід: ситуації, загрози, перспективи» та «Трансформації політичної безпеки». Брав участь у 3-х міжнародних конференціях, 4-х – вітчизняних, 1 раз - на парламентських слуханнях та 5 разів у інших заходах.

Академік В.П. Гриффен (м. Київ) виконував роботу в галузі історії науки і техніки, пам'яткознавства та музеєзнавства. Був головою оргкомітету з проведення 10-ї Міжнародної конференції «Актуальні питання історії науки і техніки». Головний редактор журналу «Питання історії науки і техніки». Голова спеціалізованої Вченої ради з пам'яткознавства. Опублікована монографія «Гриффен Л.А. Памятники техники / Л.А. Гриффен, В.А. Константинов, Е.Н. Титова. – К.: Центр памятникovedения, 2011. – 140 с.».

Академік Л.Є. Дещинський (м. Львів) протягом звітного періоду підготував два підручники для студентів і курсантів вищих навчальних закладів, та ряд методичних розробок з вивчення історії України, її державності, військової історії, Збройних сил України. Брав участь у розробці спільних наукових досліджень з науковцями Польщі, Німеччини та Угорщини. Опублікував 10 наукових статей. Голова спеціалізованої Вченої ради з військової історії. Відповідальний редактор фахового вісника «Держава і право». Керує науковою школою з військової історії.

Академік В.П. Михайлюк (м. Луганськ). Організував і провів 4 наукові конференції. Під його керівництвом захистили 2 докторські і 4 кандидатські дисертації. Опублікував 6 наукових статей. Голова спеціалізованої Вченої ради з історії України та всесвітньої історії при Східноукраїнському національному університеті імені Володимира Даля.

Академік В.І. Тимченко (м. Київ) підготував і опублікував 3 наукові монографії. Підготував 1-го кандидата наук. Брав участь у 5-ти наукових конференціях. Неодноразово бував у закордонних відрядженнях.

По Відділенню педагогіки: протягом звітного року академіки працювали над такими дослідженнями: над дослідженням «суспільно-гуманітарної компоненти у змісті фахової підготовки студентів-управлінців» (акад. С.Ф. Поважний); над дослідженням «основи сучасного українського виховання, шляхи і засоби героїко-патріотичного виховання учнівської і студентської молоді (акад. Ю.Д. Руденко); над дослідженням «проблеми методики викладання історії та суспільствознавчих дисциплін у вищих та середніх загальноосвітніх навчальних закладах» (акад. Т.В. Ладиченко); над вдосконаленням викладання у вищій педагогічній школі (акад. О.Т. Шпак); над дослідженням проблем удосконалення продукції тваринництва відповідно до вимог СОТ та ЄС в умовах України (акад. А.М. Угнівенко); над дослідженням проблем розвитку риторики в умовах незалежної України (акад. Г.М. Сагач); над вивченням проблем змісту і тенденцій розвитку вищої педагогічної освіти, її універсалізації (акад. І.Д. Олексюк); над дослідженням проблем хімії (акад. В.Х. Волошин); над дослідженням проблем фізкультури і спорту, фізичного та духовного загартування учнівської та студентської молоді (акад. Г.М. Арзютов); над дослідженням проблем теорії та історії державного управління і підготовки науково-педагогічних кадрів (акад. В.І. Луговий).

По Відділенню права

(академік-секретар Ладиченко В.В.)

Академіки відділення працювали над проведенням Міжнародної науково-практичної конференції присвяченій пам'яті В.М. Корецького (акад. С.В. Бобровник), Міжнародної науково-практичної конференції спільно з Національним авіаційним університетом (акад. П.В. Діхтієвський, В.І. Курило, В.В. Ладиченко), II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Реформування права очима молодих вчених» (акад. Т.О. Коломоець), Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої 10-річчю юридичного факультету НУБіП України (акад. В.М. Єрмоленко, В.І. Курило, В.В. Ладиченко), науково-практичної конференції з питань розви-

тку аграрного, земельного та екологічного права спільно з БЦНАУ (акад. В.М. Єрмоленко, В.І. Курило, В.В. Ладиченко), науково-теоретичної конференції «Запорізькі правові читання» спільно із ЗНУ (акад. Т.О. Коломоєць, В.І. Курило, В.В. Ладиченко), проведенням круглого столу, присвяченого 350-річчю Берестецької битви спільно з Військово-козацьким ліцеєм м. Луцьк (акад. В.В. Ладиченко), проведенням VIII Міжнародної науково-практичної конференції спільно з Волинським національним університетом (акад. В.В. Ладиченко, С.В. Бобровник), підготовкою до друку розділу у плановій темі Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України «Актуальні проблеми правотворення в сучасній Україні» (акад. С.В. Бобровник), проведенням круглого столу з питань адміністративної діяльності ОВС України на базі Національної академії внутрішніх справ (акад. Р.А. Калюжний, В.К. Колпаков, П.А. Воробей), підготовкою до друку монографії «Справедливість як принцип права» (акад. В.В. Ладиченко), Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми адміністративного права» (акад. Т.О. Коломоєць), Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченій 15 річчю кафедри аграрного, земельного та екологічного права юридичного факультету НУБіП України (акад. В.М. Єрмоленко, В.І. Курило, В.В. Ладиченко), написанням підручника «Аграрне право України» з грифом МОН України (акад. В.І. Курило), проведенням засідань відділення права (академік-секретар В.В. Ладиченко), індивідуальною роботою з академіками щодо погашення заборгованості по членських внесках (академік - секретар В.В. Ладиченко).

Особливо результативними у підготовці наукових кадрів вищої кваліфікації були академіки Коломоєць Т.О. та Курило В.І., які підготували відповідно 7 та 9 кандидатів юридичних наук.

Результатом наукових досліджень науковців секції за звітний рік стало опублікування понад 20 монографій, понад 30 підручників та навчальних посібників, 2 автобіографічних матеріалів, понад 120 наукових статей, понад 10 монографій під редакцією академіків.

Академіки 4-х відділень секції суспільних наук взяли участь у роботі 110 наукових конференцій та круглих столів, де виступили із змістовними науковими доповідями.

Плідно проводилася робота з підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації: під науковим керівництвом і консультуванням академіків, які представляють секцію суспільних наук, захищено 7 докторських та 34 кандидатських дисертацій, а також рекомендовано до захисту 15 кандидатських та 2 доктор-

ських дисертацій; члени секції академії працюють у понад 30 спеціалізованих вчених радах по захисту кандидатських і докторських дисертацій, зокрема 8 академіків є головами спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій.

Такий досить вагомий науковий результат став можливим завдяки наполегливій творчій праці академіків секції. Він гідно презентує Академію наук вищої освіти України як потужну наукову установу, у стінах якої зібрані знані, авторитетні і результативні вчені, науковим доробком яких може пишатися будь-яка наукова установа чи вищий навчальний заклад нашої держави.

Активна наукова та громадська діяльність академіків секції суспільних наук була гідно відзначена державними та громадськими фаховими відзнаками, а саме: ак. Басай В.Д. - нагороджений орденом За заслуги II ступеня; ак. Єрмоленко В.М. - став Лауреатом Премії в галузі права імені Ярослава Мудрого, нагороджений Почесною Грамотою НУБіП України; ак. Курило В.І.- присвоєне Почесне звання «Заслужений юрист України»; став Лауреатом Премії в галузі права імені Ярослава Мудрого, нагороджений Почесними Грамотами НУБіП України та КНТЕУ, Подякою Ректора ЗНУ, Почесною Відзнакою УК Орден «Козацька слава» 2-го ступеню; ак. Самохін А.В. – нагороджений Грамотою Предстоятеля УПЦ.

Разом з тим, дозвольте зупинитися на питаннях, розв'язання яких не мало місця у звітному році, хоча на них і зверталася увага у минулорічному звіті, та на негативних моментах, що наявні у діяльності секції.

Так, загальні збори Відділення історії та методології освіти, науки і техніки Академії наук вищої освіти України **рекомендують виключити з членів Відділення таких осіб: В.І. Онопрієнка, В.А. Гайченка та Л.М. Бесова** як таких, що не платять вже три роки членських внесків, погано відгукуються про Академію і невдоволені тим, що Академія не дає їм якоїсь грошової допомоги.

Також, нам не вдалося налагодити наукової співпраці із зарубіжними науковими установами на вищих навчальних закладах на рівні практичної співпраці у межах договорів на виконання науково-технічних робіт чи отримання грантів на виконання таких робіт від зарубіжних грантодавців. Вважав і вважаю, що цей шлях є тим, що дасть можливість академії вийти на новий, зовсім інший рівень діяльності, зокрема і фінансовий, а, відтак, і вивести наукові дослідження на сучасний в плані фінансування рівень, що, у свою чергу, забезпечить відповідні науково-дослідні результати. Тому ще раз закликаю шановних академіків до активізації такої роботи, оскільки без освоєння нових напрямків діяльності немає прогресу.

По Відділенню філософії (академік-секретар – Баранівський В.Ф.)

До складу відділення входять 20 академіків, які представляють понад 2 тис. суспільствознавців – філософів вищих навчальних закладів та наукових установ України.

Протягом 2011 року більшість академіків плідно працювали над розробкою проблем філософії, філософії освіти, вищої освіти України. Значний вклад академіками відділення філософії внесено в підготовку наукових кадрів та навчання студентів, слухачів, аспірантів різних галузей освіти, науки та господарства України.

Протягом звітного періоду виконано (розробляється) 18 наукових тем, опубліковано 9 монографій, підготовлено та видано 16 підручників та навчальних посібників (в т. ч. рекомендовано МОН України 12), навчально-методичних посібників 8, опубліковано статей 156.

Під керівництвом академіків відділення підготовлено та захищено 7 докторських та 14 кандидатських дисертацій.

Академіки відділення взяли активну участь в проведенні наукових конференцій, круглих столів, семінарів тощо. У звітному періоді відбулося близько 60 доповідей, виступів академіків на міжнародних заходах та близько 120 на всеукраїнських.

Вагомою була участь академіків відділення у роботі експертних та спеціалізованих вчених рад ВНЗ.

Особлива увага в наукових пошуках академіків була зосереджена на розробку проблем: розробка новітніх підходів до вирішення проблем сучасної освіти (Андрущенко В.П.); обґрунтування стратегії особистісного розвитку в освітній діяльності, системи національно-патріотичного виховання студентської молоді, обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення системи гуманітарної освіти в Збройних Силах України (Баранівський В.Ф.); розробка актуальних проблем теорії та практики художньої культури (Бітаєв В.А.); дослідження проблем філософії історії (Балух В.О.); дослідження актуальних проблем релігії, релігійної культури (Воловик В.І.); висвітлення проблем богослов'я УПЦ КП (Владика Димітрій); дослідження проблем юридичної логіки (Гвоздік О.І.); дослідження проблем державного управління, місцевого самоврядування, політичної модернізації, історії політичних і правових вчень (Горбатенко В.П.); висвітлення проблем людини і біосфери (Крисаченко В.С.); дослідження світових релігій (Лубський В.І.); обґрунтування методологічних основ виховної діяльності підготовки цілісної особистості фахівця (Надольний І.Ф.); обґрунтування філософських методологічних за-

сад сучасної системи освіти (Попов М.В.); обґрунтування місця та ролі ідеології в сучасній системі освіти (Самчук З.Ф.); організація наукових конференцій та розробка проблем толерантності в сучасному світовому просторі (Саух П.Ю.); розробка проблем сучасної освіти (**Скотний В.Г.**); пропаганда українських духовних цінностей, ідей Т.Шевченка (Степовик Д.В.); розробка філософських проблем сучасного націотворення в Україні (Юрій М.Ф.); розробка проблем філософії науки (Цикін В.О.); узагальнення проблем сучасної філософії (Щерба С.П.); висвітлення історії філософії, підготовка та видання підручників з цієї проблеми (Ярошевець В.І.);

Найважливіші досягнення академіків відділення:

Академік Баранівський В.Ф. видав підручники: Філософсько-соціологічні проблеми військово-соціального управління. (К.: НУОУ, 2011 р. – 350 с. (Загальна редакція, співавтор); Морально-етична культура військового керівника (К.: НУОУ, 2010 р. – 300 (співавтор); Академік Попов М.В. видав підручник: Філософія: підручник для мед. вузів. (К.: Вид-во «Медицина», 2011 р., 21,5 д.а.); Академік Надольний І.Ф. видав навчальний посібник «Філософія» / За загред. І.Ф. Надольного (Співавтори – Л.В. Губернський, В.П. Андрущенко, В.М. Князев, В.П. Розумний та ін.). (8-е вид. – К.: Вікар, 2010. – 457 с.), видав 2 наукові статті, зробив 3 виступи на наукових конференціях; Академік Баранівський В.Ф., академік Попов М.В. – співавтори монографії «Гуманітарні та ресурсні проблеми національної безпеки України» (К.: «ВПК «Експрес-Поліграф», 2011); Під егідою АНВО України та Житомирського державного університету проведена III Міжнародна науково-теоретична конференція «Толерантність як соціогуманітарна проблема сучасності», 19-20 травня 2011 р., Житомир (співголови оргкомітету ак. Саух П.Ю., Баранівський В.Ф.); Головними висновками конференції стали: Сучасна людина і сучасний світ потребують стриманості й поваги до Іншого, до відмінностей, які панують у світі. Виховання цієї чесноти та утвердження етосу толерантності стає нагальною проблемою сучасного досить плюралізованого і пронизаного протиріччями світу. Ідея толерантності виходить з визнання свободи кожної людини й разом з тим – пов'язаності всіх людей у добрі й злі. Визнавши свободу людини ми тим самим визнаємо її відкритість до добра і зла. Добро, як і зло, не факт, а справа вибору й ніхто не убезпечений ні від добра, ні від зла. Цю нездоланну основу буття людини можна подолати не насиллям, а якісною зміною вектора суспільних зусиль (індивідуальних, колективних, соціально-організованих), які спрямовані на те, щоб вирватися із «зачарова-

ного” кола ненависті й нетерпимості. Толерантність має стати стратегією майбутнього, а її життєдайним імперативом: до минулого – вдячність, до сьогочасного – солідарна дія, до майбутнього – відповідальність.

Проведення «Круглого столу» завідувачів кафедр філософії ВНЗ м. Києва та медичних університетів України «Про стан та перспективи поліпшення викладання філософії у ВНЗ України», 27.05.2011 р., Нац. мед. університет (організатор, доповідач ак. Попов М.В., співдоповідач ак. Баранівський В.Ф.);

Головні висновки «Круглого столу»: необхідність вдосконалення системи викладання філософії, інших гуманітарних дисциплін у ВНЗ України, посилення методологічної, світоглядної та праксеологічної функції філософії в системі освіти; підняти статус кафедр філософії в якості методологічних центрів гуманітарної освіти, науки та виховання студентів; рекомендувати МОН України провести всеукраїнську нараду зав. кафедр філософії ВНЗ України, підготувати нові підручники та навчальні посібники з філософії з урахуванням вищезазначених рекомендацій. Резолюція «Круглого столу» додається.

20.10.2011 року академіки Відділення філософії провели науково-практичний семінар «Місце та роль філософських дисциплін в системі сучасної вищої освіти України»:

Академіки відділення запропонували:

1. З метою вдосконалення системи викладання філософських дисциплін в системі сучасної вищої освіти України рекомендувати Міністерству освіти і науки України забезпечити: наявність базових програм з філософських дисциплін для непрофільних спеціальностей, затверджених (схвалених) міністерством (окрім філософських факультетів); ВНЗ розробляють програми відповідно до профілю викладання філософських дисциплін; встановити єдину сітку годин з філософських дисциплін відповідно профілю ВНЗ та форм навчання; забезпечити підготовку базових підручників (навчальних посібників), опорних текстів лекцій та методичних розробок до них; встановити перелік обов'язкових чи факультативних навчальних дисциплін відповідно до профілю ВНЗ та форм навчання.

2. Вийти з пропозицією до МОН України про оголошення конкурсу на кращий підручник з філософії для національних ВНЗ України.

3. Запропонувати МОН України розглянути питання про проведення Всеукраїнської наради зав. Кафедр філософії ВНЗ України (періодично).

4. Рекомендувати МОН України, ректорам ВНЗ упорядкувати статус кафедр філософії ВНЗ як основних гуманітарних підрозділів, як методологічних центрів з виховної та наукової роботи в навчальних закладах.

По Відділенню економіки (академік-секретар Кредісов А.І.)

Члени Відділення економіки домоглися успіхів у дослідженні статистики, аналізу ефективності економіки (академік Дудар Т.Г. запропонував ряд пропозицій, що стосуються маркетингової орієнтації агропромислових формувань, ефективного використання водних шляхів для перевезення пасажирів і вантажів (академік Зінь Е.А.).

Академік Марцин В.С. продовжував роботу по розробці науково-дослідної теми «Фінансово-економічна стратегія розвитку та проблеми трансформації економіки України в умовах виходу з кризи». Подав звіт обсягом 560 сторінок.

Завершив науковий звіт «Економічна стратегія трансформації економіки України. (Київ УБС НБУ, 2011. – 468 с.). Опублікував монографії: Марцин В.С. Економічна стратегія конкурентної політики як шлях до ефективної діяльності підприємства – ЛКА (У співавторстві з д.е.н., проф. Башнянин Г.І. м. Львів, Укоопспілка. 2011.); Соціально-економічні проблеми в Україні. Колективна монографія. Національна академія Управління. За наук. ред. акад. Єрмошенко М.М. (К., 2010. – 26 д.а., - моїх 5,2 д.а).

Академік Дудар Т.Г. на протязі 2011 року здійснював керівництво бюджетною науковою темою: «Обґрунтування стратегії сталого розвитку аграрної сфери і функціонування агропродовольчого ринку в умовах розвитку ринкових відносин». Державний реєстраційний номер 0110U08607.

За звітній період прийняв участь у 6 Міжнародних наукових конференціях, Всеукраїнських конгресах і наукових зборах вчених, а саме: Загальних зборах Відділення аграрної економіки та продовольства НААН України, м. Київ, Національна академія аграрних наук України, 15 березня 2011 р.; Загальних зборах Національної академії аграрних наук України, м. Київ, Національна академія аграрних наук України, 16-17 березня 2011р.; Науковій конференції професорсько-викладацького складу ТНЕУ «Економічні, правові, інформаційні та гуманітарні проблеми розвитку України в умовах проведення системних реформ», м. Тернопіль, Тернопільський національний економічний університет, 14 квітня 2011 р. Назва доповіді: «Вплив діяльності аграрних холдингів на розвиток земельних відносин в аграрному секторі України»; Всеукраїнській науково-практичній конференції «Управлінські інновації: теорія та практика», м. Тернопіль, Тернопільський національний економічний університет, 11-12 травня 2011 р.; Міжнародній науково-практичній конференції «Інформаційно-аналітичне забезпечення зрівноваженого розвитку сільського господарства і села», м. Львів, Львівський національний аграрний університет, 16-17 червня 2011 р.; У Тринадцятих річних зборах Всеукраїнського конгресу вчених

економістів-аграрників «Інституційні засади трансформацій в аграрній сфері», м. Київ, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки», 20-21 червня 2011 р. Назва доповіді: «Проблеми агропромислової інтеграції у розвитку аграрного сектора і сільських територій».

Підготував і видав такі наукові праці: Дудар Т.Г. Проблеми забезпечення якості і безпечності сільськогосподарської продукції та продуктів харчування в умовах глобалізації // 36. наук, праць «Трансформація земельних відносин до ринкових умов» - К.: ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН України, 2011. - С. 472 – 475; Проблеми формування земельних та майнових відносин власності в аграрному секторі // 36. матер. наукової конф. «Науково-дослідна робота студентів: формування особистості майбутнього вченого, фахівця високої кваліфікації» - Тернопіль: ТНЕУ, 2011. - С. 25-27; Вплив діяльності аграрних холдингів на розвиток земельних відносин в аграрному секторі України // Збірник тез доповідей наукової конференції професорсько-викладацького складу «Економічні, правові, інформаційні та гуманітарні проблеми розвитку України в умовах проведення системних реформ». Секція № 6. - Тернопіль: ТНЕУ - 2011. - С. 24-26; Галушак В.В. Агрохолдинги у системі агропромислової інтеграції, оцінка їх потенціалу та ринкових позицій // Всеукраїнський науково-виробничий журнал Інноваційна економіка. -2011. - №2. - С. 3; Оцінка потенціалу і ринкових позицій аграрних холдингів Економіка АПК, 2011, № 6. - С. 84-90.

Будучи членом спеціалізованої вченої ради по захисту докторських дисертацій із спеціальності 08.00.04 - «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) в Тернопільському національному економічному університеті, взяв активну участь у розгляді кандидатських і докторських дисертаційних робіт. Керував науковою роботою двох пошукувачів і одного аспіранта, та восьми магістрів з менеджменту і правового забезпечення агропромислового виробництва. Підготував відзиви на автореферати по 26 кандидатських дисертаціях і 10 докторських. Під моїм керівництвом підготовлено і захищено дві кандидатські дисертаційні роботи в 2011 р. на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук із спеціальності 08.00.04 - економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності).

Виступив офіційним опонентом по двох докторських та одній кандидатській дисертаціях.

Академік Вачевський М.В.

За звітний період із січня по грудень 2011 р. опубліковано наступні підручники, навчальні посібники та монографії, а також рецензії, відзиви на автореферати та дисертації та підготовлено і захищено дисертаційні роботи аспірантів:

Під керівництвом: Вачевського В.В. захищено кандидатську дисертацію 19.10.2011 р. на тему: «Формування духовних цінностей майбутніх учителів початкової школи в навчально-виховній діяльності педагогічного університету».

Підготовлено до захисту докторську дисертацію на тему: « Теоретичні і методичні засади формуванні професійної компетентності майбутніх фахів економічного профілю».

Крім відзначеного випущено друком у світ за науковою редакцією наукового керівника Вачевського М.В. монографію.

За звітний період опубліковано такі підручники, навчальні посібники та монографії, наукові статті: Управління якісною підготовкою фахівців у професійно-технічних навчальних закладах на основі маркетингу ринку праці та освітнього моніторингу в умовах регіоналізації Вид. «Сполум», 2010р. (вийшла в 2011р.) Вачевський С.52 – 90; ПРОМИСЛОВИЙ МАРКЕТИНГ. Формування професійних компетенцій у майбутніх маркетологів. Підручник. (гриф МОН України) – К.: «Кондор», - 486 с.; ОСНОВИ МАРКЕТИНГУ. Для учнів 10 – 11 класів. Підручник. Рекомендовано НАПН України - К.: Педагогічна думка. – 256с.; МАРКЕТИНГ. Формування професійної компетентності учнів професійно-технічних навчальних закладів. Навчальний посібник. (гриф. МОН України)-К.: Кондор. – 2011. – 372.; Якість системи освіти як чинник високого рівня професійних компетенцій маркетологів. 2011. Актуальні проблеми економіки - №1 (115). – С.69-76; Україна в світовому господарстві та національна і світова валютні системи. 2011. Молодь і ринок - № 2(73) – С.11-16; Міжнародний маркетинг в дослідженні загального огляду країн Америки. 2011. Молодь і ринок - № 4 (75) – С. 22-27 та ін.

Виступив опонентом

- Якимович.; « Формування соціально-економічних знань учнів професійно-технічних навчальних закладів сфери обслуговування. (канд. дисертація. 13.00.04- теорія і методика професійної освіти) 2011 рік. Вінниця.
- Савенко Економічна підготовка учнів у позашкільних навчальних закладах. (кандидатська дисертація 13.00.04 теорія і методика проф. освіти).150. Експерт дисертаційної роботи. Київ, Драгоманова, та ще 12 пошукувачів.

Підготував 10 доповідей із студентами на студентській конференції.

ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

(керівник секції – віце-президент Стецюк В.В.)

По Відділенню біології (академік-секретар Хомич В.Т.)

У складі Відділення 18 дійсних академіків.

У звітному році акад. Пикалюк В.С. отримав золоту медаль на VII міжнародному салоні винахідників нових технологій («Новий час» – Севастополь, 2011) і Гран-прі на міжнародному конкурсі науково – популярних фільмів – кінолітопис – 2011 (Київ).

За здобутки у науковій роботі академік Яценко І.В. нагороджений Почесною Грамотою Харківської обласної державної адміністрації. Академік Гаврилін П.М. одержав Диплом Жовтневої районної адміністрації м. Дніпропетровська за перемогу в конкурсі «Жива історія району» в номінації «Краща наукова робота».

Впродовж 2011р. академіки Відділення та їх учні виконували наукову роботу з актуальної для народного господарства України тематики.

Академік Хомич В.Т. займався дослідженням розвитку і росту периферичних органів імуногенезу курей, що дало йому змогу встановити оптимальні строки щеплення цієї птиці проти вірусних і бактеріальних інфекцій. Результати цих досліджень впроваджені в практику птахівництва.

Розробка нових технологій кормових добавок з рибної сировини для годівлі сільськогосподарських тварин проводилась за керівництва академіка Засєкіна Д.А. Експериментальні дослідження запропонованих добавок проводяться у господарствах НУБіП України.

Дослідження академіка Яценка І.В. про методи посмертної ідентифікації свійських тварин за їх кістковими органами широко застосовуються у судовій ветеринарній медицині, навчальній і науковій роботі.

Підґрунтям для розвитку ветеринарної неонатології в нашій країні стали дослідження академіка Криштофорової Б.В. Вона встановила, що новонародженні тварини мають неоднаковий морфофункціональний статус, розробила критерії його визначення та запропонувала нові методичні підходи щодо утримання і годівлі молодняку великої рогатої худоби. Результати її досліджень впроваджені в практику тваринництва АР Крим.

Академіки Галат В.Ф. і Сорока Н.М. вивчали поширення, діагностику та заходи боротьби з токсоплазмозом свійських тварин. Вони розробили тест-системи для виявлення збудника токсоплазмозу в крові тварин, які дали змогу діагностувати це захворювання на ранніх етапах його розвитку. Результати їх досліджень впроваджені в практику ветеринарної медицини.

Значний теоретичний і практичний інтерес має наукова робота академіка Демидова С.В. про генетичний моніторинг природних популяцій, пов'язаних з контролем стану природного середовища та проблем збереження генофонду і хромосомну нестабільність в умовах забруднення навколишнього середовища. Одержані ним дані використовують у своїй роботі екологи, ботаніки, спеціалісти гуманної і ветеринарної медицини для прогнозування можливих наслідків у розвитку рослинних і тваринних організмів, яких вирощують в умовах забруднення навколишнього середовища.

Академік Скибицький В.Г. досліджував мікробний ценоз біотопів тваринного організму. Він виділив ряд штамів молочнокислих та біфідобактерій і молекулярно-генетичними дослідженнями охарактеризував їх філогенетичні зв'язки. Здійснив селекцію штамів з найбільш вираженою антагоністичною властивістю щодо збудників шлунково-кишкових хвороб людини і тварин. Встановив їх вплив на клітинні та гуморальні фактори імунітету тваринного організму. Результати досліджень апробуються на лабораторних моделях та на телятах в умовах неблагополучних господарств України.

Медико – біологічним обґрунтуванням режимів рухової активності студентів, курсантів та олімпійців і параолімпійців членів збірних команд України зі стрільби з лука з різним рівнем здоров'я займався академік Магльований А.В. Запропоновані ним режими рухової активності широко використовують у фізичній підготовці студентів і курсантів та при тренуванні олімпійських і параолімпійських спортивних команд України.

Академік Магльований А.В. плідно працює над удосконаленням методів і засобів фізичної реабілітації та досліджує історичні аспекти гуманної медицини України.

Широко використовуються у практиці гуманної медицини результати морфологічних досліджень академіка Пикалюка В.С. Одержані ним нові дані про морфофункціональні особливості органів та їх систем під впливом гравітаційних перенавантажень та при введенні ксеногенної спинномозкової рідини склали основу способів корекції несприятливої дії гравітаційних перенавантажень і реабілітації хворих після нефроектомії. Академік Пикалюк В.С. започаткував у нашій країні вчення про систему стовбурових клітин.

Академік Гаврилін П.М. досліджував особливості структурно – функціональної організації та закономірності гісто - і цитогенезу органів кровотворення та імуногенезу тварин та розробляв і впроваджував у практику ветеринарної медицини нові методи діагностики хвороб тварин, контролю якості та безпеки ресурсів АПК. Він розробив і впровадив у практику ве-

теринарної медицини імуногістохімічні методи діагностики бурсальної хвороби і хвороби Марека птахів. У звітному році академік Гаврилін П.М. також впроваджував у виробництво результати досліджень за попередні роки. Так, запропоновані ним комбікорми для свиней «Біокорм» при відгодівлі 50 тисяч голів свиней в умовах господарства дали економічний ефект в сумі 150 тисяч грн. на рік. Розроблений академіком Гавриліним П.М. моніторинг вірусних хвороб свиней із застосуванням новітніх молекулярних методів примінений на 20 тисячах голів свиней дав економічний ефект в сумі 60 тисяч грн.

Академік Новак В.П. у звітному році займався дослідженнями сегментальної іннервації організму тварин. Результати його досліджень використовуються у навчальній і науковій роботі.

Морфологічну організацію апарату травлення птахів вивчала академік Харченко Л.П. Результати її досліджень впровадженні в наукову роботу.

Дослідженням морфоструктури, онтоморфогенезу та модулів життєвих форм деяких видів флори України займався академік Берко Й.М. У даний час результати його досліджень систематизуються.

Вплив малих доз іонізуючого опромінення на організм свійських тварин досліджував академік Горальський Л.П. Результати його досліджень використовують у навчальній та науковій роботі.

Академік Захаренко М.О. вивчав механізми адаптації та поведінки високопродуктивних лактуючих корів до екстремальних факторів зовнішнього середовища. Дані його досліджень використовують екологи і тваринники, які займаються поширенням високопродуктивних тварин у різних регіонах нашої країни.

За звітний рік академіки Відділення підготували 9 кандидатів (акад. Яценко І.В., акад. Новак В.П., акад. Пикалюк В.С., акад. Демидов С.В., акад. Криштофорова Б.В., акад. Горальський Л.П. – 3, акад. Захаренко М.О.) і 5 докторів наук (акад. Галат В.Ф., акад. Засекін Д.А., акад. Магльований А.В., акад. Пикалюк В.С., акад. Захаренко М.О.).

За результатами наукових досліджень академіки опублікували 3 монографії (акад. Пикалюк В.С.), 139 статей і матеріалів конференцій, отримали 8 патентів (акад. Яценко І.В. – 1, акад. – Гаврилін П.М. – 1, акад. Пикалюк В.С. – 2, акад. Магльований А.С. – 2, акад. Захаренко М.О. – 2).

У звітному році академіки Відділення організували і провели 2 наукові конференції (акад. Магльований А.В. – 1, акад. Рудик С.К. і Хомич В.Т. – 1),

брали участь у роботі 48 всеукраїнських і міжнародних наукових конференцій, конгресів та семінарах.

Академіки Відділення у 2011 році підтримували зв'язки і співпрацювали з науковою та навчальною роботи з Європейською асоціацією ветеринарних анатомів (акад. Хомич В.Т., Гаврилін П.М., Криштофорова Б.В.), міжнародним товариством паразитоценологів (акад. Галат В.Ф.), міжнародним науковим товариством морфологів хребетних тварин (акад. Хомич В.Т.), університетами Німеччини і Росії (акад. Пикалюк В.С., Гаврилін П.Н.) та Польщі (акад. Магльований А.В., Хомич В.Т.)

Значну увагу в звітному році академіки Відділення приділяли навчальній роботі. Вони опублікували 4 підручники (акад. Магльований А.В., акад. Скибіцький В.Г., акад. Демидов С.В. – 2), 11 навчальних посібників (акад. Пикалюк В.С. – 4, акад. Демидов С.В., акад. Засекін Д.А., акад. Галат В.Ф. і Сорока Н.Н., акад. Горальський Л.П. і Хомич В.Т. – 2, акад. Захаренко М.О. – 2) і 26 навчально – методичних розробок.

У 2011 р. академіки Відділення виступали у засобах масової інформації.

Так, академік Пикалюк В.С. опублікував 6 статей, присвячених питанням освіти, науки і охорони здоров'я, у всеукраїнських газетах «Ваше здоров'я», «День» і «Кримська світлиця». Академік Гаврилін П.М. виступав на Дніпропетровському телебаченні (програма «Час порад» і телеканал «11») з питань контролю якості продукції тваринництва»

По Відділенню наук про Землю (академік-секретар Стецюк В.В.)

Внесок Відділення наук про Землю, яке налічує 13 діючих дійсних членів Академії засвідчує його плідну працю упродовж 2011 року.

Основні напрямки наукових досліджень членів Відділення:

Географія

1. Аналіз антропогенного впливу на гідрологічний, русловий та гідрохімічний режим річок та рівень забрудненості атмосферного повітря території України (академік **О.Г. Ободовський**, проф. **С.І. Сніжко**).

2. Вивчення екологічних особливостей та біоіндикаторних властивостей різних організмів та їх угруповань в умовах трансформованого середовища для розв'язання проблем біобезпеки України (академік **О.Ю. Дмитрук**, проф. **В.М. Самійленко**).

3. Геооекологічний аналіз території м. Києва та приміської зони (академік **О.Ю. Дмитрук**, академік **С.Ю. Бортник**)

4. Геоінформаційне тематичне картографування: проблемно-орієнтований підхід та семіотичні основи (професори **А.М. Молочко, В.О. Шевченко**).

5. Розробити принципи і методи збалансованого басейнового природо-користування (академік **В.К. Хільчевський**).

6. Суспільно-географічні основи дослідження регіональної екологічної безпеки (академіки **Я.Б. Олійник, С.І. Ішук, П.О. Масляк, О.О. Любіцева**).

Проблематика досліджень Відділення стосувалася, насамперед, найважливіших проблем довкілля України, її великих міст, окремих компонентів природи (поверхневих та підземних вод, атмосферного повітря, ґрунтового покриву, небезпечних геологічних процесів у районах розташування господарських об'єктів підвищеної небезпеки – ГЕС, АЕС, нафто- і газогонів тощо).

Основу Відділення складають науковці географічного факультету Київського університету на чолі з деканом членом-кореспондентом НАПН України **Я.Б. Олійником**. Успішно здійснювалися дослідження геоекологічного стану Києва та його околиць з метою встановлення рівня природно-ресурсного потенціалу столиці для розроблення ефективних методів використання й управління природними ресурсами, оцінки їхнього екологічного стану (академіки **БОРТНИК С.Ю.** та **СТЕЦЮК В.В.**). За результатами досліджень підготовлено до друку «Геоекологічний атлас Києва» (за ред. С.Ю. Бортника) та перша монографія тритомного циклу «Природа, людина, господарство та екологічні проблеми Києва» - «Становлення природи Києва, сучасний її стан та екологічні проблеми» (за ред. В.В. Стецюка).

Проводився аналіз впливу інтенсивної господарської діяльності на гідрологічний, русловий та гідрохімічний режими річок України та рівень забрудненості атмосферного повітря держави.

Розроблено схеми районування території України за умовами забруднення атмосферного повітря, зумовленого низьким та високим джерелами викидів (академіки **В.К. ХІЛЬЧЕВСЬКИЙ** та **О.Г. ОБОДОВСЬКИЙ**), проводилися географічні дослідження проблем урбанізації території України, що має виключне значення для встановленні перспектив розвитку держави (академік **ДМИТРУК О.Ю.**), академік **КОВАЛЬЧУК І.П.** проводив дослідження проблем екологічного стану малих річок та трансформаційних процесів у природному середовищі під впливом гос-

подарської діяльності людини, здійснював інформаційно-картографічне моделювання трансформаційних процесів у сільській місцевості.

Академіки **ОЛІЙНИК Я.Б., ІЩУК С.І.** та **МАСЛЯК П.О.** досліджували проблеми геополітики та геостратегії України, продовжували дослідження у царині економічної та соціальної географії для оптимізації територіальної організації суспільства України.

Основні видання (монографії, підручники та навчальні посібники) Відділення наук про Землю належать перу академіків **Я.Б. ОЛІЙНИКА, О.О. ЛЮБЦЕВОЇ, Г.І. РУДЬКА, Г.І. ДЕНИСИКА, І.П. КОВАЛЬЧУКА, В.К. ХІЛЬЧЕВСЬКОГО**, кількість яких складає 70% усіх видань.

За звітний період академіками Відділення здійснено керівництво та безпосереднє виконання **наукових досліджень бюджетного та господарсько-договірного характеру** загальним обсягом 850 тис. грн. Результати досліджень дозволили накреслити головні напрямки здійснення превентивних заходів щодо поліпшення стану природного середовища держави, вказати законодавцям першочергові напрямки здійснення ефективних заходів щодо стабілізації стану природного середовища, для попередження загроз національній безпеці України.

Під науковим керівництвом академіків **С.І. ІЩУКА, І. КОВАЛЬЧУКА, Я. ОЛІЙНИКА, В.ХІЛЬЧЕВСЬКОГО** захищено 8 кандидатських та 2 докторських дисертації.

Академіки **Г. РУДЬКО, О. ДМИТРУК, І. КОВАЛЬЧУК, П. МАСЛЯК, Я. ОЛІЙНИК, М. ПІСТУН, В. СТЕЦЮК**, тобто більша половина членів Відділення взяла участь у підготовці монографії «Гуманітарні та ресурсні проблеми національної безпеки України». Загалом члени Відділення наук про Землю опублікували 15 монографій та навчальних посібників з грифом Міносвіти України. Ведеться робота над створенням нових монографічних праць, навчальних посібників та підручників.

Геологія

Як завжди за час своєї участі в Академії наук вищої освіти України, відзначився значним внеском у доробок Відділення академік **Г. РУДЬКО**, науковому перу якого тільки упродовж звітного року належать 5 монографій та 1 навчальний посібник (зі співавторами). Отримані результати фундаментальних досліджень академіка **Г.І. РУДЬКА** стали основою прогнозування несприятливих та небезпечних геологічних та екологічних ситуацій, техно-

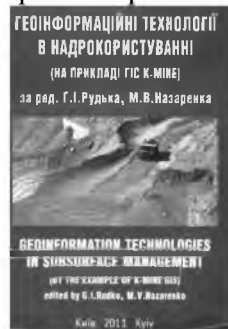
генних катастроф, пов'язаних зі станом геологічного середовища України та сусідніх держав. Ним започатковано новий науково-прикладний напрямок у науках про Землю – медична геологія та здійснено пріоритетні новаторські дослідження в області геолого-економічної оцінки родовищ мінеральної сировини, чим прокладено упевнений шлях до реальної оцінки корисних копалин держави і повноцінного урахування реальної вартості сировини в умовах ринкової економіки.

Секція геології і члени Академії, які не є академіками, здійснювали широкий спектр дослідницьких робіт у царині теоретичної та регіональної геології, мінералогії та петрографії, геології корисних копалин, палеонтології та стратиграфії, упроваджували отримані результати у практику, створювали монографії, навчальні посібники, організували і брали участь у проведенні наукових конференцій різного рангу – від Міжнародних симпозіумів до регіональних наукових семінарів. Ними видано 6 монографій та 4 навчальних посібники для геологічних та географічних факультетів України, вони постійно консультують виробничі геологічні організації, здійснюють експертизи проектів з розміщення важливих інженерних об'єктів у геологічному середовищі, беруть участь у засіданнях Науково-технічних рад організацій та установ геологічної галузі.

Відділення організувало й успішно провело низку Всеукраїнських та Міжнародних наукових конференцій: Міжнародна науково-практична конференція «Геологічні пам'ятки – яскраві свідчення еволюції Землі», Київ – Кам'янець-Подільський; Международная конференция, посвященная 135-летию со дня рождения академика Льва Семеновича БЕРГА, (Бендеры, Молдова); «Современные проблемы водохранилищ и их водосборов» (Перм, Россия); XXXI Пленум Геоморфологической комиссии РАН, Астрахань, Россия.; «Теоретичні, регіональні, прикладні напрями розвитку антропогенної географії та геології», Кривий Ріг; «Геология в школе и вузе: геология и цивилизация» (Санкт-Петербург, Россия).

Учасниками та членами Оргкомітетів зазначених наукових зібрань були академіки Г.І. ДЕНИСИК, Л.І. ЗЕЛЕНСЬКА, І.П. КОВАЛЬЧУК, О.Г. ОБОДОВСЬКИЙ, Г.І. РУДЬКО, В.В. СТЕЦЮК. Здійснено понад 10 виступів у пресі.

Організаційні заходи на 2012 рік: Видання навчальних посібників «Природна та етнокультурна спадщина України» (відповідальний редактор академік В. СТЕЦЮК), «Геоморфологія міст» (автори І.П. КОВАЛЬЧУК,

О.В. КОВТУН, Г.І. РУДЬКО, В.В. СТЕЦЬЮК), міжвідомчих наукових збірників «**Фізична географія та геоморфологія**» (члени редколегії академіки Г.І. ДЕНИСИК, О.Ю. ДМИТРУК, В. СТЕЦЬЮК), «**Економічна та соціальна географія**» (члени редколегії академіки Я. ОЛІЙНИК, С. ІЩУК), «**Гідрологія та гідроекологія**» (члени редколегії академіки В.К. ХІЛЬЧЕВСЬКИЙ, О.Г. ОБОДОВСЬКИЙ, В. ПЕЛЕШЕНКО); Видання I тому монографії «Природа, людина, господарство та екологічні проблеми Києва» - «**Становлення природи Києва, сучасний її стан та екологічні проблеми**» (відповідальний редактор академік В. СТЕЦЬЮК); Видання «**Геоекологічного атласу Києва**» (академік О.Ю. ДМИТРУК, О.Г. ОБОДОВСЬКИЙ); Підготовка і участь членів Відділення у нових наукових конференціях.

По Відділенню фізики та астрономії (академік-секретар Горбачук І.Т.)

До складу Відділення фізики та астрономії в 2011 році входила 20 дійсних та 4 почесних академіків. Серед дійсних академіків 14 докторів фізико-математичних наук, професорів; 5 докторів педагогічних наук, професорів; 1 доктор хімічних наук, професор. Серед них також 1 директор Інституту математики, фізики і технологій освіти ВПУ імені Михайла Коцюбинського (Гурович Г.С.); 3 проректори (Кудін А.П., Павленко А.І., Чехмістер Я.В.); 11 завідувачів кафедр, професорів; 4 професорів кафедр, 1 провідний науковий співробітник ХНУ імені Василя Каразіна (Мерісов Б.О.). За невиконання вимог Статуту (не подають звітів, не сплачують внесків, втратили зв'язки з Відділенням) 3 дійсних академіків (Мерісов Б.О., Пугачов А.Г., Чехмістер Я.В.).

Серед академіків Відділення академік Шимон Л.Л. є лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки; академіки Сминтина В.А., Шимон Л.Л., Горбачук І.Т., Кудін А.П. нагороджені орденами «За заслуги» III ступеня; академіки Колупаєв Б.С., Лапшин В.І., Руденко О.П., Сминтина В.А., Шут М.І. – заслужені діячі науки і техніки; академіки Гриценко М.І., Горбачук І.Т., Чехмістер Я.В. – заслужені працівники освіти України. Сім академіків нагороджені Знаком «Відмінник освіти України»; 2 мають нагороди «За доблесний труд». Академіки Відділення мають й інші державні, галузеві, громадські, церковні нагороди і визнання на державному та міжнародному рівнях.

П'ять академіків є членами ВАК України, 9 – головами або членами спеціалізованих Вчених рад із захисту докторських і кандидатських дисертацій, ряд академіків є членами вітчизняних та зарубіжних фізичних і астрономічних товариств Соросовськими професорами, членами національних (Шут М.І.) та зарубіжних Академій наук тощо.

Академіки Відділення – відомі в Україні і світі фахівці в галузі теоре-

тичної фізики (Скалозуб В.В., Лапшин В.І., Шимон Л.Л.), фізики низьких температур (Мерісов Б.О.), фізики твердого тіла (Кудін А.П., Мудрий С.І.), молекулярної фізики і теплофізики (Шут М.І., Горбачук І.Т.), оптики і квантової електроніки (Сминтина В.А., Шимон Л.Л.), ядра і елементарних частинок (Скалозуб В.В.), астрономії і фізики космосу (Каретніков В.Г.), фізико-хімії полімерів (Колупаєв Б.С., Шут М.І.), нанофізики і нанотехнологій (Сминтина В.А., Шут М.І., Прилуцький Ю.І.), дидактики і методики навчання (Касперський А.В., Атаманчук П.С., Павленко А.І., Гуревич Р.С.), сучасних інформаційних технологій навчання (Кудін А.П., Горбачук І.Т.).

Протягом 2011 року академіками Відділення одержано 5 патентів на винаходи; підготовлено 6 докторів та 11 кандидатів наук; проведено 8 Всеукраїнських і 7 Міжнародних наукових конференцій; опубліковано 8 монографій; 6 підручників; 17 навчальних і навчально-методичних посібників; опубліковано 142 статті, ведуться наукові розробки по 7 міжнародних грантах та 15 темах МОНМС України, інших галузевих міністерств чи відомчих установ. Практично всі академіки Відділення є членами редколегій фахових журналів або їх головними редакторами. Вони також є постійними рецензентами докторських і кандидатських дисертацій, навчальних посібників, підручників; керівниками магістерських і дипломних робіт.

Фундаментальні дослідження в галузі фізики і астрономії

Акад. Сминтина В.А. виконував 4 теми: Розробка та дослідження уніфікованого перетворювача для сенсорів фізичних величин; Розробка методики реєстрації рухомих об'єктів за допомогою сенсора з внутрішнім підсиленням на основі неідеального гетеропереходу; Дослідження електронних і фононних процесів в нанокристалічних плівках оксидів олова і титану, отриманих з використанням полімерів; Дослідження поляризаційної модуляції поверхневого плазмонного резонансу (ПМППР) у шарах двоокису олова, отриманих з використанням полімерів.

Отримано такі нові результати: Розроблено і досліджено уніфікований акустоелектронний перетворювач на поверхневих акустичних хвилях, що базується на новому принципі, для створення нових класів датчиків фізичних величин. Створений інтелектуалізований мікроелектронний датчик кута повороту, який має ряд суттєвих переваг перед аналогами, побудованими на інших фізичних принципах. На уніфікований перетворювач отримано патент України. Датчик експонувався на міжнародній виставці «Ганновер-Мессе-2010»; Розроблена методика реєстрації рухомих об'єктів за допомогою сенсора із внутрішнім посиленням на основі неідеального гетеропереходу. Розроблено

рекомендації впровадження оптимальних технологій виготовлення сенсорів, здатних передавати зображення, що рухається. Розроблена нова технологія й отримані практичні рекомендації одержання сенсора для реєстрації об'єктів, що рухаються. Для вивчення фотоелектричних характеристик сенсора були створені стенди, за допомогою яких проведені дослідження процесів накопичення нерівноважного заряду на глибоких пастках в області просторового заряду і його ліквідації; Отримано макетні зразки сенсора для реєстрації рухомих об'єктів, створена методика одержання зображень тест-об'єктів і реальних об'єктів за допомогою розроблених програм; Отримано спектри фотолюмінесценції плівок двоокису олова у відповідності зі складом розчинів для нанесення плівок, а також при різних температурах в інтервалі від 9,5 до 270К. Встановлено наявність двох піків люмінесценції у спектрах досліджуваних плівок. Отримано температурні залежності величини основних піків люмінесценції, а також температурні залежності напівширини основних смуг фотолюмінесценції. Встановлено немонотонний характер температурної залежності піків фотолюмінесценції. Встановлено, що величина напівширини піку 1,85 eВ становить 0,35eВ до температури 180К, після чого вона майже стрибком змінюється до 0,7 eВ, напівширина піку при 2,35 eВ незначно поступово збільшується від 0,27 eВ до 0,29 eВ. Таким чином, поведінка напівширини піку 1,85 eВ може свідчити про участь фононів у механізмі випромінювання світла досліджуваними плівками; Для одержання тонких плівок двоокису олова застосовано методику з використанням полімерів у якості структуруючого матеріалу. Як прекурсор двоокису олова в застосованій методиці готувався комплекс на основі ацетилацетоната олова. Дихлордіацетилацетонат олова (IV) синтезовано у водному розчині хлориду олова (IV) і ацетилацетона з наступним сушінням у вакуумі при кімнатній температурі. Властивості синтезованого продукту досліджено методами DTA/TGA, FTI, UV-VIS, Рентгенівської дифракції, мас-спектроскопії й елементного аналізу. Результат рентгенівської дифракції порошоків припускає, що зразок може містити небагато домішок, таких як SnO, SnO₂ і SnO₂O₃, у той же час масові спектри вказують на існування Sn(асас)₄, що відбувається внаслідок стеричного ефекту. Рентгенографічні дослідження окремих окремих кристалів показують, що продукт, синтезований у водному розчині, є Sn(асас)₂CL₂ кристалізованим у моноклінній системі в просторовій групі C2/c зі сталими ґратки a=13,983(2), b=7.8928(8). c=13.7889(19) Å і β = 107.601(11)° й об'ємом на 1,43% меншим за об'єм речовини, синтезованої в сухому толуолі; Отримано структури нанорозмірного кремнію та наноксиду олова. Досліджено адсорбційні властивості даних

сполук до молекул газів (етанол, ацетон, меркаптоетанол та аміак та вірусів. Встановлено механізм струмопереносу та вплив адсорбції молекул газів на даний процес. Розраховано основні адсорбційні параметри даних наноструктур); Отримано експериментальні зразки гібридних структур нанорозмірний напівпровідник (оксид метала) – шар адсорбованих органічних молекул та досліджено їх властивості: вольт-амперні характеристики, спектри пропускання в діапазоні 190-1100 нм, морфологію поверхні. Визначено механізми струмопереносу та розраховано енергії забороненої зони наноксиду металу та положення максимумів q-зон, що належать органічним напівпровідникам; Вперше описано механізм зміцнення кристалів р-кремнію з фоновною домішкою кисню, преципітуючого дислокації, який полягає у тому, що, кисень, потрапляючи в область розтягнення навколо дислокації і преципітуючи дислокацію, стає електрично активним і, завдяки меншому ковалентному радіусу (0,066 нм) у порівнянні з ковалентним радіусом бору (0,086 нм), сильніше компенсує розтягнення навколо дислокацій, обумовлюючи більше, у порівнянні з бором, зтягування позитивно деформованої області; Вперше побудовано температурні залежності коефіцієнта підсилення фотоструму і квантової ефективності інфрачервоних кремнієвих р-і-п-фотоприймачів для різної поверхневої щільності дислокацій. Встановлено гранично допустимі поверхневі щільності дислокацій для вказаних електрофізичних параметрів р-і-п-фотоприймачів у визначених температурних інтервалах; Отримані експериментальні результати дослідження впливу зовнішніх факторів (дії вологості атмосфери, опромінення) на оптичні і люмінесцентні властивості, свідчать про взаємний зв'язок випромінювальних властивостей КТ CdS і фізико-хімічних властивостей оточуючого середовища. Показано, що адсорбція молекул води підсилює інтенсивність довгохвильовій люмінесценції. Вплив молекул води і опромінення на інтенсивність люмінесценції CdS пояснюється протіканням наступних процесів: фотоіонізація сульфіду кадмію при опроміненні світлом із області власного поглинання, що супроводжується позитивним зарядженням поверхні, адсорбції гідроксильних груп на поверхні CdS з утворенням пасивуючої неорганічної оболонки Cd (OH)₂, в результаті чого зменшується концентрація поверхневих дефектів і збільшується ефективність випромінювальної рекомбінації; Опубліковано дві наукові монографії: Смынгина В.А. Электронно –молекулярные явления на поверхности полупроводников: полупроводниковые газовые сенсоры //Монографія. – ОНУ імені І.І. Мечникова. – Одеса: Астропринт – 280 с.; Лепіх Я.І., Ленков С.В., Мокрицький В.А. Селюков О.В. Сминтина В.А. Напівпровідникові та акустoeлектроннооптичні

сенсори і системи // Монографія.-Одеса.-Астропринт.- 275 с.; Опубліковано 7 статей та 15 тез доповідей, отримано 2 патенти, підготовлений 1 доктор наук, взяв участь у 4 наукових конференціях і симпозиумах.

Академік Прилуцький Ю.І.

В рамках створеного у листопаді 2009 р. спільного Українсько-німецького Центру з нанобіотехнологій виконувалась спільна наукова робота, присвячена вивченню протипухлинної активності **немодифікованих фулеренів C₆₀** з метою розробки технології використання цих вуглецевих наноматеріалів в онкології.

Показано, що водорозчинні нетоксичні немодифіковані фулерени C₆₀ за низької терапевтичної дози (5мг/кг) проявляють протипухлинну активність, а саме: гальмують як рост пухлини, так і зменшують кількість метастазів карциноми легені Льюїса у мишей лінії C 57β1/6у: максимальний протипухлинний ефект досягав 76,5% та 48% за індексом гальмування метастазів. Отримано зростання тривалості життя тварин на 22%. Ці результати були підтверджені **гістологічними** дослідженнями.

Виконавець міжнародних грантів УНТЦ: № 4908 (Євросоюз) та № 5214 (США).

Одержаний патент України на винахід «Застосування немодифікованих фулеренів C60 як протипухлинних агентів у терапії злоякісних новоутворень», № а 201104882 від 19.04.2011. Опублікований навчальний посібник: К.І. Богущька, Ю.І. Прилуцький, Ю.П. Скляров Навчально-методичні розробки «Біофізика мембран» К.:Вид-во Інституту металофізики ім. Г.В. Курдюмова, 2011,с.85. Опубліковано 20 статей та 6 тез доповідей.

Академік Шут М.І. Наукова робота проводилась в рамках міжнародного проекту 4908 «Новітні нанокарбон – полімер композити з підвищеними екрануючими та тепловими властивостями».

Отримано важливі результати впливу нанотрубок і терморозширеного диспергованого графіту на електропровідність нанокompозитів. Показано, що поріг **перколяції** наповнених систем різко зміщується в бік низьких температур. Надруковано 2 навчальні посібники та 4 статті.

Академік Руденко О.П. Тема наукової роботи: Акустичні дослідження молекулярних процесів у сироватці крові, які моделюють процеси життя людини, хворої на онкологічні захворювання. Вивчався рівень ендотоксикозу у хворих на рак шлунку методом порівняльного аналізу показників ультразвукової спектроскопії, що відображають рівень інтоксикації у хворих на рак шлунку. Показано високу чутливість коефіцієнта поглинання ультразвуку та

швидкості його добових змін як показчика рівня ендотоксикозу різного генезу.

Захищений 1 кандидат наук. Брав участь у 6 конференціях. Проведені читання, присвячені Ю.В. Кондратюку та науково-практична конференція, присвячена Георгію Береговому, а також XI Всеукраїнські педагогічні читання, присвячені пам'яті М.В. Остроградського. Нагороджений Почесною грамотою Полтавської області ради. Надруковано 20 статей, написано 10 відгуків, рецензовані 2 докторські дисертації.

Академік Колупаєв Б.С. Член двох спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій. Отриманий патент на корисну модель «Спосіб визначення складу речовини» - Б.С. Колупаєв, В.М. Гудь, 10.06.2011, № 59984. Опубліковано 3 статті в міжнародних журналах. Керівник держбюджетної науково-дослідної теми № 0109 U000176 «Вплив нелінійних ефектів на кібернетику структури і енергообмінні процеси в гетерогенних полімерних системах». Результати впроваджуються на Південному машинобудівному заводі (м. Дніпропетровськ); фільтри для очищення повітря шахт (м. Донецьк); хімівиробництво ВАТ «Азот» (м. Рівне).

Академік Мудрий С.І. Член координаційної ради НННУ. Член двох спеціалізованих Вчених рад. Член експертної ради МОН «Фундаментальні проблеми матеріалознавства». «Фізика м'якої речовини». Наукові дослідження проводились з 4 програм: Фізика конденсованого стану. Фізичне матеріалознавство. Фізика кластерів. Акустичні методи аналізу.

У міжнародних та вітчизняних журналах надруковано 12 публікацій. Був членом оргкомітету двох Міжнародних конференцій (Щецін, Польща і Гданськ, Польща).

Академік Касперський А.П. Працював над виконанням наукової теми: «Вплив агресивних середовищ на нанонаповнені полімерні системи» (Росія). Вивчались питання наномодифікації конструктивних матеріалів.

Підготовлений 1 доктор наук та 1 кандидат наук. Брав участь у трьох наукових конференціях (з них 1 міжнародна). Член спеціалізованих вчених рад. Опублікований 1 навчальний посібник «Вибрані питання історії електрорадіотехніки». (212 с.). Опубліковано 5 статей. Проводить держбюджетні дослідження в галузі теоретичної фізики. Нагороджений срібною медаллю «М.П. Драгоманов».

Науково-методичні дослідження

З 2011 року академіками Відділення фізики і астрономії проведені важливі наукові дослідження в галузі дидактики, методології та методики навчання в середній та вищій школі, а також в галузі використання сучасних інформаційних технологій навчання в освіті.

Академік Атаманчук П.С. Здійснював наукове керівництво держбю-

джетною темою «Управління процесами формування фахових компетентностей майбутніх учителів фізико-технологічного профілю в умовах євроінтеграції», що фінансується МОНМС України.

Встановлено, що освітнє середовище підлягає стандартизації у двох своїх складових: ідейно-технологічній та матеріально-ресурсній, і що ігнорування потребою формування освітніх середовищ, адекватним змістовим стандартам спотворює будь-яку схему навчання (*оскільки за таких умов втрачаються шанси на формування належних особистих компетенцій та світогляду індивіда*); обґрунтовано, апробовано та практично впроваджено методологію управління процесом формування професійних компетентностей майбутніх учителів фізико-технологічних спеціальностей; узгоджено теоретичний та практичний аспекти вироблення дієвого освітнього прогнозу (моделі) європейського зразка на основі поєднання глобальної мети освіти, плану (освітнього стандарту) та управління, що знайшло своє впровадження в діяльності середніх та вищих закладів освіти України, Росії, Молдови, Болгарії та Словаччини; виявлено, як феномен узгодженості і одночасної стандартизації змісту та освітнього середовища, теоретичні та технологічні передумови коригування, регулювання та управління професійними якостями майбутнього фахівця; на засадах міжнародного співробітництва з вищими навчальними закладами та науковими установами (Молдова, Болгарія, Росія, Словаччина) та участі у міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях, симпозіумах, виставках, ярмарках тощо вироблено для освітнього ринку такі продукти наукової діяльності: технологію розробки цільових освітньо-професійних програм; інноваційні методикку і технологію належної компетентісно-світоглядної підготовки фахівця; дидактичні матеріали для контролю та управління в навчанні; електронні матеріали; навчальну методичну та наукову літературу; виходячи з технологічної схеми розгортання процедури прогнозування (глобальна мета діяльності → план (стандарт) діяльності → управління діяльністю), розроблено модель цілеспрямованої підготовки майбутніх фахівців в її головних частинах, якими охоплюється змістова, організаційна та операційна складові навчально-пізнавальної діяльності, що забезпечує можливість гарантованого набуття професійних компетенцій та світогляду на різних етапах навчання; узагальнені результати дослідження відзеркалені в монографіях, навчальних посібниках, захищених і підготовлених до захисту дисертаціях. Вперше у світовій і вітчизняній практиці було обґрунтовано та впроваджено технологію менеджменту якості компетентісно-світоглядної підготовки фахівця в умовах бінарних цільових орієнтацій навчання.

Підготовлено доктора наук та 4 кандидатів наук.

Опубліковано: Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, Серія педагогічна «Інноваційні технології управління компетентнісно-світоглядним становленням учителя: фізика, технології, астрономія» [редкол.: П.С. Атаманчук (голова, наук. ред...) та ін.] та видано компакт-диск.

Взяв участь у з'їздах, наукових конференціях та з'їздах: всього 28; у вітчизняних – 15, зарубіжних – 13.

Член спеціалізованої Вченої ради та член експертної ради МОНМС України з експертизи проектів наукових досліджень.

Проведено 6 наукових конференцій. Видано 2 підручники. Опублікована 1 монографія та 4 навчальні посібники. В поточному році академіком Атаманчуком П.С. здійснено всього публікацій 51 загальним обсягом – понад 200 друкованих аркушів. Нагороджений дипломом Кам'янець –Подільського національного університету імені Івана Огієнка «За визначні наукові досягнення в 2010 р.» (2011р).

Академік Горбачук І.Т. Здійснив наукове керівництво держбюджетною темою «Розробка та впровадження навчально-наукового комп'ютеризованого комплексу лабораторних робіт саморозвитку особистості при підготовці учителя фізики» за № 1177, що фінансується МОНМС України. Розроблені та впроваджені в навчальний процес 2 навчально-наукові комп'ютеризовані комплекси лабораторних робіт (ННККПР); розроблені відповідні комп'ютерні програмні продукти для ННККПР; розроблені структура та зміст комплектів сучасних навчально методичних посібників та електронних мініпосібників.

Опубліковано 3 навчальні посібники та 2 статті. Підготовлений і затверджений 1 навчальний план для другої вищої освіти за спеціальністю фізика-математика –інформатика та підготовлений навчальний план для магістрів (2-х років навчання); складено 2 навчальні програми для магістрів.

Академік Гуревич Р.С. Продовжується виконання держбюджетної теми «Теоретичні та методичні основи електронного навчання». Публікації: Монографія «Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі і наукових дослідженнях» (17 д.а.). Виданий навчальний посібник «Навчально-виховна робота в ПТНЗ» (20 д.а.). Опубліковано 3 наукові статті. Взяв участь у двох міжнародних і 3 всеукраїнських науково-практичних конференціях. Є членом двох спеціалізованих Вчених рад.

Академік Павленко А.І. Планова науково-дослідна робота «Теоретичне та науково-методичне забезпечення оновленого змісту шкільної природничо-математичної освіти». Під його керівництвом захищена 1 докторська дисерта-

ція. Опубліковано 8 науково-методичних статей та видано 2 колективні монографії. Брав участь у 7 наукових конференціях, з них 6 міжнародних. Член 2 докторських спеціалізованих вчених рад, член редколегій 5 фахових журналів.

На високому сучасному теоретичному рівні проводяться дослідження іншими академіками Відділення, які, на жаль, не змогли вчасно подати звіти, очевидно, з поважних причин. Це акад. **Каретніков В.Г.**, який є одним із провідних науковців в Україні і світі, з досліджень будови і еволюції зоряних систем та проблем екології навколо земного простору; акад. **Мерісов Б.О.** - проводить дослідження фізичних властивостей різних систем при низьких температурах; акад. **Грищенко М.І.**, дослідження якого в галузі властивостей рідких кристалів відомі багатьом вже й тим, що навчальні посібники на цю тему мають високу оцінку; акад. **Скалозуб В.В.**, який працює у найсучаснішій галузі досліджень в фізиці елементарних частинок, що проводяться, в тому числі, на міжнародному проєкті – великому адронному колайдері; акад. **Шимон Л.Л.** – відомий в усьому світі теоретичними і прикладними роботами в галузі газорозрядних явищ та лазерної техніки.

По Відділенню хімії та хімічної технології

(академік-секретар Запорожжєць О.А.)

Відділення хімії та хімічної технології налічує 25 академіків, серед яких 2 ректори, 1 директор НДІ, 2 проректори, 3 декани факультетів, 1 заст. декана та 9 зав. Кафедр.

1. Найвагоміші наукові результати, отримані за звітний період під керівництвом академіків відділення.

Розроблено нові електроліти та способи синтезу каталітичних сплавів паладію, заліза з нікелем, кобальтом та ванадієм. Такі каталізатори мають велику активність по відношенню взаємодії з токсичними викидами важких металів, монооксиду вуглецю та вуглеводнів. запропоновані нові технологічні процеси осадження сплавів, які мають каталітичну активність і забезпечують енергозбереження в електролізі водних розчинів для отримання кисневих сполук хлору та водню. Проводяться випробування нової технології обеззараження замкнених водних систем комунального призначення (басейнів, фонтанів) іонами міді та срібла, а також водних систем водоканалу гіпохлоритом натрію з метою покращення екологічного стану окремих регіонів (**Байрачний Б.І.**).

Розроблено: 1) маловідхідні, енерго- і ресурсозберігаючі способи регенерації відпрацьованих травильних розчинів виробництва друкованих плат і визначено оптимальні параметри цих процесів; 2) електроліт для хімічного фрезерування алюмінію та його сплавів зі зниженням концентрації шкідливих

компонентів, що дозволяє отримувати високу якість поверхні, що обробляється, та вирішити практичну задачу економії матеріалів, охорони навколишнього середовища та покращення умов праці на ділянках травлення. (Ларін В.І.)

Здійснено синтез, вивчення властивостей нових полііоненів та їх мономерних аналогів. Досліджено можливість застосування полііоненів та їх мономерних аналогів в якості компонент рідких і полімерних електролітів для різних електрохімічних пристроїв нового класу (в літєвих батареях, конденсаторах, сонячних батареях). Встановлено, що синтезовані іонні рідини на основі полііоненів є новими перспективними низькотемпературними, термостабільними сполуками з високою іонною провідністю. Робота проводилась, зокрема за підтримки Українсько-американського проекту CRDF (Advance Research Chemicals, Inc., Comp., USA) «Дослідження електродних матеріалів і електролітів для літєвих батарей» (Бурмістр М.В.).

Запропоновано нові методи синтезу біологічно активних сполук - 2(4)-гідразинохінолінів та 1,2,4-триазолохінолінів, та вивчено їх фізико-хімічні характеристики, що сприятиме розробці молекулярного дизайну потенційних лікарських, ветеринарних препаратів, пестицидів тощо. та створенню комбінаторних бібліотек та направлено моделювання речовин з очікуваними видами біологічної дії. (Омеляничук Л.О.)

Розроблено нові аналітичні форми хромофорних й люмінесцентних реагентів, зокрема й твердофазних, досліджено їхні спектрофотометричні, люмінесцентні характеристики та хіміко-аналітичні властивості (Запорожець О.А.)

Запропоновано новітні способи формування покриттів у високоенергетичних полях з використанням в ролі матеріалу основи легких металів і сплавів (титан, алюміній), що надало змогу створювати моно- та багатошарові покриття варійованого складу та структури, а відтак, і функціонального призначення: електрокаталітичні плівки складних оксидів; надлегкі багатоцільові композиційні матеріали сегнетоелектрик / ферромагнетик; корозійно стійкі корундові покриття для потреб двигунобудування і виробів авіаційної техніки та інших галузей виробництва. Нові матеріали проходять випробування на одному з підприємств хімічної промисловості України; технологія мікроплазмового формування захисних і каталітичних покриттів проходить адаптацію для підвищення ресурсу та надійності ДВЗ. (Сахненко М.Д.)

Запропоновано новітні способи вилучення сполук кадмію з техногенних відходів з використанням безпечних технологій для навколишнього середовища; технологію одержання матеріалів на основі сполук кадмію із заданими властивостями для використання в якості елементів для енергетики;

способи виготовлення моно- та багатошарові покриття варійованого складу та структури на алмазній поверхні для потреб машинобудування і виробів інших галузей виробництва. Розробки проходять випробування на підприємствах хімічної промисловості України в Харкові, Києві, Полтаві; технологія наноструктурованого формування захисних і каталітичних покриттів проходить дослідно-промислові дослідження. (**Гринь Г.І.**)

Проводиться розширення впровадження в промисловість (на «Северодонецькому об'єднанні «Азот») патенту з впливу ефекту кавітації на процес кислотоутворення в технології азотної кислоти (**Ворожб'ян М.І.**)

2. В 2011 р. академіками відділення отримано 17 патентів України і подано 12 заявок на видачу патентів України .

3. У виконанні наукових досліджень брали участь наукові співробітники, докторанти, аспіранти та студенти кафедр та наукових груп, які очолюють академіки відділення. Члени відділення керували роботою 32 аспірантів, 12 здобувачів і 2 докторантів. Під їх керівництвом захищено 10 та підготовлено до захисту 2 докторських та 7 кандидатських дисертацій, а також понад 50 кваліфікаційних дипломних робіт магістрів, спеціалістів та бакалаврів. Багато студентів та аспірантів отримали відзнаки і нагороди на наукових конференціях та конкурсах.

4. **Акад. Запорожець О.А.** очолила робочу групу МОНмолодьспорту з підготовки Нової програми для вступників з хімії та робочу групу розробки Тестів ЗНО з хімії (Затверджено МОН), керувала розробкою Додатків для дипломів міжнародного зразка підготовки фахівців за ОКР Бакалавр і Магістр КНУ. **Акад. Ларін В.І.** брав участь у роботі секції наукової ради Міністерства освіти і науки України за фаховим напрямом «16. Хімія».

5. Академіки брали активну участь в організації та проведенні заочного та очного туру Олімпіад з хімії для школярів і студентів, етапів конкурсу студентських наукових робіт, очолювали різноманітні конкурсні комісії, працювали в експертних радах ВАК України, спеціалізованих вчених радах по захиту кандидатських і докторських дисертацій, Науково-методичних комісія МОНмолодьспорту (Запорожець О.А.) та науково-методичних комісіях ВНЗ, Наукових рад НАНУ, Державних екзаменаційних комісіях, Комісіях по прийому кандидатських іспитів, предметних комісіях по прийому до ВНЗ для підготовки фахівців за ОКР спеціаліст і ОКР Магістр, вступу в аспірантуру.

6. Опубліковано понад 120 наукових статей у фахових журналах, в т.ч. 29 – у міжнародних наукових журналах.

7. Видано 4 монографії, 12 підручників (два з грифом МОН), 12 навчаль-

них посібники, підготовлено електронну версію Енциклопедії Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Хімічний факультет.

8. Академіки виступали експертами наукової продукції, рецензентами підручників, навчальних посібників, наукових статей, зокрема і в міжнародних наукових журналах (Запорожець О.А. Chem.Paper, Journal of Colloid and Interface Science, Talanta тощо).

9. Видання деяких підготовлених до друку монографій потребує фінансової підтримки, зокрема. Астрелин І.М. «Полімерні коагулянти і флокулянти», Байрачний Б.І. «Технічна електрохімія. Ч.4. Гідроелектрометалургія» (підручник), Бражко О.А., Омельянчик Л.О., Завгородній М.М. «Синтез та властивості 2(4)-меркаптохінолінів та 9-меркаптоакридинів».

10. Академіки відділення брали активну участь у організації численних конференцій, у тому числі міжнародних, що проводились у 2011 р. на базі установ, у яких вони працюють, а саме VI з'їзду по електрохімії (Дніпропетровськ, вересень 2011 р.), VIII Української конференція з неорганічної хімії, Всеукраїнських конференцій молодих учених та аспірантів з сучасних проблем хімії (хімічний факультет ДНУ та КНУ), XI Міжнародної конференції «Людина і космос», Міжнародної науково-технічної конференції «Сучасні проблеми нано-, енерго- та ресурсозберігаючих і екологічно орієнтованих хімічних технологій», у рамках якої відбулися Національні академічні читання, присвячені 125-річчю Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», Наукова-технічної конференція учнів-членів Малої академії наук України «Хімія і фізика в сучасних технологіях», Наукової сесії Відділення хімії НАНУ, присвяченої Міжнародному року хімії, щорічної сесії НАН України з проблеми «Аналітична хімія».

11. Академіки відділення активно працювали у редколегіях наукових журналів, в тому числі міжнародних (Запорожець О.А. була асоційованим редактором з аналітичної хімії міжнародного журналу Chemical Paper, а з жовтня 2011 р. введена до складу редколегії цього журналу).

12. Міжнародне співробітництво: акад. Запорожець О.А. є науковим керівником 3 міжнародних магістерських програм (університети м. Страсбург і м. Тулуза, Франція, університет Мінесоти, США), 3-х міжнародних програм стажування (2 студентських – Франція і однієї аспірантської - Велика Британія).

13. Значний особистий внесок академіків відділення у розвиток науки і техніки а також освітніх процесів в Україні підтверджується численними нагородами, преміями та відзнаками. Зокрема, акад. Омелянчик Л.О. нагороджена премією за наукові досягнення у 2010-2011 н.р., її робота відзначена

трьома подяки Ректора Запорізького університету за організацію та проведення наукових заходів, Почесною грамотою Запорізької обласної ради .

14. Результати наукової діяльності висвітлювались у ЗМІ (акад. Омелянчик Л.О.): Стаття «По количеству нитратов кабачки обогнали даже редис», газета «Горожанин-Информ», №20(107), 26.05.2011 р.; Передача «Удачная покупка» на телеканалі «Алекс»(21.01.11 «Чайна церемонія», 18.02.11, 25.02.11 «Якість майонезу», 11.03.11 «Якість косметики», 18.03.11, 25.03.11 «Якість хлібу та хлібо-булочних виробів», 25.04.11 «Якість рибних консервів та пресервів» 24.04.11, 29.04.11 «Якість кави», 20.05.11 «Якість яєць», 27.05.11 «Якість свіжих овочів»); На телеканалі ТВ-5 «Новини»: 28.01.11 «Якість чаю», 15.04.11 «Якість оселедцю».

15. Заслужують на відзнаку (Грамота) академіки Чміленко Ф.О. (зокрема за видання 3-х підручники з аналітичної хімії з грифом МОН України) та Омелянчик Л.О. за активну роботу.

Академік Омелянчик Л.О. – опубліковані наукові праці:

монографії: Луганська О. В., Омелянчик Л. О., Коваленко Д. С. Електрохімічні та аналітичні характеристики іоноселективних електродів, оборотних до біологічно активних речовин. - Запоріжжя: ЗНУ, 2011. – 226 с.; 2. Видання монографії «Бражко О.А., Омелянчик Л.О., Завгородній М.М. «Синтез та властивості 2(4)-меркаптохінолінів та 9-меркаптоакридинів» потребує підтримки.

охоронні документи: Пат. на корисну модель 58772 Україна, МПК (2009) Луганська О.В., Омелянчик Л.О., Коваленко Д.С., Синяєва Н.П. Спосіб кількісного визначення динатрієвої солі 2-метилхінолін-4-іл-гідразон α -кетоглутарової кислоти G01N21/00 №u2010114776, Заявл. 27.09.2010; Опубл. 26.04.2011, – Бюл. № 8. – 10с.; 2. Бражко О.А., Завгородній М.П., Добродуб І.В., Омелянчик Л.О., Генчева В.І., Новосад Н.В., Бражко О.О. Спосіб отримання α -(гетерел(тіо)-бурштинової кислоти) / Пат. 60110 Україна, МПК (2011.01) C 07 D 215/18, C 07 D219/04, C 07 D 221/00; заявл. 23.11.2010; опубл. 10.06.2011, Бюл. №11, 2011 р. – 10 с.; 3. Коваленко Д.С., Бражко О.А., Омелянчик Л.О., Завгородній М.П. Спосіб отримання 3-(5-R-1,2,4-триазоло[4,3-a]хінолін)пропанових кислот / Пат. на корисну модель 59970 Україна, МПК (2011.01) C07D 403/14 (2006.01) C07D 413/00; Заявл. 01.11.2010; Опубл. 10.06.2011, – Бюл. № 11. – 4с.; 4. Коваленко Д.С., Бражко О.А., Омелянчик Л.О., Завгородній М.П. Спосіб отримання 3-(5-R-1,2,4-триазоло[4,3-a]хінолін)пропеноних кислот / Пат. на корисну модель 59971 Україна, МПК (2011.01) C07D 403/14 (2006.01) C07D 413/00; Заявл. 01.11.2010; Опубл. 10.06.2011, – Бюл. № 11. – 4с.; 5. Омелянчик Л.О., Си-

няєва Н.П., Луганська О.В. Спосіб визначення кисню в металевих порошках // Пат. на корисну модель 60017 Україна, МПК (2011.01) G01N 13/00 G01N 153/08 (2006.01); Заявл. 08.11.2010; Опубл. 10.06.2011, – Бюл. № 11. – 4с.

Брав участь у конференціях: Омельянчик Л.О., Петруша Ю.Ю. Пошук потенційних біологічно активних речовин серед похідних S-(акридин-9-іл)-L-цистеїну // III міжнародна конференція студ., аспірантів та молодих вчених з хімії та хімічної технології: тези доповідей (21-23 травня 2010 р.). – Київ, 2010. – С. 82.; Щебетун О, Коваленко Д.С., Бражко О.А., Омельянчик Л.О., Панасенко Т.В. Визначення констант іонізації хінолін-2-іл-гідразонів оксикислот // Тринадцята наукова конференція приурочена 350-річчю ЛНУ імені Івана Франка «Львівські хімічні читання – 2011». – Львів, 28 травня – 1 червня 2011 р. – С. 074.; Петруша Ю.Ю. Гостра токсичність S-гетерилзамішених L-цистеїну / Ю.Ю. Петруша, Л.О. Омельянчик // 13-та наукова конференція «Львівські хімічні читання – 2011»: тези доповідей (28 травня-1 червня 2011 р.). – Львів, 2011. – С. 46.

Брав участь в організації і проведенні наукових конференцій, семінарів, круглих столів, олімпіад, конкурсів, інших заходів: 1. Представлення студентської роботи Безручко А. як переможця конкурсу «Університет і ми» - 19.11.2010; Конкурс наукових робіт «Найкращий знавець з ландшафтного дизайну» - 23.11.2010; Участь в обговоренні проблем страхової медицини на ТРК «Алекс» - 13.12.2010; II Університетська науково-практична конференція «Актуальні проблеми та перспективи розвитку природничих наук» - 18.12.2010; Круглий стіл «Міфи екології» «Ритми нашого життя» - 24.12.2010; Внутрішньовузівський (I-й тур Всеукраїнського) конкурс студентських наукових робіт - грудень 2010; I тур Всеукраїнської студентської олімпіади з хімії - лютий 2011; I тур Всеукраїнської студентської олімпіади із дисципліни «Загальна екологія» та напряму «Екологія» - лютий 2011; I тур Всеукраїнської студентської олімпіади з біології - лютий 2011; Конкурс наукових робіт «Найкращий знавець хімії» - 11.03.2011; Конкурс «Найкращий знавець біології» - 17.03.2011; Всесвітній День чистої води - 22.03.11; Конкурс наукових робіт «Найкращий знавець екології» - 24.03.11; Університетська науково-практична конференція студентів та молодих вчених «МОЛОДА НАУКА». Секція «Біологічні науки» - 14.04.2011; Конкурс учнівських робіт. Хіміко-біологічна секція наукового товариства обдарованих дітей «Молодий університет» - 14.04. 2011 року.; Круглий стіл з питань інвестицій в науково-дослідні роботи за напрямками «Біотехнологія» та «Екологічне землеробство». - 21.04.2011; II Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми та перспективи розвитку природни-

чих наук» - 20.05.2011; Конкурс-виставка студентських робіт ґрунтознавства «Ґрунти України – національне багатство» - 20.05.2011; Фотоконкурс «Чарівні куточки рідного краю» - 20.05.2011; Конкурс-презентація на кращу студентську наукову проблемну групу - 20.05.2011; Конкурс «Найкращий молодий учений року» - червень 2011; Конкурс «Найкращий аспірант року» - червень 2011; Науковий семінар для вчителів з хімії Запорізького регіону (вересень, 2010 р., лютий, 2011 р., травень 2011 р.); Презентація наукового товариства студентів та аспірантів біологічного факультету ЗНУ – 14.09.2011.; Науково-практичний семінар з питань міжнародної співпраці в Робочих наукових програмах, що фінансуються Європейським Союзом. 13.10.2011.; Презентація для студентів 1-2 курсів студентських наукових проблемних груп біологічного факультету. 19.10.2011 р.; Фотоконкурс на тему «Передчуття осені». 26 жовтня 2011 року; День відкритих дверей Запорізького національного університету. 16.10.2011.

Член спеціалізованої вченої ради Д.17.600.03 при ЗДМУ по захисту докторських і кандидатських дисертацій за спеціальністю 15.00.02 «Фармацевтична хімія і фармакогнозія».

КЕРІВНИЦТВО СТУДЕНТСЬКОЮ НАУКОВОЮ РОБОТОЮ

керівництво студентською науковою проблемною групою «Біоорганічна хімія», 17 студентів;

статті, опубліковані за участю студентів чи студентами особисто 1. Омелянчик Л.О., Завгородній М.П., Бражко О.А, Панасенко Т.В, Добродуб І.В., Богуславська О.С. Пошук ефективних гепатопротекторів як захист від негативного впливу міста Запоріжжя // Вісник Запорізького національного університету, 2010 р. - № 2. – с. 11-16.

участь студентів у конференціях 1. Щebetун О, Коваленко Д.С., Бражко О.А., Омелянчик Л.О., Панасенко Т.В. Визначення констант іонізації хінолін-2-іл-гідразонів оксикислот // Тринадцята наукова конференція приурочена 350-річчю Львівського національного університету імені Івана Франка «Львівські хімічні читання – 2011». – Львів, 28 травня – 1 червня 2011 р. – С. 074.

Керівник секції МАН по хімії, підготовлено 2 учасники.

Громадське визнання: Премія за наукові досягнення у 2010-2011 н.р.; 3 подяки ректора за організацію та проведення наукових заходів; Почесна грамота Запорізької обласної ради; За активну й продуктивну роботу в підготовці та проведенні штабного об'єктивного тренування, досягнуті успіхи у виконанні завдань цивільного захисту, оголошена подяка. Наказ № 146 від 27.04.2010.

По Відділенню аграрному (академік-секретар Жеребко В.М.)

Академіки Відділення аграрного в своїй науковій, навчально-методичній, громадській та організаційній діяльності протягом звітного 2011 року керувались Статутом академії, рішеннями річних Загальних зборів та Президії Академії наук вищої освіти, Загальних зборів Відділення та індивідуальними планами роботи.

За кількісним складом Аграрне відділення налічує 48 академіків. У продовж 2011 року в Аграрному відділенні успішно працювали академіки: Грицаєнко З.М., Снітинський В.В., Болотських О.С., Фурман І.О., Литвин В.П., Гудзь В.П., Зінченко О.І., **Барабаш О.Ю.**, Білецький Є.М., Влох В.Г., Шувар І.А., Сохнич А.Я., Демидась Г.І., Опальчук А.С., Бородай В.П., Кобець А.С., Рихлівський І.П., Жемела Г.П., Поліщук В.П., Черевко Г.В., Сірацький Й.З. та ін.

Значна частина академіків не надсилає плани роботи і звіти про їх виконання (академіки Пастушенко С.П., Печенко В.М., Ковтунік І.М., Гораш О.С., Мирось В.В., Салатенко В.Н., Повозніков М.Г.) не беруть участі у Загальних зборах Академії і Відділення.

Звіти надіслали зокрема:

Академік Грицаєнко З.М. член Президії, віце-президент АНВО України, зав. кафедри біології Уманського національного університету садівництва, Заслужений діяч науки і техніки України, віце-президент Міжнародної академії аграрної освіти. Очолює проблемну науково-дослідну лабораторію Мін АПУ з дослідження дії біологічних препаратів при комплексному їх застосуванні з гербіцидами. Проводила керівництво аспірантами (4), докторантами (2), здобувачами (2). Голова спеціалізованої вченої ради по захисту докторських і кандидатських дисертацій із спеціальності «Фізіологія і біохімія рослин». Під її керівництвом захищена 1 докторська і 4 кандидатських дисертацій. Опублікувала 46 науково-методичних праць, 1 монографію на англійській мові, 6 навчальних посібників, 14 методичних розробок у різних наукових виданнях України. Взяла участь у 5 наукових конференціях. Нагороджена нагородою Уманського національного університету садівництва «За заслуги».

Академік Снітинський В.В. ректор Львівського НАУ досліджував фізіолого-біохімічні механізми регуляції метаболічних процесів в організмі свиней і способи їх корекції в критичні періоди онтогенезу. Опублікував 9 методичних посібників та 28 наукових і науково-методичних праць. Прийняв участь у роботі 9 наукових конференцій, у т.ч. 5 зарубіжних, підготував 2 кандидатів наук. Член 2 захисних спецрад. Керівник 6 наукових тем. Член Комітету по Державних преміях України в галузі науки і техніки, заступник голови Західного наукового центру НАН і МОН, голова Львівської облради товариства

«Знання», редактор і член редколегій 3 наукових видань: «Агроекологія», «Вісник Львівського ДАУ», «Вісник аграрної науки», академік НААН України, Заслужений діяч науки і техніки. Нагороджений орденом «За заслуги» 2 ступеня, Почесною грамотою ВР, трудовою відзнакою «Знак пошани», Високою Відзнакою Папи Римського Бенедикта XVI, орденом Св. Кирила та Мефодія.

Академік Ніколайчук В.І. зав. кафедри генетики, фізіології рослин і мікробіології, декан біологічного факультету Ужгородського національного університету проводив дослідження вивчення механізмів локалізації і фітореMediaції важких металів та розробки наукових основ очищення ґрунтів, а також основ збереження лісових ресурсів Карпат. Він очолює Закарпатське відділення АН ВОУ, лауреат Державної премії України, Заслужений діяч науки і техніки, член Експертної ради ВАК, почесний академік Угорської АН, прийняв участь в роботі 5 наукових конференцій з проблем збереження біорізноманіття та функціонування заповідних територій, опублікував 1 посібник, головний редактор журналу «Науковий вісник УжНУ» і член 3 редколегій наукових видань, віце-президент Ради Українського товариства фізіологів рослин, Голова Закарпатського відділення товариства клітинних біологів та біотехнологів, член наукової ради секції «Біологія, біотехнологія, харчування» Міністерства освіти та наук України.

Академік Жеребко В.М. – академік-секретар Аграрного відділення та член Президії АН ВО України, завідувач кафедри інтегрованого захисту та карантину рослин Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіПУ) проводив дослідження з обґрунтування екологічно безпечного застосування пестицидів в інтенсивних технологіях вирощування і захисту сільськогосподарських культур від шкідливих організмів. Член Європейського наукового товариства гербологів (EWRS). Взяв участь у роботі 2 міжнародних конференцій. Видав 3 навчальні посібники Член спецради із захисту кандидатських і докторських дисертацій, опублікував 3 статті у фахових виданнях. Автор 4 патентів і стандартів України, експерт-дорадник Мін АПК. Член редколегій 2 періодичних видань («Карантин і захист рослин», збірник наукових праць ІЗР НААНУ «Захист рослин»). Нагороджений відзнакою МОН «Петро Могила», Лауреат нагороди Ярослава Мудрого, відмічений трудовими відзнаками Мін АПК «Знак пошани» та «Почесний працівник карантинної служби України».

Академік Литвин В.П. віце-президент і член Президії АН ВО України. Професор кафедри епізоотології НУБіП. Брав участь у роботі 6 наукових конференцій, опублікував 6 статей, зареєстрував 4 нових ветеринарних препарати. Член НТР Міністерства аграрної політики України, член вченої ради із захисту кандидатських і докторських дисертацій.

Академік Гудзь В.П. професор кафедри землеробства та гербології НУ-БіП, Заслужений працівник народної освіти України, Заслужений професор НАУ. Видав 28 підручників, у т.ч.: «Екологічні проблеми землеробства», «Методика польових досліджень в агрономії», «Землеробство» і ін. Член 2 спецрад (Д 26.004.10 та Д 26.360.01), взяв участь у роботі 2 міжнародних наукових конференцій, член редколегій 3 наукових журналів. Одержав Президентську стипендію визначним діячем науки та освіти України.

Академік Кирик М.М. професор кафедри фітопатології Національного університету біоресурсів та природокористування України проводив дослідження з обґрунтування екологічно безпечних заходів обмеження розвитку найбільш поширених облигатних патогенів зернобобових культур. Академік НААНУ та Голова спецради по захисту докторських і кандидатських дисертацій. Опублікував 2 навчальні посібники. Підготував 1 доктора і 2 кандидатів наук. Отримав 2 патенти на винаходи. Голова Навчально-методичної комісії Навчально-методичного центру Мінагрополітики України з напрямку «Захист рослин».

Академік Положенець В.М. завідувач кафедри селекції і біотехнології Житомирського НАЕУ, член Президії і керівник регіонального відділення АН ВО України, позаштатний консультант Комітету Верховної Ради України з аграрних питань. Підготував 2 кандидатів наук, взяв участь в роботі 3 семінарів та 2 міжнародних конференцій, член 2 спецрад із захисту дисертацій. Опублікував 2 навчальні посібники («Хвороби картоплі» та «Генетика»), 2 навчально-методичні розробки, передав у сортовипробування 1 сорт картоплі. Присвоєне звання «Заслужений діяч науки і техніки України».

Академік Демидась Г.І. заступник директора навчально-наукового інституту рослинництва і біотехнологій Національного університету біоресурсів і природокористування України продовжував розробляти наукові основи підвищення продуктивності кормових культур, природних і сіяних сінокосів і пасовищ. Організував і взяв участь у роботі 21 семінару та 5 міжнародних наукових конференцій, підготував до захисту 2 кандидатів наук. Опублікував 15 наукових статей. Член 2-х спецрад із захисту дисертацій.

Академік Опальчук А.С. професор кафедри технології металів НУБіП України, опублікував монографію «Кафедра технології конструкційних матеріалів і матеріалознавства НУБіП України», видав підручник з ТКМІМ та 2 навчальні посібники, надрукував 4 статті, рецензував докторську дисертацію, взяв участь у роботі 2 міжнародних та 2 вітчизняних наукових конференцій. Відповідальний за зв'язки АН ВОУ із Міжнародним козацтвом.

Член редколегії журналу «Металознавство і обробка металів». Член спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій, член Асоціації НАНУ «Надійність машин та споруд».

Академік Фурман І.О. завідувач кафедри автоматизації та комп'ютерних технологій Харківського національного технічного університету сільського господарства ім. Петра Василенка проводив дослідження з теорії будування програмних керуючих автоматів паралельної дії та розробки трансляторів технологічних умов у стандартні мови програмування PLC. Розробляє новітню технологію програмування промислових контролерів – «Технологічного візуального контролювання».

Опублікував 17 наукових статей. Взяв участь в роботі 8 міжнародних конференцій та 24 семінару. Видав 1 монографію: «Контроль потребления электроэнергии с учётом её качества». Під його керівництвом підготовлена до захисту 1 докторська дисертація. Член 2 спецрад (Д64.832.01 та Д 64.050.14). Член науково-дослідної ради Американського біографічного інституту.

Академік Влох В.Г. професор кафедри технологій у рослинництві Львівського НАУ розробляє енергозберігаючі та екологічно безпечні технології вирощування картоплі та інших с.-г. культур. Автор сорту картоплі «Дужа» та книги «Цікаве картоплярство». Опублікував 10 наукових та 3 навчально-методичні праці. Організував і взяв участь у роботі 2 наукових конференцій. Член обласної ради із забезпечення с.-г. виробництва сортовими ресурсами.

Академік Болотських О.С. зав. кафедри плодовоовочівництва і зберігання Харківського НАУ ім. В.В.Докучаєва сформував школу з дослідження та розробки екологічно адаптивних і ресурсозберігаючих технологій виробництва і зберігання овочів і плодів. Голова аграрної секції Східного науково-го центру АН ВО України. Автор підручників, посібників та монографій: «Овочівництво», «Овочівництво захищеного ґрунту», «Технологія зберігання і переробки плодів і овочів», «Морква», «Методика биоэнергетической оценки технологий в овощеводстве» тощо. Опублікував 26 наукових та науково-практичних статей. Взяв участь у роботі 3 міжнародних наукових конференцій. Нагороджений Трудовою відзнакою «Знак Пошани».

Академік Кобець А.С. ректор Дніпропетровського ДАУ проводив дослідження з удосконалення технологій і машин для вирощування коренеплодів. Взяв участь у роботі 12 наукових конференцій. Опублікував 1 монографію («Рекультивация нарушенных земель как устойчивое развитие сложных техноэкосистем»). Підготував 1 кандидата наук. Автор 28 патентів на корисну модель. Він член Експертної ради ВАК України.

Академік Зінченко О.І. завідувач кафедри рослинництва Уманського НУС продовжував розробляти наукові основи підвищення продуктивності і якості зернових, кормових і технічних культур. Він заступник академіка-секретаря Аграрного відділення та керівник Уманського регіонального відділення АН ВО України. Член МААО. Провів Всеукраїнську наукову конференцію з програмування врожайності, подав 3 заявки на винаходи, опублікував 5 статей. Науковий керівник 4 аспірантів, одного здобувача, науковий консультант одного докторанта.

Академік Бахмат М.І. ректор Подільського ДАТУ продовжував розробляти наукові основи підвищення продуктивності і якості зернових, кормових і технічних культур. Заслужений діяч науки і техніки України, Голова і член 2 спецрад із захисту дисертацій. Взяв участь у роботі 18 наукових конференцій, семінарів, симпозіумів. Під його керівництвом захищена 1 кандидатська дисертація. В даний час веде підготовку 6 аспірантів та 2 докторантів. Отримав 2 патенти на винаходи.

Академік Сохнич А.Я. завідувач кафедри управління земельними ресурсами Львівського НАУ. Розробляє механізми управління земельними ресурсами в умовах ринкової економіки. Опублікував 3 монографії «Філософські та прикладні аспекти природокористування» (14 д.а.), «Проблеми управління земельними ресурсами промислово-міських агломерацій» (12,5 д.а.), «Розвиток перспективного с.-г. землекористування» (13 д.а.). Автор 14 навчально-методичних посібників. Взяв участь у роботі 20 наукових конференцій (у т. ч. 5 – міжнародних). Член 2 спецрад із захисту кандидатських і докторських дисертацій. Президент Екологічного фонду «Екосфера». Нагороджений трудовою відзнакою Знак Пошани.

Академік Барабаш О.Ю. професор кафедри овочівництва НУБіП розробляв технології вирощування індетермінантних гібридів томату в гідропонних теплицях та салату у відкритому ґрунті. Опублікував: атлас «Морфологічні ознаки салату посівного», книгу «1000 порад овочівникам» (562 с.), 4 наукові статті. Взяв участь у роботі 2 конференцій. Підготував 1 кандидата наук. Академік НААН України. Помер 25 листопада 2011 року.

Академік Білецький Є.М. професор кафедри зоології та ентомології Харківського НАУ ім. В.В.Докучаєва продовжував дослідження з розробки прийомів управління динамікою популяцій шкідливих і корисних організмів на основі прогнозів різної завчасності і цілеспрямованого застосування сучасних методів і засобів захисту рослин. Заступник голови Харківського відділення Українського ентомологічного товариства, Член Президії Українського

ентомологічного товариства, почесний член Українського ентомологічного товариства. Заступник голови спецради із захисту дисертацій. Опублікував 3 науково-методичні посібники. Взяв участь у роботі 2 наукових конференцій.

Академік Данчук В.В. завідувач кафедри біохімії, фармакології та радіобіології Подільського ДАТУ. Вивчає механізми регуляції росту, розвитку та загальної резистентності с.-г. тварин і птиці. Взяв участь у роботі 12 наукових конференцій, у т.ч. – 4 міжнародних, член 1 спецради із захисту кандидатських і докторських дисертацій. Опонував 4 дисертаційні роботи, видав методичні рекомендації «Ветеринарно-санітарні заходи за промислової технології вирощування поросят». Опублікував 8 статей та 5 наукових навчально-методичних праць. Отримав 1 патент на винахід.

Академік Бородай В.П. зав. кафедри птахівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України (НУБіПУ), головний редактор журналу «Сучасне птахівництво», проводив дослідження за 2 темами. Опублікував підручник і типову програму «Технологія виробництва продукції птахівництва». Опублікував 17 наукових статей. Підготував 1 доктора і 2 кандидатів наук. Взяв участь в роботі 8 наукових конференцій і симпозіумів, у т.ч. 4 міжнародних. Член 2 захисних спецрад із захисту дисертацій.

Академік Рихлівський І.П. завідувач кафедри землеробства і агрохімії Подільського ДАТУ розробляв і впроваджував технологію вирощування топінамбуру. Він автор 4 патентів на винаходи, у т.ч. на сорт топінамбура «Медовик». Взяв участь у роботі 1 наукової конференції, опублікував 11 статей. Бере участь в роботі 1 спецради із захисту дисертацій. Голова профбюро інституту агротехнологій ПДАТУ.

Академік Поліщук В.П. професор кафедри бджільництва ім. В.А. Нестероводського НУБіП України обґрунтував ознаки селекції та заходи підвищення продуктивності українських бджіл. Підготував 1 кандидата наук, опонував роботу на здобуття звання доктора наук. Автор 3 науково-методичних праць. Взяв участь в роботі 3 наукових конференцій, член спецради із захисту кандидатських і докторських дисертацій.

Академік Жемела Г.П. завідувач кафедри рослинництва Полтавської державної аграрної академії вивчав адаптивний потенціал нових сортів озимої пшениці і ячменю. Автор навчального посібника «Технологія боршномельного та круп'яного виробництва». Опублікував 9 наукових праць та отримав 1 патент на винахід.

Академік Овчарук В.І. проректор з наукової роботи Кам'янець-Подільського державного аграрно-технічного університету. Підготував 2

кандидатів наук, брав участь в роботі 1 спецради із захисту кандидатських і докторських дисертацій. Взяв участь у роботі 38 наукових конференцій, із них – 20 міжнародних. Отримав 3 патенти на винаходи. Опублікував 6 статей.

Академік Шувар І.А. директор Інституту післядипломного навчання та за сумісництвом професор кафедри технологій у рослинництві Львівського НАУ Взяв участь в роботі 12 науково-практичних конференцій, у т.ч. – 4 міжнародних. Член редколегій 3 наукових і науково-практичних видань. Опублікував 30 наукових праць. Видав 3 навчальні посібники.

Академік Сірацький Й.З. завідувач відділом відтворення с.-г. тварин Інституту розведення і генетики тварин УААН продовжував дослідження з удосконалення методів селекції і відтворення с.-г. тварин. Видав 2 монографії, опублікував 23 статті. Підготував 2 кандидатів наук. Член спецради із захисту дисертацій. Загалом підготував 4 докторів і 25 кандидатів наук. Загалом опублікував 711 наукових праць, з них: 7 підручників, 38 монографій, з яких 22 праці перекладені у США та 2 праці – у Болгарії.

Академік Кирилів Я.І. проректор з наукової роботи Львівського НУ ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З.Гжицького проводив оцінку господарсько-біологічних особливостей вирощування овець різних генотипів в умовах Прикарпаття, а також робив пошук нових джерел енергії для свиней і птиці. Він член-кореспондент НААН У Автор 4 монографій: «Нетрадиційні рослинні корми в живленні птиці», «Корми, оцінка, використання, продукція тваринництва, екологія», «Розрахунки у тваринництві», «Методи контролю повноцінності комбікормів для птиці та оцінка кількості та якості продукції», «Розрахунки у тваринництві засобами табличного процесора EXCEL». Опублікував 15 статей та 2 методичні рекомендації, отримав 2 патенти на винаходи. Взяв участь в роботі 3 міжнародних наукових конференцій. Під його керівництвом захищена 1 докторська і 1 кандидатська дисертації. Член експертної ради ВАК і 1 спецради із захисту дисертацій.

Академік Чернецький В.М. завідувач кафедри плодівництва, овоочівництва та технології зберігання і переробки с.-г. продукції Вінницького НАУ. Автор 2 методичних вказівок, 2 навчальних програм, 2 статей у фахових виданнях. Отримав патент на корисну модель. Отримав трудову відзнаку Мін АПК «Знак пошани» та відзнаку МОН України «Відмінник аграрної освіти та науки».

Академік Черевко Г.В. зав. кафедри економіки підприємства Львівського НАУ, Заслужений діяч науки і техніки України, заступник головного редактора фахового журналу «Аграрна економіка». Опублікував 26 праць, в т.ч.: 2 монографії, 6 наукових статей, 3 тез наукових доповідей на конферен-

ціях, 10 навчально-методичних праць, у т. ч. 2 програми навчальних курсів. 4 публікації здійснено в Польщі. Брав участь у 3 міжнародних конференціях. Під його керівництвом захищена 1 кандидатська дисертація.

Академік Касянчук В.В. професор кафедри технології молока і молочнопродуктів Сумського НАУ. Автор 2 посібників «Мікробіологія молока і молочних продуктів з основами ветеринарно-санітарної експертизи», «Мікробіологія молока і молочних продуктів». Опублікувала 16 наукових статей. Отримала 2 патенти на корисні моделі. Взяла участь в роботі 2 Всеукраїнських та 2 міжнародних конференцій. Член 2 спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій. Видала 5 методичні вказівки, що прийняті до впровадження в Україні.

Звіти надіслали лише 31 із 48 вчених. Академіки Аграрного відділення АН ВО України у 2011 році внесли значний вклад в розвиток аграрної науки і освіти, а також у вирішення проблеми задоволення потреб населення країни в продуктах харчування, а промисловості – у сировині. Вони прийняли участь в роботі 220 наукових конференцій, симпозіумів, конгресів, у т.ч. 84 – міжнародних. Ними опубліковані 74 монографії, підручники і навчальні посібники, 282 статті та методичних розробок, отримали 35 патентів на винаходи та 5 сортів. Брала участь у роботі 44 спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських і докторських дисертацій. Під їх керівництвом підготовлені і захищені 6 докторських і 28 кандидатських дисертацій.

Вчені Аграрного відділення пропонують: Президії АН ВО України і її Президенту академіку М.І. Дубині наполегливіше клопотати перед Президентом і Кабінетом Міністрів України про присвоєння академії державного статусу; Приділяти більше уваги технічному переоснащенню сільськогосподарського виробництва, повніше використовувати потенціал родючості ґрунтів та забезпечити їх захист від водної і вітрової ерозії. Розширити освоєння інтенсивних технологій вирощування та інтегрованого захисту рослин; Академіки своєю повсякденною працею забезпечують поступальний розвиток громадського тваринництва і сприяють отриманню екологічно безпечної продукції рослинництва і тваринництва.

По Відділенню медицини (академік-секретар Процюк Р.Г.)

За дев'ятнадцять років (з 1992 р.) своєї напруженої праці, долаючи всілякі труднощі Відділення медицини стало насправді найбільшим об'єднанням вчених медиків найвищої кваліфікації національного масштабу і насправді найпотужнішою науково-педагогічною силою Академії наук вищої освіти (АНВО) України.

Відділення медицини має чітко визначену мету і завдання: з одного боку – створює інтелектуальну базу для розвитку медичної науки у всеукра-

їнському масштабі, а з іншого - підвищує загальний рівень суспільства за допомогою своїх багатих вузівських наукових медичних шкіл.

АНВО України має 22 наукових відділення. Одним з найбільших і найпотужнішим в академії є Відділення медицини, яке має свої органи управління.

Керівні органи управління Відділення медицини

Академік-секретар – Процюк Раду Георгійович, академік АНВО України, заслужений діяч науки і техніки України, доктор медичних наук, професор.

Заступник академіка-секретаря – Біляєва Ольга Олександрівна, помічник президента, академік АНВО України, заслужений лікар України, доктор медичних наук, професор.

Заступник академіка-секретаря - Кравчун Павло Григорович, академік АНВО України, заслужений діяч науки і техніки України, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри внутрішньої медицини Харківського національного медичного університету.

Учений секретар - Горбатюк Ольга Михайлівна академік АНВО України, заслужений лікар України, доктор медичних наук, професор.

Учений секретар - Наумова Маріанна Іванівна, кандидат медичних наук, доцент.

Бюро Відділення медицини

№ п/п	Прізвище, ім'я та по батькові	Обов'язки
1	академік Процюк Раду Георгійович	Академік-секретар Відділення медицини, член Президії АНВО України.
2	академік Біляєва Ольга Олександрівна	Заступник академіка-секретаря Відділення медицини, член Президії АНВО України.
3	академік Кравчун Павло Григорович	Заст. академіка-секретаря Відділення медицини.
4	академік Зозуля Іван Савович	Віце - президент АНВО України.
5	академік Боднар Петро Миколайович	Член бюро.
6	академік Горбатюк Ольга Михайлівна	Учений секретар Відділення медицини.
7	академік Крижановський Ярослав Йосипович	Член бюро.
8	академік Паламарчук Володимир Іванович	Член бюро.
9	доцент Наумова Маріанна Іванівна	Учений секретар Відділення медицини.
Керівники регіональних центрів Відділення медицини		

10	академік Гойда Ніна Григорівна	Керівник Центрального регіону.
11	академік Заремба Євгенія Хомівна	Керівник Західного регіону.
12	академік Сіпій Віталій Іванович	Керівник Східного регіону.
13	академік Уманський Володимир Якович	Керівник Південно-Східного регіону.

Коллективними членами Відділення медицини АНВО України є: Національний медичний університет імені О.О. Богомольця – ректор, академік НАМН, член-кореспондент НАПН України, академік АНВО України, професор В.Ф. Москаленко; Львівський Національний медичний університет імені Данила Галицького – ректор, член-кореспондент НАМН України, академік АНВО України, професор Б.С. Зіменковський; Харківський Національний медичний університет – ректор, член-кореспондент НАМН України, академік АНВО України, професор В.М. Лісовий; Медичний інститут Української асоціації народної медицини – ректор, академік АНВО України, професор В.А.Туманов.

До складу Відділення медицини входять: Дійсні члени Відділення медицини АНВО України – 50 осіб; Почесні академіки АНВО України – 7 осіб.

За звітний період виведено зі складу академії за невиконання статутних обов'язків: **Абрамов В.В.** та **Мостюк А.І.**

Померло 3 академіка – Загорулько О.К., Щулипенко І.М., Ванханен В.Д. На **01.10.2011 р.** залишилося дійсні члени **Відділення медицини АНВО України** - 46 осіб. Почесні академіки – 6 осіб.

Серед академіків Відділення медицини є: 6 ректорів ВМНЗ України III–IV рівнів акредитації (академіки Бабанін А.А., Вороненко Ю.В., Лісовий В.М., Мороз В.М., Москаленко В.Ф., Туманов В.А.); 2 академіка - Герої України (Мороз В.М., Казаков В.М.); 3 директори НДІ (академіки Коваленко В.М., Климовицький В.Г., Цимбалюк В.І.); 4 проректори ВМНЗ III – IV рівнів акредитації (академіки Гжегоцький М.Р., Зозуля І.С., Кравчун П.Г., Придуло О.О.); 1 декан (академік Паламарчук В.І.); 6 академіків є академіками НАМН України (академіки: Мороз В.М., Москаленко В.Ф., Казаков В.М., Коваленко В.М., Павловський М.П., Цимбалюк В.І.); 5 член-кореспондентів АМН України (академіки Андрейчин М.А., Вороненко Ю.В., Лісовий В.М., Лупальцов В.І., Сміян І.С.); 2 член-кореспонденти НАПН України (академіки Коляденко В.Г., Пішак В.П.); 17 академіків АНВО України є дійсними членами інших громадських академій України та зарубіжних академій: 2 Української АН національного прогресу (акад. Коляденко В.Г., Никула Т.Д.); 1 Української Академії енергетичної кібернетики (АЕК) (акад. Москаленко В.Ф.); 3 Нью-Йоркської АН (Зозуля І.С., Никула Т.Д., Москаленко В.Ф.).

За плідну працю і наукові здобутки в медицині ряд академіків Відділення медицини мають державні нагороди, відзнаки та почесні грамоти Верховної Ради, МОН, МОЗ України та Київського міського голови, а також міжнародні відзнаки:

21 академіків Відділення медицини удостоїлися високого почесного звання **Заслужений діяч науки і техніки України**: Андрейчин М.А., Бабанін А.А., Білінський Б.Т., Боднар П.М., Ванханен В.Д., Вороненко Ю.В., Дубенко Є.Г., Дудченко М.О., Євтушенко С.К., Зозуля І.С., Ільницький І.Г., Казаков В.М., Ковешніков В.Г., Кравчун П.Г., Мороз В.М., Москаленко В.Ф., Никула Т.Д., Процюк Р.Г., Сміян І.С., Синяченко О.В., Циганенко А.Я., Цимбалюк В.І.; 1 академік - **заслужений працівник вищої школи України** (1987) - Коляденко В.Г.; 3 академіки - **заслужений працівник народної освіти України** - Крижановський Я.Й., Пішак В.П., Парашук Ю.С.; 1 академік **заслужений працівник охорони здоров'я України** (Гульчій О.П.); 7 академіків – **заслужений лікар України** (академіки Біляєва О.О., Горбатюк О.М., Климовицький В.Г., Крижевський В.В., Лісовий В.М., Москаленко В.Ф., Паламарчук В.І.); 1 **заслужений лікар Автономної Республіки Крим** (академік Бабанін А.А.); 9 академіків - **Лауреати Державної премії України** в галузі науки і техніки (академіки Москаленко В.Ф., Вороненко Ю.В., Зозуля І.С., Боднар П.М., Гойда Н.Г., Євтушенко С.К., Никула Т.Д., Туманов В.А., Цимбалюк В.І.); 1 **Лауреат іменної премії НАМН України** (Москаленко В.Ф.); 4 **Лауреати іноземних премій** та нагород (академіки Вороненко Ю.В., Москаленко В.Ф., Никула Т.Д., Циганенко А.Я.); 6 **Лауреати** нагороди АНВО України **св. Володимира** (академіки Євтушенко С.К. (1999), Зозуля І.С. (2004), Сіпітій В.І. (2005), Ільницький І.Г. (2008), Москаленко В.Ф. (2009), Процюк Р.Г. (2009)); 17 **Лауреати** нагороди АНВО України **Ярослава Мудрого** (академіки Процюк Р.Г. (1996), Сіпітій В.І. (1996), Андрейчин М.А. (1997), Євтушенко С.К. (1997), Цимбалюк В.І. (1997), Никула Т.Д. (1998), Зозуля І.С. (2001), Ванханен В.Д. (2001), Ільницький І.Г. (2002), Туманов В.А. (2002), Боднар П.М. (2005), Казаков В.М. (2005), Вороненко Ю.В. (2007), Коляденко В.Г. (2007), Кравчун П.Г. (2007), Біляєва О.О. (2009), Лісовий В.М. (2009)); 4 академіка є членами експертної ради «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання науковим співробітникам», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 07.03.2007 року № 423 та змінами і доповненнями щодо докторських (кандидатських) дисертацій. 4 академіки є головами спеціалізованих Вчених рад по захисту докторських та кандидатських дисертацій; 29 академіків є членами спеціалізованих вчених рад по захисту докторських та кандидатських дисертацій.

Академіки Відділення медицини є членами

Міжнародних наукових організацій та асоціацій: Москаленко В.Ф. член Комітету ВООЗ з політики та координації спеціальної програми наукових досліджень, розробок і підготовки кадрів у галузі відтворення населення; - дійсний член Світової медицини Альберта Швейцера; - почесний член Польської академії медицини; - почесний академік Білоруської академії медичних наук; - дійсний член Міжнародної академії наук з екології, безпеки людини та природи; **Гульчій О.П.** - член Постійного комітету Європейсько регіонального Комітету ВООЗ; **Коляденко В.Г.** - член Європейської академії дерматологів і венерологів; - член СФУЛТ, член Європейського наукового товариства дерматологів і венерології; **Боднар П.М.** - член Європейської асоціації з вивчення цукрового діабету; **Никуча Т.Д.** - академік Нью-Йоркської академії наук; член Європейської ниркової асоціації; - член Європейської асоціації діалізу і трансплантації.

На загальних зборах АНВО України, які відбулися **25 грудня 2010 р.** збагатився загін членів відділення медицини. Серед них були обрані такі визнані в Україні та за її межами вчені: **Каденко Олег Анатолійович** – д. мед. н., професор, зав. кафедри педагогіки та психології Хмельницького національного університету; **Крижевський Вадим Віталійович** – д. мед. н., професор, головний лікар Київської міської клінічної лікарні №6; **Парій Валентин Дмитрович** – д. мед. н., професор кафедри менеджменту охорони здоров'я Національного медичного університету імені О.О.Богомольця; **Шлапак Ігор Порфірійович** – д. мед. н., професор, зав. кафедри анестезіології та інтенсивної терапії НМАПО імені П.Л.Шупика.

Нагороди АН ВО України у 2010-2011 рр.: «За багаторічну педагогічну і наукову діяльність» отримав нагороду академік Крижановський Я.Й.; «За сумлінну роботу в Президії АН ВО України отримали подяку: академіки Зозуля І.С., Біляєва О.О., Заремба Є.Х., Ільницький І.Г.;

За значну матеріальну допомогу Академії внесена подяка академікам – ректорам: Москаленко В.Ф. – ректору Національного медичного університету імені О.О.Богомольця; Лісовому В.М. – ректору Харківського національного медичного університету; Думанському Ю.В. – ректору Донецького національного медичного університету імені М.Горького.

Академія наук вищої освіти України нагородила за кращі наукові праці наступних академіків:

З номінації «**Навчальний посібник**» перша премія АН ВО України: акад. Денисюк В.І., Денисюк О.В. за працю «Доказова внутрішня медици-

на”); акад. Біляєва О.О., Передерій В.Г., акад. Заремба Є.Х. за працю «Сімейна медицина»

Вітчизняні нагороди і відзнаки у 2011 р.: акад. **Москаленко В.Ф.** – Орден Святого Луки; акад. **Лісовий В.М.** – лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки; акад. **Никула Т.Д.** – Орден американських послів (Американський біографічний інститут США); акад. **Синяченко О.В.** – заслужений діяч науки і техніки України; Акад. **Горбатюк О.М.** – заслужений лікар України; акад. **Крижевський В.В.** – заслужений лікар України; акад. **Паламарчук В.І.** – заслужений лікар України; акад. **Процок Р.Г.** – Диплом за видання навчального посібника «Туберкульоз, ВІЛ-інфекція/СНІД», що посіло перше місце у номінації «Краще навчальне видання вищих навчальних закладів» «Університетська книга – 2010»; акад. **Туманов В.А.** – отримав відзнаку «Посол Миру».

Міжнародні нагороди і відзнаки:

академік Москаленко В.Ф. – Присудження ступеню професора філософії Honoris Causa згідно з рішенням Польської академії медицини (16.05.2010 р.); Людина 2010 року (Міжнар. біогр. Центр, Кембридж, Англія, 2010 р.);

Академік Гульчий О.П. – обрана членом Постійного комітету Європейського регіонального комітету ВООЗ

Академік Гойда Н.Г. – подяка від Швейцарської агенції з Розвитку та співробітництва при посольстві Швейцарії в Україні.

Академік Зозуля І.С. – Золота медаль на VII Міжнародному салоні винаходів і нових технологій «Новий час».

Міжнародна діяльність: укладання двосторонніх міжнародних угод про співробітництва між НМУ імені О.О.Богомольця та Санкт-Петербурзькою державною медичною академією імені І.М.Сеченова (РФ); участь у роботі 59-ї сесії Європейського регіонального комітету ВООЗ; участь у XXIII засіданні Комітету ВООЗ з політики та координації Спеціальної програми наукових досліджень, розробок і підготовки наукових кадрів у галузі відтворення населення (Швейцарія); участь у засіданні 63-ї сесії Всесвітньої асамблеї охорони здоров'я (Швейцарія).

Протягом 2011 року академіки Відділення медицини АНВО України активно продовжували працювати в таких основних напрямках: навчально-методична робота; наукова діяльність; педагогічна діяльність; участь в роботі практичної охорони здоров'я; громадсько-корисна діяльність

Навчально-методична робота

У складі Відділення медицини працюють понад 600 науковців - педагогів вищих медичних навчальних закладів (ВМНЗ) України III-IV рівнів акредитації.

Всі вони є докторами медичних наук, професорами, визнаними в Україні та за її межами, що зробили вагомий внесок до національної та світової скарбниці фундаментальних та прикладних наук медицини і педагогіки вищої освіти. Щороку новітніми здобутками і досягненнями поповнюється скарбниця наукового та творчого потенціалу Відділення медицини АН ВО України, дедалі ширшим спектром виявляє вона себе у різноманітних галузях наукової, видавничої, педагогічної, лікувальної та громадсько-корисної діяльності.

Пріоритетними напрямками діяльності академіків медицини були удосконалення і оптимізація навчально-виховного, наукового, лікувально-консультативного процесу.

Наукова діяльність

У сучасному світі інтелектуальний ресурс є основною рушійною силою розвитку суспільства. Від ефективності наукової та інноваційної діяльності в значній мірі залежить прогрес у всіх сферах буття, у т.ч. в одній з найважливіших - охороні здоров'я. Вагому роль у науковому забезпеченні результативності функціонування галузі відіграє наукова робота у вищих медичних навчальних закладах. Від її якості залежить рівень підготовки висококваліфікованих фахівців охорони здоров'я, розробка та впровадження нових ефективних методів профілактики, діагностики, лікування, сучасних медичних технологій тощо.

Науково дослідна-робота академіків Відділення медицини з кожним роком збільшується за обсягами і все більше відповідає стратегічним напрямкам розвитку охорони здоров'я України на даному етапі і була спрямована на подальші експериментальні та клінічні дослідження з провідних напрямків теоретичної та клінічної медицини.

У 2010–2011 н.р. академіками Відділення медицини виконувалося 84 науково-дослідних робіт(НДР).

Наукові звіти за завершеними 38 НДР (9 бюджетних, 11 ініціативних, 18 госпдоговірних), які були завершені з практичними пропозиціями, було прийнято комісією.

Залишилось перехідними 43 НДР т.ч. 17 - держбюджетних на замовлення МОЗ України, 10 - госпдоговірних, 16 - ініціативних.

В ході виконання науково-дослідних робіт отримано 58 патентів на корисну модель. Патенти були присвячені методам діагностики та лікування хворих, які широко впроваджені в лікувальних закладах України.

Академіками видано 48 монографій із них – 11 іноземною мовою.

Науково-педагогічна робота

Зважаючи на те, що з 46 академіків Відділення медицини 43 є викладачами кафедр вищих навчальних закладів, то значні обсяги роботи виконані на ниві *педагогічної діяльності*.

Було розроблено понад 59 нових навчальних програм як для підготовки спеціалістів на додипломному рівні, так і програми циклів тематичного удосконалення та передатестаційних циклів для слухачів різних спеціальностей на етапі післядипломної освіти.

Для реалізації існуючих та нових навчальних програм було розроблено і видано 26 підручників та 51 навчальний посібник. Видано 68 методичних рекомендацій з методики педагогічного процесу.

Вагомим є створення – 49 учбових відеофільмів, проведення циклів занять підвищення кваліфікації. Їх було здійснено біля 96. Дещо знизились темпи організації комп'ютерних класів – 5.

Найбільший вклад щодо удосконалення педагогічного процесу внесли академіки Москаленко В.Ф., Вороненко Ю.В., Лісовий В.М., Мороз В.М., Бабанін А.А., Зозуля І.С., Гойда Н.Г. та ін.

Найвагомішим здобутком слід вважати розробку, затвердження та реалізацію нової навчальної програми щодо підготовки керівників органів і закладів охорони здоров'я, відповідно до вимог Європейського Союзу.

Щодо навчально-методичних посібників, то тут слід відмітити вагомий внесок академіка **Гойди Н.Г.** Вона є співавтором розробки 8 посібників, більшість з яких була розроблена спільно з зарубіжними колегами.

Активно друкувались наукові статті, зміст яких – це результати наукових досліджень. Кількість наукових статей сягає 482.

Крім того було надруковано 365 тез в збірниках наукових форумів.

Слід звернути увагу на більш активне розміщення друкованих праць в **зарубіжних** виданнях, тому що лише 43 наукових статей і 68 тез були доступні нашим зарубіжним колегам.

Придїлялась належна увага підготовці наукових кадрів.

Під науковим керівництвом академіків було захищено 46 кандидатських дисертацій, а при консультативній допомозі захищено 18 докторських дисертацій.

Вагомим науковим внеском академіків є підготовка, участь та виступи на наукових форумах, а саме за їх участю було організовано і проведено 3 з'їзди, 117 науково-практичних конференцій в Україні та 28 з міжнародною участю.

Участь в 68 вітчизняних та 26 зарубіжних з'їздах і конгресах наших академіків підтверджена сертифікатами.

Крім того зареєстрована участь академіків в 221 науково-практичних конференціях та 27 симпозиумах.

Однак участь академіків в зарубіжних наукових форумах зазначеного формату недостатня, всього відповідно 26 і 11.

Слід зазначити, що участь академіків в конгресах, з'їздах, наукових конференціях, симпозиумах не була формальною, а супроводжувалась виступами. Так, було зафіксовано 46 виступів на вітчизняних конгресах і з'їздах і 17 на зарубіжних.

Стосовно науково-практичних конференцій, то виступів академіків на них було 144 в Україні і 42 за кордоном; 28 виступів було зроблено в ході симпозиумів та семінарів.

Атестація наукових кадрів

Не залишається поза увагою академіків і атестація наукових кадрів: 4 академіки є членами Висшої атестаційної комісії при МОН України; 8 академіків є головами спеціалізованих вчених рад по захисту докторських (кандидатських) дисертацій.

Членами спеціалізованих вчених рад по захисту докторських (кандидатських) дисертацій є 34 академіки, 8 академіків є членами 2-х таких рад, а академік Процюк Р.Г. – 3-х.

Слабким місцем є недостатня кількість виступів по телебаченню – 42 та по радіо – 28. Але це все здійснили лише 14 академіків. Найактивнішими в даній роботі були Москаленко В.Ф., Лісовий В.М., Коваленко В.М., Зозуля І.С., Гойда Н.Г., Процюк Р.Г., Парій В.Д. та ін.

Лікувально-консультативна робота

Суттєвим є вклад академіків АНВО України в діяльність практичних закладів охорони здоров'я, так як 35 з 46 академіків у Відділенні медицини є клініцистами.

Ними було здійснено 40 879 консультацій хворих та прооперовано 2025 пацієнтів, здійснено 51 виїздів по санавіації в заклади інших областей для надання невідкладної консультативної допомоги.

Було впроваджено 94 нових методик діагностики, лікування і профілактики в діяльність медичних закладів, розроблено і видано 43 методичних рекомендацій для практичних лікарів.

Суттєвим внеском для безперервного професійного розвитку практичних лікарів є робота по організації і проведенню для них науково-практичних конференцій, яких було за звітний період проведено – 158. Крім того, проводились семінари 152 та курси курси підвищення кваліфікації практичних лікарів – 165 на яких прочитано 579 лекцій

Для більш широкої популяризації розроблених методів діагностики, лікування, профілактики та впровадження їх у медичну практику були проведені виступи по телебаченню -42, по радіо - 28.

Вагомим доробком академіків є *міжнародна співпраця*.

В даному напрямку роботи активно себе проявили академіки, які працюють в Національному медичному університеті імені О.О.Богомольця: Москаленко В.Ф. та Гульчій О.П.

Академік Гульчій О.П. на 59 сесії Регіонального бюро ВООЗ була обрана до складу Постійного Комітету Європейського Регіонального бюро ВООЗ. Протягом 2011 р. вона брала участь у 10 різних заходах, які проводились під егідою ВООЗ. У вересні 2011 року за її участю відбулося підписання документу про приєднання НМУ імені О.О.Богомольця до Великої Хартії Університетів (Італія, м. Болонья).

Академік Москаленко В.Ф. є членом Комітету ВООЗ (Женева) з питань репродуктивного здоров'я.

Академік Вороненко Ю.В. організував подальшу співпрацю з представництвом Європейського бюро ВООЗ в Україні по удосконаленню навчального процесу у відповідності до рекомендацій ВООЗ.

Були підписані Меморандуми про співпрацю в області перинатальної медицини з Швейцарською Конфедерацією, а в сфері репродуктивного здоров'я з Альянсом міжнародного розвитку США.

Академіки АНВО України активно ведуть громадсько-корисну діяльність, за що 16 академіків відзначені цілим рядом нагород, в тому числі і міжнародними. 4 академіки отримали ордени, 6 – почесні звання, 4 – дипломи та 15 – інші відзнаки.

Основні наукові здобутки

Академіком **Москаленком В.Ф.** в ході виконання 3-х наукових робіт проаналізовано організацію, обсяги та ефективність профілактичної діяльності національних систем охорони здоров'я в світі і в Європі, встановлені ефективні стратегії реалізації профілактичного напрямку в національній системі охорони здоров'я України, обґрунтовану концептуальну модель профілактики на різних рівнях організації охорони здоров'я, які використані при розробці програми «Здоров'я 2020 – український вимір».

Академіками **Вороненко Ю.В.** та **Гойдою Н.Г.** були розроблені на основі наукових даних основні шляхи реформування галузі охорони здоров'я, які використані в 2-х прийнятих законах України:

Закон України «Про порядок проведення реформування системи охоро-

ни здоров'я у Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві» №3612-VI від 7 липня 2011 року;

Закон України «Про внесення змін до Основ законодавства України про охорону здоров'я щодо удосконалення надання медичної допомоги» №3611-VI від 7 липня 2011 року;

Академіком Вороненком Ю.В. з співавторами обґрунтовано і впроваджено нову навчальну програму і комплекс навчально-методичних матеріалів щодо підготовки менеджерів для органів та закладів охорони здоров'я 3-го рівня надання медичної допомоги, а також обґрунтовані нові форми дистанційного навчання лікарів на робочому місці.

Участь в роботі практичної охорони здоров'я

Академіками-клініцистами розроблено та впроваджено 94 нових методів діагностики та лікування хворих, які широко впроваджені в лікувальних закладах України.

Впровадження в лікарську практику:

Акад. Зозуля І.С. – Запропоновано модель оптимізації діагностики та лікування гострого ішемічного інсульту на догоспітальному та ранньому госпітальному етапах; Розроблено алгоритм діагностичної та лікувальної тактики ведення хворих на церебральний інсульт у осіб молодого віку.

Впроваджено в лікувальну практику: Спосіб корекції гемодинаміки при ішемічному інсульті на фоні хронічної серцевої недостатності з систолічного дисфункцією лівого шлуночка; Спосіб корекції симптоматичної артеріальної гіпертензії на фоні хронічної хвороби нирок; Спосіб лікування інфаркту мозку; Спосіб скороченої екстреної медичної допомоги при гострому ішемічному інсульті.

Впроваджено в Київській обласній клінічній лікарні, Київський міський лікарні швидкої медичної допомоги, Олександрійській міській клінічній лікарні і в педагогічний процес на кафедрі неврології № 1, № 2, неврології і рефлексотерапії.

Акад. Новак В.Л. Вперше зв'ясував, що наявність інгібітору у хворих на гемофілію достовірно є причиною збільшення смертності у цих хворих. В результаті аналізу сімейного анамнезу хворих на гемофілію виявлено, що спорадичний характер гемофілії, спричинений новими мутаціями, та «інгібіторний» сімейний анамнез впливає на появу інгібітору у цих хворих. Проаналізовано частоту алелей А та G, частоту генотипів SNP-1082 G-A IL-10 та SNP-308 G-A TFN- α , які фони формують (AA, GG, AG) у хворих на гемофілію залежно від тяжкості захворювання та наявності інгібітору (постійного та транзиторного). Виявлено залежність тяжкості гемофілії та наявності інгібітору від співвідношення алелей та генотипу SNP-308 G-A TFN- α , та SNP-1082 G-A IL-10.

Одержані нові науково-практичні знання про закономірності появи інгібітору у хворих на гемофілію дають можливість удосконалити методи профілактики цього ускладнення.

Результати НДР впроваджено у відділенні хірургії клініки ДУ ІПКТМ НАМНУ, хірургічному відділенні 5-ї міської клінічної лікарні м. Львова, диспансерно-методичному відділенні гемофілії та коагулопатій ДУ ІПКТМ АМНУ, відділенні дитячої гематології Західноукраїнського спеціалізованого дитячого медичного центру комунального закладу Львівської обласної ради.

Принципово новим, що відповідає світовому рівню, є застосування оригінального способу плазмафарезу (ОСПФ) в терапії парапротеїнемічних гемобластозів (ПГ), хронічної лімфоїдної лейкемії (ХЛЛ), інгібіторних форм гемофілії (ІФГ) та Т-клітинної лімфоми шкіри (Т-КЛШ) (в комбінації з фотофорезом).

Результати досліджень дозволять детальніше оцінити роль ексфузованих субстанцій в патогенезі ускладнень при вказаних захворюваннях, оптимізувати та здешевити терапевтичні заходи, тобто обґрунтування застосування ОСПФ буде новим методом в лікуванні ПГ, ХЛЛ, ІФГ та принципово новим, що відповідає світовому рівню.

За матеріалами досліджень подано нововведення «Корекція гіпопротеїнемії у хворих на лімфоїдні неоплазії інфузіями лактопротеїну з сорбітолом та реосорбілакту замість свіжозамороженої плазми (СЗП)».

Результати досліджень можуть бути застосованими для лікування хворих на ПГ, ХЛЛ, ІФГ, Т-КЛШ та псоріаз в гематологічних, онкологічних дерматологічних стаціонарах охорони здоров'я.

Вперше в Україні (як і на території країн СНД) розробляється колоїдно-гіперосмолярний інфузійний розчин на основі гідроксиетилкрохмалю з ММ 130000. Крім того, проведені клінічні дослідження раніше розроблених препаратів (Лактопротеїну з сорбітолом, Реосорбілакту, Ксилату) дають можливість оптимізувати схеми інфузійної терапії хворих різного профілю.

Вперше в Україні проведено порівняльну характеристику та оптимізацію сучасних схем лікування хронічної мієлоїдної лейкемії (ХМЛ) та множинної мієломи (ММ) із застосуванням препаратів, що діють у місці пошкодження, з врахуванням показників рівня деяких цитокінів та результатів генетичних досліджень; опрацьовано деякі аспекти прогнозування перебігу ХМЛ та ММ в Україні за умови застосування ліків, які діють у місці ураження.

Запропоновані протоколи лікування дозволяють підвищити рівень відповіді на лікування хворих на ХМЛ та ММ.

Акад. Заремба Є.Х. – Впровадила в лікарську практику: Застосування ліпофлавону при лікуванні хворих на нестабільну стенокардію; Застосування озонотерапії у комплексному лікуванні хворих на хронічну серцеву недостатність; Цитопротекторна терапія серцево-судинних захворювань; Застосування препарату «Ліпофлавіон» у комплексному лікуванні хворих із коронарним синдромом; Використання ліпофлавону при комплексному лікуванні хворих із нестабільною стенокардією; Методика застосування ліприлу та ліпразиду у хворих на гіпертонічну хворобу у поєднанні з серцевою недостатністю; Методика застосування гіпо-гіпермагнітотерапії в комплексному лікуванні хворих на стабільну стенокардію в поєднанні із цукровим діабетом тип 2.

Акад. Абрагамович О.О. – Впроваджено в лікарську практику нових методів діагностики та лікування: Спосіб лікування ускладнень змішаних уражень печінки антагоністами рецепторів ангіотензину II; Спосіб лікування ускладнень змішаних уражень печінки інгібіторами рецепторів ангіотензин-перетворювального фермента; Спосіб лікування ускладнень змішаних уражень печінки β-адреноблокаторами; Діагностична цінність добового моніторингу артеріального тиску для корекції портальної гіпертензії з використанням антагоністів рецепторів ангіотензину II; Спосіб диференційованого підходу до прогнозування розвитку ГРС у пацієнтів з цирозом печінки в залежності від етіологічного чинника; Спосіб удосконалення діагностики порушення ниркових функцій у пацієнтів з важкими дифузними ураженнями печінки; Спосіб диференційованого лікування тяжкої функціональної ниркової недостатності у хворих на цироз печінки з урахуванням типу ГРС; Удосконалення діагностичного процесу з використанням шкали Чайлд-Пью для прогнозування тривалості життя пацієнтів з хронічними дифузними ураженнями печінки, ускладненими ГРС; Впроваджено в гастроентерологічне відділення ЛОКЛ, терапевтичне відділення ЛОКЛ, нефрологічне відділення ЛОКЛ, терапевтичне відділення КМЛ №3 м.Львова, 1-ше терапевтичне відділення КМЛ №4 м.Львова, 2-ге терапевтичне (спеціалізоване) відділення КМЛ №4 м.Львова.

Акад. Лісовий В.М.

Розробив і впровадив у лікарську практику: Нові методи діагностики та лікування чоловічого безпліддя, викликаного запальними захворюваннями репродуктивної системи, із застосуванням малоінвазивних ендоскопічних втручань; Спосіб лапароскопічного доступу при хірургічному лікуванні неспроможності мисково-сечовидного сегмента; Спосіб доступу при хірургічному лікуванні мисково-сечовидного сегмента; Ендохірургічне видалення трансплантату нирки від живого донора.

Акад. Вороненко Ю.В. – Основні наукові роботи, посібники, методичні рекомендації були присвячені реформуванню системи охорони здоров'я в Україні і в першу чергу первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини; Наукові направлення були використані при розробці законопроекту щодо реформування охорони здоров'я в 4-х пілотних регіонах Вінницька, Дніпропетровська, Донецька області та м.Київ; Розроблена і науково обгрунтована навчальна програма підготовки керівників органів і закладів охорони здоров'я за спеціальністю «управління охорони здоров'я» тривалістю 18 міс., очно-заочна форма навчання; Впроваджено обгрунтовані нові форми дистанційного навчання лікарів на робочому місці.

Акад. Цимбалюк В.І. *Впроваджено в лікувальну практику:* Модифікація способу лікування спастичності кисті; Спосіб лікування та профілактики післяопераційних рубців у щурів, прооперованих з приводу нейрохірургічної патології, з використанням електрофорезу препарату скловидне тіло; Спосіб лікування та профілактики післяопераційних рубців у щурів, прооперованих з приводу нейрохірургічної патології, з використанням електрофорезу 1-5% розчину калію йодиду; Спосіб лікування рухових порушень у хворих із травматичним ушкодженням спинного мозку; Спосіб оцінки якості життя у хворих із наслідками травматичних ушкоджень спинного мозку; Лікування дисфункції сечового міхура у хворих із травматичним ушкодженням спинного мозку; Лікування спастичності у нижніх кінцівках; Спосіб лікування хворих з больовими нейрокомпресійними спондилогенними синдромами.

Акад. Бабанін А.А. – Вперше визначені гістологічні, гістохімічні, електронно-мікроскопічні та морфометричні ознаки морфологічних змін головного мозку, легенів, серця, надниркових залоз на секційному й експериментальному матеріалі в умовах комбінованої алкогольно-опіоїдної та ізольованої опіоїдної інтоксикацій, що суттєво підвищують точність і об'єктивність судово-медичної діагностики вісцеропатій при даних станах, а також дозволять обгрунтувати та встановити ознаки різних варіантів танатогенезу, що слід враховувати у практиці наркологічних стаціонарів, токсикологічних й реанімаційних відділень при обгрунтуванні терапії термінальних станів.

На експериментальному матеріалі вивчено зміни вмісту та ймовірні строки детекції етанолу і морфіну, а також їх комбінації в біологічних об'єктах в умовах гниття, замерзання і поховання у змішаному ґрунті. Результати роботи можуть бути використані при вирішенні важливого експертного питання стосовно визначення кількості психоактивних речовин у біологічних об'єктах, вилучених у трупа, та тривалості їх збереження.

Проведений епідеміологічний аналіз показників захворюваності й смертності серед населення АР Крим від алкогольної, наркотичної і комбінованої інтоксикації вказаними речовинами за 10 років (2000-2010) має забезпечити формування інформаційної основи для створення ефективних управлінських рішень, що направлені на профілактику даного виду травматизму, який суттєво покращить медико-соціальну ситуацію як в регіонах, так і в Україні у цілому.

Отримані в ході дослідження результати опубліковані та впроваджені у практичну роботу бюро судово-медичної експертизи; у навчальну роботу кафедр.

Акад. Процюк Р.Г. *Впроваджено нові методи лікування:* Застосування зарубіжного препарату «ТРИ – Ві ПЛЮС» (антиоксидантний комплекс посиленої дії, збагачений мікроелементами), виробництва США «SAGMEL» у комплексному лікуванні хворих на вперше діагностований туберкульоз легень; Застосування інформаційно-хвильової терапії «ІХТ – Поріг» у комплексному лікуванні хворих на вперше діагностований туберкульоз легень.

Впровадження розробок дозволило підвищити ефективність лікування, а саме: скорочення термінів зникнення інтоксикації на 2 тижні швидше; припинення бактеріовиділення на 15 днів швидше; розсмоктування інфільтративних змін і загоєння порожнин розпаду у легенях на 3 тижні раніше порівняно з групою контролю; скорочення терміну лікування хворих на 0,5 міс.

При вивченні перебігу туберкульозу у ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД встановлено: у ВІЛ-інфікованих перебіг туберкульозу не відрізняється від ВІЛ-негативних пацієнтів (однаково часто виявляють дисеміновану вогнищеву та інфільтративну форму туберкульозу). Вилікування туберкульозу спостерігається у 80-85% хворих; у хворих на СНІД частота дисемінованої форми туберкульозу визначалась удвічі більше ніж у ВІЛ-інфікованих та ВІЛ-негативних пацієнтів; у хворих на СНІД частіше виявляють туберкульоз внутрішньогрудних лімфатичних вузлів, міліарний туберкульоз, казеозну пневмонію, як наслідок різко зниженого імунітету; у хворих на СНІД частіше діагностують позалегеневі форми туберкульозу (туберкульозний менінгоенцефаліт, плеврит, перитоніт, туберкульоз печінки, селезінки, нирок тощо); клінічна картина туберкульозу у ВІЛ-інфікованих є часто атиповою, залежить від стадії ВІЛ-інфекції/СНІДу, глибини імунодефіциту, поєднання інших опортуністичних інфекцій; лікування хворих на туберкульоз у поєднанні з СНІДом малоєфективно – 60-80% хворих помирають на протязі 6-12 міс. лікування.

Використання антиретровірусної терапії ВІЛ-інфікованих (на жаль тільки 50% її отримують) запобігає розвитку туберкульозу, а у хворих на поєднання туберкульозу з ВІЛ-інфекцією/СНІДом підвищує ефективність лікування на 25%.

Акад. Біляєва О.О. – «Обґрунтування вибору методу завершення оперативного втручання при перитоніті в залежності від його стадії». Впроваджено - міська клінічна лікарня №6 м.Київ. Летальність зменшилась на 10,1%; «Хірургічне лікування бешихи». Впроваджено - міська клінічна лікарня №6 м.Київ. Термін лікування зменшено в 2,5 рази; «Спосіб визначення звукоутворення в черевній порожнині». Впроваджено - міська клінічна лікарня №6 м.Київ. За допомогою цього способу є можливість в 98% випадків діагностувати ранню спайкову непрохідність; Аплікаційний сорбент «Сертасил» - всевітний патент в лікуванні гнійних ран. Впроваджено – міська клінічна лікарня №6 м.Київ. Строки заживлення ран зменшилось в 2,3 рази.

Акад. Никула Т.Д.

Впроваджено в практику: Спосіб лікування хворих на хронічний гломерулонефрит, поєднаний з хронічним гастродуоденітом; Спосіб реабілітаційного лікування хворих на хронічний пієлонефрит; Спосіб лікування остеоартрозу; Спосіб лікування остеоартрозу, поєднаного з остеохондрозом хребта; Спосіб профілактики кристалургії.

Акад. Паламарчук В.І. – впровадив спосіб оперативного втручання, що містить пластику гриж біоімплантантом «Тутопласт»; впроваджено диференційоване хірургічне лікування хворих з надлишковою вагою з застосуванням інтрагастрального балону, регульованого бандажу для шлунку (LAP BAND), лапароскопічної вертикальної подовженої ексцизійної гастропластики (рукавної резекції шлунку), біопанкреатичного шунтування; розроблено спосіб перев'язки устя великої підшкірної вени нижньої кінцівки. Суть запропонованого способу зводиться до того, що притоки великої підшкірної вени не пересікаються, а перев'язуються біля сафено-фemorального устя після попереднього підведення під них лігатур. Використання розробленої технології в лікуванні варикозної хвороби вен нижніх кінцівок дозволяє суттєво знизити тривалість хірургічного втручання; запропонована методика хірургічного лікування варикозного розширення вен нижніх кінцівок – мініфлеботомія комунікантних вен. Вона апробована у 160 хворих. Результати дослідження показали, що мініфлеботомія комунікантних вен є малоінвазивною, косметичною, мінімально травматичною, не дає ускладнень та рецидивів, скорочує терміни перебування хворих в стаціонарі; спосіб коагуляції судин підшлункової залози із застосуванням біполярного електрозварювального апарату ЕК 300М1.

Акад. Притуло О.О. – Вперше виявлені фенотипічні ознаки дисплазії сполучної тканини у хворих трофічними виразками, ускладненими мікро-

бної екземою. З усього різноманіття фенотипічних особливостей виділив 24 маркера дисплазії сполучної тканини, найбільш характерні для трофічних виразок нижніх кінцівок. Диференційований аналіз фенотипічних ознак сполучнотканинної дисплазії може сприяти уточненню діагнозу і прогнозу перебігу захворювання у даної категорії пацієнтів і служити додатковою інформацією про різні прояви синдрому дисплазії сполучної тканини. Визнання приналежності варикозного розширення вен нижніх кінцівок до маркерів дисплазії сполучної тканини у хворих трофічними виразками, ускладненими мікробною екземою, відкриває новітні шляхи для розробки методів патогенетичного лікування даного захворювання.

Отримані нові дані особливостей діагностики та лікування псоріазу на тлі метаболічного синдрому. Так встановлені раніше невідомі особливості дисбалансу в системі гемокоагуляції (фібриноліз у бік переважання гіперкоагуляційних зрушень на рівні вогнища запалення за рахунок порушення фібронолітичної і прокоагулянтної активності мононуклеарних лейкоцитів). Доведено модулюючий вплив препарату «Ліпофлавіон» на функціональну активність мононуклеарів.

Акад. Горбатюк О.М. – Спосіб видалення дивертикулів тонкої кишки шляхом накладання оригінальних занурюючих П-подібних швів на кишкову стінку, що забезпечує щільний контакт стінок кишки, підвищує асептичність лінії шва сприяє прискоренню загоєння.

Спосіб лікування криптиорхізму у немовлят шляхом застосування заходів щодо подовження короткої судинної ніжки неопущеного яєчка та збереження його васкуляризації. Отримано два державних патенти по лапароскопічному лікуванню перитонітів у дітей.

Акад. Уманський В.Я. – Розроблено новий спосіб прогнозування токсичних ефектів поліхіміотерапії, що дозволяє суттєво підвищити якість лікування хворих на онкологічні захворювання.

Впроваджено новий спосіб підбору індивідуальних схем поліхіміотерапії, що надає можливість диференційовано підходити до терапії злоякісних новоутворень та підвищити її ефективність.

Акад. Кравчун П.Г. – Спосіб діагностики типу діагностичної дисфункції у хворих з хронічною серцевою недостатністю.

Спосіб лікування хворих на хронічну серцеву недостатність коронарогенного генезу з супутньою анемією. Спосіб лікування хворих на ішемічну хворобу серця в поєднанні з цукровим діабетом 2-го типу

Акад. Климовицький В.Г.

Впроваджено в лікарську практику нових методів лікування: Нові методи

накісткового остеосинтезу; Остеосинтез міжгомількового синдесмозу; Інтрамодулярний остеосинтез діафізарних переломів трубчастих кісток; Нові методи ендопротезування кульшового суглобу; Розроблено стандартизована методологія використання телемедичного консультування, телемоніторингу, телеасистування та телереабілітації в галузі травматології та ортопедії для дистанційного надання кваліфікованої та спеціалізованої допомоги в віддалених (сільських) районах, при надзвичайних станах та в системі екстреної медицини, а також розроблюється методика телемедичного скринінгу ортопедичних захворювань, ускладнень травм та уроджених вад розвитку опорно-рухової системи.

Акад. Прохоров Є.В. – Впроваджено в лікарську практику нових методів діагностики: Спосіб ранньої діагностики остеопоротичних порушень у дітей з сугловою формою ЮРА; Використання методів визначення мітохондріальної дисфункції при хронічному бронхіті у дітей; Економічний ефект скорочення ліжко-днів у 2,7 разів.

Акад. Дудченко М.О. – Впровадив в лікувальну практику новий метод лікування: «Спосіб лікування сифілісу з урахуванням клініко-епідеміологічних особливостей перебігу».

Економічний ефект: скорочена кількість ліжко-днів на 3-4 дні; вилікування сифілісу в амбулаторних умовах на 35%; покращення якості життя хворих на 88%.

Акад. Парашук Ю.С. – Впровадив новий спосіб профілактики післяопераційних тромбемболічних ускладнень у хворих на лейоміому матки.

Розробив метод лікування «Дослідження гемодинаміки лікування у вагітних хворих на туберкульоз легенів».

Акад. Цигаленко А.Я. – Розробив спосіб відтворення біоплівки мікроорганізмів.

Акад. Крижановський Я.Й. – Впровадив в лікарську практику хірургічний метод лікування «Пластика ахілесового сухожилка».

Акад. Коляденко В.Г. – Впроваджено лікування мікозів стоп Ламізілом-Уно в шкірно венерологічних диспансерах України.

По Відділенню проблем психічного здоров'я

(академік-секретар Бугайцов С.Г.)

В структурі АН ВО України з 2005 року функціонує Відділення проблем психічного здоров'я, до складу якого входять доктора медичних наук, професори психіатри, психотерапевти, медичні психологи: Абрамов В.А., Кожина Г.М., Вербенко В.А., Бабюк І.А., Мішиєв В.Д., Пшук Н.Г., Рахманов В.М., Табачников О.Є., Табачников С.І., Харченко Є.М., Чабан О.С., Юр'єва Л.М. та інші.

Робота Відділення проблем психічного здоров'я АН ВО України носить як педагогічний, науковий так і практичний характер. Всі наукові розробки, які проводяться в межах науково-дослідницьких робіт мають пряме втілення в практику лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я України.

Відділення проблем психічного здоров'я у звітному році проводило різнопланові наукові дослідження у царині організації і проведення наукових конгресів, конференцій, семінарів, нарад (всього 14), академіки виступали на наукових форумах (50 доповідей) національного і міжнародного рівнів, здійснювали плідну видавничу діяльність, зокрема брали участь у виданні 12 періодичних фахових видань, опублікували 15 монографій та навчальних посібників, 13 методичних рекомендацій. Головними напрямками наукових розробок є вивчення депресивних розладів, першого психотичного епізоду, хімічної та нехімічної аддикції, патоморфозу алкогольної залежності, визначення предикторів та превенторів аутодеструктивної поведінки із створенням комплексу соціально-психологічної корекції в межах біопсихосоціальної парадигми та інші.

Завдяки активній діяльності провідних фахівців за звітний період було проведено 14 науково-практичних конференцій та конгресів з міжнародною участю, що дозволило поділитися своїми здобутками та розробками з лікарями нашої країни.

Ще одним напрямком роботи Відділення проблем психічного здоров'я АН ВО України була участь у наукових проектах, таких як: освітній проект за участю психотерапевта, професора Рудольфа Краузе (Німеччина, Ганновер) «OPD-2 – Операціоналізована психодинамічна діагностика»; грант від Європейської комісії міжнародного наукового консорціуму; освітній проект АППУ з групового аналізу та супервізійний проект під моніторингом EFPP (Європейська Федерація Психоаналітичної Психотерапії).

Участь у наукових проектах дозволяє отримати нові знання та можливості і втілити їх у практичну діяльність лікарів-психіатрів, лікувально-профілактичних установ України

Важливою формою роботи академіків-психіатрів є підготовка наукових і практичних кадрів. Саме під їх керівництвом готуються кандидатські та докторські дисертації з питань проблем психічного здоров'я. За останній рік академіками відділення було підготовлено 14 кандидатів медичних наук та 5 докторів медичних наук.

Діяльність Відділення проблем психічного здоров'я АН ВО України носить багатоаспектний і функціональний характер та сприяє підвищенню наукової значущості і практичної діяльності сучасної психіатрії, психотерапії, медичної психології та наркології.

ТЕХНІЧНІ НАУКИ

(керівник секції - віце-президент Говоров П.П.)

Робота академіків відділення «Енергетика та ресурсозбереження» у звітному році була спрямована на створення науково-технічних засад енерго та ресурсозбереженні у всіх галузях господарства України (енергетиці, будівництві, житловому та комунальному господарстві, медицині, сільському господарстві, машинобудівельній, металургійній, військовій та інших промисловостях). Найбільш вагомими з них, та такими, що знайшли суспільний резонанс були роботи по розробці сучасних технологій, методів та технічних засобів освітлення, у тому числі динамічних систем на основі світлодіодних джерел світла, які вивели Україну на світовий рівень, а також роботи по розробці нових нетрадиційних та відновлювальних джерел енергії, впровадженню в енергетиці нанотехнологій підвищенню ресурсу існуючого та розробці нового ресурсозберігаючого енергетичного обладнання.

В першу чергу, це роботи акад. Говорова П.П., Єфімова О.В., Курінного Е.Г., **Заболотного І.П.**, Яковлева О.І., Журахівського А.В., Мазуренко А.С. тощо.

Академік Говоров П.П. Дослідив взаємний вплив систем електропостачання та освітлення міст на соціально-економічні та екологічні умови перебування людини в міському середовищі. Виявив спотворення міської електромережі світлодіодними та розрядними джерелами світла, залежить якісних показників освітлення від режимів електричної мережі та їх суттєвий вплив на загальний стан людини. Розроблено науково-технічні засади створення світлового середовища міст, технології, методи та технічні засоби екологічного, енерго- та ресурсозберігаючого освітлення на основі світлодіодних джерел світла.

Результати роботи доповідались і знайшли підтримку міжнародної Комісії з Освітлення в Словенії (жовтень 2011 р.) та Болгарії (листопад 2011 р.). По результатам роботи захищено 2 кандидатські та 1 докторська дисертації, дані рекомендації щодо корегування українських та міжнародних стандартів IEC 61000, CIE 177:2007, ДБН, результати роботи прийняті до розгляду та впровадження технічними комітетами TC1-69 «Color Revolution By White Light Sources» CIE. По результатам роботи опубліковано 15 статей, отримано 3 авторських свідоцтв, видано 2 навчальних посібника.

Академік Єфімов О.В. Наукова державна тема «Створення і розвиток теорій і методів імітаційного моделювання, визначення надійності та оптимізації параметрів енергетичного устаткування для АСУТП складних тепло-енергетичних систем», № д/р 0109U002391, 2009-2011 рр. Виконані наукові дослідження згідно з календарним планом державної наукової теми М 3017,

зокрема: були проведені теоретичні дослідження та розроблені: методичне, алгоритмічне і інформаційне забезпечення математичних моделей автоматизованого структурно-параметричного аналізу ефективності функціонування схем технологічних процесів в енергетичному устаткуванні СТС різного призначення; науково обґрунтовані метод і математична модель оптимального розподілу навантажень між енергетичними об'єктами СТС різного призначення у залежності від їх функціонального стану; методичне, алгоритмічне і інформаційне забезпечення математичної моделі оптимального розподілу навантажень між енергетичними об'єктами СТС різного призначення на основі даних інтегральних експлуатаційних характеристик, що характеризують їх функціональний стан. Сформульовані основні принципи і положення єдиної наукової концепції по підвищенню ефективності, надійності і безпеки функціонування СТС. Сформульовані висновки, рекомендації і перспективи подальшого використання результатів наукових досліджень у вищих навчальних закладах, наукових, проектних і виробничих підприємствах.

У звітній році у фахових виданнях надруковано 2 статті. Взято участь у 4-х міжнародних науково-практичних конференціях.

Взято участь у науково-методичному семінарі: «Проблеми формування професійної компетентності студентів на основі міждисциплінарної інтеграції» НТУ «ХПІ» каф. вищої математики та інформатики березень 2011 р.

Розвивається міжнародний науковий проект з Інститутом проточних машин ПАН (Польща) та з фірмою «Schumag BRE» (Німеччина) «Імітаційне моделювання теплових схем енергоблоків електростанцій».

Участь у з'їздах, наукових конференціях та симпозіумах: у вітчизняних – 4, у зарубіжних – 1.

Навчальний посібник з грифом МОН України «Конструкції, процеси і розрахунки парогенераторів АЕС» авторів Єфімова О.В., Пилипенко М.М. – Харків: НТУ «ХПІ». – 310 с. 10 навчальних програм авторів Єфімов О.В., Борисенко О.М., Меншикової О.Д. та ін. для спеціальності «Комп'ютерна інтегрована технологія в галузі енергетики».

Кількість опублікованих навчально-методичних посібників (автори, назви) – 6. Загальна кількість наукових праць більше 120, з них 2 монографії, 3 посібники, більше 120 статей. Посада в АН ВОУ, яку займає керівник сектору «Теплоенергетики»

Надано інформацію о діяльності АН ВОУ і зокрема сектору «Теплоенергетика» представникам Інституту проточних машин ПАН (Польща) вересень 2011 р. та діє договір з фірмою «Schumag BRE» (Німеччина).

Єфімов О.В., Шелепов І.Г. Концепція енергозбереження на ТЕС і АЕС шляхом оптимізації низько потенційних комплексів на основі АСТД // Енергетика та ресурсозбереження – Науковий Вісник Академії наук вищої освіти України. – Харків: НТУ «ХПІ». – 2007. – № 6(32). С. 119-138.

Академік Кожушко Г.М. Працює у ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», завідувач кафедри

1. Науково-дослідні та конструкторсько-технологічні роботи

1.1 НДР «Розробка проектів національних стандартів (ДСТУ) на світлодіодні модулі, світильники та методики вимірювань параметрів світловипромінювальних діодів» (Керівник НДР: Кожушко Г.М.). Робота виконувалась на замовлення Інституту фізики напівпровідників імені В.С. Лашкарьова НАНУ в рамках Державної цільової науково-технічної програми «Розробка та впровадження енергоекономічних світлодіодних джерел світла та освітлювальних систем на їх основі». У результаті виконаної НДР розроблено проекти 4-х ДСТУ: ДСТУ-П ІЕС 60598-2-2/1:201X Світильники Частина 2-2/1. Особливі вимоги до заглиблених світильників зі світловипромінюючими діодами; ДСТУ-П ІЕС 60598-2-4/1:201X Світильники Частина 2-4/1. Особливі вимоги до переносних світильників зі світловипромінюючими діодами; ДСТУ ІЕС/PAS 62717:201X Модулі світлодіодні загального освітлення. Вимоги до характеристик (ІЕС/PAS 62717, проект); ДСТУ СІЕ 127:201X Вимірювання параметрів світловипромінюючих діодів (СІЕ 127:2007, MOD)

1.2 На замовлення підприємств та організацій виконано 6 госпдоговірних науково-дослідних та конструкторсько-технологічних робіт.

2. Публікації статей у наукових збірниках і журналах

Опубліковані статті:

Кожушко Г.М. Розвиток класифікації непродовольчих товарів в умовах членства України в СОТ / Г.М. Кожушко, Л.М. Губа, Ю.О. Басова // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «технічні науки», – 2010. – №1 (46). – С. 9-15.

Кожушко Г.М. Класифікації непродовольчих товарів в Україні / Г.Кожушко, Л.Губа, Ю.Басова // Стандартизація, сертифікація, якість. ”. – 2011. – №4. – С. 3-6.

Кожушко Г.М. Проблеми стандартизації СВД / Г.Кожушко, В.Ткаченко, С.Шпак // Стандартизація, сертифікація, якість. ”. – 2011. – №2. – С. 3-7.

Кожушко Г. Роль технічного регулювання в підвищенні якості, безпечності та енергоекономічності світлотехнічної продукції / Г.Кожушко, Л.Губа, Ю.Басова // Товарознавство і торговельне підприємництво: дослідження, ін-

новації, освіта : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – К.,2011. – С. 37-39.

Кожушко Г. Дослідження прозорості кварцевих труб для джерел ультрафіолетового випромінювання / Г.Кожушко, С.Старченко, Т.Горкуненко // Товарознавство і торговельне підприємництво: дослідження, інновації, освіта : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – К.,2011. – С. 231-234.

Кожушко Г. Порівняльні дослідження компактних люмінесцентних ламп різних торговельних марок в режимі частих циклів запалювання / Г.М. Кожушко, А.О. Семенов, Ю.О. Басова // Інноваційний потенціал української науки – XXI сторіччя : збірник доповідей учасників одинадцятої Всеукраїнської науково-практичної конференції. – К.,2011. – С. 39-46.

3. Участь у конференціях

Брав участь у конференціях: Міжнародна науково-практична конференція «Товарознавство і торговельне підприємництво: інновації, освіта» (6-7 квітня 2011 р.), м.Київ; IV Міжнародна науково-технічна конференція «Сучасні проблеми світлотехніки та електротехніки» (13-14 квітня 2011 р), м.Харків; Одинадцята Всеукраїнська науково-практична конференція «Інноваційний потенціал української науки – XXI сторіччя» (26 квітня-04 травня 2011 р.), м.Запоріжжя; II Международная научная конференция молодых ученых «Актуальные проблемы науки и техники», м.Уфа;

Опубліковано тези доповіді: Кожушко Г.М. Стандартизація світлотехнічної продукції в Україні / Г.Кожушко, В.Ткаченко, С.Шпак // Сучасні проблеми світлотехніки та електроенергетики : матеріали IV міжнар. наук. –тех. конф., – Харків, – 13-14 квітня 2011 р. – С. 18-19; Кожушко Г.М. Обеззараживание питьевой воды ультрафиолетовым излучением / А.А. Семенов., Г.М. Кожушко, Ю.А. Басова // Сборник тру дов II Международной научной конференции молодых ученых «Актуальные проблемы науки и техники». Т.1. – Уфа. – 2010 г. – С. 85-86.

4. Участь у роботі спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій.

Член спеціалізованої вченої ради Д 64.086.02 по захисту дисертацій зі спеціальності 05.09.07 «Світлотехніка та джерела світла» (Харківська національна академія міського господарства) та вченої ради К 58.052.04 по захисту кандидатських дисертацій зі спеціальності 05.09.07 «Світлотехніка та джерела світла» (Тернопільський державний технічний університет імені І.Пулюя).

5. Керівництво аспірантами, здобувачами

Науковий керівник кандидатської дисертації одного аспіранта та двох

пошукачів у Вищому навчальному закладі «Полтавський університет економіки і торгівлі».

6. Виступив офіційним опонентом на захисті кандидатської дисертації зі спеціальності 05.09.07 «Світлотехніка та джерела світла» у вченій раді Д 64.086.02

7. Науково-організаційна робота

Голова технічного Комітету зі стандартизації ТК 137 «Лампи та відповідне обладнання», віце-президент національного комітету з освітлення, Член редакційних рад трьох спеціалізованих наукових журналів та збірників.

Академік Шпачук В.П.

Держбюджетна тама МОН: « Створення фундаментальних основ теорії динамічних процесів багатовимірних дискретно-континуальних механічних систем нерегулярної структури.» Етап 3, 2011 р.: на основі застосування теорії моделювання та вібронадійності, механіки, динаміки і міцності машин, кібернетики та прикладної математики визначено, досліджено й узагальнено закономірності та механізм дії ефекту нерегулярності структури ОПДКС, особливості їх динамічної поведінки та НДС за умов багатокоординатного поступального та поступально-кутового навантаження на основі аналізу аналітичних розв'язків, меж застосування отриманих результатів та даних експериментів. Результатом проекту є створення методів, алгоритмів та комп'ютерних програм розрахунку параметрів динамічної взаємодії та напружено-деформованого стану ОПДКС за умов прояву ефекту нерегулярності структури та параметрів багатокоординатного силового, кінематичного або комбінованого детермінованого гармонійного, імпульсного та випадкового вібронавантажень. Розроблено новітні конкурентоспроможні засоби технічної реалізації та практичні рекомендації по використанню наукових результатів проекту у народному господарстві, на ринку інтелектуальної власності у вигляді методів, методик, способів технічної реалізації вібростендів, систем та установок, патентів, реалізуючих механічне навантаження ОПДКС в режимах структурної, параметричної та сигнальної нерегулярностей.

Участь у з'їздах, наукових конференціях та симпозіумах: всього 2, у вітчизняних, у зарубіжних 2. Член Національного комітету України з теоретичної та прикладної механіки; член експертної Ради МОН України з напрямку «Механіка».

Інші здобутки – видано 1 конспект лекцій та 2 методичні вказівки з теоретичної і технічної механіки.

Отримані почесні звання, нагороди, відзнаки у звітному році – стипендіат Харківської обласної державної адміністрації в галузі науки ім. Г.Ф. Прощури (з технічних наук), 2011 р.

Короткий анований звіт (Історінка) про виконання науково-дослідної роботи: (планової, непланової, участь у конференціях, опубліковані статті), що зроблено, значення зробленого, ким визнано:

Видано 5 наукових праць, зроблено 2 доповіді на міжнародних конференціях, надруковано 1 конспект лекцій та 2 методичні вказівки по виконанню практичних, контрольних і самостійної роботи з теоретичної і технічної механіки.

Виконано третій етап держбюджетної теми МОН України :« Створення фундаментальних основ теорії динамічних процесів багатовимірних дискретно-континуальних механічних систем нерегулярної структури.» За результатами роботи визначено, досліджено й узагальнено закономірності та механізм дії ефекту нерегулярності структури ОПДКС, особливості їх динамічної поведінки та НДС за умов багатокоординатного поступального та поступально-кутового навантаження на основі аналізу аналітичних розв'язків, меж застосування отриманих результатів та даних експериментів. Результатом проекту є створення методів, алгоритмів та комп'ютерних програм розрахунку параметрів динамічної взаємодії та напружено-деформованого стану ОПДКС за умов прояву ефекту нерегулярності структури та параметрів багатокоординатного силового, кінематичного або комбінованого детермінованого гармонійного, імпульсного та випадкового вібронавантажень. Розроблено новітні конкурентоспроможні засоби технічної реалізації та практичні рекомендації по використанню наукових результатів проекту у народному господарстві, на ринку інтелектуальної власності у вигляді методів, методик, способів технічної реалізації вібростендів, систем та установок, патентів, реалізуючих механічне навантаження ОПДКС в режимах структурної, параметричної та сигнальної нерегулярностей.

Споживачами результатів наукових розробок є Харківське конструкторське бюро з машинобудування ім. О.О. Морозова, Харківське АКБ науково-виробничої корпорації «ФЕД», Інститут проблем машинобудування НАН України, акціонерне товариство «НДІРВ».

Отримані наукові та практичні результати використовуються в навчальному процесі у дисциплінах «Теоретична механіка», «Технічна механіка», «Прикладна механіка», «Динаміка рухомого складу» та спецкурсах перелічених дисциплін, при підготовці фахівців за спеціальностями: 7.092202 - електричний транспорт; 7.090603 - електротехнічні системи електроживлення; 7.090600 - світлотехніка та джерела світла; 7.100202 - транспортні системи; 7.092101 - промислове і цивільне будівництво; 7.092108 - теплогазопостачання; 7.092100- водопостачання, водовідведення та очистка вод.

Академік Денисова А.Є.

«Оптимізація параметрів інтегрованих теплонасосних систем альтернативного теплопостачання на базі двох різнорідних відновлювальних джерел», НДР №659-41, № держреєстрації 0109U008462, науковий керівник

Результати: створена математична модель та методика оптимізації теплових процесів і режимів роботи інтегрованих теплонасосних системах з різнорідними відновлювальними джерелами енергії. Виконана оцінка впливу конфігурації об'єкту дослідження на режими її функціонування. Створена методика багатоваріантного моделювання режимів роботи системи та розроблена методика оптимізації теплових процесів в елементах системи. Опубліковано наукових монографій (автори, назви, об'єм, рік публікації) в стадії підготовки

Спецрадою Д41.052.04 9 жовтня 2011 року прийнято до захисту 2 кандидатські дисертації аспірантів Котова П.О. та Троїцького О.М, які у відведений строк навчання у аспірантурі підготували дисертації, повідомлення про захист здано у «Атестаційний вісник» Департаменту атестації кадрів МОНМС України, науковий керівник Денисова А.Є.

Участь у з'їздах, наукових конференціях та симпозиумах: всього – 3, у вітчизняних – 2, у зарубіжних – 1

Члени ВАК, спеціалізованих Вчених Рад по захисту дисертацій (відповідне підкреслити), назва Вченої Ради: заступник голови спецради Д41.052.04 ОНПУ

Кількість опублікованих навчальних посібників (автори, назви) підготовлений до видання підручник Денисова А.Є., Мазуренко А.С., Лужанська Г.В. «Альтернативні джерела енергії» під загальною редакцією Денисової А.Є.

Отримані почесні звання, нагороди, відзнаки у звітному році:

В Польщі випущена поштова марка на честь проф. Денисової А.Є.

Короткий анований звіт (Історінка) про виконання науково-дослідної роботи: (планової, непланової, участь у конференціях, опубліковані статті), що зроблено, значення зробленого, ким визнано:

Виконання науково-дослідної роботи МОНМСУ «Оптимізація параметрів інтегрованих теплонасосних систем альтернативного теплопостачання на базі двох різнорідних відновлювальних джерел», № 0109U008462, 2011 рік.

Предмет, об'єкт дослідження: Теплові процеси в інтегрованих теплонасосних системах з різнорідними відновлювальними джерелами енергії, що відрізняються взаємно компенсуючими фізичними властивостями.

Мета роботи: розробка науково-технічних рішень щодо розвитку та впровадження перспективних енерготехнологій з використанням відновлювальних джерел енергії для підвищення частки заміщення традиційної енергії в системах енергопостачання.

Інтегровані теплонасосні системи з різномірними відновлювальними джерелами енергії для енергозберігаючих технологій можуть бути рекомендовані для широкого впровадження як автономні джерела електроенергії і тепла для промислових і агропромислових енергокомплексів, об'єктів комунального господарства та індивідуальних споживачів.

Суть процесу дослідження, розробки: Синтез, аналіз та оптимізація параметрів об'єкту дослідження за критерієм максимальної частки заміщення органічного палива сонячною і ґрунтовою енергією, що призводить до економії органічного палива та зменшення шкідливих викидів в довкілля.

Економічний, соціальний ефект, очікуваний від використання результатів роботи: Використання інтегрованих теплонасосних системах з різномірними відновлювальними джерелами енергії має перспективи для широкого використання в Україні, яка відчуває дефіцит власного органічного палива, оскільки дозволяє замінити органічне паливо, покращити стан довкілля, вдосконалити структуру паливно-енергетичного балансу держави та покращити надійність енергозабезпечення промислових, агропромислових та індивідуальних господарств.

Опубліковані статті: Денисова А.Є. Комплексна система енергопостачання на базі двигуна Стирлінга для інтегрованої теплонасосної системи теплопостачання / Денисова А.Є., Котов П.О. // Холодильная техника і технологія, 2011. – № 1 (129). – С. 26 – 29; Денисова А.Є. Можливість застосування інтегрованих теплонасосних систем на електростанціях / Денисова А.Є., Котов П.О., Бірюк В.Ю. // Холодильная техника і технологія, 2011. – № 2 (130). – С. 51 – 54; Денисова А.Є. Інтегрована теплонасосна система теплопостачання с приводом компресора від двигуна зовнішнього згорання / Денисова А.Є., Котов П.О., Пянкова Ю.В. // Наукові праці Донецького інституту холодильної та торгівельної техніки, 2011. – № 1. – С. 24 – 28; Денисова А.Є. Інтегрована теплонасосна система теплопостачання з двигуном Стирлінга, що працює на біопалеві / Денисова А.Є., Котов П.О. // Тр. Одес. політехн. ун-та, 2011. – Вып. 1. – С. 24–28; Денисова А.Є. Розрахунок двигуна Стирлінга для інтегрованої системи енергопостачання, що працює на біопалеві / Денисова А.Є., Котов П.О. // Холодильная техника і технологія, 2011. – № 4 (132). – С. 61 – 66; Денисова А.Є. Математичне моделювання робочого процесу двигуна Стирлінга, що працює на біопалеві для інтегрованої

теплонасосної системи теплопостачання / Денисова А.Е., Котов П.О., Бірюк В.Ю. // Холодильная техника і технологія, 2011. – № 2 (130). – С. 51; Денисова А.Е. Чинники ефективності випарника теплового насосу на ґрунтових та скидних водах / Денисова А.Е., П'янкova Ю.В., Троїцький О.М. // Наукові праці Донецького інституту холодильної та торгівельної техніки ім. М Туган – Барановського, 2011. – № 1. – С. 29 – 32; Денисова А.Е. Перспективи використання скидних вод для теплопостачання / Денисова А.Е., П'янкova Ю.В., Троїцький О.М. // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». – 2011. – №6. – С. 126-131; Денисова А.Е. Ефективність інтегрованої теплонасосна система теплопостачання с приводом компресора від двигуна зовнішнього згоряння / Денисова А.Е., Котов П.О. Карнаух В.В, П'янкova Ю.В. // Збірник матеріалів наукової конференції викладачів і аспірантів Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М Туган – Барановського, 2011. – С. 37– 42; Денисова А.Е. Ефективність систем енергозабезпечення промислових підприємств / Денисова А.Е., Бірюк В.Ю., Котов П.О. // Збірник наукових праць з матеріалів науково – практичної конференції м. Одеса ОДАХ. – Холодильная техника і технологія, 2011. – № 2 (130). – С. 51; Денисова А.Е. Теплонасосная система пастеризации и охлаждения молока для агропромышленного комплекса / Денисова А.Е., П'янкova Ю.В. // Холодильная техника и технологии. – №4. – С.79 – 81.

Академік Зорін В.В. – Участь у з'їздах, наукових конференціях та симпозиумах: у вітчизняних – 4, у зарубіжних – 1.

Кількість опублікованих навчальних посібників Зорін В.В., Штогрин Є.А., Буйний Р.О. Електричні мережі та системи, 246 с.

Доклад на 9-й Міжнародній науково-технічній конференції «Наука – образованию, производству, экономике». Зорин В.В., Сердюк Б.Н.,

Боркулова Е.А., Буйный Р.А. «Экономическое обоснование технических решений в системах электроснабжения общего назначения в рыночных условиях».

Академік Лежнюк П.Д. Виконано наукову тему Оптимізація функціонування електричних мереж енергосистем в умовах зростання навантаження споживачів та децентралізації їх живлення (роки виконання 2010–2013)

З метою оцінювання потенційних можливостей електричних мереж щодо транспортування та розподілу електричної енергії з забезпеченням її належної якості, надійності та економічної ефективності електропостачання запропоновано використовувати комплексні характеристики у вигляді показників якості функціонування, перевагою яких є однозначність співставлення технічних рішень щодо реконструкції та експлуатації ЕМ. Використовуючи критеріальний

метод та теорію марковських процесів, а також елементи теорії ймовірності виконано математичне моделювання показників надійності електропостачання, якості електроенергії на шинах споживачів та економічності функціонування ЕМ. На цій підставі розроблено метод формування показника якості функціонування ЕМ у відносних одиницях. Використовуючи показник якості функціонування, як критерій оптимальності було сформовано математичне представлення проектних задач оптимальної реконструкції та розвитку ЕМ. На підставі принципу найменшої дії та окремих методів теорії подібності, було отримано методи розв'язання поставлених задач, що дозволяють одночасно враховувати стохастичні показники надійності електропостачання та якості електроенергії на шинах споживача, а також економічність функціонування ЕМ.

Оперативне діагностування високовольтного електрообладнання на основі нейро-нечіткого моделювання для оптимального керування режимами електроенергетичних систем (роки виконання 2011-2014).

Розроблена методологія оперативного діагностування високовольтного електрообладнання електроенергетичних систем (ЕЕС) (трансформаторів і автотрансформаторів та їх елементів і вузлів, повітряних і елегазових вимикачів, шунтових реакторів, вимірювальних трансформаторів), що дозволяє визначати їх технічний стан та розпізнавати дефекти при зміні режиму в процесі експлуатації та здійснювати коротстрокове прогнозування зміни якості функціонування. Вона сприяє більш об'єктивному прийняттю оперативним персоналом оптимальних рішень щодо ведення режиму роботи, виконання перемикачів, локалізації аварій, відновлення режиму роботи, підготовки до виконання ремонтних робіт, а також здійснювати коротстрокове прогнозування зміни якості функціонування. Використання математичних методів теорії нечітких множин дає можливість обробляти різні види кількісної, якісної та іншої інформації та визначати технічний стан електрообладнання при неповноті, невизначеності початкових даних. Показано, що методи нечіткого моделювання можуть бути використанні для інформаційної підтримки прийняття рішень персоналом під час оперативного керування режимами ЕЕС.

Опубліковано 2 наукових монографій, 2 навчальних посібника.

Участь у з'їздах, наукових конференціях та симпозиумах: всього 9, у міжнародних вітчизняних 7, у зарубіжних 1. Отримано 2 патента.

Кількість опрацьованих і затверджених МОН України або відомчими міністерствами нових навчальних програм (автори, назви)

Навчальний план і програми спеціальності 7.090601 – Електричні станції як другої освіти на базі іншої вищої технічної освіти.

Інші здобутки: виконував обов'язки заступника голови Науково-методичної комісії МОН України з електротехніки; приймав участь в акредитації навчальних закладів II-IV рівнів; Подана стаття для опублікування у збірнику наукових праць Академії «Транзитні потоки електроенергії та їх оптимізація»; Почесна грамота Кабінету міністрів України; Почесний знак Науково-технічної спілки енергетиків та електротехніків України.

Проводилися дослідження щодо створення локальних електроенергетичних систем і роботи в них місцевих, альтернативних джерел електроенергії, в результаті чого здійснюється перехід від централізованого електропостачання до комбінованого. Проаналізовано вплив розосереджених джерел електроенергії (РДЕ), розміщених в розподільних електричних мережах, на їх режими. Запропоновано метод оптимального розподілу навантаження між РДЕ в локальній енергосистемі. Показано вплив розосередженого генерування в електричних мережах на втрати потужності та електроенергії в них.

Згідно сучасних тенденцій розвитку та модернізації електроенергетичних систем значна роль відводиться впровадженню розосередженого генерування в розподільних електричних мережах зі зменшенням впливу централізованого електропостачання [1, 2]. З переходом до комбінованого електропостачання виникають нові задачі, однією з яких є оптимальне керування відновлюваними джерелами енергії (ВДЕ) в складі локальних електричних систем (ЛЕС). Загальною метою у даному випадку є досягнення максимального техніко-економічного ефекту від впровадження ВДЕ і за рахунок цього нарощування потужності нових альтернативних і відновлюваних джерел енергії. Цей ефект може бути досягнутий шляхом узгодження в часі оптимізації процесів вироблення, транспортування і споживання електроенергії.

Враховуючи, що ЛЕС є просторово-розгалуженою, динамічною системою, цілі розосередженого генерування у різних режимах її роботи є відмінними. Виходячи з цього сформовано перелік задач оптимального керування ВДЕ, які функціонують у межах локальної електричної системи. У роботі розглядаються питання підвищення ефективності експлуатації відновлюваних джерел електроенергії за рахунок оптимізації впливу на режими роботи локальної електричної системи. Наводяться математичні моделі умов оптимальності функціонування ВДЕ для випадку комбінованого генерування – каскад малих гідроелектростанцій (ГЕС) та сонячна електростанція (СЕС), керуваність якої обмежена впливом нестабільних погодних умов.

Опубліковано в 2011 р. 12 наукових праць.

Участь у 9-ти Науково-технічних конференціях:

Академік Рудаков В.В. Виконано з наукових тем в якості наукового керівника за 2011р.: етапи 1-4 бюджетної науково-дослідної теми для МОН України «Науково-технічні принципи побудови високовольтних малоіндуктивних конденсаторів малої ємності для загострення фронту імпульсів напруги» (держрегістраційний номер №0108U010895); госпдоговори: На протязі року виконано 5 госпдоговорів з обємом близько 100т. грн. з розробки та виготовленню високовольтних малоіндуктивних конденсаторів.

Опубліковано 3 статті та 5 тез доповідей. Брав участь у 3 конф.

Член редколегій журналу «Електротехніка та електромеханіка» та наукового збірника «Вісник НТУ «ХПІ». Член Програмного комітету Міжнародного симпозиуму «Проблеми удосконалення електричних машин і апаратів» SIEMA 2011. Керівник 5 магістрів (один захистив диплом в 2011р.), керівник студентської науково-дослідної роботи, що отримала 1 премію в 2 турі Всеукраїнського конкурсу по секції «електротехніка».

Головний науковий співробітник НДПКІ «Молнія» НТУ «ХПІ».

Нагороджений – Золота медаль та диплом на виставці «барвіста Україна» 16 серпня 2011р. м.Києві за «високовольтні електричні конденсатори»

Деякі зразки високовольтних конденсаторів

Академік Фінкельштейн В.Б. У 2011р була проведена робота по вдосконаленню вентильного реактивного двигуна. На мал. 1 зображен вентильний реактивний двигун на транспортері с комутатором, закріпленний на торці двигуна. На мал. 2 зображен вентильний реактивний двигун з'єднаний з повітряним компресором системи кондиціонування воздухаю. На комутаторі лежить пульт керування . Мікропроцесор комутатора дозволяє автоматично міняти швидкість обертів двигуна і довготривалість його роботи при цій швидкості в залежності від температури та вологості повітря.

Мал. 1

Мал. 2

Академік Торкатюк В.І. Науково-дослідна держбюджетна тема «Економічні основи системотехніки полідімensionального формування синергетичного інвестиційного циклу капітального будівництва об'єктів житлово-комунальних комплексів».

Методологія формування багатокритеріальної моделі економіки будівництва об'єктів житлово-комунальних комплексів і організація проектування інноваційних структур та впровадження результатів досліджень.

Розробка методів космічного моніторингу прозорості і якості води озер і водосховищ: Удосконалено методику побудови ортомозаїки водозбірних територій України за даними космічних зйомок у єдине просторове поле з вирівнюванням тону і подальшою нарізкою на окремі фрагменти, що покривають водозбірні басейни, адміністративні райони або області; Отримали подальший розвиток методики тематичної обробки і побудови ортомозаїк мультиспектральних космічних зображень, для створення геоінформаційних систем водного господарства України; На основі даних під супутникових експериментів отримані рівняння індексів трофічного стану по рівняннях множинної лінійної регресії зв'язку між яскравістю водних об'єктів на космічних знімках у каналах ТМ1-ТМ-4 і вмістом хлорофілу-а, а також прозорістю води по дисковій Секки для трофічної класифікації водоймищ України; За матеріалами космічних зйомок і наземних досліджень отримані рівняння для визначення індексів трофічного стану великих водоймищ України для трофічної класифікації озер і водосховищ; Уперше зроблена трофічна класифікація більш 4000 озер і водосховищ територій України з використанням даних ортомозаїки мультиспектральних зображень.

Опубліковано дві наукові монографії. Підготовлено: 1-доктор наук, 3-кандидатів наук. Участь в 4-х вітчизняних наукових конференціях. Опубліковано 29 наукових праць.

Академік Яковлев О.І. Напрямок наукових досліджень у 2010-2011 навчальному році: теоретичні основи створення сучасних енергоустановок на базі вітроелектричних установок та електрохімічних генераторів малої та середньої потужності. Опубліковано 7 наукових праць. Участь в 6-ті вітчизняних наукових конференціях.

По Відділенню загальнотехнічному (академік-секретар - Кузнецов Ю.М.)

1. Наукова діяльність

1.1. Виконано 15 науково-дослідних робіт, серед яких: Вдосконалення методів діагностування електричних схем (науковий керівник – акад. Сивокобиленко В.Ф.); Дифузійне формування структури і властивостей метале-

вих вакуумних конденсаторів складного складу (науковий керівник – акад. Сидоренко С.І.); Дослідження взаємодії поверхневих гравітаційних хвиль з системами прибережних та офшорних споруд з урахуванням розмиву дна та нелінійних ефектів (науковий керівник – акад. Селезов І.Т.); Крайові задачі механіки суцільного середовища (науковий керівник – акад. Поляков М.В.); Розвиток теорії проектування верстатів нових компоновок на базі системного аналізу та синтезу механізмів з паралельною структурою (науковий керівник – акад. Кузнецов Ю.М.); Розробка та обґрунтування енерго-ефективних конструкцій тепломеліоративних систем для обігріву захищеного ґрунту низькотемпературними водами (на прикладі теплових відходів промисловості) (науковий керівник – акад. Гурин В.А.); Покращення техніко-економічних та екологічних показників енергетичних засобів механізації сільського господарства (науковий керівник – акад. Головчук А.Ф.); Енергозберігаючі системи теплопостачання з індивідуальними теплогенераторними установками (науковий керівник – акад. Головчук А.Ф.); Обґрунтування технологічного процесу параметрів і режимів роботи пристрою для фумігації зерна в силосах (науковий керівник – акад. Головчук А.Ф.); Розробка теорії функціонально-орієнтованої обробки композитних матеріалів (науковий керівник – акад. Саленко О.Ф., 2011...2013 рр.); Розробка прикладної системи комп'ютерного функціонально-модульного проектування пакувальних машин (науковий керівник – акад. Пальчевський Б.О., закінчення в 2011 р.).

1.1.1. В рамках бюджетної теми (2008...2011) «Дослідження взаємодії поверхневих гравітаційних хвиль з системами прибережних та офшорних споруд з урахуванням розмиву дна та нелінійних ефектів» (науковий керівник – акад. Селезов І.Т.) виконаний етап 3-й: Математичне моделювання взаємодії поверхневих гравітаційних хвиль з геометрично складною вертикальною опорою, обмеженою перфорованим екраном, а також гасіння хвиль затопленими перешкодами. Дослідження навантажень від хвиль цунамі на опорні частини стаціонарних бурових платформ: Дослідження дифракції хвиль несиметричним циліндром; Моделювання взаємодії поверхневих гравітаційних хвиль з затопленою вертикальною перешкодою.

1.1.2. Згідно календарного плану держбюджетної фундаментальної теми №2267-ф «Розвиток теорії проектування нових компоновок верстатів на базі системного аналізу та синтезу механізмів паралельної структури» (науковий керівник – акад. Кузнецов Ю.М.) були створені компоновки верстатів нового покоління з паралельною кінематикою для високошвидкісної і прецизійної обробки з метою подальшого впровадження у виробництво на під-

приємствах України, комерційної реалізації в Україні і за її межами, а також в навчальному процесі.

На відміну від світової практики створення верстатів з паралельною кінематикою запропонована концепція, що побудована на теорії генетико-морфологічного і еволюційного структурно-схемного синтезу штучних систем, до яких відносяться технічні системи по аналогії з біологічними системами. Концепція також передбачає застосування каркасних і оболонкових конструкцій несучих систем, модульного принципу побудови та інтелектуальних комп'ютерних систем.

Для синтезу нових компоновок з урахуванням накопиченої генетичної інформації еволюційного розвитку верстатів використані п'ять генетичних операторів (реплікація, схрещування, інверсія, кросингвер, мутація), які притаманні будь-якій природній і штучній системі.

У сполученні з генетичними операторами для синтезу компоновок верстатів, вибору форми виконання несучої системи і розміщення виконавчих органів запропоновано також використовувати геометричні оператори перетворення у вигляді умовних «хромосом».

Для розв'язання складних задач пропонується використовувати багаторівневий морфологічний аналіз, що створює величезне поле пошуку множини верстатів, механізмів, вузлів і деталей з варіантами їх виконання по заданим критеріям.

Виготовлений і пройшов випробування перший в Україні багатокоординатний свердлильно-фрезерний верстат пірамідальної компоновки з паралельною кінематикою, керований від персонального комп'ютера.

По темі під керівництвом акад. Кузнецова Ю.М. захистили успішно кандидатські дисертації Хасан Аль-Дабас в Російському університеті дружби народів (м. Москва, Росія), Гумінов В.В. в Тернопільському державному технічному університеті імені Івана Пулюя.

Пройшли попередній захист і рекомендовані до захисту докторська дисертація Дмитрієва Д.О. по темі «Компонетика верстатів з механізмами паралельної структури», кандидатська дисертація Фіранського В.Б. по темі «Створення основних робочих органів фрезерного верстата пірамідальної каркасної компоновки».

В 2011 р. по цій роботі отримано 2 патенти на винаходи: №90797 «Гідромеханічний затискний патрон», опубл. 25.05.2011 р., Бюл. №10; №95323 «Пристрій для затиску пруткового матеріалу, опубл. 25.07.2011 р., Бюл. №14.

Опубліковано 11 статей: Кузнецов Ю.М. Креативний підхід – головний

інструмент в інноваційному прориві // Інтелектуальна власність, №4, 2011. – С.12...16; Кузнецов Ю.М. Сучасний стан, перспективи розвитку і виробництва металорізальних верстатів в Україні // Вісті Академії інженерних наук України №1 (41), 2011. – С. 3...8; Кузнецов Ю.М., Шинкаренко В.Ф. The genetic approach is the key to innovative syphthesis of complicated technical systems // Journal of TO-Plovdiv «Fundamental sciences and applications», vol. 16, book 2, 2011, pages 45...33; Кузнецов Ю.М., Степаненко О.О. Структурно-кінематичний аналіз свердильно-фрезерного верстата клиноподібної компоновки // Технологічні комплекси, №1 (3), 2011. – С. 12...15; Кузнецов Ю.М., Редько Р.Г., Придальний Б.І. огнозування розвитку приводів затиску заготовки для високошвидкісної токарної обробки// Технологічні комплекси, №1, 2011. – С. 109...111; Кузнецов Ю.М., Редько Р.Г., Придальний Б.І. Вплив відцентрових сил інерції на передачу сил у важільних приводах затиску з геометричним замиканням // Технологічні комплекси, №1, 2011. – С. 230...240; Кузнецов Ю.М., Хамуйєла Герра. Синтез безпроміжкових передач верстатного обладнання методом морфологічного аналізу // Технологічні комплекси, №1, 2011. – С. 16...22; Кузнецов Ю.Н. Генетико-морфологический принцип создания станков нового поколения // Вісник СевНТУ «Механіка, енергетика, екологія», Вип. 110. – Севастополь: Вид-во СевНТУ, 2010. – С. 3...12; Кузнецов Ю.Н. Генетико-морфологический принцип создания станков нового поколения (ч.1 и 2) // Труды научно-технической конференции UNITECH'10, Габрово, 2010. – Т. 2; Кузнецов Ю.Н., Мікульонок І.О., Литвин О.В., Чікін С.В. Підготовка магістрів з інтелектуальної власності в НТУУ «КПІ» // Науково-практична конференція з інтелектуальної власності, К., 2011; Кузнецов Ю.Н., Герра Ж.А. Хамуйєла. Генетико-морфологический подход при синтезе цанговых патронов двойного зажима // Вісник СевНТУ. Збірник наукових праць. Серія «Механіка, енергетика, екологія», вип. №120. – Севастополь, 2011.

1.1.3. Ректор Уманського національного університету садівництва академік Головчук А.Ф. активно розвиває навчально-методичну і науково-дослідну роботу в університеті. Наукові дослідження ведуть 14 наукових шкіл, успішно працюють сім науково-дослідних лабораторій за тематиками широкого спектру напрямів агрономічної і економічної проблематики аграрного сектору економіки України. Налагоджено підготовку наукових кадрів, функціонує аспірантура з 19 спеціальностей та докторантура з семи спеціальностей, працюють дві спеціалізовані вчені ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій за чотирма спеціальностями. Наказом Вищої атестаційної комісії

Україні від 15.11.2010 №1780 на підставі постанови Президії ВАК України від 10.11.2010 р. №37-06/7 створено третю спеціалізовану вчену раду К 74.844.03 в Уманському національному університеті садівництва з правом прийняття до розгляду та проведення захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)».

Під керівництвом Головчука А.Ф. у спеціалізованій вченій раді К 18.819.01 Таврійського державного агротехнологічного університету захистив дисертацію Теслюк Г.В. на тему: «Обґрунтування технологічного процесу, параметрів та режимів роботи машини для виділення насіння гарбуза».

Підготовлені до захисту дисертаційні роботи аспірантів: Назаренка О.О. на тему: «Підвищення ефективності машинно-тракторних агрегатів шляхом обґрунтування раціональних характеристик паливоподачі»; Іванова О.О. на тему: «Гідравлічний спосіб коректування кута випередження впорскування палива».

Під керівництвом акад. Гіроля М.М. захищено дисертації: Докторська дисертація Ковальчука В.А. «Розвиток наукових і практичних основ інтенсифікації роботи споруд для флотажного і біологічного очищення стічних вод м'ясопереробних підприємств»; Кандидатська дисертація Бойчука С.Д. «Удосконалення засобів очищення промивних вод та утилізації осаду водопровідних фільтрувальних станцій».

1.1.4. Під керівництвом акад. Гіроля М.М. розроблена технологія утилізації осаду водопровідних станцій, базована на технології згущення технологічних вод з наступним їх використанням в технології випалювання будівельних матеріалів.

Проведені виробничі випробовування на підприємстві «Таврида».

Отримано 5 патентів з розробленої технології. Основними виконавцями були проф. М.Гіроль, доц. В.Мякішев, інж. С.Бойчук, маг. А.Гіроль.

Запропоноване рішення дозволяє припинити скид в поверхневі водойми концентровані забруднення (завислі речовини, органічні речовини, іони важких металів, продукти хлорорганіки тощо), а скидну воду повернути в схему основного технологічного ланцюга. Застосування такого рішення сприятиме суттєвому поліпшенню санітарно-екологічних умов водних басейнів, а водоканалу дозволить зменшити собівартість продукції (за рахунок скорочення непродуктивних скидів води в водойму).

Залучалися професори та доценти Люблінської політехніки.

Результати роботи апробовано на конференціях, виставках, конкурсах.

За матеріалами наукових досліджень учасниками проекту в 2011 р. опубліковано 5 наукових робіт.

1.2. Участь в міжнародних проектах, в тому числі: Створення настільних фрезерних верстатів з ЧПК клиноподібної компоновки і механізмами паралельної структури (науковий керівник - акад. Кузнецов Ю.М.), спільно НТУУ «КІП» (Україна) та ТУ – Габрово (Болгарія); Розробки в галузі лазерної техніки (науковий керівник – акад. Саленко О.Ф.), спільно Кременчуцький національний університет (Україна) ТУ – Габрово (Болгарія); Запит на спільну роботу з Вищою школою Міттвайду (Німеччина) (науковий керівник – акад. Саленко О.Ф.); акад. Поляков М.В. (Tempus, Фазнус-Мундус, Росія, Казахстан, Італія, Іспанія, Німеччина, Туреччина, США); акад. Сидоренко С.І. (з Варшавською політехнікою – Польща, Дебре-ький університет).

1.3. Стажування за кордоном

Акад. Головчук А.Ф. був учасником Міжнародного науково-практичного семінару з питань вивчення закордонного досвіду інтеграції вищих навчальних закладів до єдиного Європейського простору вищої освіти. Під час даного семінару учасники були ознайомлені з роботою Віденського університету ветеринарної медицини та Швейцарського коледжу сільського господарства Бернського університету прикладних наук.

1.4. Академіки взяли участь в міжнародних науково-технічних конференціях в Україні, Росії, Польщі, Болгарії, Сербії, серед яких:

Назва	Місце проведення	Термін проведення
VI (XVIII) Міжнародна науково-практична конференція «Міжнародне науково-технічне співробітництво»	м. Київ	березень 2011 р.
Всеукраїнська науково-технічна конференція «Современные направления и перспективы развития технологий обработки и оборудования в машиностроении» «Механообработка. Севастополь – 2011»	м. Севастополь, АР Крим	травень 2011 р.
Ювілейна науково-технічна конференція TECHSIS'11	м. Пловдив, Болгарія	травень 2011 р.
VIII Международная конференция «Машиностроение, технология, материалы»	м. Софія, Болгарія	травень 2011 р.
Ювілейна науково-технічна конференція по автоматизації машинобудування	м. Созопол, Болгарія	вересень 2011 р.

XII Міжнародна науково-технічна конференція «Прогрессивная техника и технология – 2011»	м. Київ, НТУУ «КПІ», м. Севастополь, СевНТУ	червень 2011 р.
XVI Международная научно-техническая конференция «Гидроаэромеханика в инженерной практике»	м. Київ (за участю АН ВО України)	червень 2011 р.
II Міжнародна науково-технічна конференція «Актуальні проблеми прикладної механіки і міцності конструкцій»	м. Ялта, АР Крим, санаторій «Карпати»	червень 2011 р.
Міжнародна науково-технічна конференція «Інтелектуальний аналіз інформації ІАІ – 2011»	м. Київ, НТУУ «КПІ»	травень 2011 р.
Научно-техническая конференция «Динамика, надежность и долговечность механических и биомеханических систем»	м. Севастополь, СевНТУ	вересень 2011 р.
XII Міжнародна науково-технічна конференція АСППІ «Промислова гідравліка і пневматика»	м. Донецьк, ДонНТУ	жовтень 2011 р.
VI Международная конференция «Материалы и покрытия в экстремальных условиях: исследования, применение, экологически чистые технологии, производство и утилизация изделий»	м. Ялта, АР Крим, Понизовка	вересень 2010 р.
X Міжнародна науково-технічна конференція UNITECH'11	м. Габрово (Болгарія), ТУ – Габрово	листопад 2010 р.
II Міжнародна науково-технічна конференція «Технологічні комплекси і системи»	м. Луцьк (за участю АН ВО України)	Жовтень 2011 р.

1.5. Підготовлено і видано 12 монографій, серед яких: Кузнецов Ю.Н., Волошин В.Н., Неделчева П.М., Эль-Дахаби Ф.В. Зажимные механизмы для высокоскоростной и прецизионной обработки резанием / Под ред. Ю.Н. Кузнецова (724 с., планується видати в Болгарії, унів. видавництво «Василь Априлов – Габрово»); Кузнецов Ю.Н., Кушик В.Г., Юрчишин О.Я. Широкодиапазонные и многофункциональные зажимные механизмы: теория и практика / Под ред. Ю.Н. Кузнецова (20 др. арк., планується видати в Україні та Росії); Кузнецов Ю.М., Луців І.В., Шевченко О.В., Волошин В.Н. Технологічне оснащення для високопродуктивної і прецизійної токарної обробки / Під ред. Ю.М. Кузнецова (30 др. арк., планується видати в Тернополі); Кузнецов Ю.Н. Цанговые патроны двойного зажима (20 др. арк.); Мельничук П.П., Лоев В.Ю., Виговський Г.М. Процеси фінішної обробки плоских поверхонь інструментами з надтвердих матеріалів (30 др. арк.);

Пальчевський Б.О. Комбінаторне проектування технологічних машин (480 с.); Саленко О.Ф. Механіка композитів (30 др. арк.); Селезов И.Т., Кривонос Ю.Г. Математические методы в задачах дифракции волн; Сидоренко С.І., Волошко С.М., Макогон Ю.М. Сучасні проблеми тонкоплівкового металознавства (15 др. арк.).

2. Методична діяльність

2.1. Підготовлено і видано 11 підручників, серед яких: Кузнецов Ю.М., Новосьолов Ю.К., Луців І.В. Теорія технічних систем (видано українською та російською мовами). – Севастополь, 2010 і 2011 рр.; Грабченко А.І., Верезуб М.В., Мельничук П.П., Виговський Г.М. Робочі процеси високих технологій в машинобудуванні: підручник / За ред. А.І. Грабченка. – Житомир: ЖДТУ, 2011. – 507 с.; Поляков М.В., Шептун Ю.Д. Проектування космічних літальних апаратів; Равська Н.С., **Родін П.Р.**, Мельничук П.П. Різальний інструмент. – Житомир, 2010; Саленко О.Ф., Щетиніна В.Т. Вступ до механіки композитів та основи обробки функціонально-орієнтованих матеріалів; Ямпольський Л.С., Мельничук П.П. та ін. Оптимізація рішень в автоматизованих виробничих системах; Ямпольський Л.С., Мельничук П.П., Остапченко К.Б., Лісовиченко О.І. Гнучкі комп'ютерні системи: планування, моделювання, верифікація і управління. – Житомир: ЖДТУ, 2010. – 786 с.

2.2. Підготовлено і видано навчальні посібники, серед яких: Гіроль М., Бернацький М., Хомко В. Охорона праці в водопровідно-каналізаційному господарстві. Навчальний посібник. За ред. М.Гіроля; Гіроль М., Охримюк Б., Сабчук Г., Лагуд Г. Технологія водовідведення. Навчальний посібник; Кузнецов Ю.М. Робототехнічні комплекси і системи фармацевтичних і мікробіологічних виробництв; Пальчевський Б.О. та інші. Розрахунок і проектування вузлів пакувальних машин; Поляков М.В. Класичний університет (історія, сучасність, перспективи); Шевченко О.В. – електронний посібник по металорізальним верстатам.

2.3. Підготовані 7 нових дисциплін, серед яких: акад. *Кузнецов Ю.М.* Прогнозування розвитку технічних систем (для аспірантів всіх технічних спеціальностей); акад. *Сидоренко С.І.* Міждисциплінарні проблеми фізичного матеріалознавства (для магістрів спеціальності «Фізичне матеріалознавство»); акад. *Саленко О.Ф.* Механіка композитів та основи обробки функціонально-орієнтованих матеріалів (спеціальність 8.090503 – Металорізальні верстати та системи, магістри).

3. Організаційна діяльність

3.1. Виступи академіків: Ректори Васильєв А.В., Волошин В.С., Головчук А.Ф., Гурин В.А., Мельничук П.П., Поляков М.В., проректор Сидорен-

ко С.І., а також академік-секретар Кузнецов Ю.М. впродовж 2011 р. виступили в засобах масової інформації.

Часті інтерв'ю акад. Головчука А.Ф. друкуються в таких газетах «Уманська зоря», «Аграрний тиждень. Україна», «Освіта», «Університетські вісті». Вони направлені на висвітлення питань важливих для забезпечення навчально-наукового процесу у вузах, інтеграції вищих навчальних закладів України до єдиного Європейського простору вищої освіти, на покращення практичної підготовки майбутніх спеціалістів та забезпечення аграрного сектору кадровим потенціалом.

3.2. Отримані нагороди: Ректор Уманського національного університету садівництва акад. Головчук А.Ф. нагороджений грамотою за високий рівень представлення експозиції навчального закладу на XXII Міжнародній агропромисловій виставці-ярмарку «Агро – 2010» та нагороджений іменним годинником «Від міністра аграрної політики України Присяжнюка М.В.» і відзнакою виконкому Уманської міської ради – нагрудним знаком «Кращий за професією»; акад. Саленко О.Ф. отримав нагороду «Відмінник освіти»; акад. Кузнецов Ю.М. Указом Президента України від 23.08.2011 р. нагороджений стипендією на 2 роки. За значні здобутки в науковій діяльності нагороджений почесною грамотою Вченої ради НТУУ «КПІ». Лауреат академічної нагороди Ярослава Мудрого по АН ВОУ.

Академік Головчук А.Ф. проводить наукові дослідження за темами: покращення техніко-економічних та екологічних показників енергетичних засобів механізації сільського господарства; енергозберігаючі системи теплопостачання з індивідуальними теплогенераторними установками; обґрунтування технологічного процесу параметрів і режимів роботи пристрою для фумігації зерна в силосах.

Виконано з наукових тем:

7.1. Розробка програми соціально-економічного розвитку Богуславської територіальної громади Золотоніського району Черкаської області. (Договір № 16/13 від 20.09.2010 р. з Міністерством АП України)

7.2. 0101U004497 Технологічні комплекси, машини і обладнання для механізації, електрифікації та автоматизації в рослинництві і тваринництві

7.2.1. Енергозбереження та альтернативні джерела енергії.

7.2.2. Вдосконалення технологічних процесів при закладанні та зберіганні зернових.

7.2.3. Двигуни та енергетичні установки.

Опубліковано наукових монографій: Концепція соціально-економічного

розвитку села (на прикладі Богуславецької сільської територіальної громади Золотоніського району Черкаської області / За ред. А.Ф. Головчука. – Умань: Візаві, 2011. – 140 с.; Фінансово-економічні проблеми стабільного розвитку економіки України / Під ред. А.Ф. Головчука, О.О. Непочатенко (ч. 1). Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець Сочінський), 2010, 304 с.; Фінансово-економічні проблеми стабільного розвитку економіки України / Під ред. А.Ф. Головчука, О.О. Непочатенко (ч. 2). Умань: ВПЦ «Візаві» (Видавець Сочінський), 2010, 272 с.

Опубліковано методичних посібників: Головчук А.Ф. (Пушка О.С.). Курс лекцій з дисципліни «Паливно-мастильні та інші експлуатаційні матеріали». Уманський НУС, 2011, 100 с.

Участь у з'їздах, наукових конференціях та симпозиумах у 2011 році: Всеукраїнська наукова конференція молодих учених (10-11 березня); Всеукраїнська конференція «Перспективи розвитку лісового та садово-паркового господарства», присвячена 85-річчю від дня народження проф. Білоуса В.І.» (23-24 березня); XXVII міжнародний науково-практичний семінар «Високоінтенсивні технології – в садівництві» (4-5 травня); Міжнародна науково-практична конференція «Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин» (19-20 травня); Науковий семінар «Методологія польових і лабораторних досліджень у рослинництві і кормовиробництві» (9-11 червня); Міжнародна наукова конференція «Основи біологічного рослинництва у сучасному землеробстві» (21-22 червня); Науково-практична конференція з нагоди 20-річчя незалежності України та 15-річчя ухвалення чинної Конституції України (23-24 червня); Конференція «Концепція ноосферної освіти В.І. Вернадського та реалії сьогодення» (13 вересня).

А.Ф. Головчук є членом спеціалізованих учених рад Національного транспортно-університету (м. Київ) та Таврійського державного агротехнологічного університету (м. Мелітополь), членом редколегії і редактором журналів, літописів, збірників наукових праць: Історія кафедри біології: минуле, сучасне і майбутнє. Присвячується 168-річчю Уманського національного університету садівництва / Редкол.: А.Ф. Головчук (відп. ред.); Уманський національний університет садівництва: становлення, визнання. А.Ф. Головчук (відп. ред.); Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: А.Ф. Головчук (відп. ред.) та ін. – Умань, 2011, – Вип. 75. – Ч. 2: Економіка. – 436 с.; Уманський національний університет садівництва. Кафедра фізичного виховання – 60 років. Історія, сьогодення, перспективи. А.Ф. Головчук (відп. ред.). – Умань, 2011; Вісник Уманського національного університету садівництва / А.Ф. Головчук (гол. ред.).

ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Опубліковано (одноосібно, у співавторстві) підручник, монографія з підпроцесу, навчальних посібників (автори, назва, об'єм, рік видання): Головчук А.Ф. Будова і технічне обслуговування тракторів та автомобілів: практикум у двох книгах. Кн.1: Автотракторні двигуни та обладнання. – Умань: РВВ УНУС, 2011.– 292 с. (гриф МОНУ); Головчук А.Ф. Будова і технічне обслуговування автомобілів: практикум у двох книгах. Кн. 2: Трансмісія, ходова частина, механізми управління та робоче обладнання. – Умань: РВВ УНУС, 2011.– 312 с. (гриф МОНУ).

Кількість опублікованих навчально-методичних посібників: Головчук А.Ф., Лихвенко С.П. Мобільні енергетичні засоби: Навч. посіб.: У 2 кн. / А.Ф. Головчук, С.П. Лихвенко. – К.: Грамота, 2010 р. Кн. 1: Автотракторні двигуни та електрообладнання / А.Ф. Головчук., С.П. Лихвенко. – К.: Грамота, 2010. – 288 с. (Гриф МОНУ); Обробіток ґрунту та наукові основи його мінімалізації: Навч. посіб. / В.О. Єщенко, А.Ф. Головчук, В.А. Слаута, М.В. Калієвський; за ред. В.О. Єщенка. – Умань: Видавець «Сочінський». – 2011. – 308 с. (гриф МОНУ); Головчук А.Ф., Приліпко С.М., Єгоров Ю.І. та ін. Концепція соціально-економічного розвитку села (на прикладі Богуславецької сільської територіальної громади Золотоніського району Черкаської області). – Умань: Видавець «Сочінський», 2011– 145 с.

Інші здобутки (в т.ч. нагороди, почесні звання): У 2011 р. Уманський національний університет садівництва, очолюваний ректором, академіком Головчуком А.Ф., зайняв І місце в огляді-конкурсі на краще дослідне поле серед аграрних вищих навчальних закладів України; Уманський національний університет садівництва у 2011 році став переможцем одинадцятої спартакіади серед вищих навчальних закладів Черкаської області; Рішенням колегії Міністерства аграрної політики та продовольства України ректор Уманського НУС нагороджений знаком «Відмінник аграрної освіти та науки» II та III ступенів.

По Відділенню математики і інформатики

(академік-секретар Мартиненко М.А.)

За кількісним складом у Відділення входить 20 дійсних, 5 почесних та іноземних членів АН ВО України.

Члени Відділення проводили науково-методичну роботу в таких напрямках: побудова теорії регуляторних розширень ермітових операторів та їх характеристичних функцій (акад. Кужель О.В.); дослідження проблеми автоматизованого проектування та синтезу електронних пристроїв систем керування контролю й інформаційно-вимірювальної техніки (акад. Моторний В.П.); тео-

рія апроксимацій функцій дійсної змінної, оптимізація квадратурних формул та їх застосування (акад. Моторний В.П.); дослідження топологоматричних і фрактальних властивостей математичних об'єктів зі складною локальною будовою (акад. Працьовитий М.В.); розробка математичних моделей і методів дослідження психосоціальної сфери людини, моделі корекцій великих числових масивів, формування репрезентативних вибірок об'єктів довільної природи (акад. Вашук В.Г.); дослідження стійкості динамічних систем і числових рядів (акад. Слюсарчук В.Ю.); математичне моделювання теплофізичних процесів (акад. Рядно О.А.); розробка теоретичних основ апроксимації періодичних функцій теорії ортогональних рядів (акад. Тіман М.П.); теоретичні основи оптимальних алгоритмів, екстремальних задач аналізу (акад. Бабенко В.Ф.); розвиток аналітичних і численних методів дослідження мішаних задач механіки деформівного твердого тіла та теоретичної механіки (акад. Божедарник В.В., акад. Легеза В.П., акад. Мартиненко М.А.); впровадження математичних методів оптимізації в будівельну механіку (акад. Бараненко В.О.); дослідження методів прийняття рішень в умовах невизначеності та нечіткої інформації (акад. Зайченко Ю.П.); оптимізація керування системами з розподіленими параметрами та асимптотичний аналіз розв'язків оптимальних сингулярно збурених систем (акад. Капустян В.О.); дослідження крайових задач для параболічних систем рівнянь із частинними похідними (акад. Івасишен С.Д.); теоретичне та методичне забезпечення вузівських курсів математичних дисциплін та шкільного курсу математики (акад. Колесник Т.В., Працьовитий М.В., Вакарчук С.Б., Моторний В.П., Легеза В.П., Мартиненко М.А. та ін.).

Відділення отримало такі основні результати: Членами відділення опубліковано 76 статей у фахових математичних журналах. Необхідно відмітити акад. Бабенка В.Ф. (7 статей), акад. Слюсарчука В.Ю. (6 статей), акад. Вакарчука С.Б. (6 статей), акад. Працьовитого М.В. (12 статей), акад. Легезу В.П. (8 статей) та ін.

Видано 8 навчальних підручників та посібників для студентів інженерних та природничих спеціальностей, серед них акад. Вакарчук С.Б. (посібник), акад. Працьовитий М.В. (4 посібника), акад. Легеза В.П. (1 посібник), акад. Мартиненко М.А. (1 посібник), акад. Моторний В.П. (2 посібника) а також 3 монографії (акад. Моторний В.П., акад. Слюсарчук В.Ю., акад. Тіман М.П.).

Академіки відділення математики і інформатики взяли участь в 42 Міжнародних наукових і 38 Всеукраїнських наукових конференціях. Необхідно відмітити, що акад. Бабенко В.Ф. зробив 20 доповідей на математичних міжнародних конференціях і конгресах.

Акад. М.П. Тіман у видавництві «Наукова думка» опублікував монографію «Апроксимація функцій і властивості періодичних функцій» на англійській мові.

Отримано 8 Патентів України (акад. Легеза В.П. - 5 патентів).

В 2011 р. акад. Мартиненко М.А. нагороджений МОНМСУ знаком «Петра Могили».

Акад. Ф.Г. Вашук є керівником науково-дослідного держбюджетного (360 тис.грн) проекту «Автоматизація процесів розпізнавальних систем під час надзвичайних ситуацій по паводкового та геосейсмічного типу».

22 членів Відділення є членами спеціалізованих Рад з захисту кандидатських і докторських дисертацій. За звітній період підготовлено 6 кандидатів наук (керівники акад. Моторний В.П., акад. Працьовитий М.В., та ін.).

По Відділенню військових наук (академік-секретар - Мірошніченко С.І.)

Члени Відділення взяли участь у проведенні 22 наукових конференцій, ряду семінарів, симпозіумів, з'їздів, виставок - у т.ч. 9 міжнародного рівня (Україна, Росія, Австрія, та ін.)

Взяли участь в організації та роботі Першого міжнародного семінару «Медична фізика – сучасний стан, проблеми, шляхи розвитку. Новітні технології» (02-03.06.2011р.); у науково дослідній роботі: д/б НДР - 8, госп. дог.- 16; підготовлено та захищено у поточному році 2 кандидата наук, 1 доктор наук; опубліковано понад 40 наукових статей та тез; підручників -1, посібників -2, монографій -2, рекомендацій виробництву – 8; взяли участь у роботі спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій – 13, ради ВАК і МОН- 5; здійснювали керівництво роботою з понад 20 аспірантами, 4 докторантами та здобувачами; за рік проведено 3 засідання відділення; взяли участь у спільних міжнародних проектах, з'їздах, конференціях, симпозіумах, конгресах – 22; у засіданнях зарубіжних академій та асоціацій –3.

В 2011 р. маємо значні результати конверсійної роботи «Науково-виробничого об'єднання Телеоптик» (керівник – академік Мірошніченко С.І.).

Впроваджено в заклади Міністерства охорони здоров'я України 52 цифрових рентгенівських діагностичних систем, а також – в дитячій поліклініці

№1 на Оболоні введена в дію сучасна цифрова рентгенографічна система виробництва «НВО Телеоптик», яка була розроблена спільно з компанією Josef Betschard (Швейцарія). За кордон відвантажено більш, як 100 систем (Росія, Франція, США, Німеччина, Молдова, Туркменія).

Результати діяльності «НВО Телеоптик» демонструвалися у найбільших світових виставках медичної техніки 2011 року: MEDICA-2011 (Німеччина) спільно з компанією Josef Betschard (Швейцарія), RSNA-2011 (США) спільно з компанією Kubtec (США) та «Радіологія -2011» спільно з компанією ОМЕД – (Новосибірськ, Росія), введені в дію дослідницькі установки в Санкт-Петербурзькому електротехнічному університеті (Росія) та Стенфордському університеті (США)

За результатом рейтингової оцінки діяльності 254 підприємств України по напрямку «Виробництво медичної техніки» підприємство «НВО Телеоптик» зайняло 1-е місце та визнано як «Лідер галузі 2011».

Під егідою відділення Військових наук працював Центр рентгенівських технологій при Асоціації радіологів України. Проведено 8 семінарів та мастер-класів з медичної рентгенівської діагностики в Україні, Росії та Туркменії.

По Відділенню механіки та машинобудування

(академік-секретар – Бреславський Д.В.)

Академіки відділення у звітному році проводили наукові дослідження в рамках тем держбюджетного фінансування Міністерства освіти та науки. Всього таких тем – 15, також виконували 9 госпдоговорів з провідними підприємствами України.

За рік підготували до захисту та захистили 3 докторських та 11 кандидатських дисертацій. Ними особисто та в співавторстві створено 8 підручників та навчальних посібників, опубліковано більше 100 статей у вітчизняних та міжнародних журналах.

Академік Подригало М.А. у жовтні 2011р. отримав Державну премію України у галузі науки та техніки.

Наукові дослідження членами Відділення виконуються за напрямками: «Розробка систем автоматичного керування об'єктів військового призначення» (керівник - академік Александров Є.Є.); «Розробка методів забезпечення ресурсу елементів конструкцій та систем управління космічних літальних апаратів» (керівник - академік Бреславський Д.В.); «Комплексний аналіз статичної і динамічної міцності турбін турбокомпресорів» (керівник - академік Воробьов Ю.С.); «Розробка методу статистичного прогнозування часу повного циклу робочих процесів технологій лазерної

стереолітографії (SLA) і селективного лазерного спікання (SLS)» (керівник - академік Грабченко); «Створення методів аналізу коливань пьезоелектричних шаруватих стержнів та пластин» (керівник - академік Гришак В.З.); «Розроблення та впровадження у виробництво дослідно-промислових зразків планетарних інструментів та високоефективних технологій алмазного шліфування важкооброблювальних матеріалів» (керівник академік - Грабченко); «Нелінійні коливання тонких оболонк» (керівник - академік Гуляев); «Створення на базі теорії R-функцій методів розв'язку задач нелінійної динаміки пластин та пологих оболонок» (керівник академік – Курпа Л.В.) «Створення методів для чисельно-аналітичного аналізу повзучості та динаміки континуальних і дискретних механічних систем» (керівник академік – Морачковський О.К.); «Дослідження повзучості і тривалої міцності елементів конструкцій з врахуванням ізотропного пошкодження при стаціонарному навантаженні» (керівник - академік Львов Г.І.); «Метод парціальних прискорень для експериментального дослідження динаміки мобільних машин» (керівник - академік Подригало М.А.); «Поглиблення теорії структурного і параметричного синтезу трансмісій транспортних засобів, які реалізуються в загальних роботах з холдинговою компанією «АвтоКраз» (керівник - академік Самородов В.Б.) «Створення критеріїв граничного стану металевих сплавів при двовісному малоцикловому навантаженні» (керівник - академік Шукаєв С.М.) та іншими.

Серед найвагоміших науково-дослідних робіт, що виконані академіками відділення у 2010 році, слід виділити дві роботи.

Під керівництвом академіка Подригала М.А. проведено комплексні експериментальні дослідження швидкісного транспорту, результати якої оцінено Державною премією України.

Інша робота, яка виконувалась під керівництвом академіка Бреславського Д.В., пов'язана зі створенням нових методик калібрування і моделювання нестационарних теплових процесів для блоку датчиків на основі волоконно-оптичних гіроскопів. Роботу виконано за замовленням НВП «Хартрон-АРКОС» для системи управління космічної ракети «Циклон-4», яка створюється у рамках спільного українсько-бразильського проекту.

Академіки відділення з НТУ «ХП» є організаторами щорічної міжнародної науково-технічної конференції «Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я». Співорганізатори – університети Магдебурга (ФРН), Познані (Польща), Софії (Болгарія), Мишкольца (Угорщина) та Петрошані (Румунія). Серед офіційних організаторів конференції - АН ВО України.

За особистою ініціативою академіка А.І. Грабченка у 2011 році відбулося 2 традиційних наукових форуми: «Високі технології в машинобудуванні: тенденції розвитку», XIX міжнародний науково-технічний семінар «Інтерпартнер-2011»; «Семківські молодіжні читання», XXXI науково-технічний семінар.

Академік Львов продовжує роботи за довгостроковим договором про наукове-технічне співробітництво з Університетом Мартіна Лютера Галле-Віттенберг (ФРН), у рамках якого кожен рік більш десяти студентів та аспірантів проходять практику у німецькому університеті.

Академік Воробйов є учасником та керівником 2 спільних міжнародних проєктів з Польщею (сумісний довгостроковий проєкт з ІПМ ПАН (Гданьск), договір про співробітництво з Військовою технічною академією (Варшава)).

Академік Грищак В.З. є академіком міжнародної Академії наук вищої школи по Санкт-Петербурзькому відділенні.

Академік Грабченко є членом ASME/SME – Американської асоціації інженерів – механіків - технологів,

Академіки Бреславський та Морачковський є членами Європейського товариства механіків EUROMECH.

По Відділенню матеріалознавства *(академік-секретар Дурягіна З.А.*

До складу Відділення матеріалознавства входить одинадцять академіків, які представляють наступні вищі навчальні заклади: Запорізький національний технічний університет; Національну металургійну академію (м. Дніпропетровськ); Придніпровську національну академію будівництва та архітектури (м. Дніпропетровськ); Державне підприємство «Науково-дослідний та конструкторсько-технологічний інститут трубної промисловості ім. Ю.Я. Осади»; Національний університет «Львівська політехніка»; Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара; Приазовський державний технічний університет (м. Маріуполь); Запорізьку державну інженерну академію.

За звітний період академіками відділення опубліковано 6 монографій, 4 навчальні посібники, понад 112 наукових статей у фахових виданнях. На міжнародних науково-технічних конференціях виголошено близько 65 доповідей. Авторськими колективами за участю академіків відділення одержано позитивні рішення щодо видачі 42 патентів України на корисну модель, 11 патентів на установку та 3 патенти на винахід.

Академіки відділення активно працюють над виконанням наукових проєктів як за бюджетною (8 проєктів), так і за договірною (4 проєкти) темати-

кою на загальну суму понад 25 млн. гривень. У цьому році завершені наукові теми за бюджетною тематикою, виконані під керівництвом академіків Бєлікова С.Б., Большакова В.І., Дурягіної З.А., Куцовой В.З., Спиридонової І.М. За результатами цих робіт розроблені та впроваджені у виробництво розробки, що стосуються нових матеріалів та технологій. Крім того, були виконані роботи на замовлення окремих підприємств металургійного та машинобудівельного комплексу України.

За науковим керівництвом академіків відділення було виконано та успішно захищено 2 докторські та 8 кандидатських дисертацій. Академіки відділення беруть участь у роботі 15 спеціалізованих вчених рад за спеціальностями: металознавство та термічна обробка металів, матеріалознавство, фізика твердого тіла. Академіки відділення працюють у 12 редакційних колегіях фахових журналів та збірників наукових праць.

Академіки відділення активно залучають до наукової роботи творчу молодь через конкурси наукових праць, олімпіади з матеріалознавства, наукові семінари, тренінги.

По Відділенню будівництва і архітектури (*академік-секретар – Тугай А.М.*)

І. Законодавча діяльність у галузі освіти: Розробка та подання до Верховної Ради та кабінету Міністрів України пропозицій щодо розділення напрямків підготовки фахівців будівельного профілю, відповідно до вимог проекту закону України «Про вищу освіту» (Л.М.Тугай); Підготовлені і подані до Мінрегіону пропозиції по удосконаленню підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації інженерно-технічних працівників будівельного напрямку, відповідно до протокольного рішення засідання круглого столу «Стан будівельної галузі. Шляхи розвитку будівельного комплексу та створення сприятливого інвестиційного клімату» (Л.М.Тугай); Внесена пропозиція до проекту «Стратегія розвитку міста Києва до 2025 року (Л.М.Тугай); Розроблено, узгоджено з центральними органами виконавчої влади та подано до Кабінету Міністрів України проект постанови «Положення про загальнодержавне топографічне картографування» (Ю.О.Карпінський); Включено в план Мінагрополітики та продовольства України тему «Розробка та впровадження у сільськогосподарське виробництво універсальних технологічних комплексів та енергозберігаючої техніки по виробництву, зберіганню та переробці продукції сільського господарства (В.С.Пєбанін).

ІІ. Науково-просвітницька діяльність: Робота на посаді президента Української асоціації з прикладної геометрії (В.С.Михайленко). Керівни-

цтво науково-методичною комісією МОН України з напрямку «Будівництво і архітектура» (Л.М.Тугай). Керівництво науково-методичною комісією МОН України з напрямку «Геодезія та землеустрій» (С.П.Войтенко). Робота па посаді віце-президента Українського товариства геодезії і картографії (Ю.О.Карпінський).

III. Наукова робота: Продовження роботи про впровадженню комп'ютерних та моніторингових систем наукового потенціалу ВНЗ України (Л.М.Тугай). Результати наукових досліджень теплоакумуючих матеріалів впроваджуються у практику створення теплоакумуючих установок (Інститути теплофізики та проблем матеріалознавства НАН України, державний інститут залізничного транспорту (м.Донецьк). (В.Д.Александров). Апробація цифрових технологій дистанційного зонування Землі на фотографметричному полігоні. Розроблення методик топографо-геодезичного та картографічного забезпечення ведення державного земельного кадастру (Ю.О.Карпінський); Участь як співголови та доповідача міжнародних науково-практичних конференцій «Геометричне моделювання, комп'ютерні технології та дизайн» в Ужгороді та Сімферополі (В.С.Михайленко); Вихід у світ навчального посібника «Основи біодизайну» та підручника «Інженерна та комп'ютерна графіка» (В.С.Михайленко); Завершення навчального посібника «Водопостачання та водовідведення» (Л.М.Кравчук); Здано до друку рукопис підручника «Інженерна геодезія» до другого видання (С.П.Войтенко); Публікація наукових статей (А.М.Тугай, В.С.Михайленко, С.П.Войтенко, Ю.О.Карпінський, С.М.Бабич, В.Д.Александров, В.С.Шебанін, Л.М.Кравчук, К.Р.Третяк, П.Г.Черняга). Видана наукова монографія (В.Д.Александров); Отримання патентів (В.С.І Шебанін - 1, В.Д.Александров - 2); Керівництво аспірантами та докторантами (Л.М. Тугай, В.С. Михайленко, С.П. Войтенко, Ю.О. Карпінський, С.М. Бабич, В.Д. Александров, Л.М. Кравчук).

IV. Організаційна робота: Керівництво радою ректорів Київського вузівського центру (Л.М. Тугай); Виконання обов'язків відповідального редактора фахових збірників «Прикладна геометрія та інженерна графіка» (В.С. Михайленко), «Інженерна геодезія» (С.П. Войтенко) та «Проблеми водопостачання, водовідведення та гідравліки» (А.М. Тугай); Виконання обов'язків голів (А.М. Тугай, В.С. Михайленко) та співголови (С.П. Войтенко) докторських спеціалізованих рад; Підготовка та проведення всеукраїнських студентських олімпіад з дисциплін: «Гідравліка» м.Львів, «Водопостачання та водовідведення» м.Київ (Л.М. Кравчук).

РЕГІОНАЛЬНІ ВІДДІЛЕННЯ ТА НАУКОВІ ЦЕНТРИ

(віце-президент – академік Грицаєнко З. М.)

У звітному 2011 році регіональні відділення АН ВО України працювали самовіддано, злагоджено і провели велику науково-педагогічну, організаційну і виховну роботу.

ХМЕЛЬНИЦЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(голова – академік Завальнюк О.М.)

У 2011 році проведено 4 засідання відділення за участю дійсних членів академії Завальнюка О.М., Кеби О.В., Атаманчука П.С., Свідера П.І., докторів наук, професорів Кам'янець-Подільського національного університету Імені Івана Огієнка - всього 52 особи. На засіданнях були обговорені питання про підготовку та проведення міжнародних науково-практичних конференцій: «Актуальні проблеми соціального захисту дезадаптованих дітей та молоді» (24-25 лютого 2011 р.); «Стан і перспективи розвитку регіональної журналістики в умовах світових глобалізаційних процесів» (28-29 квітня 2011 р.), Школа відкритого розуму. Міжнародний інтеграційний проект для студентів, магістрантів, аспірантів (2-8 травня 2011 р.), Охорона довкілля та проблеми збалансованого природокористування (10-11 травня 2011 р.), «Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку України» (12-13 травня 2011р.), «Геологічні пам'ятки - яскраві свідчення еволюції Землі» (16-20 травня 2011р.), «Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних взаємин» (18-19 травня 2011 р.), «Розробка менеджмент-планів стану Дністровських водно-болотних угідь (НПП «Подільські Товтри»)» (8-9 червня 2011 р.), I Міжнародний Конгрес організації психологів та психологів праці (29 червня-2 липня 2011 р.), «Україна і Велике князівство Литовське в ХІУ-ХУІІІ ст.: політичні, економічні, міжнаціональні та соціокультурні відносини у загальноєвропейському вимірі» (22-24 вересня 2011 р.), Круглий стіл «Бібліотеки ВНЗ за роки незалежності України: стан, проблеми, перспективи» (28 вересня 2011р.), «Інноваційні технології управління компетентнісно-світоглядним становленням учителя: фізика, технології, астрономія» (29-30 вересня 2013 р.), «Корекційна освіта: історія, сучасність та перспективи розвитку» (6-7 жовтня 2011р.), «Формування здорового способу життя студентської та учнівської молоді засобами освіти» (7-8 жовтня 2011 р.), «Актуальні проблеми історичної та теоретичної поетики» (14-15 жовтня 2011 р.), III наукова конференція молодих вчених, присвячена 93-й річниці від дня заснування Кам'янець-Подільського національного універ-

ситету імені Івана Огієнка (19-20 жовтня 2011 р.), «Мова, культура і соціум у гуманітарній парадигмі» (20-21 жовтня 2011 р.).

Упродовж 2011 року з ініціативи і на базі Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка проведено низку міжнародних, всеукраїнських конференцій та круглих столів і семінарів.

Серед них: Всеукраїнський науковий семінар «Управління водно-болотними угіддями Середнього Придністров'я» (11 лютого 2011 р.); Всеукраїнська конференція «Актуальні проблеми соціального захисту дезадаптованих дітей та молоді» (24-25 лютого 2011 р.); Наукова конференція викладачів, докторантів та аспірантів за підсумками НДР у 2010 році (16-17 березня 2011 р.); XII Всеукраїнська орнітологічна школа семінар (25-29 травня р.) Міжнародна науково-теоретична конференція «Стан і перспективи розвитку регіональної журналістики в умовах світових глобалізаційних процесів» (28-29 квітня 2011 р.); Школа відкритого розуму. Міжнародний інтеграційний проект для студентів, магістрантів, аспірантів» (2-8 травня 2011 р.); Охорона довкілля та проблеми збалансованого природокористування» (10-11 травня 2011 р.); IV міжнародна науково-теоретична конференція «Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку України» (12-13 травня 2011 р.); Міжнародна наукова конференція «Геологічні пам'ятки – яскраві свідчення еволюції Землі» (16-20 травня 2011 р.); III міжнародна конференція «Актуальні проблеми психології особистості та міжособистісних взаємин» (18-19 травня 2011 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція «Розробка менеджмент-планів стану Дністровських водно-болотних угідь (НПП «Подільські Товтри»)» (8-9 червня 2011 р.); I Міжнародний Конгрес організаційних психологів та психологів праці (29 червня-2 липня 2011 р.); II Міжнародна наукова конференція «Україна і Велике князівство Литовське в ХІУ-ХУШ ст.: політичні, економічні, міжнаціональні та соціокультурні відносини у загальноєвропейському вимірі» (22-24 вересня 2011 р.); Круглий стіл «Бібліотеки ВНЗ за роки незалежності України: стан, проблеми, перспективи» (28 вересня 2011 р.); Міжнародна наукова конференція «Інноваційні технології управління компетентісно-світоглядним становленням учителя: фізика, технології, астрономія» (29-30 вересня 2011 р.); II міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Корекцій-на освіта: історія, сучасність та перспективи розвитку» (6-7 жовтня 2011р.); V всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Формування здорового способу життя студентської та учнівської молоді засобами освіти» (7-8 жовтня 2011 р.); III Міжнародна наукова конференція. Актуальні проблеми історич-

ної та теоретичної поетики (14-15 жовтня 2011 р.); III наукова конференція молодих вчених, присвячена 93-й річниці від дня заснування Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (19-20 жовтня 2011 р.); Міжнародна науково-технічна конференція «Мова, культура і соціум у гуманітарній парадигмі» (20-21 жовтня 2011 р.); Наукова конференція «Історія та особа: особа в історії», присвячена 75-річчю від дня народження професора Анатолія Олексійовича Копилова (3 листопада 2011 р.).

Академіку АН ВО України Завальнюку О.М. присуджено премію імені академіка Іона Винокура Хмельницької обласної організації Національної спілки краєзнавців України (жовтень 2011 р.).

Станом на 1 листопада 2011 р. в університеті захищено 2 докторські й 33 кандидатських дисертацій, прийнято до захисту 1 докторську і 11 кандидатських дисертацій.

Вихід у світ монографії академіка АН ВО України Завальнюка О.М. «Утворення і діяльність державних українських університетів (1917-1921 рр.)» обсягом 644 с.

У жовтні 2011 році успішно захистив докторську дисертацію Завальнюк Олександр Михайлович в Інституті історії України НАН України дисертацію на тему: «Утворення і діяльність державних українських університетів (1917-1921 рр.)», поданої на здобуття наукового ступеня доктора історичних наук.

Академік АН ВО України Атаманчук Петро Сергійович брав участь у Міжнародній науковій конференції «Стратегія якості в промисловості та освіті» (Варна (Болгарія), (02 червня - 09 червня 2011 р.).

Вихід у світ підручника для студентів вищих навчальних закладів академіка АН ВО України Атаманчука П.С. «Методика і техніка навчального фізичного експерименту в старшій школі» обсягом 420 с. (реком. МОНМС України).

З ініціативи та за особистої участі академіка Завальнюка О.М. підготовлено та опубліковано 17 випусків науково-фахового збірника «Освіта, наука і культура на Поділлі», який видається двічі на рік, обсягом 25-30 друкованих аркушів.

Загалом у 2010-2011 н.р. в університеті розроблялося 62 колективних (комплексних) тем, 4 госпдоговірних і грантових науково-дослідних проєктів, 608 індивідуальних науково-дослідних тем, 3 держбюджетних теми. Всього в університеті функціонує 12 науково-дослідних центрів і 28 лабораторій. На виконання НДР у 2011 році з державного бюджету було виділено 285,888 тис. грн.

Членами Хмельницького обласного відділення АН ВО України в 2011 році опубліковано такі праці: Утворення і діяльність державних українських

університетів (1917-1921 рр.): монографія / О.М.Завальнюк. - Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2011.– 644 с.; Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка-(1918-2011рр.): іст. нарис / О.М.Завальнюк, О.Б.Комарніцький.-Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2011. – 452 с.; Кам'янець-Подільський: історія і сучасність / О.М.Завальнюк, О.Б.Комарніцький. - Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2011.– 136 с.; Анатолій Олексійович Копилов: Особистість у вимірі епохи: Дослідження. Спогади. Документи. Бібліографія / [укл. О.М.Завальнюк, В.С. Степанков]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – 320 с.; Іван Михайлович Конет (до 60-річчя від дня народження та 35-річчя науково-педагогічної праці): бібліографічний нарис /О.М.Завальнюк, В.С.Прокопчук. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2011. – 160 с.; Лідер наукової школи (До 65-річчя від дня народження і 40-річчя науково-педагогічної праці професора Л.В.Баженова) / О.М.Завальнюк,В.С.Прокопчук. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2011. – 180 с.; Академик М.Н. Тихомиров о датировании основания Каменца-Подольского / А. м. Завальнюк, В. С. Прокопчук // Научный сборник «Романовские чтения - VII» / Могилевский государственный университет им. А. А. Кулешова (Республика Беларусь). - Могилев: Могилевский государственный университет им. А. А. Кулешова, 2011. – С.24-26.; Друг на все життя: [Р.М.Постоловський] /О.М.Завальнюк //Звідки життя повниться добром. Життєвий шлях Руслана Михайловича Постоловського у спогадах, світлинах, коментарях та його наукова спадщина. До 60-річчя від дня народження /[упоряд. С.Н.Грипич, В.М.Шеретюк]. – Рівне: О.Зень, 2011. – С36-40; Емігрантські праці В.О.Біднова про Кам'янець-Подільський державний український університет /О.М.Завальнюк //Подільська еміграція в контексті європейської та світової культури: матеріали міжнарод. наук.- практ. конф., м. Хмельницький, 17-18 березня 2011 р. – Хмельницький: ПП Заколотний М.І., 2011. – С.62-71; І.І.Огієнко і шкільні заклади Кам'янця-Подільського: взаємини і співпраця на ниві національного відродження (1918-1920 рр.)/О.М.Завальнюк // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: наук. зб.:Серія: історич. та філологіч. – Кам'янець-Подільський, 2011.– Вип. VIII.-С. 12-20; Його життя – школа, наука і людина (до 90-річчя від дня народження Б.М.Кушніра) / О.М.Завальнюк // Талановитий педагог, відомий методист та провідний краєзнавець: матеріали круглого столу до 90-річчя від дня народж. Б.М.Кушніра. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2011.– С.9-21; Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка у добу незалежної України: курсом зростання /О.

Завальнюк, О. Комарніцький // Незалежність України: проблеми, поступ, перспективи: зб. матеріалів круглого столу. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – С.26-33; Кам'янець-Подільський у контексті української соборності (1918-1920 рр.) / О.М.Завальнюк, О.Б.Комарніцький // Соборність України: історичний досвід, проблеми і перспективи: матеріали кругл. столу. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – С. 14-17; Професор А.О.Копилов: на службі освіті, науці й людям (спогади учня і колеги) /О.М.Завальнюк // Анатолій Олексійович Копилов: Особистість у вимірі епохи: Дослідження. Спогади. Документи. Бібліографія [укл. О.М.Завальнюк, В.С.Степанков]. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – С.48-57; Роль академіка М.Н.Тихомирова в установах часу заснування г.Каменец-Подольского / .М.Завальнюк, В.С.Прокопчук // Романовские чтения-7: сб. ст. Межд. научн. конф., 26 ноября 2010 г. - Могилев, 2011. – С.24-26; Роль інтелігенції і громадських чинників у творенні державних українських університетів за Центральної Ради /О.М.Завальнюк //Слов'янський світ і Україна: зб. наук. пр. на пошану ректора Рівнен. держ. гуман. ун-ту, професора Руслана Постоловського. – Рівне: О.Зень, 2011. – С.97-110; Село Оригин у добу Української революції 1917-1920 рр. / О.М. Завальнюк, О.Б.Комарніцький //Краєзнавець Хмельниччини: наук.-краєзнавч. часопис. - Кам'янець-Подільський: ФОП Сисин О.В., 2011.– ВИП.2.– С.92-101; 70 років від дня народження Василя Олексійовича Гнатюка /О.М.Завальнюк // Календар знаменних і пам'ятних дат Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2012 рік: довідк.-бібліографіч. вид. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – С.70-73; 125 років від дня народження Миколи Андрійовича Чайковського /О.М.Завальнюк // Календар знаменних і пам'ятних дат Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2012 рік: довідк.-бібліографіч. вид. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. -С.12-13; 125 років від дня народження Пилипа Васильовича Клименка (1887-1938) /О.М.Завальнюк // Календар знаменних і пам'ятних дат Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2012 рік: довідк.-бібліографіч. вид. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011.– С.79-80; 120 років від дня народження Нестора Теодоровича Гаморака (1892-1937) /О.М.Завальнюк // Календар знаменних і

пам'ятних дат Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2012 рік: довідк.-бібліографіч. вид. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – С.24-25; 145 років від дня народження Михайла Михайловича Хведоріва (Федорова) (1867-1945) /О.М.Завальнук // Календар знаменних і пам'ятних дат Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2012 рік: довідк.-бібліографіч. вид. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011.– С.65-66; 130 років від дня народження Леоніда Тимофійовича Білецького (1882-1955) /О.М.Завальнюк // Календар знаменних і пам'ятних дат Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2012 рік: довідк.-бібліографіч. вид. - Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – С.39-40; 160 років від дня народження Петра Миколайовича Бучинського (1852-1927) /О.М.Завальнюк // Календар знаменних і пам'ятних дат Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2012 рік: довідк.-бібліографіч. вид. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – С.21-23; Українські університети: лекційно-пропагандистський, літературно-публіцистичний і редакційно-видавничий аспекти (1917-1920 рр) / О.М.Завальнюк // Студії з історії Української революції 1917-1921 років: зб. наук. пр. на пошану Руслана Яковича Пирого. – К.: Ін-т іст. Укр. НАН Укр., 2011.– С.253-270; 65 років від дня народження Анатолія Володимировича Опрі / О.М. Завальнюк // Календар знаменних і пам'ятних дат Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2012 рік: довідк.-бібліографіч. вид. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – С.48-49; 65 років від дня народження Валерія Степановича Степанкова / О. м. Завальнюк // Календар знаменних і пам'ятних дат Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка на 2012 рік: довідк.-бібліографіч. вид. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – С.68-70; Атаманчук П.С., Панчук О.П. Дидактичні основи формування фізико-технологічних компетентностей учнів: Монографія. – Кам'янець-Подільський: К-ПНУ, 2011. –252 с.; Атаманчук П.С., Ляшенко О.І., Мендерецький В.В., Ніколаєв О.М.Методика і техніка навчального фізичного експерименту в старшій школі: Підручник для студентів вищих навчальних закладів., – Кам'янець-Подільський: К-ПНУ, 2011. – 420 с. (реком. МОНМС України); Атаманчук П.С., Семерня О.М., Поведа Т.П. Ди-

дактичне забезпечення семінарських занять курсу методики викладання фізики (загальні питання): Навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – 392 с. (реком. МОНМС України); Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Т. Безпека життєдіяльності: Навч. посібн. - К.: Центр учбової літератури, 2011. – 276 с. (реком. МОНІУС України); Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П. Основи охорони праці: Навч. посібн. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 224 с. (реком. МОНМС України); Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П. Безпека життєдіяльності та охорона праці (Практичний курс). - Кам'янець-Подільський, 2011. - 152 с. (реком. МОНМС України); Інноваційні технології управління компетентнісно-світоглядним становленням учителя: фізика, технології, астрономія / П.С. Атаманчук, Р.М. Білик, Є.М. Дінділевич, О.М. Ніколаєв, О.М. Павлюк. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011 (компакт-диск. – 314 Мбайт); Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна / [редкол.: П.С.Атаманчук (голова, наук, ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – Вип. 17: «Інноваційні технології управління компетентнісно-світоглядним становленням учителя: фізика, технології, астрономія». Цей, як і два попередні, випуск Збірника поданий для розміщення на сайті Національної наукової бібліотеки імені В.І. Вернадського (у наукометричній інтерпретації); Модернізм у зарубіжній поезії другої половини ХІХ - ХХ ст. :Навчальний посібник / Упорядники О.В. Кеба, П.Л. Шулик. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2011. – 208 с.; Своєобразие художественного осмысления «философии жизни» в творчестве Андрея Платонова // Вісник К-ПНУ. Серія Літературознавство. Вип.1. - 2011. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, редакційно-видавничий відділ, 2011. – С. 30-47; «Без истины жить стыдно» : эпистемологическая составляющая художественной прозы Андрея Платонова // Вісник К-ПНУ. Серія.– Філологічні науки. Випуск 2. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець- Подільський національний університет імені Івана Огієнка, редакційно-видавничий відділ, 2011. – С. 76-85; «Мастер и Маргарита» м. Булгакова и «Чевенгур» А. Платонова как пространственные романы // Матеріали круглого столу, присвяченого 120-річчю від дня народження М.О. Булгакова, травень 2011 р., Кам'янець-Подільський. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, ре-

дакційно-видавничий відділ, 2011. – С. 14-23; Экзистенциальные категории в повести Амоса Оза «До самой смерти» // Вісник К-ПНУ. Серія Філологічні науки. Випуск 3. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, редакційно-видавничий відділ, 2011. – С. 188-197; «Своє» и «чужое» в ментальном пространстве литературного героя (на материале творчества А. Платонова) // Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія Літературознавство. Вип. 2. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, редакційно-видавничий відділ, 2011. – С. 44-53; Поетика Андрія Платонова і художня філософія модернізму // Обрії наукового пошуку: Збірник на пошану професора Івана Мегели. – Київ – Дрогобич: Видавець Карпенко В.М., 2011. – С. 137-150; Проблеми вивчення особливостей масової психології крізь призму літературно-художнього досвіду ХХ ст. // Актуальні проблеми розвитку організаційної та економічної психології в Україні: Матеріали I Всеукраїнського конгресу з організаційної та економічної психології. Кам'янець-Подільський, 2011. – С.235-237; The Spire by W.Golding: Poetic of ambivalence // Current studies in English : Linguistics and methodology perspective.– Кам'янець-Подільський : ВПП «Апостроф», 2011. – С. 45-46; Space and time in Ulysses by James Joyce // The 1st International TESOL – Ukraine Conference. Sevastopol, Kamenets-Podilsky, 2011. – С. 87-89; Художня модель мотиву ініціації в прозі А. Платонова // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: зб. за підсумками звітної наук. конф. викладачів, докторантів і аспірантів, березень 2010 р. – Кам'янець-Подільський : Кам'янець-Подільський нац. ун-т ім. І. Огієнка, 2011. – Вип. 10. –Т.3. – С. 114-116; Faulkner's and Morrison's novels: searching for national identity // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: Філологічні науки. Вип. 27. - Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2011. – С. 228-232.

Атаманчук П.С. бере участь у роботі спеціалізованої вченої ради по захисту кандидатських і докторських дисертацій: Д. 26.053.06 – у Національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова, член експертної ради (департамент науково-технологічного розвитку МОН України) з експертизи проєктів наукових досліджень. Кеба О.В. бере участь у роботі спеціалізованої вченої ради по захисту кандидатських і докторських дисертацій: Д. 52.051.05 — у Таврійському національному університеті ім. В.І. Вернадського, член експертної ради ВАК України з літературознавства, член експертної ради ДАК України з гуманітарних і соціальних наук. Керують аспірантами, докторантами академіки

АН ВО України Завальнюк О.М., Кеба О.В., Атаманчук П.С., Свідер П.І.: Завальнюк О.М. – 2 докторанти, 3 аспіранти (спеціальність Історія України); Кеба О.В. – 5 аспірантів (спеціальності Російська література); Атаманчук П.С. – 7 аспірантів (спеціальність Теорія і методика навчання фізики); Свідер П.І. – аспірант (спеціальність Українська література).

Проблеми ефективного розвитку наукових досліджень молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка постійно перебувають у центрі уваги керівництва університету, деканатів факультетів, фахових кафедр, науково-дослідного сектору університету, відділу аспірантури і докторантури. З метою стимулювання подальших наукових досліджень молодих вчених в університеті передбачено низку заходів, зокрема, проведення III наукової конференції молодих вчених, присвяченої 93-й річниці від дня заснування Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (19-20 жовтня 2011р.); опублікування монографій молодих вчених та авторефератів дисертацій аспірантів і здобувачів (коштом університету); відрядження молодих вчених на наукові конференції, школи, семінари (коштом університету); участь молодих вчених у виконанні держбюджетних науково-дослідних робіт; преміювання аспірантів і здобувачів наукових ступенів у зв'язку із захистом дисертацій і отриманням дипломів кандидатів наук (упродовж року).

Упродовж 2011 року стипендію Кабінету Міністрів України для молодих учених отримала доцент кафедри методики викладання фізики та дисциплін технологічної освітньої галузі університету О.М. Семерня. Академічну стипендію кабінету міністрів України отримала аспірантка кафедри германських мов та зарубіжної літератури І.Ю. Голобішко.

В.В. Кобильник брав участь у V конкурсі Єжи Гедройця (Польща) за кращу кандидатську роботу «Особливості демократичної трансформації політичних режимів України та Польщі», за що був нагороджений відзнакою.

Рекомендуємо до Президії АН ВО України кращі монографії, підручники, посібники: Утворення і діяльність державних українських університетів (1917-1921 рр.): монографія / О.М.Завальнюк. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2011. – 644 с.; Кам'янець-Подільський: історія і сучасність /О.М.Завальнюк, О.Б.Комарницький. – Кам'янець-Подільський: ПП «Медобори-2006», 2011. – 136 с.; Анатолій Олексійович Копилов: Особистість у вимірі епохи: Дослідження. Спогади. Документи. Бібліографія / [укл. О.М.Завальнюк, В.С.Степанков]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – 320 с. Атаманчук П.С., Панчук О.П. Дидактичні основи формування фізико-технологічних компетентностей учнів: Моногра-

фія. – Кам'янець-Подільський: К-ПНУ, 2011. – 252 с.; Атаманчук П.С., Ляшенко О.І., Мендерецький В.В., Ніколаєв О.М. Методика і техніка навчального фізичного експерименту в старшій школі: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Кам'янець-Подільський: К-ПНУ, 2011. – 420 с. (реком. МОНМС України); Атаманчук П.С., Семерня О.М., Поведа Т.П. Дидактичне забезпечення семінарських занять курсу методики викладання фізики (загальні питання): Навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – 392 с. (реком. МОНМС України); Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. Безпека життєдіяльності: Навч. посібн. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 276 с. (реком. МОНМС України); Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П. Основи охорони праці: Навч. посібн. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 224 с. (реком. МОНМС України); Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П. Безпека життєдіяльності та охорона праці (Практичний курс). – Кам'янець-Подільський, 2011. – 152 с. (реком. МОНМС України); Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія педагогічна / [редкол.: П.С.Атаманчук (голова, наук, ред.) та ін.]. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2011. – Вип. 17: «Інноваційні технології управління компетентнісно-світоглядним становленням учителя: фізика, технології, астрономія»; Модернізм у зарубіжній поезії другої половини XIX - XX ст. Навчальний посібник / Упорядники О.В. Кеба, П.Л. Шулик. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2011. – 208 с.

Надіслано для опублікування в інформаційному Віснику АН ВО України статтю доктора педагогічних наук, професора, академіка АН ВО України Атаманчука П.С. «Менеджмент якості компетентнісно-світоглядної підготовки майбутнього фахівця».

Завальнюк О.М. брав участь у міжнародних конференціях, з'їздах, симпозиумах, конгресах: Наукова конференція Український парламентаризм: проблеми історії й сучасної політичної практики (до 145-річчя від дня народження М.С. Грушевського) (Верховна Рада України); III Всеукраїнський з'їзд працівників освіти (м. Київ); В VIII Буковинській міжнародній історико-краєзнавчій конференції (м. Чернівці); Всеукраїнська науково-практична конференція «Конституційні засади державного управління та місцевого самоврядування в Україні» (м. Хмельницький); Науково-краєзнавча конференція «Подільська «Просвіта»: історія і сьогодення» (м. Хмельницький).

Атаманчук П.С. брав участь у міжнародних конференціях, з'їздах, симпози-

умах, конгресах: Стратегия качества в промышленности и образовании (Варна (Болгария); Лисабонська стратегія як визначальний чинник європейської інтеграції в галузі освіти і науки (Кошіце (Словаччина); Стратегия развития образования: эффективность, инновации, качество (Москва); Актуальные вопросы развития инновационной деятельности (Форос); Современный физический практикум (Волгоград); Инновации в педагогическом образовании (Улан-Уде); Освітні вимірювання (Кіровоград); Особистість та освіта (Запоріжжя); Засоби і технології сучасного навчального середовища (Уфа); Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі (Чита); Актуальні питання методики навчання фізики та астрономії в середній та вищій школах (Київ); Інформаційна освіта та професійно-комунікативні технології XXI століття (Прага).

Кеба О.В. брав участь у міжнародних конференціях, з'їздах, симпозиумах, конгресах: IV-й Міжнародний український конгрес викладачів зарубіжної літератури «Світова література на перехресті культур і цивілізацій». - Алушта, 5-18 квітня 2011 р.; X Міжнародний симпозіум «Русский вектор в мировой литературе. Крымский контекст». - Саки-Евпаторія, 15-21 вересня 2011 р.; Міжнародна науково-практична конференція «XVI Волошинские чтения», Коктебель, 23-29 травня 2011 р.; III Міжнародна наукова конференція «Актуальні проблеми історичної та теоретичної поетики» (Кам'янець-Подільський, 14-15 жовтня 2011 р.); Міжнародна наукова конференція «Вектори розвитку літературного процесу XX ст. і методи його вивчення», присвячена пам'яті В.Г. Зінченка (Одеса, 5-7 травня 2011 р.); Міжнародна наукова конференція «X Всеукраїнські Гоголівські читання», Полтава, 18-20 квітня 2011 р.

ЖИТОМИРСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ (голова - Академік Положенець В.М.)

До складу Житомирського регіонального відділення Академії наук вищої освіти України входять наступні вищі навчальні заклади: Житомирський державний університет ім. І. Франка, Житомирський національний агроєкологічний університет, Житомирський державний технологічний університет та Житомирський військовий інститут радіоелектроніки ім. С. П. Корольова.

Дійсними членами – академіками АНВОУ є наступні: Положенець Віктор Михайлович, завідувач кафедри селекції і біотехнології Житомирського національного агроєкологічного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор (аграрне відділення).

Саух Петро Юрійович, ректор Житомирського державного університету, доктор філософських наук, професор (відділення історії, філософії та права).

Мельничук Петро Петрович, ректор Державного технологічного університету, доктор технічних наук, професор (загальнотехнічне відділення).

Грабар Іван Григорович, перший проректор з наукової роботи Житомирського національного агроекологічного університету, доктор технічних наук, професор.

Смаглій Олександр Феодосійович завідувач кафедри ґрунтознавства і землеробства Житомирського національного агроекологічного університету, доктор сільськогосподарських наук професор, (відділення агрономія).

Щерба Сергій Пантелеймонович професор кафедри філософії, політології та історії Житомирського національного агроекологічного університету, доктор філософських наук, професор (відділення історії, філософії та права).

Горальський Леонід Петрович завідувач кафедри паразитології Житомирського національного агроекологічного університету, доктор ветеринарних наук, професор.

За звітний період було здійснено 6 засідань відділення, на яких розглядалися наступні питання: Обмін досвідом серед вищих навчальних закладів з навчальної роботи; Стан та покращення наукової роботи серед викладацького складу вищих навчальних закладів; Шляхи покращення наукової роботи студентів та сучасна методологія написання дипломних та магістерських робіт; Роль виховної роботи студентів у вищих навчальних закладах; Екологізація навчального процесу з метою підготовки спеціалістів для регіонів з радіоактивним забрудненням; Про роль, значення і здобутки Академії наук вищої освіти України та умови зарахування в академіки на конкурсній основі.

В поточному році академіки сприяли проведенню Всеукраїнських і Міжнародних науково-практичних конференцій. Так, зокрема на базі Державного агроекологічного університету відбулося дві міжнародні конференції з тематики радіоекологічної ситуації в зоні радіоактивного забруднення після аварії на Чорнобильській АЕС та фітопатогенні бактерії і фітонцидологія, алелопатія.

При Житомирському державному технологічному університеті проведено три міжнародні науково-практичні конференції з проблем: економіки, енергетики та машинобудування.

На базі Житомирського державного університету проведено міжнародну науково-практичну конференцію з тематики філософії та гуманітарної освіти.

Всі академіки регіонального відділення здійснюють керівництво науковою тематикою. Так, Зокрема Положенець В. м. є науковим керівником трьох наукових тем з яких дві фінансуються на 20 тис. грн., а одна виконується на ініціативній основі, академік Грабар І. Г. є науковим керівником

трьох наукових тем з яких одна виконується спільно з вченими зарубіжних країн Європи на суму 2,3 млн. євро.

На основі виконання науково-дослідної роботи академіками Житомирського регіонального відділення отримано 6 авторських свідоцтв на винаходи і два патенти. Підготовлено для передачі в Державне сорто випробування один сорт картоплі.

Академіки регіонального відділення є науковими керівниками 16 аспірантів з яких 6 в поточному році успішно захистили кандидатські дисертації.

У звітному році наукові розробки, які виконувалися академіками безпосередньо знайшли запровадження у виробництво. Загальна економічна ефективність від запровадження наукових розробок складала біля 2 млн. грн.

Академіки регіонального відділення при виконанні наукових досліджень мають науково-творчі зв'язки з вченими зарубіжних закладів і установ. Зокрема академік Грабар І. Г. при участі в конкурсі виграв науковий грант, який здійснюється спільно з вченими Німеччини. Академік Положенець В.М. виконує наукову роботу по селекції картоплі на стійкість до шкідливих організмів на основі творчої співпраці з вченими Німеччини та Росії.

Академіку Смаглію О.Ф. Президентом України присвоєно почесне звання «Заслужений працівник сільського господарства України».

За результатами проведення досліджень академіками регіонального відділення опубліковано 2 навчальних посібника, три монографії, 39 статей.

В провідних газетах (Житомирщина, Ехо) опубліковано три статті з тематикою роз'яснювальної роботи про роль, значення і здобутки Академії наук вищої освіти України та умови зарахування в дійсні академіки на конкурсній основі.

Побажання: Частіше практикувати проведення виїзних засідань Президіуму Академії наук вищої школи України; В засобах масової інформації більше робити публікацій про здобутки Академії наук вищої школи України.

ВОЛИНСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(голова – академік Мірченко М.В.)

Мірченко М.В. нагороджений медаллю «Заслужений професор ВДУ» (2005 р.); «За успіхи в науково-педагогічній діяльності» (АН ВО України, 2010 р.); Почесною грамотою Міністра освіти України (2008 р.); Почесна грамота президента АПН України (2010 р.).

Друком вийшли: 1) Вибрані праці з категорійної граматики та лінгвотекстології. – Луцьк: Вежа, 2011. – 254 с; 2) «Життя як барвіста стрічка...» Спомин про друга // Волинь філологічна: текст і контекст. Явище синтезу мистецтв в українській літературі: Зб. наук. пр. – Вип.6. / Упор. О.О.Маланій. – Луцьк, ВНУ, 2010. – С.6-7; 3) Категорійні значення в неелементарному простому реченні // Науковий вісник ВНУ. Філологічні науки: Мовознавство. – № 1. – 2011. – С.100-106; 4) Односкладність, неповнота, еквівалентність простого речення // Науковий часопис Національного педуніверситету ім. М.П.Драгоманова. Серія 10. Проблеми граматики і лексикології української мови. Вип.7. – К., 2011. – с.109-113; 5) Синтаксичні одиниці як об'єкти синтаксису // Динамічні процеси в граматичному і лексичному складі сучасних слов'янських мов. – Рівне, 2011. – С.66-69; 6) Вторинна предикація у плані національної специфіки українського синтаксису (Рец. на моногр. О.Кульбабська. Вторинна предикація у простому реченні. – Чернівці: Чернівецький університет, 2011. – 672 с.) // Науковий вісник Чернівецького університету. Слов'янська філологія. Вип.547-548. – Чернівці, 2011. – С.311-313.

Участь у конференціях: 1) Проблеми граматики і лексикології української мови, м. Київ; 2) Динамічні процеси в граматичному і лексичному складі сучасних слов'янських мов. м. Рівне; 3) Міжнародний науковий симпозіум «Леся Українка: доля, культура, епоха», м. Луцьк.

Аспіранти: Захищено під керівництвом ак. Мірченка М.В. 4 дисертації:

1) Михалевич О.М. «Структура і функції економічної лексики II пол. XX ст. - поч. XXI ст.» (2011 р.); 2) Маслова Ю.П. «Гендерний дискурс сучасних друкованих україномовних ЗМІ» (червень, 2011 р.); 3) Бицька М.В. «Мовленнєвий жанр «проблемна стаття» в структурі газетного дискурсу» (21 жовтня 2011 р.); 4) Шулик Р.Т. «Структура й семантика синтаксичних прагмем у текстах інформаційних жанрів інтернетвидань» (22 жовтня 2011 р.).

Акад. Оляндер Л.К. – Вийшло друком 11 статей з них 8 у фахових вітчизняних та 3 закордонних виданнях (1в Польщі, 2 в Росії). Список додається; Організувала і провела Міжнародну наукову конференцію «Імагологічна проблематика польської, білоруської, російської та української літератур і європейський контекст». Луцьк, 24-25 березня 2011 р. Участь узяли 157 науковців України, республіки Білорусь, Росії та Польщі. Матеріали конференції публікуються в двох випусках «Наукового вісника ВНУ» та «Волинь філологічна: текст і контекст» (Вип. 11). Співорганізаторами конференції були Тернопільський національний пед. ун-т ім. В. Гнатюка, Житомирський держ. ун-т ім. І. Франка, Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника, Рівненський Ін-т слов'янознавства

Київського славістичного ун-ту, Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Ioanna Pawła II; Здійснено 8 виступів на наукових конференціях (4 міжнародних, 1 краєзнавча, 1 всеукраїнська, 1 міжвузівська, 1 університетська); IV симпозиум «Wolyn – Podlasie – Religia, Kultura, Historia, język», ЯКИЙ відбувся 25-29 травня 2011 в Університеті ім. Марії Кюрі-Сладовської (Люблін, Польща); Международная научная конференция «Серапионовы братья: философско-эстетические и культурно-исторические аспекты» (К 90-летию литературной группы), Саратов (Россия), октябрь 2011 (заочно); XX Міжнародна конференція «Мова і культура».- Київ, 20-24 червня 2011р.; Міжнародна конференція «Імагологічна проблематика польської, білоруської, російської та української літератур і європейський контекст». Луцьк, 24-25 березня 2011 р.; Леся Українка і родина козачів у контексті української та світової культури. - Луцьк, 2011 р.; Наукова конференція Волинського університету Дні науки в Інституті філології та журналістики ВНУ ім. Лесі Українки. - Луцьк, - 10-12 квітня 2011 р.; Всеукраїнська наукова конференція «Творчість Бориса Харчука: художній літопис ХХ століття, присвячену 80-річчю письменника». Кременець, 22-23 вересня 2011р.; Международная конференция «Славянский мир в европейских литературах». - Тамбов, май 2011 р. (заочно); Межвузовская научная конференция «Нижегородский текст русской литературы». - Н. Новгород, 24-25 октября 2011 г. (Россия); Організувала і провела Міжнародну наукову конференцію «Імагологічна проблематика польської, білоруської, російської та української літератур і європейський контекст». Луцьк, 24-25 березня 2011 р. Участь узяли 157 науковців України, республіки Білорусь, Росії та Польщі. Матеріали конференції публікуються в двох випусках «Наукового вісника ВНУ» та «Волинь філологічна: текст і контекст» (Вип. 11). Співорганізаторами конференції були Тернопільський національний пед. ун-т ім. В. Гнатюка, Житомирський держ. ун-т ім. І. Франка, Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника, Рівненський Інститут слов'янознавства Київського славістичного ун-ту, Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Ioanna Pawła II.

Акад. Удалов В.Л. - професор Волинського національного університету імені Лесі Українки, Інституту філології та журналістики, кафедри слов'янської філології.

Наукова робота: Продовжував керувати роботою наукової «Лабораторії цілісно-системних досліджень» згідно плану її роботи. Досліджував на новому, цілісно-системному рівні проблеми літературно-теоретичних категорій (образ, конфлікт, сюжет, жанр, роман, повість, оповідання, мініатюра, пафос, рід), методологічні проблеми літературознавства. Значна увага приділялась розробці учбових тестів цілісно-системного спрямування по кур-

сах «Вступ у літературознавство» (для 1-х курсів), «Теорія літератури» (для 5-х курсів). Досліджував питання об'єктивної рецепції прози та драматургії Гоголя, Мамина-Сибіряка, Чехова, Б.Брехта, поезії Пушкіна та Некрасова.

Цього року працював над 2 монографіями, 6 посібниками, 4 статтями.

Друком вийшли 9 наукових та навчально-методичних праць (12 др.а.), з них 1 монографія (5 др.а.), 4 посібники (5 др.а.), 4 статті (2 др.а.) з історії, теорії літератури та методології літературознавства.

У монографії (мова рос.) «Д.Н.Мамин-Сибіряк: взгляди на театр и драматургию» (5 др.а.) йдеться про мало досліджені аспекти творчості Мамина-Сибіряка - його погляди на театр та драматургію. Внаслідок виявлено його значні для свого часу й гуманні для усіх часів театральньо-драматургійні принципи й уподобання, еволюцію його поглядів у 80-х, 90-х, 900-х рр., актуальність їх для нашого часу.

В інших працях - дослідження методологічних питань науки, зокрема різноаспектному аналізу методології літературознавства та історії літератури.

У посібнику для студентів (співавтор к.ф.н., доц. Т. В. Полежаєва) «Методологічні аспекти літературознавства. Компаративний дискурс» (1,5 др.а.) та «Принципи частково- та цілісно-системних досліджень» (2,5 др.а.), виданих ВАД України (обласна філія АН ВО України) йдеться про наявність двох історичних рівнів системного розвитку науки загалом, літературознавства зокрема, про наш «перехідний період» в науках від першого рівня до другого. Додатково досліджувались компаративні питання, визначення й практичне використання багатьох всезагальних цілісно-системних законів наукового дослідження, які допомагають отримувати нові знання зокрема в літературознавстві.

Два посібники відведено проблемам родового поділу та типології образів в літературознавстві.

Статті цього року присвячені дослідженню проблем поетики творів Брехта, Мамина-Сибіряка й Чехова, точності в науці, в літературознавстві; постиці окремих творів письменників-класиків ХІХ-го століття. Аспірантів, докторантів немає; рецензував 2 автореферати кандидатських дисертацій.

4. Наукова міжнародна діяльність - не є членом зарубіжних Академій і Асоціацій.

Брав участь у підготовці до видання (мова рос.) 6-го тома (Драматургия) Полн. собр. соч. Д.Н.Мамина-Сибіряка: в 12 т. (Екатеринбург, Россия).

5. Брав участь у 2-х міжнародних конференціях (Луцьк, Житомир), опублікував 7 статей.

РІВНЕНСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ (голова – академік Гурін В.А.)

Відповідно до плану роботи Рівненського регіонального відділення Академії наук вищої освіти України проведена робота за напрямками:

1. Наукова робота

Протягом звітної періоду академіки відділення продовжували дослідження актуальних проблем з питань економічного та соціального розвитку України та окремих регіонів.

Академік В.А. Гурін очолив дослідження з тематики природокористування, раціонального використання водних ресурсів, забезпечення охорони, зберігання, відтворення водних ресурсів України.

Академік Е.А. Зінь продовжив дослідження економічного та соціального розвитку регіонів України у складі теми «Дослідження регіонального соціально-економічного розвитку». В роботі брали участь викладачі кафедри регіонального управління НУВГП. Результати використані у навчальному процесі, дипломному проектуванні. Крім того, академік Е.А. Зінь продовжив дослідження транспортних технологій на автомобільному транспорті.

Академік В.Ю. Слюсарчук виконував наукові дослідження з проблем оборотності нелінійних операторів та стійкості динамічних систем.

2. Проведення громадських тематичних слухань, наукових конференцій, семінарів, диспутів

У 2011 р. на базі Рівненського регіонального відділення Академії наук вищої освіти України у Національному університеті водного господарства та природокористування проведено 17 наукових конференцій та семінарів.

Серед них слід відзначити Міжнародну студентську конференцію «Інноваційні технології у водопровідно-каналізаційному господарстві», участь в роботі якої взяли студенти «Люблінської політехніки» (Польща). Проведено 4 студентські конференції зареєстровані у МОНМС України: «Актуальні проблеми водного господарства та природокористування» (160 учасників); «Сучасні проблеми водного господарства і гідромеліорацій» (125 учасників); «Діяльність суб'єктів господарювання в контексті євроінтеграції» (170 учасників); «Актуальні проблеми теорії і практики менеджменту в умовах трансформації економіки» (200 учасників).

Конференції професорсько-викладацького складу, аспірантів та студентів: «Ресурсо-економічні матеріали, конструкції, будівлі та споруди» (150 учасників); «Проблеми кадастрового картографування в Україні» (100 учасників); «Містобудування» (80 учасників); «Екологічні аспекти ста-

лого розвитку України» (85 учасників); «Сучасні технології видобування та переробки корисних копалин» (65 учасників); «Європейське обличчя освіти: гуманітарний та інженерно-технічний аспекти» (ПО учасників); «Регіональна економіка та управління» (70 учасників); «Прикладна математика та комп'ютерно-інтегровані технології» (70 учасників); «Сучасний стан та шляхи розвитку водогосподарсько-меліоративного комплексу країни» (110 учасників); «Будівельні, дорожні, меліоративні машини та обладнання підприємств будівельних матеріалів» (80 учасників); «Сучасні досягнення в будівельній галузі» (80 учасників); «Основні напрямки розвитку гідроенергетики та гідротехнічного будівництва України» (50 учасників); «Охорона і раціональне використання природних ресурсів» (75 учасників).

Згідно з угодою про співробітництво між Національним університетом водного господарства та природокористування і Технічним університетом болгарського міста Варна на екологічному факультеті та факультеті менеджменту побували студенти факультету екології і природокористування та факультету менеджменту. У вересні 2011 року група болгарських студентів побувала в НУВГП.

Двоє представників НУВГП стажуються та проводять дослідження в навчальних закладах Сполучених Штатів Америки, отримавши перемогу в конкурсах на здобуття стипендій Фонду освітніх ініціатив та Програми академічних обмінів ім. Фулбрайта, які фінансуються урядом США.

Підписано договори про співпрацю з ВНЗ та установами Німеччини, Польщі, Білорусі, Росії та Франції. Всього ж університет співпрацює з ВНЗ з 20 країн світу в рамках підписаних 57 угод про співпрацю.

У 2010-2011 навчальному році університет відвідували делегації з Алжиру, Болгарії, Білорусі, Канади, Китаю, Нідерландів, Німеччини, Польщі, Росії, Словаччини, Угорщини, Франції, Швеції. Візити іноземних делегацій відбувалися з метою обговорення та налагодження співпраці, участі у наукових конференціях, здійснення обміну студентами та викладачами та ін.

В НУВГП навчаються студенти з Азербайджану, Алжиру, Білорусі, Гвінеї, Грузії, Німеччини, Росії, Франції.

3. Видання підручників та посібників

Для ефективного здійснення навчального процесу реалізується програма «Підручник», підготовлений План видань навчальної літератури на 2011 рік та Плани видання навчально-методичної літератури.

У 2011 році видано 60 підручників та посібників, у т.ч. 2 з грифом МОНМС України (1. Вакуленко О.Л., Сахнюк О.П., Мігірін П.І. Англійська мова для професійного спілкування. Рівне: НУВГП, 2010. -447 с; 2. Ту-

гай А.М., Орлов В.О., Шадура В.О., Мартинов С.Ю. Міські інженерні мережі. Рівне: НУВГП, 2010, -256 с).

Підготовлено та проведено педагогічний конкурс «Краща навчально-методична розробка року». Визначені автори кращих підручників і навчальних посібників.

4. Підготовка наукових кадрів

Академіки брали участь у роботі спеціалізованих вчених рад Д. 47.104.01, К.47.104.03, які діють в Національному університеті водного господарства та природокористування та інших університетах (при наявності пропозицій), здійснювали керівництво аспірантами, здобувачами, докторантами, а також рецензування, опонування та надання відзивів на дисертації.

У 2010 році в НУВГП захищено 31 кандидатська та 4 докторських дисертацій; у 2011 - 24 кандидатських та 5 докторських. Дисертації захищені по технічних, сільськогосподарських, економічних та інших науках.

5. Організаційна робота

Регулярно, згідно плану, проводилися засідання членів регіонального відділення Академії наук вищої освіти України.

У 2011 р. на базі Рівненського регіонального відділення Академії наук вищої освіти України у Національному університеті водного господарства та природокористування ліцензовано та акредитовано ряд спеціальностей:

ЗАКАРПАТСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(голова – академік Ніколайчук В.І.)

Ніколайчук Віталій Іванович - професор Ужгородського національного університету, зав. кафедри генетики, фізіології рослин і мікробіології.

Наукова діяльність

Виконано з наукових тем: Міжнародний Швейцарсько-Український проект «Посилення досліджень у незайманих лісах господарського користування як основи збереження біорізноманітності і стійкого використання лісових ресурсів у Українських Карпатах»; «Розробка наукових засад нівелювання негативного впливу факторів довкілля на продуктивність багаторічних трав'янистих насаджень з застосуванням лядвенцю рогатого», науковий керівник д.б.н., проф. Ніколайчук В.І.; «Комплексне вивчення екологічного стану залізничних примігстральних екосистем», науковий керівник д.б.н., проф. Ніколайчук В.І.

Керівництво аспірантами, докторантами та здобувачами: Керує 5 аспірантами та 3 здобувачами; Апробовано 2 дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата біологічних наук Пантьо В.В. та Цикун Т.В.

Опубліковано методичних посібників (рекомендації з наукової діяльності): Ніколайчук В.І., Белчгазі В.Й., Вакерич М.М., Колесник А.В., Кишко К.М. Фізіологія рослин. Практикум. Методичний посібник. (підготовлений до видання під грифом МОН); Подано 32 заявки на винаходи та корисні моделі з них 7 деклараційних патентів на корисні моделі зареєстровані.

Участь у з'їздах, наукових конференціях та симпозіумах: ІХ міжнародна наукова конференція «Морфологія на межі тисячоліть», Київ листопад; Міжнародна науково-практична конференція «Екзо- та ендоекологічні аспекти здоров'я людини» (сан. Квітка Полонини, 2011); Конференція професорсько-викладацького складу ДВНЗ «УжНУ». – Ужгород, 2011 р.

Члени ВАК, спеціалізованих Вчених Рад по захисту дисертацій, назва Вченої Ради: член експертної ради з біологічних наук ВАК України.

Інші здобутки: Віце-президент Ради Українського товариства фізіологів рослин; Голова Закарпатського відділення товариства клітинних біологів та біотехнологів; член президії Українського товариства клітинних біологів та біотехнологів; член наукової ради секції «Біологія, біотехнологія, харчування» Міністерства освіти і науки України; член редколегії журналу «Фізіологія і біохімія культурних рослин»; член редколегії «Мікробіологічного журналу»; член редколегії журналу «Екологія та ноосферологія»

Член організаційного комітету ряду наукових конференцій: Конференція професорсько-викладацького складу ДВНЗ «УжНУ». –Ужгород, 2011 р.

Посада в АН ВОУ, яку займає: Голова Закарпатського обласного Відділення АН ВО України

Робота по сприянню АН ВОУ: Керує та координує роботу Закарпатського відділення АН ВОУ; організовує сплату членських внесків; організовує написання щорічних планів та звітів з наукової роботи членів Закарпатського відділення АН ВОУ; здійснює ознайомлення членів Закарпатського відділення АН ВОУ з новинами роботи та нормативними документами.

Отримані почесні звання, нагороди, відзнаки: Лауреат Державної премії України; Почесний Академік Угорської академії наук; Заслужений професор УжНУ.

ХАРКІВСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(голова – академік Говоров П.П.)

Харківське регіональне відділення включає 3 фахових відділення (Енергетика та ресурсозбереження, Механіка та машинобудування, Електроніки) та 7 секцій (медицини, аграрна, наук про землю та інші).

Основні показники, що виконані: Організація та участь у 200 наукових

конференціях, семінарах, симпозіумах, з'їздах – у т.ч. 20 міжнародного рівня (Харків, Львів, Маріуполь, Донецьк, Одеса, Київ, Євпаторія; РФ, Польща, Німеччина, Австрія, Болгарія, Словенія та ін.); Отримання авторських свідоцтв, відкриття, винаходи, патенти – 40; державні та іменні премії – 6; гранти -6; Наукова дослідна робота: д/б НДР – 30, госп.дог. – 20; Підготовка та захист у поточному році 5 докторів і 20 кандидатів наук; Організація вступу національного комітету з освітлення України в Міжнародну Комісію з Освітлення; Видавнича діяльність: опубліковано понад 300 наукових статей та тез; підручників – 6, посібників – 30, монографій – 10, рекомендацій виробництву -50; Участь академіків у роботі спеціалізованих вчених рад по захисту дисертацій – 30, рад ВАК або МОНУ-10; Керівництво 48 аспірантами, 16 докторантами та здобучами у тому числі 8 представниками інших країн; Виступи по радіо, телебаченню, наукових та інших заходах, публікації у ЗМІ про досягнення вчених відділення з метою висвітлення діяльності АН ВО України (Говоров П.П., Рубінський О.Ю., Болотських С.О., Шматько О.О., Товажнянський Л.Л., Міхільов О.Д., Астахова В.І. та інші академіки Харківського регіонального відділення); Робота по підготовці наукових кадрів з метою передачі знань та досвіду молодим вченим; Підготовлено 12 кандидатур для залучення до складу академіків АН ВОУ.

Організаційні питання: Прийнято участь в роботах по наданню АН ВОУ державного статусу; Під егідою АН ВОУ організовано та проведено низьку Міжнародних науково-технічних конференцій, у тому числі по енергетиці та електроніці, інформаційно-комп'ютерним технологіям в енергетиці, медицині, сільському та комунальному господарстві, новітнім технологіям в освіті тощо (академіки Говоров П.П., Товажнянський Л.Л., Рябченко І.М., Данилюк О.В., Циганенко А.Я., Болотських О.С. та інші академіки відділення); Популяризація та висвітлення роботи Академії шляхом участі академіків Харківського регіонального відділення у конкурсах та презентаціях (академіки Говоров П.П. – презентація світлодіодних ламп та їх технологій. Конкурс робіт з енергозбереження, Болотських О.С. – презентація нових сортів овочей та технологій їх вирощування, Сокол Є.І., Товажнянський Л.Л. – презентація енергозберігаючої техніки та технологій, Рябченко І.М. – презентація комп'ютерних програм розрахунку та оптимізації інженерних мереж, та інші академіки відділення); Заходи щодо піднесення на більш високий рівень роботи Харківського регіонального відділення, як об'єднаної ланки фахових відділень, виконання комплексних міжгалузевих найважливіших Державних та регіональних програм (керівники – Говоров П.П., Болотських О.С. – розроб-

ка енергозберігаючих технологій вирощування овочей в умовах закритого ґрунту; Говоров П.П., Сіпітій В.І., Кравчун П.Г., Циганенко А.Я. – розробка екологічно чистої системи «здорового» освітлення, та інші академіки відділень); Заходи щодо становлення відділення по радіофізиці та електроніці (поповнення складу, розширення тематики, участь у конференціях тощо); Робота щодо організування в рамках Харківського регіонального відділення секції загальнотехнічного відділення.

Наукова діяльність: Наукові теми, що виконані в звітному році як міжнародного так і регіонального та фахового рівня присвячені таким темам як підвищення ефективності, зниження ресурсоспоживання, розробки нової сучасної техніки, та новітніх технологій у техніці та медицині і сільському господарстві та машинобудуванню тощо.

У рамках відділення енергетики та ресурсозбереження виконувалась робота: Над муніципальною програмою по світловому оформленню міст до ЕВРО-2012 (м.Харків, Київ, Одеса тощо) керівник – голова відділення енергетики та ресурсозбереження акад. Говоров П.П.; Проведення роботи по розробці стандартів України «Зовнішнє освітлення» керівник - голова відділення енергетики та ресурсозбереження акад. Говоров П.П.; міжнародний науковий проєкт з інститутом проточних машин ПАН (Польща) «Імітаційне моделювання теплових схем енергоблоків електростанцій», заступник керівника відділення енергетики та ресурсозбереження акад. Єфімов О.В., виконання дербюджетних тем МОН України та госдоговорів академіками відділення (Рудаков В.В., Братута Е.Г. Терьошин, В.М., Яковлев О.І., Шелепов І.Г.).

У 2011 році академіки відділення енергетики та ресурсозбереження академії приймали участь у організації та проведенні науково-технічних конференцій та наукових семінарів: міжнародна науково-практична конференція «Математическое моделирование, оптимизация и управление потоковраспределением в инженерных сетях», м.Ялта, міжнародна науково-технічна конференція «Силовая электроника та енергоефективність» м.Алушта,

5-та міжнародна науково-технічна конференція «Керування режимами роботи об'єктів електричних і електромеханічних систем» м.Святогірськ, п'ята світлотехнічна конференція «Українська світлотехнічна галузь – сучасний стан та перспективи» м.Київ, міжнародна научна конференція «Unitex» м.Габрово та інші.

Вчені наукового відділення «Енергетика та ресурсозбереження» проводять спільну роботу з закордонними вузами таких країн як Росія, Молдова, Польща, Франція, Південна Корея, Кувейн та іншими (академіки Говоров П.П., Товажнянський Л.Л., Єфімов О.В., Данилюк О.В., Артюх С.Ф., Рудаков В.В. та ін.).

За участю академіка Говорова П.П. виконується спільний українсько-німецький проект з підвищення надійності освітлювальних систем у вибухонебезпечних середовищах та спільного з СІЕ проекту по нормалізації світлокопорового впливу світлового середовища на людину. За участю акад. Говорова П.П та Болотських О.С. виконується спільний українсько-російський проект з енергозберігаючої технології вирощування овочей в умовах закритого ґрунту.

Академіки відділення продовж року є членами редколегій 16 журналів «Електротехніка та електромеханіка», наукового збірника «Вісник НТУ «ХП» (Говоров П.П., Рудаков В.В., Єфімов О.В., Братута Е.Г. та інші); головними редакторами наукових журналів: «Світло Люкс» (Говоров П.П.), «Автоматика. Автоматизация и электротехнические комплексы» (Тодорцев Ю.К.), «Світлотехніка та електроенергетика» (Говоров П.П.), «Енергетика. Енергозбереження. Енергоаудит» (Говоров П.П., Мехович С.А., Єфімов О.В.), «Енергетика та ресурсозбереження» (Говоров П.П.) та інші. Членами 2-х Спецрад при НТУ «ХП» та ХНАМГ є академік Говоров П.П., Єфімов О.В., членом 3-х Спецрад при НТУ «ХП», членом експертної ради ВАК України «Електротехніка та енергетика» - Рудаков В.В.; членом ВАК (електротехніка та енергетика), членом 2-х Спецрад при НТУ «ХП», членом Спецради при інституті проблем машинобудування НАН України – Братута Е.Г. та інші академіки.

Вісім академіків є членами експертної комісії з питань науки МОН України, експертної комісії Міністерства освіти і науки України департаменту науково-технологічного розвитку з питань науки за фаховим напрямком «Енергетика» (акад. Говоров П.П., акад. Єфімов О.В., акад. Братута Е.Г., акад. Шматько О.О., акад. Товажнянський Л.Л., акад. Бондаренко М.Ф.), тощо.

За результатами робіт опубліковані, (Мехович С.А., Яковлев О.І.) навчальний посібник «Анализ эффективности работы газотурбинных установок с усовершенствованной схемой впрыска водяного пара в камеру сгорания и паровым охлаждением газовой турбины» авторів О.В.Єфімов, Т.А.Гаркуша, Т.О.Єсипенко - Харків: НТУ «ХП». – 66 с. 2011р.; в видавництві «Вища школа» з 2011р. підручник українською мовою «Системи електропостачання загального призначення», 24 друк. Арк., автори Зорін В.В., Тісленко В.В.; в видавництві НТУУ (КП) з 2010р. виходить навчальний посібник «Електричні мережі та системи». Автори Зорін В.В., Буйний Р.О., Штогрин Є.А., навчальний посібник Інтелектуальна власність / Журнальський А.В., Засідкович Н.Р., 100 с. Навчальні посібники Говоров П.П. «Освітлювальні електричні мережі міст», «Освітлення теплиць», «Архітектурне освітлення об'єктів міського господарства» тощо.

У рамках сектору медицини виконувалась робота: Планова НДР академіка Кравчуна П.Г. «Роль клітинних, імунозапальних та нейрогуморальних механізмів хронічної серцевої недостатності у реалізації ефектів нейромодуючої терапії». Ініціативна НДР «Значення тканинних (АПФ-незалежних) гуморальних факторів в розвитку гіпертонічної хвороби і в реалізації клінічних ефектів препаратів, що впливають на ренін-ангіотензинову систему». Проведення досліджень дозволить оцінити динаміку активності хімази та її інгібіторів у хворих з різними стадіями гіпертонічної хвороби та інші процедури та дозволить суттєво підвищити ефективність лікування. НДР академіка Парашука Ю.С. «Особливості стану фетоплацентарного комплексу у вагітних жінок з акушерською та екстрагенітальною патологією в залежності від віку, терміном вагітності та характеру соматичних захворювань», академіка Лупальцева В.І. «Ентеральне зондове харчування в комплексному лікуванні гострого панкреатиту, академіка Приходько В.С. «Стан серцево-судинної системи у дітей з соматичною патологією», академіка Цигоненка А.Я. «Експериментально-клінічна розробка нових протимікробних засобів та способів селективної антибактеріальної терапії гнійно-септичних захворювань у дітей», «Експериментально-клінічне обґрунтування нових підходів до комплексного дівування гнійно-запальних інфекцій з використанням спрямованого транспортування антимікробних засобів, імунокоректорів, антиоксидантів, аутоіндукторів мікроорганізмів та їх інгібіторів», академіка Сіпілого В.І. «Медична допомога при черепно-мозговій травмі», яка затверджена спільним Наказом Міністерства охорони здоров'я України та Академії медичних наук України. Під керівництвом В.В.Сіпітого виконується науково-дослідна робота кафедри нейрохірургії ХНМУ за темою «Медична допомога при черепно-мозговій травмі», яка складається з трьох розділів. За результатами роботи буде видано 8 позитивних рішень.

Академіками відділення медицини проведено 8 наукових конференцій та наукових семінарів: науково-практичні конференції Українського суспільства спеціалістів з імунології, алергології та імунореабілітації (керівник академік Циганенко А.Я., Сіптий В.І., Кравчун П.Г.); Республіканська конференція з міжнародною участю «Сепсис: проблеми діагностики та профілактики» (керівник академік Циганенко А.Я.) тощо. За ними опубліковано 21 стаття, 40 тез у міжнародних виданнях тощо.

Академіки сектору медицина приймали участь у Вчених спецрадах, участь в Радах ВАК або МОН-1. Ведеться робота з 16 аспірантами та 6 докторантами по підготовки до захисту дисертацій.

Академіки сектору у поточному році отримали відзнаки та нагороди: ака-

дем'як Циганенко А.Я. – Грамота Правління Обласної Асоціації працівників санітарно-епідеологічної служби Харківської області, 2008р., Почесна Грамота Всеукраїнського товариства «Діти війни». Академік Сіпітий В.І.- «Почесне Свідоцтво Української Асоціації нейрохірургів згідно рішення Правління за багаторічну суспільну працю, підготовку кадрів в галузі нейрохірургії та значні наукові досягнення». Академік Лупальцев В.І. – нагороду «Ярослав Мудрого» Академії наук вищої освіти України, лауреата міжнародних почесних нагород Американського Біографічного Інституту « За життєві досягнення в хірургії» та «Людина року 2011р.», академік Парашук Ю.С. – медаль АН ВОУ за багаторічну сумлінну працю у вищій школі за значні наукові досягнення.

Ведеться робота по виконанню комплексних міжгалузевих програм, співробітництву відділення енергетики та медицини по науковим основам, програмам та технічним засобам світлокольорової корекції психосоматичного стану людини (акад.Говоров П.П., Кравчун П.Г.), подальшому розширенню галузей застосування результатів досліджень (кардіологія, неврологія тощо).

У рамках аграрного відділення: Ведеться робота по розробці методики біоенергетичної оцінки технологій в овочівництві; робота по розробкам основних технологічних прийомів вирощування овочів та у лісостепу України; проведення робіт з розробки високоефективних мікроелектронних обчислювальних та керуючих пристроїв з нетрадиційною архітектурою; проведення робіт зі створення надшвидкодійного нейрокомп'ютера на основі програмованих логічних інтегральних схем (ПЛІС) і працюючого у системі залишкових класів.

Ведеться Співробітство відділень енергетики та аграрного по створенню наукових основ та розробок програмних та технічних засобів вирощування овочей в кмовах закритого ґрунту (акад.Говоров П.П., Болотських О.С.). Впровадження розробок в практику сільськогосподарського виробництва та подальше суттєве нарощування обсягів виробництва овочей за розробленими технологіями.

У рамках відділення радіофізики і електроніки виконана робота: Проводиться наукова робота МОН України «Дослідження енергетичних та частотних характеристик резонансно-тунельних діодів на основі сполук InGaN; отримані енергетичні та частотні характеристики РТД та шумові характеристики діодів з МПЕ на основі сполук InGaNi в мм-діапазоні» (керівник Прохоров Е.Д.).

Виконано 3-й етап фонд.досл. теми МОН України «Нестационарні процеси в коливальних системах мм діапазону та перетворення когерентного випромінювання в керованих електродинамічних структурах» (керівник академік Шматько О.О.). Результати досліджень використані для розробки нових

ефективних методів неруйнівного контролю дистанційного визначення параметрів матеріальних середовищ, тонких плівок тощо. Другий етап фунд.досл. теми МОН України «Випромінювання в нелінійних електронних системах та перетворення НВЧ-сигналів в анізотропних середовищах і полярних розчинах з поглинанням» (керівник академік Шматько О.О.). Побудована теорія взаємодії просторово-неоднорідних та імпульсних сигналів в хвильовидній структурі з системою шаруватих анізотропних середовищ, що містять тонкі плівки, матеріальні параметри яких можуть бути частотно-залежними. Вивчені нові явища, що спостерігаються при розповсюдженні імпульсних сигналів та хвильових пучків в середовищах та рідинних розчинах, в такому об'язі пропонується вперше. Виконано 3-й етап фунд.досл. тема МОН України «Радіофізичні та магнітометричні ефекти дії на геокосмос високоенергетичних джерел», (керівник Черногор Л.Ф.). Проведені комплексні дослідження ефектів в системі атмосфера-іоносфера-магнітосфера, обумовлених дією потужного квазіперіодичного акустичного випромінювання, а також буде проведено аналіз результатів спостережень та отримані попередні висновки; проведені теоретичні дослідження дії циклонів на систему атмосфера-іоносфера-магнітосфера.

Створені нові дисципліни: Сучасні аспекти фотоніки (спецдисципліна), Вейвлетний аналіз в радіотехнічних системах для дослідження навколоземного та космічного просторів (спецдисципліна), ВХНУ на кафедрі напівпровідникової та вакуумної електроніки відкрита нова спеціальність «Фізична й біомедична електроніка», для цієї спеціальності розробляються програми по всім дисциплінам, «Діелектричні хвильоводи в оптоелектроніці».

Академіки відділення приймали участь у 8 конкурсах, в організаційних комітетах 8 конференцій, та інших організаційних заходах (Шматько О.О., Черногор Л.Ф. та інші). Співпраця з академіками природознавчих наук Росії.

Академіками відділення підготовлено та видано: навчальні посібники – Л.Ф. Черногор. Природознавство. Інтегруючий курс. Переклад з російської. Харків. ХНУ імені В.Н.Каразіна - 536 с. та ін. Л.Ф. Черногор. Концепции современного естествознания. Харьков. ХНУ имени В.Н.Каразина - 536 с. Підготовлені до видання навчальні посібники з трьох спеціальних курсів: «Дистанционное радиозондирование атмосферы и космоса», а також Монографія Л.Ф. Черногор О нелинейной физике, радиофизике и физике геокосмоса -300с.

Ведеться робота з 10 аспірантами та 4 докторантами (керівники академіки відділення). Захищено 4 кандидатські дисертації (керівник Черногор Л.Ф.).

Залучено до складу 4 кандидатів в академіки АН ВОУ (проф. Черноус А.М. – проректор з наукової роботи СумДУ, проф. Проценко І.Ю. – зав. каф.

фізичної електроніки СумДУ, проф. Воробйов Г.С. – декан фізико-технічного ф-ту, Чурюмов Г.С.- вчений секретар ХНУРЕ, проф. Дробахін О.О.- зав. каф. комп. радіофізики Дду).

На основі взаємного узгодження напрямків робіт світлотехнічної, електро та теплотехнічної секції відділення «Енергетики та ресурсозбереження» проводиться розробка комплексних програм енергозбереження по окремим галузям виробництва. Ведеться робота по розширенню впливу центру з енергозбереження та Національного комітету з освітлення при АН ВОУ. Розпочата робота по залученню вчених відділень до Кластеру по створенню систем світлодіодного освітлення та участі в спільних роботах по Прикордонній Зоні.

ВІННИЦЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ (голова – академік Денисюк В.І.)

1. Вінницький національний медичний університет (ВНМУ) ім. М.І. Пирогова очолює ректор академік АН ВО України професор В.М. Мороз, завідувач кафедри внутрішньої медицини № 3 професор В.І. Денисюк, завідувач кафедри медичної психології та психіатрії професор Н.О. Піцук, які провели 10 науково-практичних конференцій, 1 з'їзд, 3 семінари, 2 симпозиуми, 1 конференцію молодих вчених. В університеті під керівництвом академіка В.М. Мороза проведений конгрес в честь 200-ї річниці з дня народження видатного хірурга М.І. Пирогова, на який приїхали делегації 25 країн світу. Також в університеті проведений Українсько-Йорданський медичний конгрес з участю посла Йорданії в Україні та делегації цієї країни.

2. За підручник професор В.І. Денисюк, О.В. Денисюк «Доказова внутрішня медицина» Вінниця, 2011 р. 928 с., отримали 2-у премію АН ВО України. Академік В.М. Мороз отримав патент на винахід, який запатентований за кордоном.

3. Асистент Хребтій Г.І. отримала диплом кандидата наук (керівник професор В.І.Денисюк), а Рикало Н.А. захистила докторську дисертацію (науковий консультант академік В.М. Мороз).

4. Стажування за кордоном не проводилось.

5. Видавнича діяльність. Професор В.І.Денисюк і співавт. надрукували підручник «доказова внутрішня медицина» та знаходиться у стадії видання другий підручник «Внутрішня медицина. Психологія: тривожно-депресивні розлади». Професор В.М.Мороз та співавт. опублікували монографію «Інтегративна функція мозочка базальних гангліїв і моторної кори в програмуванні та регу-

ляції рухів». Авторами академії опубліковано 13 статей в журналах України, 1 стаття – за кордоном; 15 тез у вітчизняних виданнях, 3 – за кордоном.

6. Академік В.М. Мороз являється головою спецради Д 05.600.02 Вінницького національного медичного університету ім. М.І.Пирогова. Професор Денисюк В.І. був 3 рази офіційним опонентом в Івано-Франківському і Львівському національних медичних університетах.

7. Академік Денисюк В.І. є консультантом докторської дисертації асистента С.В. Валуєвої «Гострий коронарний синдром з елевацією сегмента ST: стратифікація ризику ранніх і пізніх ускладнень, розробка лікувальних програм для їх профілактики».

8. Професор В.М.Мороз тричі виступав по телебаченню, а В.І.Денисюк надрукував матеріали з медицини у 4 номерах газети.

9. Професор Денисюк В.І. являється науковим керівником трьох магістрантських робіт.

10. На слідуючий рік плануємо висунути кандидата в академіки АН ВО України.

11-12. Плануємо представити Президії АН України підручник професора В.І.Денисюка та співавт. «Внутрішня медицина. Психологія: тривожно-депресивні розлади» і висунути його на конкурс АН ВО України.

13. Професор Денисюк В.І. надіслав в журнал академії статтю.

14. Співробітники нашої кафедри брали участь на конгресах кардіологів в Парижі (2011 р.) та Іспанії (2011 р.).

15. За вказаний термін членами зарубіжних академій та асоціацій наші співробітники не стали.

ПОЛТАВСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(голова – академік Степаненко М.І.)

1. Проведення наукових конференцій, семінарів, симпозіумів, з'їздів, в т.ч. молодих вчених, аспірантів.

Звітна наукова конференція викладачів, аспірантів, магістрів і студентів фізико-математичного факультету, факультету філології та журналістики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – Полтава, 17 травня 2011 р.; XIV Всеукраїнські Кондратюківські читання, присвячені науковій діяльності українського винахідника, піонера теоретичної космонавтики – Юрія Кондратюка (Олександра Шаргея). – Полтава, 21-22 червня 2011 р.; XI Всеукраїнські педагогічні читання, присвячені пам'яті м. В. Остроградського. – Полтава, 26-27 вересня 2011 р.; II Всеукра-

їнська науково-методична конференція «Літературне краєзнавство: проблеми, пошуки, перспективи». – Полтава, 18-19 травня 2011 р.

2. Відкриття, винаходи, державні та іменні премії, авторські свідоцтва, патенти, гранти, отримані в Україні та за кордоном.

Акад. Г. М. Кожушко

1.1. НДР «Розробка проектів національних стандартів (ДСТУ) на світлодіодні модулі, світильники та методики вимірювань параметрів світловипромінювальних діодів» (Кеюівник НДР: Кожушко Г. М.). Робота виконувалась на замовлення Інституту фізики напівпровідників імені В. Є. Лашкарьова НАНУ в рамках Державної цільової науково-технічної програми «Розробка та впровадження енергоекономічних світлодіодних джерел світла та освітлювальних систем на їх основі». У результаті виконаної НДР розроблено проекти 4-х ДСТУ: ДСТУ-П ІЕС 60598-2-2/1:201X Світильники Частина 2-2/1. особливі вимоги до заглиблених світильників зі світловипромінюючими діодами; ДСТУ-П ІЕС 60598-2-4/1:201X Світильники Частина 2-4/1. особливі вимоги до переносних світильників зі світловипромінюючими діодами; ДСТУ ІЕС/PAS 62717:201X Модулі світлодіодні загального освітлення. Вимоги до характеристик (ІЕС/PAS 62717, проект); ДСТУ СІЕ 127:201X Вимірювання параметрів світло випромінюючих діодів (СІЕ 127:2007, MOD)

1.2. На замовлення підприємств та організацій виконано 6 госпдоговірних науково-дослідних та конструкторсько-технологічних робіт, зокрема: «Розробка та виготовлення дослідних зразків установок бактерицидного знезараження повітря ультрафіолетовим випроміненням»; «Дослідження експлуатаційних характеристик світильників для промислового освітлення з різними типами ламп»; «Модернізація установки бактерицидного знезараження питної води ультрафіолетовим випроміненням» та ін.

Загальний обсяг виконаних науково-дослідних та науково-конструкторських робіт в 2011 році становить більше 60 тис. грн.

3. Захист докторських і кандидатських дисертацій.

Дисертації захистили Світлана Галаур на тему «Префіксально-прийменникова кореляція дієслівного предиката» (наук. керівник – акад. м. І. Степаненко) та Григорій Кузьменко на тему «Формування пізнавальної мотивації студентів вищих технічних навчальних закладів у процесі вивчення загальної фізики» (наук. керівник – акад. О. П. Руденко).

4. Стажування за кордоном. Не стажувалися.

5. Видавнича діяльність: підручники, посібники, монографії, рекомендації виробництву, статті в наукових збірниках і журналах.

Акад. м. І. Степаненко – Слово Павла Тичини на захист письменника-

початківця Олесь Гончара / м. І. Степаненко // Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах. – 2010. – № 11-12. – С. 141 145; Обраниця його величності Таланту (Учитель від Бога Тетяна Балагура) / М. І. Степаненко // Рідний край: Альманах Полтавського державного педагогічного університету. – 2010. – № 2. – С. 52 59; «Творець найпрекраснішого козацького епосу» Михайло Шолохов / м. І. Степаненко // Рідний край: Альманах Полтавського державного педагогічного університету. – 2010. – № 2. – С. 98 113; Семантико-синтаксичний потенціал предикатів тотивності. Рецензія на книгу: Андреева Тетяна. Семантико-синтаксична структура речень із предикатами тотивності: Монографія. – Кіровоград: Вид-во ДЛАУ, 2009. – 164 с. / м. І. Степаненко // Рідний край: Альманах Полтавського державного педагогічного університету. – 2010. – № 2. – С. 248 250; «Моє одкровення – то людям відкрита душа. Зайдіть в мої вірші» / м. І. Степаненко // Рідний край: Альманах Полтавського державного педагогічного університету. – 2010. – № 2. – С. 19; Динаміка лінгвоестетичної парадигми української поетичної мовотворчості (Маленко Олена. Лінгво-естетична інтерпретація буття в українській поетичній мовотворчості (від фольклору до постмодерну). – Харків, 2010. – 488 с. / м. І. Степаненко // Філологічні науки: Збірник наукових праць Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – Полтава, 2010. – Вип. 2. – С. 139 140.

Робота з молодими вченими: На кафедрі української мови та загальної фізики Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка постійно ведеться робота з молодими вченими, діють наукові семінари для аспірантів.

Підготовка майбутніх кандидатур на вибори в Академію наук ВО України: Наступного року буде рекомендовано кандидатуру від регіону на вибори в АН ВО України.

Рекомендовані і надіслані до Президії АН ВО України кращі монографії, підручники, посібники: До Президії АН ВО України в цьому році не були рекомендовані і надіслані кращі монографії, підручники, посібники. У 2010 році акад. м. І. Степаненко удостоєний другої премії за монографію «Літературний простір «Щоденників» Олесь Гончара» (постанова Президії АН ВО України від 17 вересня 2010 р., протокол № 8).

Рекомендовані Президії старших за віком академіків, почесних академіків і молодих перспективних вчених для нагороди і матеріальної допомоги.

У цьому році нікого не було рекомендовано для нагороди і матеріальної допомоги.

Проведення у Вашому регіональному відділенні виїзних засідань Президії АН ВО України або наради керівників наукових центрів і на який час року.

Не проводилися.

Надіслані в Президію наукові статті для опублікування в інформаційному Віснику АН ВО України.

Наукові статті для опублікування в інформаційному Віснику АН ВО України не надсилалися.

Участь у спільних міжнародних проектах, з'їздах, конференціях.

Акад. М.І. Степаненко є учасником міжнародного (Швеція, Данія, Росія) проекту «Цінності. Демократія. Освіта».

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(голова – академік Кобець А.С.)

Основними завданнями науково-дослідної діяльності університету є розвиток фундаментальних, пошукових та прикладних досліджень, зміцнення наукового співробітництва з провідними науковими центрами, виконання держбюджетних і госпдоговірних робіт, науково-виробнича діяльність, впровадження наукових розробок у виробництво. Фундаментальна підготовка створює можливості оперативно реагувати та адаптуватися до постійних змін, що виникають у суспільному житті.

1. Вчені агроуніверситету знаходяться в центрі сучасної аграрної наукової спільноти. Науковці, науково-педагогічні працівники, аспіранти на базі університету підготували та провели 3 міжнародні та 13 державних та регіональних наукових конференцій.

2. В університеті приділяється значна увага пошуку нових та удосконаленню діючих форм організації наукової діяльності. Зокрема кращі інноваційні розробки подаються у вигляді заявок на винахідництво. Університетом у звітному році подано 28 заявки на патенти України, одержано 30 патентів і авторських свідоцтв.

У 2011 році досягнення науковців університету демонструвались на XXIII Міжнародній виставці-ярмарку «АГРО -2011» (м.Київ, 2-5 червня), де були удостоєні двома золотими медалями та 12 дипломами.

Золоту медаль та диплом переможця конкурсу «Кращий вітчизняний товар року - 2011» на всеукраїнській виставковій акції «Барвіста Україна» (м.Київ, 16-19 серпня) одержав університет.

В березні 2010 року «Об'єднана конвенція по питанням культури (United cultural convention) (UCC) Америки нагородила Тімана М.П. Міжнародним

призом Мира (International Peace Prize), а в квітні 2011 року АВІ обрало його Почесним Академіком Американського Біографічного Інституту.

3. Сьогодні 68 аспірантів і 30 здобувачів працюють над кандидатськими та докторськими дисертаціями. Всього за 2011р. захищено 15 дисертацій з них 4 докторських.

4. У 2011 році ректор ДДАУ професор Кобець Анатолій Степанович бере участь у розробці програми по проекту Темпус «Курс по експлуатації і контролю якості продовольчих продуктів з урахуванням Європейського досвіду», який буде розроблятися для магістерської програми (Німеччина, Університет м. Тройсдорф).

Продовження співпраці з науковцями Firat University, місто Elazig, Туреччина, медичний факультет, за темою: «Імунохімічні аспекти впливу ліпоєвої кислоти на нейрони і гліальні клітини за умов окисних ушкоджень ЦНС».

У червні доцент кафедри паразитології та інвазійних хвороб с.-г. тварин Жажарська Надії Миколаївна, з метою стажування в рамках проекту TEMPUS «EU Based Course in Foodstuff Expertise & Quality Control» відвідала Аграрний університет м. Пловдив (Болгарія). А вже 28 серпня по 2 жовтня Надія Миколаївна, прийняла участь у лінгвістичному культурному стажуванні у французькій сім'ї Le Temple 16260 CELLEFROUIN (Франція).

На стажуванні перебувають викладач екологомеліоративного факультету Рудаков Леонід Миколайович та директор Інституту біотехнологій та здоров'я тварин Заярко Олександр Ілліч.

5. Результати розробок вчених агроуніверситету у звітному році відобразилися в 12 монографіях, 336 науково-методичних рекомендаціях, 922 наукових статтей та тез доповідей.

6. У роботі спеціалізованих вчених радах по захисту кандидатських і докторських дисертацій приймають участь професор Кобець Анатолій Степанович. Він є членом експертної ради ДАК України з легкої, харчової промисловості та сільського господарства. Доктор ветеринарних наук, професор Гаврилін Павло Миколайович член спеціалізованої вченої ради Д 27.821.02 з правом прийняття до розгляду та проведення захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) ветеринарних наук зі спеціальності: 16.00.02 – патологія, онкологія і морфологія тварин, при Білоцерківському національному аграрному університеті. Доктори фізико-математичних наук, професор Тіман Майор Пилипович та професор Вакарчук Сергій Борисович – члени спеціалізованої вченої ради К 08.051.06 з правом прийняття до

розгляду та проведення захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата фізико-математичних наук зі спеціальності: 01.01.01 – математичний аналіз при Дніпропетровському національному університеті.

7. Професор Кобець Анатолій Степанович, професор Гаврилін Павло Миколайович, професор Тіман Майор Пилипович та професор Вакарчук Сергій Борисович є керівниками наукових робіт аспірантів, докторантів і здобувачів університету.

Крім академіків АН ВО України науковими керівниками в університеті є 15 професорів, докторів наук і 12 кандидатів наук.

8. Вчені нашого ВУЗу спілкуються, діляться з науковцями інших ВУЗів, виробниками та глядачами телебачення своїми науковими досягненнями. Наприклад, у професора Кобець А.С. відбулось понад шести виступів протягом року, Гаврилін П.М. – два рази був запрошений з виступами до телебачення, Тіман М.П. виступив на телебаченні у січні місяці. Газета «Кадри селу» – значення музею анатомії тварин ДДАУ в профорієнтаційній роботі з учнями шкіл міста та області.

9. На сьогодні в університеті працюють 9 наукових шкіл. Досить інтенсивно поповнюються вони молодими науковцями під керівництвом академіків АН ВО України Кобця А.С, Тімана М.П., Вакарчука С.Б., Гавриліна П.М.

В науково-дослідній роботі прийняли участь студенти, магістри і аспіранти, які об'єднані в 47 наукових гуртках. З них 420 прийняли участь в олімпіадах, конкурсах та наукових конференціях.

За останній рік значно підвищилась активність студентської науки. Найбільш вагомі наукові досягнення студентів ДДАУ відзначено дипломами, грамотами та подяками міжнародних, всеукраїнських та регіональних рівнів.

Протягом останніх двох років Рада молодих вчених ДДАУ займає першість серед вищих навчальних закладів Дніпропетровської області.

10. Надіслана до Президії АН ВО України монографію «Апроксимація та властивості періодичних функцій» (II видання), автором якої є професор Тіман М.П., яка у 2011 році перекладена та видана англійською мовою.

11. У березні 2011 року відбулось засідання Дніпропетровського регіонального відділення АН ВО України.

13. Наукові конференції, які проведені на базі ДДАУ у 2011 році.

За минулий рік проведено п'ять наукових конференцій студентів по різним кваліфікаціям: «Молоді вчені в вирішені актуальних проблем в ветеринарній медицині»; «Проблеми механізації та енергозбереження в агропромисловому комплексі». (24-25 лютого); «Проблеми та перспективи розвитку

сучасного виробництва» (16 березня); Науково-практична конференція за підсумками НДР науковців, науково-педагогічних працівників, аспірантів та студентів агроуніверситету за 2010 рік. (24 березня).

Проведені регіональні конференції: Науково-практична конференція «Сучасний стан, перспективи розвитку та напрям вдосконалення виробництва технічних культур в Дніпропетровській області» (10 лютого); Україна на зламі тисячоліть - 20 років незалежності (1991-2011 рр.). (14 квітня).

Проведені міжнародні конференції: III Международная научно-практическая конференція «Состояние и перспективы производства экологически чистой продукции животноводства в Украине» (7-8 квітня); Науково-практична конференція молодих вчених і студентів «Молоді науковці-аграрники: традиційні й нові аспекти досліджень» (15–18 лютого); Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Аграрна наука XXI століття: реалії та перспективи» (*2-3 березня).

14. Академік Кобець А.С. взяв участь у Міжнародній конференції «Сучасні проблеми землеробської механіки», ДДАУ, м. Дніпропетровськ.

Академік Гаврилін П.М. брав участь у Міжнародній конференції «Морфологія XXI віку», присвячена 100-річчю з дня народження професора Г.О. Гіммельрейха (Київ 17-19 листопада 2010 року).

Академіки Тіман Майор Пилипович та Вакарчук Сергій Борисович взяли участь у трьох міжнародних математичних конференціях (травень – Санкт-Петербург, серпень – Москва Інститут математики РАН ім. Стеклова, червень – Київ Інститут математики НАН України, та ДНУ).

Доцент кафедри фінансів Дуброва Н.П. та проф., декан факультету обліку і фінансів Запара Л.А. у цьому році приймали участь в роботі семінару в м. Новий Сонч (Польща) у Вищій школі бізнесу.

До міста Будва (Чорногорія) 3 ІІ по 17 вересня була відряджена завідувача кафедрою філології Амеліна Світлана Миколаївна, з метою участі у ІV міжнародній науковій конференції «Сучасні досягнення в науці та освіті». Доцент, декан біотехнологічного факультету, Піщан С.Г. та доцент, начальник відділу міжнародних зв'язків Воловик І.А., з метою стажування в рамках проекту TEMPUS «EU Based Course in Foodstuff Expertise & Quality Control», відвідали Університет Парми (Італія).

15. Міжнародна діяльність.

Дніпропетровський аграрний університет є членом міжнародних академій та асоціацій: Американська некомерційна корпорація сприяння фермерському руху та агробізнесу в Україні «УОСА»; Всесвітній консорціум уста-

нов вищої аграрної освіти і досліджень у сільському господарстві; Федерація «Обміну Франція – Україна»; Асоціація «Дружба без кордонів»; Національна Асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України; Асоціація Українських германістів; Асоціація соціологів України «Днепропетровское археологическое общество»; Обласна спілка краєзнавців; Фонд соціального захисту підтримки і допомоги вченим України та членам їх сімей.

За останній рік розширилась географія та форми міжнародної діяльності університету.

1. Міжнародні програми та проекти.

Успішно триває проект TEMPUS «Курс Експертиза та контроль якості продуктів харчування на основі стандартів ЄС». В рамках проекту з 1 вересня 2011 року розпочали навчання 2 магістерські групи, на біотехнологічному факультеті та факультеті ветеринарної медицини.

В березні 2011 на базі нашого університету відбулась Четверта координаційна зустріч по проекту TEMPUS, на якій були присутні члени українського консорціуму університетів та європейські партнери. Представники національного ТЕМПУС-офісу в Україні проводили моніторинг проекту і відзначили високий рівень його виконання і особливо підкреслили роль Науково-дослідного центру Біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК в успішній реалізації проектних цілей.

Продовжується плідна і більше ніж 15-ти річна співпраця нашого університету з Університетом м. Кордова (Іспанія). Минулий рік відзначився важливими подіями. В квітні нас відвідала делегація Університету Кордобі та Міжнародного університету Андалузії на чолі з ректором Хосе Мануель Ролданом. В почесні професори ДДАУ було посвячено Директора школи сільського господарства та лісництва Хосе Гарсія Феррер. Восени 2011 року ми проведемо стажування для двох аспірантів з Університету Кордобі, а двоє наших аспірантів пройдуть аналогічне стажування в Іспанії.

Серед досягнень минулого року – підписана угода про співпрацю з Університетом штату Гойяс (Бразилія) та подані спільно з канадськими партнерами заявки на здобуття міжнародних грантів. Налагоджено партнерські відносини з Вищою школою бізнесу – Національного університету Луїса (м. Новий Сонч, Польща).

Продовжується співпраця з нашими французькими партнерами – Федерацією обмінів Франція-Україна та ISFRADA. Це дає нашим студентам та викладачам можливість проходити мовні та професійні стажування у Франції, а також продовжувати навчання і здобувати європейський диплом.

2. Навчання іноземних студентів та стажування викладачів.

В 2011 році активізувалась робота по залученню на навчання іноземних студентів. На даний момент в ДДАУ навчається троє іноземців: ветеринарна медицина – двоє студентів (1 курс - Туніс, 4 курс - Молдова), агрономічний факультет – студентка з Азейбарджану. Крім того надійшли заявки на вступ до аспірантури від студентів з Алжиру, Іраку. Є також певна зацікавленість в проведенні короткострокових стажувань на базі НДЦ Біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК.

В планах на наступний рік – відкриття підготовчого відділення для іноземних студентів.

3. Закордонна практика студентів.

У 2010-11 н.р. закордонну практику пройшли 33 студенти денного відділення. 12 осіб проходили стажування в Польщі на підприємствах «Агро-Сад» та «Сад-Поль». 10 студентів, які вивчали німецьку мову, провели літню практику у фермерських господарствах Швейцарії. Ще 10 студентів завдяки Федерації Обмінів Франція-Україна підвищили рівень володіння французькою мовою, проживаючи в родинях фермерів Франції. А студент факультету обліку та фінансів Гуржій Ігор проходив у Франції переддипломну практику. Великий внесок в мовну підготовку наших студентів здійснює кафедра філології на чолі з проф. Амеліною С.М.

Міжнародна діяльність буде залишатись і надалі пріоритетним напрямком розвитку, який забезпечить конкурентоздатність нашого університету.

16. За плідну діяльність за декілька років і особливо у 2011 році регіональне відділення рекомендує нагородити ректора ДДАУ професора Кобця Анатолія Степановича вищою нагородою АН ВО України.

17. Регіональне відділення рекомендує обрати у 2011 році академіком по відділенню економіки доктора економічних наук Вініченка І.І.

КРИМСЬКЕ РЕГІОНАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ

(голова - академік Пикалюк В.С.)

ДУ «Кримського державного медичного університету імені С.І. Георгієвського», зав. кафедри нормальної анатомії.

- Тематика та короткий зміст наукових досліджень

1. Вікові морфофункціональні особливості окремих органів і систем під впливом гравітаційних перевантажень та різних методів їх корекції.

2. Онтогенетичні особливості морфофункціональних характеристик і регенераторних потенцій різних органів і систем при введенні ксеногенної спинномозкової рідини.

3. Система стовбурових клітин.

Впровадження результатів досліджень у виробництво (коли, куди, ефективність) 4 нововведення за патентами - «Реєстр галузевих нововведень»: Спосіб бальзамування анатомічних препаратів. Реєстр. 138/32/10.// Патент на корисну модель №39660 від 10.03.2009, Україна, МПК А61К 35/00. Спосіб бальзамування анатомічних препаратів / Пикалюк В.С., Шадуро Д.В. - заявка № И200804002. Спосіб діагностики алкогольної нефропатії. Реєстр. 139/32/10 // Патент на корисну модель № 40919, Україна, МІЖ (2009) А61К 35/00. 27.04.2009. Спосіб діагностики алкогольної нефропатії / Сатаєва Т.П., Лазарев К.Л., Колбасін П.М, Пикалюк В.С. Спосіб корекції несприятливої дії гравітаційних перевантажень препаратом «Ліпофлавіон» в експерименті. Реєстр. 140/32/10.//Патент на корисну модель № 37164, Україна, МІЖ. А61В 5/145. Спосіб корекції несприятливої дії гравітаційних перевантажень препаратом «Ліпофлавіон» в експерименті / Пикалюк В.С, Мороз Г.О., Кутя С.А., Корнева О.І. - Заявка № и200804002. Спосіб реабілітації хворих після нефректомії. Реєстр. 142/32/10.// Патент на корисну модель № 46420 від 25.12.2009 р. Спосіб реабілітації хворих після нефректомії/ Сатаєва Т.П., Лазарев К.Л., Ніколаєнко О.М., Колбасін П.М., Пикалюк В.С.

22 акта впровадження результатів наукових досліджень в практику лікувальних, освітніх та наукових установ України.

Отримано 2 позитивні рішення на патенти: Шадуро Д. В., Пикалюк В. С. Спосіб виготовлення корозійних анатомічних препаратів / Патент №и201109997 від 12.08.2011.; Пикалюк В. С, Шаймарданова Л. Р, Ткач В. В. та ін. Спосіб отримання нативного біологічного препарату ліквору / Патент № и201106266. Висновок про видачу патенту на корисну модель від 03.10.2011

Отримав золоту медаль на VII міжнародному салоні винаходів нових технологій «Новий час» - Севастополь, 2011; Гран-прі на міжнародному конкурсі науково-популярних фільмів - Кінолітопис -2011 (Київ).

Брав участь у роботі 7 наукових конференцій: Міжнародні конгреси -1; V міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції розвитку медицини. ветеринарії та фармакології» (Одеса-Лондон, 26 травня - 2 червня 2011 р.); Всеукраїнські науково-практичні конференції – 6: 1. V з'їзд Українського біофізичного товариства (Луцьк-Світязь, 22-25 червня 2011); 2. Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми сучасної морфології», присвячена 75 річниці

з дня народження проф. м. С. Скрипнікова (Полтава, 19-20 травня 2011 р.); 3. Науково-практична конференція «Морфологічні аспекти мікроциркуляції в нормі та патології» (Тернопіль, 17-18 червня 2011 р.); 4. III Всеукраїнська науково-практична конференція «Морфологія людини та тварин» (Миколаїв, 19-20 вересня 2011 р.); 5. Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми та перспективи інноваційного розвитку економіки» (Київ-Сімферополь-Алушта, 15-16 вересня 2011 р.); 6. Науково-практична конференція «Сучасні засоби дослідження в морфології», присвячена 80-річчю з дня народження проф. В. Г. Ковешнікова (Луганськ, 9-11 листопада 2011 р.)

Міжнародне наукове співробітництво: Університет Віттен/Хердекке, Німеччина (проф. Арнольд Вольфганг); Військово-медична академія, кафедра нормальної анатомії, м. Санкт-Петербург (проф. І. А. Гайворонський);

Воєнний інститут фізичної культури, міжнародний морфологічний центр, м. Санкт-Петербург (доц. Д. А. Сторчак);

Міжвідомчий науково-дослідний центр біомедичних технологій, м. Москва (акад. Д. І. Денисов-Нікольський, проф. А. А. Докторов, І. В. Матвейчук); Інститут медико-біологічних проблем РАН, м. Москва (акад. В. С. Оганов); МДУ ім. М. В. Ломоносова, геологічний факультет (проф. В. Н. Соколов); Інститут анатомії Лейпцігського університету, Німеччина (проф. Катаріна Спанел-Бороуєцька); Інститут анатомії Любекського університету, Німеччина (проф. Вольфганг Кюнель).

Підготовка наукових кадрів (кандидатів і докторів наук).

Захищено 1 кандидатська дисертація, 1 докторська дисертація.

Видання (посібники, монографії, статті) – навчальні посібники - 4 (в т.ч. 2 з грифом МОН України): 1. Пикалюк В. С., Мороз Г. А., Кирсанова Н. В., Новосельская Н. А., Верченко И. В., Кутя С. А., Свербилова Т. Л. Нервная система и органы чувств: учебное пособие для студ. мед. вузов III — IV уровня аккредитации. - изд. третье, исправ., доп. - Симферополь, 2011. - 258 с.; 2. Пикалюк В. С., Новосельская Н. А., Кутя С. А., Верченко И. А., Свербилова Т. Л., Яровая О. Я. Спланхнология. Анатомия сердечно-сосудистой системы: учебное пособие для студ. мед. вузов III - IV уровня аккредитации. - изд. третье, исправ., доп. - Симферополь, 2011. - 252 с.; 3. Збірник ситуаційних задач з анатомії людини для самостійної підготовки студентів 1-3 курсів мед. ВНЗ III — IV рівня акредитації до державного тестового ліцензійного іспиту «КРОК-1»/ За ред. В. С. Пикалюка, В. Г. Ковешнікова, В. В. Сікори. - Симферополь, 2011. - 448 с.; 4. Ковешніков В. Г.,

Сікоро В. З., Пикалюк В. С. та ін. Анатомія грудей: навчальний посібник.- Суми, 2011. - 176 с.

- **монографії - 3:** 1. Пикалюк В. С, Османов Ю. А. Філо-, онтогенез органів і систем людини. -Сімферополь: Доля, 2011.- 312 с.; 2. Пикалюк В. С, Шкуренко В. П., Зайченко А. И., Кутя С. А., Бессалова Е. Ю., Яровая О. Я., Гафарова Є. А. Страницы истории кафедры нормальной анатомии человека КГМУ в лицах и судьбах. - Симферополь, 2011. - 192 С.; 3. Пикалюк В. С, Шкуренко В. П, До 120-річчя з дня народження першого завідувача кафедри нормальної анатомії КМІ, доктора медичних наук, проф. В. В. Бобіна / Бу-кет. - Сімферополь, 2011, - 8 с.

- **статті -17:** 1. Пикалюк В. С, Бессалова Е. Ю. Мемориальная комната-музей профессора Бобина В. В. // Асклепий. - 2010. - Т.13, №1. - С. 88-97; 2. Плеханова К. А., Мостовой С. О., Пикалюк В. С, Белкина Ю. В. Адаптивные возможности регенератов нижних челюстей нелинейных белых крыс 1 и 4 поколений, родившихся от самок, подверженных свинцовой интоксикации, и испытывавших на протяжении жизни отравление ацетатом свинца // Укр. морф, альманах.- 2010. - №3. - С. 98-103; 3. Пикалюк В. С, Кутя С. А., Щадуро Д. В. Модификация методики гистологического исследования костной ткани // Морфология.- 2010. - Т. IV, №2. - С. 72-76; 4. Пикалюк В. С, Петровский В. В. Морфофункциональные параметры лимфатических сосудов нервных структур пояснично-крестцовой области // Тавр. медико-биол. вестник.-2010. -№4, т. 13.-С. 126-130; 5. Пикалюк В. С, Кутя С. А. III Всеукраїнський симпозиум з міжнародною участю «Морфогенез органів і тканин під впливом екзогенних факторів»(Алушта, 2010)//Клін. анатомія та опер. хірургія, -т.9, №4. -2010. - С. 99-101; 6. Шаймарданова Л.Р., Пикалюк В. С. Перспективи дослідження взаємодії «взрослих» стоволових клітин // Тавр, мед.-биол. вестник. - т. 14, №1. - 2011. - С. 169-172; 7. Пикалюк В.С., Петровский В.В. Особенности топографических взаимоотношений сосудистого русла и нервных сомато-вегетативных структур пояснично-крестцовой области //Тавр, мед.-биол. вестник.-Т. 14, №1.-2011. - С. 106-109; 8. Кутя С. А., Пикалюк В. С, Верченко И. А., Кодиров м. М. Возрастные особенности микроархитектоники губчатого вещества позвонков крыс при действии гравитационных перегрузок // Вісник проблем біології і медицини. - Вип. 2,Т.2.-20П.-С. 157-160; 9. Мостовой С. О., Плеханова К. А., Пикалюк В. С. Исследование изменений формы и процессов роста нижней челюсти методами геометрической морфометрии при смоделированных переломах

у лабораторних белых крыс 1, 4 поколений, получавших на протяжении всей жизни интоксикацию ацетатом свинца // Вісник проблем біології і медицини.-Вип. 2, т. 2. -2011. - С. 191-195; 10. Пикалюк С. В., Кутя С. А., Верченко І. А., Сила І. М., Александрова В. Є. До питання про механізм впливу гравітаційних перевантажень кістки // Мат-ли н.- практ. конф. «Морфологічні аспекти мікроциркуляції в нормі та патології». – Тернопіль, 2011.-С. 191-192; 11. Moroz G.A., Kutya S.A., Pikalyuk V.S., Kriventsov M.A. Some tissue metabolism markers content in blood serum of the immature rats under influence of gravitational overload and glutargine use // London-Odessa, 26.05-02.06.2011. – V International Research and Practice Conferense «Modern trends in medicine, veterinary science and pharmacology development». – P. 29-31; 12. Пикалюк В. С, Рамский Р. С, Баркетова Д. А. Оптимизация рентгеноденситометрии плечевой кости, как объекта внутрикостной имплантации // Мат-лы н.-практ. конф. «Морфологічні аспекти мікроциркуляції в нормі та патології». - Тернопіль, 2011. - С. 127-128; 13. Петровский В. В., Пикалюк В. С. Топография регионарных лимфатических сосудов и узлов иервных образований пояснично-крестцовой области и формирование магистральных путей оттока лимфы // Крымский журнал экспериментальной и клинической медицины. - 2011.-Т. 1,№1. - С. 102-105; 14. Киселев В.В., Пикалюк В.С, Варочкин К.В., Ткач В.В.(мл). Эффект парентерального введения ксеногенной спинномозговой жидкости при экспериментально смоделированном гипокортицизме у белых крыс // Вісник проблем біології і медицини. - 2011. - в.3, т.1 (87). - С. 80-83; 15. Шадуро Д. В., Пикалюк В. С. Развитие инновационных методик в морфологии // Проблемы и перспективы инновационного развития экономики. М-лы XVI междунар. н.-пр. конф. Киев - Симферополь-Алушта. - 2011. - С. 357-361; 16. Шаймарданова Л. Р. , Пикалюк В. С. Гистоморфологические изменения костного мозга бедренных костей крыс при воздействии ксеногенной спинномозговой жидкости в различных возрастных группах // Вісник Сумського держ. ун-ту. - Серія Медицина.- №1, 2011. - С. 40-46; 17. Пикалюк В.С. Залоблений у життя, анатомію і... своїх учнів // Клінічна анатомія та оперативна хірургія. -Т. 10, №3. -2011. - С. 83-85.

Виступи у ЗМІ (де, коли, тематика): 6 публікацій у всеукраїнських газетах «Ваше здоров'я», «День», «Кримська світлиця» (актуальні питання освіти, науки, охорони здоров'я).

Додаткова інформація: Заступник голови спеціальної вченої ради Д.52.600.02 (Сімферополь) Експерт ВАКУ

ПІВДЕННИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
(голова – академік Смигтина В.А.)

1. *Проведення наукових конференцій, семінарів, симпозіумів, з'їздів, в т.ч. молодих вчених, аспірантів.*

За участю академіків Південного регіонального відділення АН ВО України або під їх безпосереднім керівництвом проведено конференцій і т.п. – 33 (21 міжнародний захід), у т.ч. – 11 молодих вчених і аспірантів.

2. *Відкриття, винаходи, державні та іменні премії, авторські свідоцтва, патенти, гранти, отримані в Україні та за кордоном.*

Патенти на: винахід – 3, корисну модель – 6.

3. *Захист докторських та кандидатських дисертацій.*

Захист докторських – 4 і кандидатських – 9 дисертацій.

4. *Стажування за кордоном.* Стажування за кордоном – 8.

5. *Видавнича діяльність: підручники, посібники, монографії, рекомендації виробництву, статті в наукових збірниках і журналах.*

Підручників – 3, посібників – 10, монографій – 2, статей – 42.

6. *Участь у роботі спеціалізованих вчених рад по захисту кандидатських і докторських дисертацій.* Участь у спец. Радах – 12 осіб.

7. *Керівництво аспірантами, докторантами, здобувачами.*

Аспірантів – 28, докторантів – 4, здобувачів – 2.

8. *Виступи по радіо, телебаченню про досягнення вчених регіонального відділення.* Виступів – 12.

9. *Робота з молодими вченими:* 5 конференцій молодих вчених; 1 літня школа молодих вчених; 5 нагород молодих вчених всеукраїнського рівня.

10. *Підготовка майбутніх кандидатур на вибори в Академію наук ВО України:* 2 кандидатури: проф. Ваксман Ю.Ф. – декан фізичного факультету ОНУ; проф. Воробієнко П.П. – ректор Одеської НАЗ.

11. *Рекомендовані і надіслані до Президії АН ВО України краці монографії, підручники, посібники:* В.А. Смигтина Физики-химические явления на поверхности полупроводников. Пленки селенида и сульфида кадмия. – Одесса: Астропринт, 2008. – 368 с.

12. *Рекомендовані Президії старших за віком академіків, почесних академіків і молодих перспективних членів для нагороди і матеріальної допомоги.*

13. *Проведення у Вашому регіональному відділенні виїзних засідань Президії АН ВО України або надати керівників наукових центрів і на який час року.*

12.10.2011 р. виїзне засідання під керівництвом Президента АН ВО академіка Дубини М.І. та з участю віце-президента акад. Рудика С.К.

14. Надіслані в Президію наукові статті для опублікування в інформаційному віснику АН ВО України. Надіслані – 1.

15. Участь у спільних міжнародних проектах, з'їздах, конференціях, симпозиумах, конгресах. 20 доповідей.

16. Членство у зарубіжних академіях та асоціаціях.

7 осіб. У 2011 р. акад. Сминтина В.А. обраний Почесним членом міжнародного комітету «EURUSENSOR»

ЗАХІДНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР

(голова – академік Кирилів Я.І.)

За звітний період у навчальних та наукових установах Західного відділення Академії наук вищої освіти України проведено 135 наукових конференцій, семінарів та симпозиумів в тому числі 37 конференцій молодих вчених та аспірантів. За матеріалами конференцій, симпозиумів і семінарів видано 198 збірників наукових праць та тез наукових конференцій, загальним обсягом 3879 друкованих аркушів.

Академіками західного відділення та під їх керівництвом подано 87 заявок на винаходи та корисні моделі та отримано 99 патентів на винаходи та корисні моделі: в тому числі 45 патентів на винаходи та корисні моделі впроваджені у виробництво із загальним економічним ефектом 27 млн. 499 тисяч грн.

Під керівництвом академіків Західного відділення виконувалося 12 міжнародних грантів.

Протягом звітного року академіками Західного відділення виконувалося 137 наукових тематик із загальним обсягом фінансування 5,378 млн. гривень з різних джерел в тому числі бюджетні, та госпдоговірні тематики.

За 2011 рік захищено 17 докторських та 87 кандидатських дисертацій, де консультантами та керівниками були академіки Західного відділення.

Значна частина академіків побувала за кордоном з метою стажування та участі у Міжнародних наукових конференціях. Зокрема було здійснено 111 виїздів за кордон з метою участі у конференціях, 59 - з метою стажування, 88 - з метою виконання спільних наукових досліджень та 56 - з метою читання лекцій.

За звітний період видано 109 підручників, посібників та довідників загальним обсягом 2139 друкованих аркушів. Опубліковано 2759 статей в наукових збірниках та журналах, в тому числі 211 - у зарубіжних виданнях та матеріалах конференції.

Академіки відділення беруть участь у роботі 89 спеціалізованих вчених рад з захисту докторських та кандидатських дисертацій.

Академіки відділення керують роботою 232 аспірантів та консультують 37 докторантів.

Протягом 2011 року 29 академіків відділення виступили по телебаченню та 22 - по радіо про наукові досягнення та можливість їх використання у народному господарстві.

ПРИДНІПРОВСЬКИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР (голова – академік Поляков М.В)

За звітний період було проведено два засідання президії Дніпропетровського центру, на яких основними питаннями були питання сплати колективних членських внесків та членських внесків академіками АН ВО України, налагодження роботи центру, встановлення більш тісних зв'язків та взаємовідносин між академіками АН ВО України, що територіально входять до складу Дніпропетровського наукового центру АН ВО України, з Президією АН ВО України тощо.

Як завжди діяльність Дніпропетровського наукового центру містила такі види діяльності, як наукова, науково-організаційна діяльність та видавнича діяльність. Практично всі академіки ведуть підготовку кадрів вищої кваліфікації – кандидатів або докторів наук. Причому й у звітному році під їхнім керівництвом захищена низка дисертацій, зокрема аспірантами В.П. Моторного, С. Б. Вакарчука, Л.І. Зеленської, П. м. Гавриліна, В. І. Большакова, В.З. Куцовой, Г. Г. Кривчика, І.М. Спиридонової, В. В. Іваненка, В. І. Большакова та інших. Відмітимо також, що академіки АН ВО України є також консультантами докторантів, зокрема, академіки В.В. Скалозуб, В.З. Куцова, В.В. Іваненко, Л.І. Зеленська, М.П. Тіман, С.Б. Вакарчук, І.М. Спиридонова, В.С. Савчук та інші. За консультування академіка В.З. Куцовой захищена докторська дисертація.

Всі академіки центру є членами однієї або двох спеціалізованих вчених рад з захисту кандидатських і докторських дисертацій, як впри ВНЗ України, так і при інститутах НАН України. Деякі з них керують такими радами. Так, академік м. В. Поляков керує двома спеціалізованими вченими радами з технічних наук, академік В. В. Іваненко – голова спецради з історичних наук, академік В. П. Моторний керує спеціалізованою вченою радою з захисту дисертацій за спеціальністю 01.01.01 – «Математичний аналіз», акад. В.В. Скалозуб керує докторською радою ДФ08.01.02.

Академіки активно залучаються і до праці в різноманітних експертних радах, науково-методичних й інших радах на рівні міністерств та відомств. Зокрема академіки А. С. Кобець є членом експертної рад ДАК України з лег-

кої, харчової промисловості та сільського господарства; академік В.В. Скалозуб є членом експертної ради з загальної фізики МОН України) та членом ДАК Міносвіти і науки України тощо, академік Л.І. Зеленська – член міжвідомчої науково-методичної ради з питань географічних назв при Державній службі геодезії, картографії та кадастру (м. Київ).

Академіки М.В. Поляков, М.М. Дронь, В. В. Іваненко, В.З. Куцова, Г.Г. Кривчик, І.М. Спиридонова, В.В. Скалозуб, В.С. Савчук, М.П. Тіман, О.О. Кочубей, В.О. Горпинич та інші представляли відгуки на дисертаційні роботи., виступали неодноразово у якості офіційних опонентів. Особливо відмітимо значну діяльність в цьому напрямі академіка В.З. Куцовой, яка за звітний рік надала майже півтора десятка відгуків на автореферати дисертаційних работ.

Члени Дніпропетровського наукового центру приймають також активну участь у роботі редколегій фахових часописів, що видаються як у регіоні, так і в інших містах України, зокрема в Києві. Так, академік В.В. Скалозуб є головним редактором фахового Вісника ДНУ «Фізика, радіоелектроніка», академік В. П. Моторний – головний редактор фахового Вісника ДНУ «Математика», академік В.С. Савчук, заступник головного редактора фахового Вісника ДНУ «Історія і філософія науки і техніки», академік Л.І. Зеленська тощо. Практично всі академіки Дніпропетровського центру є членами редколегії відповідних фахових видань. Перерахувати ці видання неможливо, бо в цілому це десятки фахових видань з різних напрямів наукового знання.

Відзначимо, що Дніпропетровський національний університет імені Олесь Гончара видає фаховий Вісник ДНУ за 17 напрямками наук. В кожному з яких до складу редколегії входять і академіки АН ВО України.

У Дніпропетровську, як і в попередньому р., під керівництвом академіків АН ВО України продовжували активно працювати наукові семінари з різноманітних питань науки і техніки. Серед них і такі відомі серед науковців семінари як семінар міжвузівський науковий семінар з історії і філософії науки і техніки (керівник – академік В.С. Савчук), міжвузівський науковий семінар з проблем теорії наближень (керівники – академік В.П. Моторний та академік В.Ф. Бабенко), науковий семінар «Сучасні проблеми аналітичної хімії» (керівник – академік Ф.О. Чміленко) та інші.

Надзвичайно високою була участь академіків у низці міжнародних конференцій та всеукраїнських конференцій. Перелічити їх неможливо в силу їх значної кількості. Серед лідерів за публікаціями – академіки М.В. Поляков, В.В. Іваненко, В.З. Куцова, Г.Г. Кривчик, І.М. Спиридонова, В.В. Скалозуб, В.С. Савчук, Л.І. Зеленська, П.П. Гаврилін, В.П. Моторний, В.Ф. Бабенко, С.Б. Вакарчук. Зросла кількість публікацій академіків АН ВО України у між-

народних журналах. В першу чергу, це академіки В.В. Скалозуб, М.П. Тіман, В.Б. Вакарчук, В.П. Моторний, В.З. Куцова та інші.

За звітний період видана низка навчальних посібників та підручників. Зокрема навчальні посібники та підручники з грифом Міносвіти і науки, молоді і спорту: «Сучасна аналітична хімія: електрохімічні методи» (академік Ф.О. Чміленко, І.В. Коробова); «Динамічне проектування ракет» (академік М.В. Поляков зі співавторами: Й.М. Ігдалов, Л.Д. Кучма, Ю.Д. Шептун), Класична електродинаміка (академік В.В. Скалозуб та О.В. Гулов), Класична макроскопічна електродинаміка (академік В.В. Скалозуб та О.В. Гулов), «Третя задача зовнішньої балістики» (академік М.М. Дронь, у співавторстві), навчальні посібники та підручники: «Україна в міжнародних організаціях» та «Порівняльний аналіз державного управління та місцевого самоврядування в країнах Євросоюзу та Україні» (академік Г.Г. Кривчик, у співавторстві), «Сучасні методи підвищення якості матеріалів» (академік Н.Є. Калініна). Видано низку монографій: «Динамическое проектирование ракет» (академік М.В. Поляков, у співавторстві) «Аппроксимация и свойства периодических функций» англійською мовою (акад. М.П. Тіман), «Балістичне забезпечення пусків ракет-носіїв» (акад. М.М. Дронь, у співавторстві), «Стабільність композиційних матеріалів» (акад. І.М. Спиридонова, А.Д. Панасюк, О.В. Сухова, О.П. Уманський), «Теория аппроксимации и гармонический анализ» (академік В.П. Моторний), колективна монографія в Росії «О научных исследованиях и научных школах. Евразийское пространство» (члени авторського колективу – академіки М.В. Поляков та М.М. Дронь). Академіки були авторами-упорядниками, науковими редакторами тощо низки інших книг, зокрема: «Думки, підказані серцем. Роздуми про виховання сучасної студентської молоді» (академік В.В. Іваненко та Н.П. Олійник), «Хто людство розумом перевершив. Про почесних докторів ДНУ» (академік В.В. Іваненко та І.С. Попова), «Флагман космічної освіти, або «Секретний підрозділ-2»» (академіки М.В. Поляков – голова редколегії, В.В. Іваненко – науковий редактор, В.С. Савчук – автор-упорядник),

Відмітимо також загальне зростання участі у різноманітних міжнародних форумах: міжнародні круглі столи, школи-семінари, конференції, конгреси тощо. Зокрема, академік В.В. Скалозуб прийняв участь у роботі міжнародної школи-семінару «Проблеми фундаментальної фізики» (Білорусь), академік Л.І. Зеленська – у Міжнародному науковому Конгресі «Глобалістика-2011» (Москва), академік В.С. Савчук- у роботі міжнародного конгресу з історії науки (Барселона, Іспанія) і т ін.. Академік В.Ф. Бабенко у звітному році зробив 20 доповідей на міжнародних конференціях і конгресах.

Значних успіхів досягли академіки ВО України, що працюють у Придніпровському регіоні – фахівці в галузі фізико-технічних проблем матеріалознавства. Академіки М.В. Поляков, В.З. Куцова, М.М. Дронь, І.М. Спиридонова отримали у звітному періоді патенти на винаходи.

ВНЗ, в яких працюють академіки АН ВО України, є провідними в у своїх галузях, що підтверджується значною кількістю конференцій, наукових шкіл й інших наукових форумів, проведених ними. В усіх цих конференціях активну участь приймали й академіки, що працюють у Придніпровському центрі АН ВО України. Досить часто вони були в числі їх організаторів. В першу чергу це академіки М.В. Поляков, В.І. Большаков, В.В. Скалозуб, П.М. Гаврилін, В.С. Савчук, П.М. Тіман, В.Ф. Бабенко, В.В. Іваненко та інші. Зокрема, академік В.В. Скалозуб був ініціатором й організатором проведення 3-ої міжнародної школи-семінару «Нова фізика і квантова хромодинаміка в екстремальних зовнішніх умовах», 02 – 06 травня, 2011 р., Дніпропетровськ, ДНУ. Координатором напрямку «Наноматеріали і технології» міжнародної науково-практичної конференції «Людина і космос» була академік Н.Є. Калініна, а академік В.С. Савчук був координатором напрямку історія ракетно-космічної техніки та авіації на конференції «Дніпровська орбіта». Більшість академіків Придніпровського центру АН ВО України на багатьох конференціях є членами оргкомітетів та керівниками відповідних секцій.

Академіки Придніпровського центру працюють за багатьма держбюджетними науковими темами. Серед них: «Наноматеріали і технології» (академіки Н.Є. Калініна, А.Ф. Санін), «Розробка новітньої технології феритного (теплого) прокатування особливотонколистової низьковуглецевої сталі для холодної штамповки або глибокої витяжки» за бюджетною програмою «Прикладні дослідження і розробки за напрямками науково-технічної діяльності вищих навчальних закладів та наукових установ» (КПКВ 2201040) (академік В.З. Куцова, науковий керівник), академік В.П. Моторний керував НДР № 1-160-08 «Збіжність рядів Фур'є у просторах інтегрованих функцій», академік В.Ф. Бабенко продовжував дослідження за темами «Екстремальні задачі теорії апроксимації функцій однієї та багатьох змінних» та «Деякі аспекти прогнозування соціально-економічної стійкості суспільства», академік Л.І. Зеленська – науковий керівник д/т 2-233-10 «Наукові засади підвищення туристичного іміджу регіонів України до Євро-2012», в 2011 році підготовлені остаточний звіт та інноваційний проект. Академік І.М. Спиридонова керує д/б темою «Нові високоефективні матеріали з мікрокристалічним і квазікристалічним зміцненням та методи регулювання їх

властивостей», Тема передбачає такі напрями досліджень: утворення нових сплавів та матеріалів з квазікристалічною будовою. Виникнення розчинів змішаного типу, фазові та структурні перетворення, властивості мікро- та нанокристалічних структур. Нові технології отримання екстремальних властивостей. Нові технології та матеріали. Дослідження проводяться вперше. Рівень – міжнародний. Результати впроваджуються на Агрегатному заводі ЗАТ «Геркулес». Матеріали демонструвалися на промисловій виставці.

Плідно розвивалася співпраця з установами НАН України та іншими науковими організаціями. Академік Н.Є. Калініна виконує 4 договори про творчу співдружність з ННЦХФТІ (Харків), НМетАУ, КБ «Південне». Так, академік В.П. Моторний виконує за сумісництвом обов'язки завідувача лабораторії «Оптимізація наблизень многочленами та сплайнами» в інституті прикладної математики і механіки НАН України, академік Ф.О. Чмиленко входить до складу бюро Наукової ради НАН України за спеціальністю «Аналітична хімія». Значна кількість академіків працює в спеціалізованих вчених радах з захисту дисертацій при установах НАН України. Співпрацюють академіки Придніпровського центру АН ВО України й з країнами СНД. Академік С. Б. Вакарчук плідно співпрацює з науковими установами Республіки Таджикистан.

Фактично усі академіки, що відносяться до Придніпровського центру АН ВО України, плідно співпрацюють з закордонними науковцями та науковими центрами, приймають участь у багатьох міжнародних проектах. Вони у багатьох випадках виступають й координаторами міжнародних проектів, зокрема академіки М.В. Поляков, В.В. Скалозуб, А.С. Кобець, П.М. Гаврилін, В.В. Іваненко, В.І. Большаков та інші. Академік В.В. Скалозуб здійснює сумісний проект «Границя знизу на напруженість магнітного поля у ранньому всесвіті», грант Європейського фонду фундаментальних досліджень, програма КАЗЕ-МІР, (співвиконавець – проф. Емілої Елізалде, Інститут теоретичної фізики і космології, університет Барселони, Барселона, Іспанія). Академік М.В. Поляков задіяний у міжнародному проекті «Реформування освітніх програм у сфері космічних технологій у республіках Казахстан, Росія, Україна». Академіки М.В. Поляков, О.О. Кочубей, В.С. Савчук, приймають участь у міжнародному проекті «Темпус-IV» за напрямом «Мережева взаємодія університетів – партнерів у реалізації багаторівневої системи підготовки та підвищення кваліфікації спеціалістів у галузі освітнього менеджменту». У цьому проекті приймає участь консорціум з 11 університетів-партнерів 6 європейських країн. Академік А.С. Кобець приймає участь у розробці програми за проектом «Темпус» «Курс по експлуатації якості продовольчих продуктів з урахуванням європей-

ського досвіду», який розробляється для магістерської програми спільно з університетом М. Тройсдорф (Німеччина).

Академіки Придніпровського наукового центру АН ВО України багато уваги приділяють громадській роботі, керують відділеннями українських наукових товариств у регіоні: академік Л.І. Зеленська – голова Дніпропетровського відділу Українського Географічного Товариства, академік В.С. Савчук – голова Дніпропетровського відділу Українського товариств істориків науки, академік, академік А.Ф. Санін продовжує активну діяльність в якості голови місцевого осередку українського матеріалознавчого товариства. До складу цього осередку входять й академіки АН ВО України, зокрема В.З. Куцова та І.М. Спиридонова. Голова обласної секції з географічного краєзнавства МАН є академік Л.І. Зеленська.

Виступають на телебаченні, друкуються у місцевих періодичних виданнях м. В. Поляков, В. І. Большаков, П.М. Гаврилін, В. В. Скалозуб, В. С. Савчук, М.П. Тіман, А. С. Кобець, В. В. Скалозуб та інші академіки. Зокрема, неодноразовим були виступи по телебаченню та інших ЗМІ академіків М.В. Полякова, В.І. Большакова, А.С. Кобця, П.М. Гавриліна, М.П. Тімана, В.С. Савчука та інших.

Багато уваги у звітному періоді академіки центру приділяли роботі з обдарованою молоддю. Вони брали участь в організації різноманітних молодіжних, студентських наукових конференцій, готували студентів до участі в різноманітних наукових конкурсах тощо. У Дніпропетровському національному університеті була проведена XII міжнародна молодіжна науково-практична конференція «Людина і Космос», яка є вже традиційною. Академік В.В. Скалозуб є членом експертної ради конкурсу «Молоді вчені – Дніпропетровщині» Облдержадміністрації Дніпропетровської області. Академік Л.І. Зеленська була в звітному році членом журі Всеукраїнської студентської олімпіади з географії (Переяслав-Хмельницький) та двічі експертом-консультантом: Всеукраїнської олімпіади з географії серед школярів (Херсон) та Всеукраїнського турніру з географії серед школярів (Івано-Франківськ).

Членом оргкомітету 7 Всеукраїнської конференції молодих учених та аспірантів з сучасних проблем хімії та координатором секції «Хімічні технології в ракетній техніці XI міжнародної конференції «Людина і космос»» був у звітному періоді академік Ф.О. Чміленко.

Студентами та аспірантами отримана значна кількість нагород різного рівня, за дослідження, виконані у тому числі й під керівництвом академіків АН ВО України П.М. Гавриліна, В.З. Куцовой, Л.І. Зеленської, І.М. Спиридонової,

А.С. Кобця, В.І. Большакова, Н.Є. Калініної, опублікована низка статей та тез на наукових конференціях. Зокрема, виконані під керівництвом академіка В.З. Куцовой студентські праці отримали дві нагороди, опубліковано 5 статей та тез студентів, що працювали під керівництвом академіка Л.І. Зеленської, співавторами тез і статей є студенти. Що працюють під керівництвом академіка І.М. Спиридонової. На науково-практичній конференції «Людина і Космос» були представлені 10 доповідей, співавторами яких були студенти з студентського наукового гуртка академіка Н.Є. Калініної. Три з них отримали нагороди. Особливо треба відзначити академіка Ф.О. Чміленка. Він є науковим керівником студентського гуртка, який працює за напрямом «Сучасні наукові проблеми аналітичної хімії». Студенти та молоді вчені, які працюють під його керівництвом, за звітний рік опублікували самій у співавторстві 8 статей та 24 тези доповідей. Крім того, у ДДАУ була проведена конференція молодих вчених і студентів «Молоді науковці-аграрники» традиційні й нові аспекти досліджень» за участю академіків АН ВО України.

Мали академіки Придніпровського центру АН ВО України і нагороди за звітний період. Академік В.П. Моторний відзначений премією імені М.О. Лаврентьева за цикл робіт «Математичні методи аналізу, теорії апроксимації та топології в математичній фізиці». Академіки М.В. Поляков та В.С. Савчук відзначені Грамотою фонду вчених Дніпропетровська за кращу монографію, академіку М.В. Полякову присвоєно звання «Почесний доктор Харківського національного університету «ХАІ» та його обрано академіком Міжнародної академії астронавтики, академік М.П. Тіман обраний Почесним академіком Американського біографічного інституту та нагороджений Міжнародним призом Миру організацією «Міжнародна конвенція з питань культури» Відзначений Почесною грамотою міністерства аграрної політики та продовольства України В.С. Савчук. Почесну грамоту обласної державної адміністрації отримала академік Н.Є. Калініна.

Придніпровський центр також працював над питаннями відзначення академіків центру. В поточному році комплекс навчальних посібників з грифом МОН України серії «Сучасна аналітична хімія» (три книги), написаний авторським колективом під керівництвом академіка Чміленка Ф.О., серед яких, зокрема «Електроаналітичні методи» та «Збірник задач. Тестів і питань з хімічних методів аналізу», представлено на конкурс АН ВО України 2011 р. на кращий навчальний посібник. Представлений до відзнаки АН ВО України і академік А.С. Кобець. Але питання виявлення кандидатів на нагороди Академії наук вищої школи України потребують більш пильної уваги.

Досягнення Придніпровського наукового центру АН ВО України досить вагомі, але є й певні труднощі та недоліки. Серед труднощів те, що почастишали випадки, коли академіки, вважаючи неприйнятним перенесення політичних питань на терени АН ВО України, не бажають продовжувати своє членство в академії. Крім того, не всі академіки досить вчасно сплачують членські внески. Робота Придніпровського центру АН ВО України потребує більшого вдосконалення й згуртованості, на що й буде звернуто увагу у наступному році.

СХІДНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР (голова – академік Уманський В.Я.)

Всього академіків АН ВОУ по регіональному центру - 14, відділення медицини - 8. Всього почесних академіків - 3.

ПЕДАГОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

1. Кількість опублікованих підручників з навчального процесу - 2
2. Кількість опублікованих навчально-методичних посібників - 6
3. Кількість опрацьованих та затверджених МОЗ України нових навчальних програм - 10
4. Кількість опублікованих методичних рекомендацій з педпроцесу - 16
5. Створено електронних учбових посібників - 1
6. Проведено циклів занять з викладачами по лінії ФПК - 4
7. Інші здобутки (представити у цифровому викладі):
Опубліковано статей з питань педагогіки Вищої школи - 10
Організовано циклів ТУ - 1
Організовано курсів з ВОЗ - 1
Проведено Всеукраїнську олімпіаду з педіатрії - 1
Видано збірок наукових праць, з питань педагогіки - 1
Оновлено Інтернет-сайт кафедри - 1

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

За звітний період академіками Східного регіонального центру виконано науково-дослідницьких робіт - 5: «Розробити організаційно-методичні принципи екстреної допомоги постраждалим травматологічного профілю в умовах індустріально-урбанізованого регіону»; «Травматична хвороба при ушкодженнях таза: патогенетичне обґрунтування принципів лікування»; «Удосконалити діагностику та розробити програму комплексного лікування метастатичних уражень довгих кісток кінцівок»; «Розробити модульну систему ендопротезування при лікуванні пухлин опорно-рухового апарату у дітей»; «Розробити стандартизовану методологію використання телемедици-

ного консультування, телемоніторингу, телеасистування й телереабілітації в галузі травматології та ортопедії для дистанційного надання кваліфікованої і спеціалізованої допомоги у віддалених (сільських) районах, при надзвичайних станах та в системі екстреної медицини».

Виконується науково-дослідницьких робіт – 27: 1. Теоретичні та експериментальні дослідження багатокомпонентних міжфазних шарів: розробка методів міжфазної тензіометрії й реометрії для медичних застосувань. Тема виконується в рамках міжнародного співробітництва з університетом ім. Гумбольдта (Берлін, Німеччина) і Макса-Планківським інститутом колоїдів та поверхонь (Гольм, Німеччина). (№ держреєстрації 03.07/00227); 2. Міжтканинні та міжклітинні кооперації в реалізації репаративної регенерації органів: залежність від реактивності організму»; 3. Розробити систему управління якістю лабораторних досліджень з використанням інформаційних технологій (№ держреєстрації 01091108704); 4. Проблемы качества питьевой воды в промышленном регионе: контроль качества и оценка эффективности обработки (№ госрегистрации 01051108730); 5. Вивчення нейроімуноендокринних зв'язків і трансплантаційна корекція патології ендокринної, імунної та нервової систем (№ держреєстрації 01041110592); 6. Патогенетичні механізми формування синдрому ендогенної інтоксикації при травматичній хворобі (№ держреєстрації 01100000335); 7. Оцінка патогенетичного значення стану мінерального обміну в порушеннях регуляції артеріального тиску і перебігу суглобового синдрому у хворих на есенціальну гіпертензію і супутній остеоартроз (№ держреєстрації 010711010176); 8. Применение канаферона Н в комплексном лечении детей с гематурической формой хронического гломерулонефрита; 9. Дисплазия соединительной ткани у детей: особенности метаболизма, клинические варианты, диагностика (№ госрегистрации 01071110186); 10. Проблемы качества питьевой воды в промышленном регионе: контроль качества и оценка эффективности обработки (№ госрегистрации 01051108730); 11. Роль герпесвирусной инфекции в патологии детского возраста. Методы диагностики и лечения (№ госрегистрации 01051109096); 12. Разработать и внедрить комплекс лечебно-диагностических мероприятий у женщин с потерей плода различного генеза в анамнезе; 13. Роль персистирующей внутриклеточной инфекции в развитии бронхообструктивного синдрома у детей. Разработка методов лечения и реабилитации (№ госрегистрации 01051108703); 14. Оптимизация заживления раневых дефектов стоп после хирургических вмешательств у больных сахарным диабетом (№ госрегистрации 01071112911); 15. Розробка

і застосування нових методів лікування захворювань кришталика, сітківки, судинної і рогової оболонки ока (№ держреєстрації 010511008724); 16. Розробити та впровадити комплекс заходів, спрямованих на зниження частоти гестаційних та перинатальних ускладнень (МК 08.06.03); 17. Розробити методи лікування і профілактики деяких поширених хронічних дерматозів і інфекцій, що передаються статевим шляхом з урахуванням їх епідеміології і особливостей патоморфозу в умовах великого промислового регіону (№ держреєстрації 0107110175); 18. Розробити і впровадити новітні методи профілактики та лікування гострих порушень кровообігу сітківки й зорового нерва, діабетичних уражень сітківки, рефракційних ускладнень після антиглаукоматозних операцій, аметропій із застосуванням ексимер-лазерної корекції (№ держреєстрації 010811009894); 19. Діагностика патології стресової відповіді та розробка методів нейро- та стресової відповіді та розробка методів нейро- та стреспротекції у пацієнтів з поліетиологічним ураженням центральної нервової системи» (№ держреєстрації 01081109886); 20. Коррекция нарушений микроциркуляции при легочно-сердечных заболеваниях с использованием синглетного кислорода и магнитных полей» (№ держреєстрації 01071103864); 21. Розробити стандартизовану методологію використання телемедичного консультування, телемоніторингу, телеасистування та телереабілітації в галузі травматології та ортопедії для дистанційного надання кваліфікованої та спеціалізованої допомоги в віддалених (сільських) районах, при надзвичайних станах та в системі екстреної медичної допомоги постраждалим травматологічного профілю в умовах індустріально-урбанізованого регіону (МОЗ); 23. Розробити модульну систему ендопротезування при лікуванні пухлин опорно-рухового апарату у дітей; 24. Розробити біомеханічно обґрунтований диференціальний підхід до вибору оптимального методу остеосинтеза закритих діафізарних переломів стегнової кістки (МОЗ); 25. Розробити методологічні аспекти раннього відновлювального лікування та реабілітації хворих з високоенергетичною травмою нижніх кінцівок; 26. Розробити методику телемедичного скринингу ортопедичних захворювань, ускладнень травм та уроджених вад розвитку опорно-рухової системи. 27. Разработка и усовершенствование критериев диагностики и методов лечения ювенильного ревматоидного артрита.

2. Опубліковано монографій - 6
3. Підготовлено кандидатів наук - 4
4. Опубліковано методичних рекомендацій для практичної медицини - 1

5. Опубліковано наукових статей: а) всього - 150; б) у вітчизняних виданнях - 139; в) у зарубіжних виданнях - 11

6. Опубліковано тез: а) всього - 107; б) у вітчизняних виданнях - 90; в) у зарубіжних виданнях - 17

7. Участь у з'їздах, конгресах: а) вітчизняних - 10; б) зарубіжних - 5

8. Участь у наукових конференціях: а) вітчизняних - 38; б) зарубіжних - 17

9. Участь у симпозіумах: а) вітчизняних - 1; б) зарубіжних - 0

10. Виступи на з'їздах, конгресах: а) вітчизняних - 10; б) зарубіжних - 2

11. Виступи на наукових конференціях: а) вітчизняних - 37; б) зарубіжних - 5; в) всього - 42

12. Виступи на симпозіумах: а) вітчизняних - 1; б) зарубіжних - 0.

13. Організовано і проведено наукових конференцій - 5

14. Кількість отриманих патентів на корисну модель – 11, авторських права на твір - 1

15. Де впроваджено патенти - лікувальні заклади

16. Кількість академіків є членами ВАК України **Климовицький Володимир Гаррійович** - член експертної ради ВАК

17. Кількість академіків є головами спеціалізованих Вчених рад по захисту докторських та кандидатських дисертацій – 2: **Казаков Валерій Миколайович, Сняченко Олег Володимирович**

18. Кількість академіків є членами спеціалізованих Вчених рад по захисту докторських та кандидатських дисертацій – 9

Встановлені наукові та педагогічні зв'язки із зарубіжними навчальними і науковими закладами – 6

УЧАСТЬ У РОБОТІ ПРАКТИЧНОЇ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

1. Кількість академіків є клініцистами по Вашому регіону – 8

2. Проконсультовано пацієнтів 4072

3. Здійснено оперативних втручань 561

4. Впроваджено в лікарську практику нових методів діагностики та лікування - 12.

5. Кількість організованих та проведених науково-практичних конференцій з лікувального процесу для практичних лікарів - 22

6. Кількість лекцій, прочитаних для практичних лікарів - 28

7. Опубліковано методичних рекомендацій для практичної медицини з діагностики, лікування і профілактики захворювань - 1

8. Проведено семінарів, курсів по підвищенню кваліфікації практичних лікарів - 59.

9. Інші здобутки: Виступи по телебаченню - 2.
виступи по радіо - 1.

Зроблено виїздів по санавіації (виїзди в райони 35, проконсультовано пацієнтів 241)

Робота в комісії з аналізу дитячої смертності, рецензування історій хвороби померлих дітей; участь в роботі Обласної атестаційної комісії щодо присудженням лікарської категорії.

ГРОМАДСЬКО-КОРИСНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Уманський В.Я. - голова Східного регіонального центру відділення медицини, головний редактор журналу «Вісник гігієни та епідеміології» та збірки «Питання експериментальної та клінічної медицини», що входять до реєстру ВАК України.

Климовицький В.Г. - головний дитячий ортопед-травматолог Донецької області, віце-президент асоціації ортопедов-травматологів України, головний редактор журналу «Травма».

Казakov В.М. - експерт Міжнародної дослідницької групи з порівняльних досліджень систем та освітніх стандартів вищої освіти держав-учасників СНД, член Громадської ради Базової організації держав-учасників СНД з питань стандартизації в освіті, голова «Профессорского собрания Донечини», головний редактор журналів, що входять до реєстру ВАК України: «Архів клінічної та експериментальної медицини», «Український журнал телемедицини та телематики», «Нейронауки: теоретичні та клінічні аспекти», «Університетська клініка».

Зябіцев С.В. - редактор збірки «Питання експериментальної та клінічної медицини», адміністративний директор журналу «Міжнародний вісник медицини».

Синяченко О.В. є членом атестаційної комісії лікарів Укрпрофоздоровиці, експертом обласного бюро судово-медичної експертизи, головою Донецького обласного товариства терапевтів ім. В.П.Образцова, членом президій Українських асоціацій терапевтів, ревматологів, нефрологів, заступником головного редактора журналу «Архів клінічної і експериментальної медицини», членом редколегій ще 8 часописів.

Прохоров С.В. - голова методичної комісії з педіатричних дисциплін ДонНМУ, голова Донецького обласного осередку Асоціації педіатрів України.

Отримали у звітному році (вказати прізвище, ім'я, по батькові):

а) почесні звання - 1 (Синяченко О.В. «Заслужений діяч науки і техніки України», серпень, 2011 р.).

РАДА МОЛОДИХ УЧЕНИХ (голова Ради – Мосенкіс Ю.Л.)

Виконуючи рішення Загальних зборів і Президії АН ВО України, рекомендації Президента АН ВО України, Рада молодих учених у поточному році продовжувала роботу, розширювала й інтенсифікувала її.

Протягом року було випущено в світ 7 томів «Енциклопедії сучасних міждисциплінарних досліджень» загальним обсягом понад 100 друківаних аркушів: т. 1 – з мови Трипільської культури, т. 2 – з актуальних питань японістики, т. 3 – з актуальних питань тюркології та китаїстики, т. 4 – з актуальних питань германістики та кельтології, т. 5 – з проблеми формування норм української мови, т. 6 – з синтаксичної структури української мови, т. 7 – з питань віддзеркалення календарно-астрономічних знань в українській мові та художній літературі.

Видано також 33 випуски (вип. 157–189) збірника наукових праць Ради молодих учених «Мова та історія» (у редакційній раді збірника – понад 40 докторів наук), де поряд із питаннями мови, літератури, фольклору, історії висвітлено проблематику міфології, права, віддзеркалення астрономічних знань у давніх текстах тощо.

Проведено 3 круглі столи з метою обговорення книги «Молодь і наука XXI століття», виданої як колективна монографія Радою молодих учених у 2010 році, також круглі столи з мовної проблематики, питань міждисциплінарності сучасної науки, історії астрономії, міфознавства та ін.

Представники Ради молодих учених узяли участь у міжнародному з'їзді істориків астрономії в Португалії, низці всеукраїнських і міжнародних конференцій, відвідали Мінськ і Санкт-Петербург.

Серед центральних питань, яким Рада приділяла увагу протягом року, слід відзначити 1) підготування українських публікацій західноєвропейськими мовами як для українських, так і для зарубіжних видань, 2) репрезентація українських наукових творів у бібліотеках світу, 3) отримання українськими дослідниками найновіших публікацій зарубіжних дослідників, 4) організація ефективного спілкування українських і зарубіжних науковців, 5) застосування міждисциплінарних підгодів та іншодисциплінарних матеріалів в усіх галузях дослідження, 6) упровадження результатів досліджень в сучасну практику.

Рада продовжує консультативну роботу зі студентами, аспірантами, докторантами й молодими викладачами Київщини, Донеччини, Харківщини, Одещини, Буковини, Криму, Луганщини, Черкащини та інших областей України.